

Volop
aandacht voor
samen leven

Programmabegroting 2023

In Echt-Susteren vieren we het goede leven. We zijn met trots een Cittaslow gemeente.
Meer informatie op www.echt-susteren.nl/cittaslow.

Inhoud

Deel I Beleidsbegroting

1.	Inleiding	5
2.	Programma's	11
2.0	Inleiding programma's en specifieke projecten 2022	13
2.1	Bevolking en bestuur	17
2.2	Openbare orde en veiligheid	29
2.3	Beheer openbare ruimte	35
2.4	Onderwijs	61
2.5	Cultuur en sport	69
2.6	Sociaal domein	83
2.7	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	105
2.8	Omgevingsrecht	115
2.9	Economische zaken en grondexploitaties	121
2.10	Algemene dekkingsmiddelen	137
2.11	Overhead	151
3.	Paragrafen	153
3.0	Inleiding paragrafen	155
3.1	Lokale heffingen	159
3.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	167
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	181
3.4	Financiering	187
3.5	Bedrijfsvoering	195
3.6	Verbonden partijen	203
3.7	Grondbeleid	241

Deel I
Beleidsbegroting

Beleidsbegroting
2023

1. Inleiding

Beleidsbegroting 2023

1. Inleiding

In de vergadering van 6 juli 2022 heeft de raad de Kadernota 2023 vastgesteld. Deze bevat de kaders voor de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026.

Aanbieding begroting

Het college van burgemeester en wethouders biedt deze programmabegroting 2023 ter vaststelling aan, aan de gemeenteraad. Daarnaast wordt een raadseigen voorstel aangeboden om de deelbegroting 2023 van de raad vast te stellen.

Financiële situatie

De meerjarenbegroting 2022-2025 was sluitend. Na de 1^e bestuursrapportage 2022 had het jaar 2023 een tekort van € 458.607 – 2024 een tekort van € 358.285 – 2025 een tekort van € 377.033 en 2026 een tekort van € 374.589. Deze saldi zijn meegenomen in de kadernota 2023 die zoals hierboven is vermeld is besproken in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Dit leidde tot het volgende schema:

	2023	2024	2025	2026
Hoofdstuk 4 Financiële vertaling ontwikkelingen	-66.550	-995.550	-1.565.550	-455.550
1 ^e bestuursrapportage 2022	458.607	358.285	377.033	374.589
Totaal	392.057	-637.265	-1.188.517	-80.961

Bij het samenstellen van de begroting 2023 is het meerjarenperspectief 2023-2025 van de begroting 2022 uitgangspunt. Daarna worden de mutaties uit de kadernota verwerkt. Vervolgens vindt er een herberekening van onder meer de kapitaallasten (afschrijvingen en rente), de vrijval van kapitaallasten en de toegerekende uren plaats. Dit heeft financiële gevolgen. Na het uitvoeren van deze 'technische' exercitie geeft de begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026 het onderstaande financiële beeld. Voor 2023 wordt nog een tekort gepresenteerd van € 319.702 maar dit tekort is opgeheven door de doorrekening van de meicirculaire 2022. De meicirculaire 2022 is verwerkt in de begroting 2023 via de eerste begrotingswijziging 2023 die gelijktijdig met deze begroting 2023 aan de raad wordt aangeboden ter behandeling in de raadsvergadering van 3 november 2022. De saldi 2024 tot en met 2026 zijn weergegeven met een min-teken maar het zijn positieve saldi, overschotten op de begroting dus.

	2023	2024	2025	2026
Begroting 2023	319.702	- 697.273	- 1.211.854	- 119.483
Totaal	319.702	- 697.273	- 1.211.854	- 119.483

De gemeente heeft de periode van de vorige economische recessie na de kredietcrisis, de teruglopende rijksinkomsten, de 3 decentralisaties in 2015, participatie, Wmo en jeugdzorg en de coronacrisis goed doorstaan. De gemeente heeft actief beleid gevoerd om deze nieuwe taken uit te kunnen voeren. Dit is goed gelukt binnen de middelen die het rijk hier tegenover heeft gesteld. Sterker nog, de inwoners kunnen terugvallen op prima voorzieningen, terwijl er daarnaast geld gereserveerd is, dat later nog voor de bedoelde taken ingezet kan worden.

Het rijk is ruimhartig geweest met het toekennen van compensatiemiddelen voor de Covid-19-crisis maar ook hier blijft het afwachten hoe de crisis nog gaat duren en wat de gevolgen voor de langere termijn zijn. Ook geeft de meicirculaire 2022 een positief beeld voor de jaren 2023 tot en met 2025. Voor het jaar 2026 is het nog afwachten wat het rijk gaat doen met de opschalingskorting. In gemeenteland wordt al gesproken van het "ravijnjaar 2026" als het rijk de opschalingskorting gaat doorzetten.

Toezicht provincie Limburg

Bij de gemeenten in Midden-Limburg, waaronder Echt-Susteren, is in het voorjaar van 2021 voor de vierde keer een financieel verdiepingsonderzoek gehouden. Op basis van het onderzoek hebben Gedeputeerde Staten (GS) geconcludeerd dat de gemeente aan de voorwaarden van de modernisering toezicht voldoet. Echt-Susteren komt daarbij in aanmerking voor meerjarig repressief toezicht. Dit betekent dat de periode vanaf de bekendmaking van het besluit van GS (14 september juli 2021) tot en met het begrotingsjaar 2024 toezichtsarm is. In 2025 vindt een volgend verdiepingsonderzoek plaats.

Uitgangspunten programmabegroting

1. Begroting is in evenwicht. Volgens artikel 189 van de Gemeentewet stelt de raad een sluitende begroting vast. Wanneer de begroting niet sluitend is, moet de meerjarenraming aannemelijk maken dat de begroting op korte termijn sluitend wordt. In ons financieel beleid is dit uitgangspunt ook opgenomen: structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
2. De raming van baten en lasten is reëel.
3. De meerjarenraming is gebaseerd op een gelijkblijvend aantal inwoners van 31.700.
4. De vrijval van kapitaallasten wordt ingezet voor het investeringsplan (zie hoofdstuk 6.1 van de financiële begroting).
5. De omvang van reserves en voorzieningen wordt tweejaarlijks getoetst bij het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen. De bijstelling van de nota reserves en voorzieningen 2022 wordt tegelijk met deze begroting 2023 op 3 november 2022 aan de raad voorgelegd.
6. De uitgangspunten bij het vaststellen van de meerjarige opbrengsten voor leges en heffingen zijn toegelicht in de paragraaf lokale heffingen 3.1.

Bij het begroten van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is rekening gehouden met de reële ontwikkeling tot en met de meicirculaire 2022. Dat betekent dat aan de lastenkant van de begroting rekening is gehouden (door het opnemen van een stelpost) met cao-ontwikkelingen voor zowel de gemeente als een aantal verbonden partijen (zie in deze inleiding onder financiële situatie).

Aan de inkomstenkant wordt rekening gehouden met de reële stijging van de algemene uitkering (dat is de stijging in constante prijzen). De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt toegelicht in programma 10 Algemene dekkingsmiddelen. In voorkomende gevallen wordt de raad door actieve informatie op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

De uitkomsten van de meicirculaire 2022 en eventuele andere onderwerpen die naar voren zijn gekomen na het opstellen en vaststellen van de kadernota 2023 worden verwerkt in de 1^e begrotingswijziging 2023. Deze wordt tegelijk met de begroting 2023 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Structureel en reëel evenwicht

De meerjarenbegroting laat zien dat behoudens het jaar 2023, in alle jaren sprake is van structureel en reëel evenwicht.

- 2023

In 2023 zijn er meer lasten dan baten (€ 320.000). Dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd door hogere onttrekkingen aan, dan stortingen in de reserves (€ 199.000) waardoor er per saldo een negatief begrotingssaldo na bestemming is van € 121.000. De incidentele lasten zijn € 30.000 hoger dan de incidentele baten. Hierdoor is het structurele begrotingssaldo in 2023 € 91.000 negatief.

- 2024

In 2024 zijn de baten € 697.000 hoger dan de lasten. De incidentele lasten zijn € 172.000 hoger dan de incidentele baten in 2024.

- 2025 en 2026

Ook in 2025 en 2026 zijn de baten hoger dan de lasten (respectievelijk € 1.212.000 en € 119.000). De stortingen in de reserves zijn in die jaren hoger dan de onttrekkingen. In deze jaren zijn de incidentele lasten hoger dan de incidentele baten, waardoor er ook in die jaren een structureel positief begrotingssaldo is.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	- 320	697	1.212	119
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	199	205	- 94	- 386
Begrotingssaldo na bestemming	- 121	492	1.116	- 267
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	- 30	- 172	- 221	- 307
Structurele begrotingssaldo	- 91	664	1.317	40

In deel II van de begroting is in hoofdstuk 3.3 een uitgebreidere tabel opgenomen.

Stelposten

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
voorlopig rekening saldo	- 319.702	697.273	1.211.854	119.483
onvoorzien	103.500	103.500	103.500	103.500
cao-ontwikkelingen	209.562	407.966	424.651	424.651
toekomstige ontwikkelingen	35.665	142.929	218.619	218.619
Verrekening BCF	50.000	50.000	50.000	50.000
Stelpost i.v.m. verrekening algemene uitkering	320.975	350.911	446.074	448.130
Opschalingskorting gemeentefonds				1.185.000
Stelpost uitbreiding lokaal belastinggebied				-1.607.000
stelpost jeugd	- 400.000	- 520.000	- 520.000	- 520.000
Totaal	0	1.232.579	1.934.698	422.383

Deelbegroting raad

De deelbegroting van de raad wordt separaat aangeboden.

Leeswijzer

De programmabegroting en de meerjarenraming zijn vanaf 2017 gewijzigd door het toepassen van de nieuwe regels uit het Besluit Begroten en Verantwoorden (hierna BBV).

De programmabegroting bestaat, naast de inleiding op de programma's en het overzicht van de specifieke projecten, uit 10 programma's.

Er is een extra onderdeel toegevoegd waarin de overhead is opgenomen.

In de programmabegroting is aangegeven wat de gemeente wil bereiken (de maatschappelijke effecten), wat ervoor gedaan gaat worden (de prestaties) en vervolgens wat deze prestaties de gemeente gaan kosten. Ook zijn de door het BBV verplichte indicatoren opgenomen.

In het algemeen deel van de programma's zijn volgens het BBV vermeld welke paragrafen, welke verbonden partijen en welke reserves en voorzieningen daar betrekking op hebben. Daarnaast wordt in het begin van het programma, in een apart kadersje, aangegeven welke specifieke projecten 2022 binnen dat programma uitgevoerd worden.

In het hoofdstuk paragrafen wordt ingegaan op de verplichte 7 paragrafen volgens het BBV.

Deel II De financiële begroting

In deel II 'de financiële begroting' wordt een recapitulatie van de begroting weergegeven. De informatie over investeringen, reserves en voorzieningen en langlopende geldleningen is hierin opgenomen.

2. Programma's

Beleidsbegroting 2023

2.0 Inleiding programma's en specifieke projecten en activiteiten 2023

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor, dat de begroting in programma's ingedeeld wordt. Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten. De raad is helemaal vrij in de indeling van de programma's. Volgens de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 2, stelt de raad de programma-indeling vast.

Indeling per programma

De huidige indeling van de programmabegroting kent 10 programma's. Voor ieder programma geldt de volgende indeling:

- Doelstelling
- Reikwijdte
- Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders
- Paragrafen
- Verbonden partijen
- Reserves en voorzieningen

Op deze manier worden de verbanden tussen het programma en de betreffende onderdelen inzichtelijk gemaakt.

Daarnaast zijn de specifieke projecten 2023 per programma op het beginblad van het programma weergegeven. Deze specifieke projecten komen in totaliteit terug in de hierna volgende bladzijden van dit hoofdstuk.

Na het beginblad(en) van het programma volgen de producten die deel uitmaken van de programma's.

De W-vragen

Daarna volgen de 'W-vragen'. Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? en Wat mag het kosten? Deze drie vragen zijn voorgeschreven in het BBV.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt zo SMART ¹⁾ mogelijk beantwoord. Een concrete doelstelling, maakt het gemakkelijk om achteraf vast te stellen of deze gerealiseerd is. De doelstellingen zijn vertaald in indicatoren, die een indruk geven van het gerealiseerde maatschappelijk effect.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het is de bedoeling dat concrete activiteiten gekoppeld zijn aan de doelstellingen, die bereikt moeten worden. Bij deze vraag is ook plaats voor structurele, veelal wettelijke taken.

Wat mag het kosten?

Hier wordt opgenomen welk budget voor het uitvoeren van het betreffende programma beschikbaar is. De begroting wordt meerjarig weergegeven. Ook zijn de vergelijkende cijfers opgenomen met de lopende begroting 2022 en de jaarrekening 2021.

Wanneer is realisatie gepland?

Hoewel dit niet is voorgeschreven, heeft de gemeente er voor gekozen om de vraag 'Wanneer?' toe te voegen. Door deze vraag te beantwoorden is de concreetheid aanzienlijk toegenomen.

¹⁾ SMART = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

Specifieke projecten en activiteiten 2023

In deze paragraaf in de begroting wordt op overzichtelijke wijze aangegeven wat de specifieke projecten en activiteiten voor het jaar 2023 zijn. Op deze manier heeft de raad een extra instrument in handen aan de hand waarvan ze haar kaderstellende en controlerende taak nog beter kan uitvoeren.

De aangestipte onderwerpen worden verder uitgewerkt in de producten van de 10 programma's van deze programmabegroting.

Op de eerste bladzijde van elk programma zijn deze specifieke projecten en activiteiten nogmaals in een apart kadertje weergegeven

Specifiek voor 2023
Bevolking en bestuur
• Uitbreiding E-diensten en E-formulieren
Openbare orde en veiligheid
• Geen specifieke projecten
Beheer openbare ruimte
• Algemene verkeerstechnische aanpassingen • Uitvoering projecten GRP 2023-2027 • Uitvoering projecten wegenverkeersnota • Vergroening Markt fase 3-4 • 1 miljoen Bomenplan • Waterveiligheid Reinoudhal • Uitvoering warmtetransitie • Milieu Effect Rapportage (MER) windpark • Realisatie zonneparken • Onderzoek "groen in eigen beheer"
Onderwijs
• Renovatie en verduurzaming Connect College, locatie Populierlaan 1 • Passende huisvesting Taalschool De Driepas • Ondersteunen projecten inlopen van de tijdens de coronacrisis opgelopen onderwijsachterstanden (Nationaal Programma Onderwijs)
Cultuur en sport
• Aanleg padelbanen in Echt en Susteren • Herijking Sportvisie 2020 Echt-Susteren leefbaar en sportief • Realiseren kunstwerk i.h.k.v. project de Valk • Opknappen fietstunneltjes Susteren • Inventarisatie Kunst in de openbare ruimte
Sociaal domein
• Doorontwikkeling Sociaal Domein (inclusief uitvoering Jeugdhulp van CJG naar gemeente) • Steunouder (ouders ondersteunen ouders) • Preventieakkoord

Specifiek voor 2023
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
• Omgevingswet: • Implementatie omgevingswet • opstellen Omgevingsvisie, inclusief een belangrijk onderdeel burgerparticipatie • Diverse bestemmingsplannen
• Susteren: • Ontwikkelen locatie Willibrordusplein • Herontwikkelen leegstaande detailhandellocaties • Voorbereiding diverse infrastructurele projecten • Diverse woningbouw
• Project Pey: • Herinrichting Wolfsberg • Voorbereiding en realisatie diverse infrastructurele projecten • Diverse woningbouw (met name Chatelainplein e.o.)
• Project Roosteren: • Aanpassingen toekomstbestendig MFC Roosteren • Voorbereiding en realisatie infrastructurele project Eyckholtstraat, parkeervoorziening Passtraat en Markt • Diverse woningbouw
• Programma Centrum Echt • Planologische procedure Centrum Echt • Voorbereiding en realisatie diverse infrastructurele projecten: • Aasterbergerweg • Ronde Zuiderpoort en verbinding Ursulinenplein • Turboronde en verbinding A2 • Ursulinenplein • Plats • Activering bestaand winkelcentrum • Realisatie Foodmarkt • Hotelontwikkeling Poort van Echt • Herontwikkeling leegstaande detailhandelslocaties
• Woningbouw: • Bocage, Echt • Centrum Echt (o.a. Apollo/Stoba-locatie) • Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat, Echt • Prinses Beatrixstraat, Echt • Bloemenhof, Schilberg • Chatelainplein e.o., Pey • Centrum Susteren (oa Willibrordusplein) • Middelveld 3, Susteren • Kasteel ter Borghstraat, Roosteren • Susterderweg, Nieuwstadt • Karel V-straat, Koningsbosch • Vlaskuileweg, Maria Hoop • Diverse woningbouwprojecten (waaronder Ruimte voor Ruimte-woningen) in alle kernen
• Project Nieuwstadt: • Realisatie diverse projecten vanuit de Projectenkaart Swentibold • Voorbereiding en realisatie diverse infrastructurele projecten • Diverse woningbouw

Specifiek voor 2023
Omgevingsrecht
• Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)
Economische zaken
• Uitbreiding de Berk III: planologische procedure • Aanvulling en herstructurering bedrijventerrein de Loop-west • Voorbereiding ontwikkeling locatie het Vonderen • Voorbereiding revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul
Algemene dekkingsmiddelen
• Geen specifieke projecten

2.1 Bevolking en bestuur

Specifieke projecten 2023:

- Uitbreiding E-diensten en E-formulieren.

2.1 Bevolking en bestuur

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte
• een optimale dienstverlening aan de inwoner waarbij uitvoering wordt gegeven aan de wettelijke taken die de gemeente uitvoert • het betrekken van de inwoner bij het gemeentelijk beleid en beleidsvoornemens • het aanbieden van betrouwbare vraag-, gebieds- en zaakgerichte transparante dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten voor de klant • een eigentijdse, open en transparante vorm van besturen om de majeure taken en uitdagingen die in het vershiet liggen, uit te voeren • als bestuur een betrouwbare samenwerkingspartner vormen, die afspraken nakomt en helder communiceert, zowel richting inwoners als gemeenteraad • hoogste aandacht voor integriteit, zowel in de contacten met inwoners, verenigingen en bedrijven, als richting de eigen organisatie samen met onze maatschappelijke partners werken aan de gemeente die Echt-Susteren wil zijn, namelijk het <i>‘Smalste stukje Nederland’</i>, waar het goed wonen, werken en recreëren is	• Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering	Het programma bevolking en bestuur omvat de volgende producten: 1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad) 2. Bestuur (college) 3. Verkiezingen 4. Burgerlijke stand (inclusief begraafplaatsen) 5. Basisregistratie personen (incl. reisdocumenten niet-ingezetenen) 6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening
	Verbonden partijen	
	• Servicecentrum MER • Inkoopcentrum Zuid	
	Reserves en voorzieningen	
	• Reserve verkiezingen • Reserve SC MER bedrijfsvoering • Voorziening pensioenverplichting bestuurders	
Gemeentelijke wet- en regelgeving		
• Beheerregeling Basisregistratie Personen (BRP) • Beheerregeling waardedocumenten • Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2014 • Informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten • Inspraakverordening 2004 • Nadere regels begraafplaats 2020	• Reglement burgerlijke stand • Reglement van orde raad Echt-Susteren 2020 • Verordening algemene begraafplaatsen Echt-Susteren 2018 • Tarieventabel leges 2023 • Uitvoeringshandboek bij het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten • Verordening accountantscommissie gemeente	• Verordening raadscommissies Echt-Susteren 2020 • Verordening op de rekenkamercommissie 2015 • Verordening op het onderzoeksrecht van de raad • Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden • Verordening tot toekenning gemeentelijke

2.1 Bevolking en bestuur

• Privacyreglement BRP • Privacyreglement curatele administratie • Privacyreglement gezag-administratie	• Echt-Susteren 2014 • Verordening BRP • Verordening commissie bezwaarschriften 2014 • Verordening elektronische kennisgeving	• onderscheidingen • Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2017
Gemeentelijke wet- en regelgeving		
• Privacyreglement registratie rijbewijzen • Privacyreglement uitsluiting kiesrecht • Privacyreglement verklaringen over gedrag • Rechtspositieregeling voor babs²⁾ van de gemeente Echt-Susteren	• Verordening fractieondersteuning 2018 • Verordening functioneringsgesprekken burgemeester	• Verordening werkgeverscommissie griffie 2020

²⁾ Buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand (babs)

2.1 Bevolking en bestuur

1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad)	Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels					
---	---	--	--	--	--	--

	Realisatie 2021	Begroting 2022	2023	2024	2025	2026
De uitgaven voor het functioneren van de gemeenteraad worden in een afzonderlijke begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.	705.527	774.112	744.785	750.785	746.785	752.785
Totaal	705.527	774.112	744.785	750.785	746.785	752.785

2. Bestuur	Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels	
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Transparante beleidsvoering	Actief informeren van de gemeenteraad, via raadsinformatiebrieven en raadsconferenties en het geven van inlichtingen via een tijdige beantwoording van schriftelijke vragen.	Continu
Toegankelijke informatiekanalen voor de verschillende doelgroepen van de gemeente Echt-Susteren (inwoners, ondernemers, bezoekers en gemeenteraad)	- Het bereiken van een zo groot mogelijke groep inwoners, bedrijven en bezoekers door: - Het handhaven en waar mogelijk nog breder inzetten van digitale informatieverstrekking; - Het waar mogelijk intensiveren en in gebruik nemen van nieuwe (sociale) mediakanalen; - Het maken van meer video's, animaties en infographics om gemeentelijke activiteiten duidelijk en onderscheidend via digitale kanalen onder de aandacht te brengen; - De gemeente communiceert alles digitaal, via alle mogelijke kanalen. Er komt een afbouw in gedrukte communicatiemiddelen in de komende decennia (ook vanwege duurzaamheid), wel met blijvende aandacht voor mensen die (alleen) van deze gedrukte middelen gebruikmaken. - Doelgroepgericht communiceren: - In alle uitingen de boodschap en het communicatiemiddel aanpassen op de doelgroep; - In alle uitingen de boodschappen die bedoeld zijn voor meerdere communicatiemiddelen op verschillende wijzen 'cross mediaal' aanbieden (bijv. mix	Continu

2.1 Bevolking en bestuur

2. Bestuur		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	van sociale media en de website door naar elkaar te verwijzen); • Verhogen digitale interactie met inwoners door een actievere webcare toe te passen. • Monitoren en meten van gebruik van digitale kanalen om informatie beter toegankelijk te maken en kanaalsturing efficiënter toe te passen: • Structurele webcare; afhandelen van vragen die binnenkomen via digitale (sociale) kanalen.	
Gemeente aantrekkelijker maken voor toeristen, inwoners en ondernemers.	• Een vernieuwd integraal beleid opstellen. • Meer samenwerken met partnerorganisaties. • Meer en beter gebruik maken van bestaande marketingtools en deze uitbreiden en vernieuwen waar mogelijk.	2022-2023 Continu Continu
Participatietechnieken om bottom-up processen te activeren in de belangrijkste overheidsprocessen	Betrekken van verschillende platformen en gremia bij de beleids- en planvorming (onder meer klankbordgroepen, dorpsraden en ondernemersverenigingen). Waar mogelijk inwoners betrekken bij de gemeentelijke besluitvorming, via bijvoorbeeld inspraakavonden.	Continu
Interne & externe bewustwording over Cittaslow-filosofie	• Verhalen delen via de verschillende kanalen over thema's passend binnen de Cittaslow-filosofie: • Goede voorbeelden delen; • Gesprek aangaan met betrokken ondernemers, verenigingen en organisaties, zoals Klankbordgroep Cultuur, Participatieplatform Sociaal Domein, Klankbordgroep recreatie en ondernemersverenigingen. • Cittaslow-filosofie integreren met de merkbeleving en positionering van Het Smalste Stukje Nederland. • Cittaslow-supporters betrekken bij (breed) uitdragen van Cittaslow-gedachtegoed en voor de gemeente inzetten als ambassadeur op dat gebied. Ook streven naar uitbreiding van het aantal supporters. • Grensoverschrijdende – ook zijnde Euregionale – contacten in het Cittaslow-netwerk onderhouden en waar nodig opnieuw intensiveren.	Continu
Integreren Het Smalste Stukje als onderdeel van Cittaslow	• Het concept van Het Smalste Stukje verbreden binnen de filosofie van Cittaslow ('kwaliteit van leven'), met de nadruk op onthaasten en bezinnen. Dit concept gaat de komende tijd nader worden ingevuld en verder worden uitgewerkt.	Continu
 Cittaslow		
Internationale organisaties en samenwerking		
Intensievere samenwerking met	De gemeente zet zich actief in voor het (verder) versterken van de banden met onze	Continu

2.1 Bevolking en bestuur

2. Bestuur		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
organisaties en overheden die bij de uitvoering van internationale samenwerking de waarden van Cittaslow en Slowfood toepassen en uitdragen.	buurgemeenten Maaseik en Selfkant. Eerstgenoemde gemeente is al lid van het Cittaslow-netwerk, de Duitse buurgemeente verwacht op korte termijn toe te treden tot de wereldwijde Cittaslow-gemeenschap. De gemeente wil de mogelijkheden voor euregionale samenwerking op het gebied van toerisme voor de regio en voor de gemeente nog meer benutten en de gemeente hierdoor positioneren als toeristische uitvalsbasis in de euregio. Selfkant is op 1 januari 2021 toegetreden tot Visit Zuid-Limburg. Dit schept nieuwe kansen voor toeristische samenwerking, o.a. door grensoverschrijdende wandel- en fietsroutes. Hieraan is al vorm gegeven. Deelname aan de Kunigundenmarkt (een adventmarkt in Neustadt an der Weinstraße) door lokale streekproductproducenten (Livar, Kruijens Kracht, Herdersham), waarbij de gemeente faciliteert o.a. met promotiemateriaal van Het Smalste Stukje Nederland.	Najaar 2023
Positionering Nieuwstadt en Echt-Susteren op de Europese kaart	De samenwerking binnen en deelname aan het jaarlijkse treffen van de werkgemeenschap "Neustadt in Europa" (samenkomst van alle 39 "Nieuwsteden" van Europa) wordt gecontinueerd, waarbij onze gemeente dit evenement in 2027 zelf organiseert. Dit valt dan samen met het 750-jarig bestaan van de stad Nieuwstadt in dat jaar. In opmaat naar de organisatie van dit evenement in 2027 is het doel om bij de komende edities de gemeente – en Nieuwstadt in het bijzonder – duidelijker en herkenbaarder te profileren. De insteek hierbij is om bij ieder treffen (uitgezonderd 2022 vanwege 'overlappende' Heiligdomsvaart) naast een bestuurlijk-ambtelijke delegatie ook een muziek- of culturele vereniging mee te nemen. Sinds december 2019 heeft Echt-Susteren een officiële stedenband met Neustadt an der Weinstraße. In de komende jaren worden de samenwerking en uitwisselingen op het gebied van cultuur, sport, onderwijs en openbaar bestuur geïntensiveerd. De al bestaande samenwerking op het vlak van recreatie en toerisme wordt wederzijds voortgezet en versterkt.	Continu 2022-2024

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Inzet sociale media (binnen beschikbare communicatiemiddelen)	70%	75%	80%			
Verbreiding naamsbekendheid Het Smalste Stukje Nederland	65% / 96%*	75%	80%			

2.1 Bevolking en bestuur

Uitingen van het 'merk' HSSNL breder inzetten en cross mediaal insteken	65%	75%	80%			
Verhogen en verbreden integratie van profiel HSSNL binnen en buiten gemeente	75%	85%	85%			
Verhogen ondersteunende visuele content bij berichtgeving	10%	25%	30%			

*Bij 'stakeholders' binnen de gemeente, m.n. toeristische- en horecaondernemers, bedraagt het percentage naamsbekendheid zelfs 96% (bron: onderzoek Leisurebrains / Markteffect, feb. 2022)

3. Verkiezingen		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Goed georganiseerde verkiezingen.	- Doelmatig regelen van verkiezingen volgens de bij elke verkiezing landelijk opgestelde verkiezingsagenda. - De provinciale statenverkiezingen vinden plaats op woensdag 15 maart 2023. Deze worden tegelijkertijd met de waterschapsverkiezingen gehouden. De vorige provinciale statenverkiezingen en waterschapsverkiezingen vonden plaats op 20 maart 2019. - Per verkiezing het aantal stembureaus bepalen. De bemensing van de stembureaus wordt gerealiseerd door ambtenaren van gemeente Echt-Susteren en de inzet van burgerleden.	Continu 15 maart 2023 Continu
 Cittaslow Politieke participatie van onze inwoners	- Zorgen dat in elke kern minstens een stembureau aanwezig is. - Zorgen voor toegankelijkheid van de stemlokalen (ook voor minder validen). - Stembureaus inrichten in verpleegtehuizen of in de directe nabijheid, zodat het voor de bewoners mogelijk is binnen het eigen verpleegtehuis of in de directe nabijheid te stemmen.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Provinciale Staten en Waterschappen						
Provinciale Staten			15 maart			

2.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
• Waterschappen			15 maart			
Opkomst Tweede Kamer	76,93%					
Gemeenteraad		56,6%				
Europees Parlement						

4. Burgerlijke stand (Inklusief begraafplaatsen)			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Een optimale dienstverlening van de burgerlijke stand.	• Juist en volledig opmaken van akten van de burgerlijke stand, zoals een geboorteakte, erkenningsakte, aangifte levenloos geboren kind, overlijdensakte, huwelijksakte en echtscheidingsakte. • Digitaliseren van de werkprocessen gericht op de landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden. • Bijhouden ontwikkelingen over burgerlijke stand. • Administratieve lastenvermindering voor inwoners en uitvaartondernemers door meer digitale dienstverlening (eDiensten).	Continu	
Optimaal beheer gemeentelijke begraafplaatsadministratie.	• Bijhouden van gegevens over het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats Annahof in Echt en de gemeentelijke begraafplaats Elsene in Nieuwstadt. • Verbeteren en digitaliseren van de interne werkprocessen van de begraafplaatsadministratie.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal kosteloze huwelijken/partnerschappen	39	40	40			
Aantal huwelijken/partnerschappen	104	80	80			
Aantal geboorteakten	27	25	25			
Aantal erkenningen	127	110	110			
Aantal overlijdensakten	359	300	300			
Geboorten, per 1.000 inwoners	7,9	6,6	6,6			

2.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Sterften, per 1.000 inwoners	13,4	11,2	11,2			

5. Basisregistratie personen (inclusief reisdocumenten niet-ingezetenen)			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Optimaal beheer van de gegevens in de BRP (Basisregistratie personen).	- Bijhouden en betrouwbaar houden van de gegevens in de BRP en de kwaliteit van de gegevens verbeteren. - Aanpakken van adresfraude onder andere door deelname aan het VNG-traject LAA (Landelijke Aanpak Adreskwaliteit). - Uitvoeren van de verplichte zelfevaluatie volgens de Wet basisregistratie personen (BRP). Het college van B&W is verplicht deze zelfevaluatie door te sturen naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG). - Uitvoeren van de verplichte jaarlijkse zelfevaluatie paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten (ingezetenen en niet-ingezetenen). De burgemeester heeft hierover het bevoegd gezag en is verplicht deze zelfevaluatie door te sturen naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG). - Zorgen voor een tijdige en juiste registratie van de personen uit het azielzoekerscentrum (AZC). Voor de uitvoer van deze taak ontvangen wij jaarlijks geld in de algemene uitkering. - Het bestrijden van identiteitsfraude. - Uitbreiden van de eDiensten en eFormulieren Burgerzaken, zodat inwoners voor meer producten 24/7 bij ons terecht kunnen.	Continu	
		Continu	
		Voor 1 januari 2024	
		Voor 1 januari 2024	
		Continu	
Een kwalitatieve- en kwantitatieve formatie.	Uitvoer geven aan de transitie Burgerzaken door opleiding en training.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Rijbewijzen	3.270	2.700	2.500	2.700	2.600	3.400
Paspoorten ¹⁾	802	400	400	2.300	2.300	2.600

2.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021	2022-2026				
		2022	2023	2024	2025	2026
Nederlandse Identiteitskaart (NIK) ¹⁾	533	400	300	2.000	2.800	2.800
Nederlandse Identiteitskaart t/m 17 jaar ¹⁾	928	500	200	800	800	500
Paspoort niet-ingezetenen ¹⁾	1100	750	520	1.800	1.800	1.800
NIK niet-ingezetenen ¹⁾	218	200	300	600	700	700
NIK niet-ingezetenen t/m 17 jaar ¹⁾	265	200	150	250	250	250
Uittreksel BRP	735	650	650	650		
Afschrift Burgerlijke Stand	535	400	400			
Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)	163	400	300			
Vestiging inwoners, per 1.000 inwoners	53,9	50	50			
Vertrek inwoners, per 1.000 inwoners	48,7	50	50			

¹⁾ Vanaf 2024 nemen de reisdocumenten toe naar het niveau van 2014 (jaar dat geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar is gegaan. Toekomstige (digitale) ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de aantallen.

6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Tevreden klanten over:	- Inrichten, optimaliseren en standaardiseren van de dienstverleningsprocessen volgens landelijke serviceformules en op basis van LEAN-methodiek; - Open en beschikbaar houden van alle kanalen (telefonie, digitaal, balie, post) maar waar mogelijk en wenselijk sturen op gebruik van het digitale kanaal, zowel voor het afnemen van producten/diensten als voor het opvragen van statusinformatie; - Vaststellen van een gezamenlijk (MER-verband) kwaliteitsniveau (servicenormen) voor de dienstverlening; - Meten van het kwaliteitsniveau van de dienstverleningsprocessen en de gerealiseerde producten en diensten; - Doorontwikkeling van het klantcontactstelsel (JKC) met o.a. een webcare oplossing; - Uitbreiding, vernieuwing en verbetering van digitale producten (reguli�re e-formulieren en meer eDiensten gericht op Burgerzaken); - Project klantvriendelijkheid organisatiebreed opstarten (mails, indeling balies, welkom nieuwe inwoners, e.d.).	Continu
Verder verbeterde digitale of online	Doorontwikkelen van de digitale dienstverlening op basis van de landelijke visie op	Continu

2.1 Bevolking en bestuur

6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
dienstverlening	Dienstverlening en de MER-brede 'Gezamenlijke dienstverleningsvisie Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, SC-MER'; • Doorontwikkelen van de digitale producten- en dienstencatalogus (PDC) op de website op basis van actuele behoeften van inwoners en bedrijven; • Onderzoeken van mogelijkheden van inzet van o.a. nieuwe technologieën, sociale media, webcare oplossingen en moderne communicatieplatformen; • Uitvoering geven aan het landelijke meerjarenprogramma 'Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) 2020-2024.	
Geborgde kwaliteit en continuïteit van dienstverlening door uitvoeringsorganisaties, zoals o.a. Servicecentrum MER.	• Regie (blijven) voeren op de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening door uitvoeringsorganisaties aan onze klanten op basis van de door de gemeente gestelde kwaliteitsnormen; • Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau investeren in een goede samenwerking en afstemming met uitvoeringsorganisaties.	Continu
 Cittaslow		
Gebruik van ICT in de ontwikkeling van interactieve diensten voor de inwoners en de toeristen		
Digitale dienstverlening en – toegankelijkheid die voldoen aan de wettelijke eisen.	• Monitoren dat de gemeentelijke website en apps voldoen en blijven voldoen aan de eisen van de webrichtlijnen/DigiToegankelijk (WCAG 2.1, Niveau AA); In MER-verband: • Optimaliseren digitale toegankelijkheid; • Voorbereiden en implementeren Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV), die regelt dat inwoners en bedrijven hun zaken met de overheid digitaal kunnen afhandelen. Zij krijgen daarmee het recht om officiële berichten, zoals aanvragen voor vergunningen en bezwaarschriften, elektronisch aan het bestuursorgaan te zenden. Daarnaast verbetert hun rechtspositie in het digitale contact met de overheid.	continu 2023
Verder verbeterde digitale dienstverlening aan inwoners	• Inzet van het digitale kanaal om de belasting van de analoge kanalen (balie, telefoon en post) te verminderen; • Inzet van social media (Facebook en Twitter) om informatie te delen met onze inwoners en toeristen; • In alle communicatie verwijzen naar de digitale kanalen om het gebruik ervan te promoten;	continu

2.1 Bevolking en bestuur

6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Digitaal verzorgde informatievoorziening aan de toerist	- Het aanbod aan digitale producten en diensten wordt verder uitgebreid. - Aanbieden van basisinformatie over de mogelijkheden voor de toerist in de gemeente, op de website www.hetsmalstestukjenederland.nl. - De website www.hetsmalstestukjenederland.nl actueel houden in nauwe samenwerking met de toeristische ondernemers in onze gemeente.	continu

Indicatoren/kengetallen						
		Realisatie 2021	2022	2023	2024	2025
Na 2017 heeft geen onderzoek 'Waarstaatjegemeente' meer plaatsgevonden. In MER-verband wordt gekeken naar gezamenlijke servicenormen en een manier om continu en real-time de klanttevredenheid te meten. Dit wordt in 2023 verder opgepakt.						

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	9.228.967	7.781.581	7.423.338	7.487.851	7.472.816	7.477.434
Baten	995.582	442.769	388.769	870.269	857.269	857.269
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	-8.233.385	-7.338.812	-7.034.669	-6.617.582	-6.615.547	-6.620.165
Storting reserves	14.000	62.366	14.000	14.000	14.000	22.000
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	53.226	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Geraamde resultaat	-8.272.611	-7.292.446	-7.036.669	-6.619.582	-6.617.547	-6.614.165

2.2 Openbare orde en veiligheid

Programma 2: openbare orde en veiligheid

2.2 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte
Een veilige leefomgeving voor de inwoner. Speerpunten 2023-2026 Vaststelling door de gemeenteraad van het Integrale Veiligheidsbeleid 2023-2026 met daarin de speerpunten voor deze nieuwe beleidsperiode, is voorzien voor eind 2022. Voor de periode 2019-2022 waren de speerpunten: • aanpak ondermijnende/georganiseerde criminaliteit • Veilige en leefbare wijken en kernen • Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid	• Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering Verbonden partijen • Veiligheidsregio Limburg-Noord • Antidiscriminatievoorziening Limburg • Bureau Halt Reserves en voorzieningen Geen	Het programma Openbare orde en veiligheid omvat de volgende producten: • Bijzondere wetten • Integraal veiligheidsbeleid • Rampenbestrijding
Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		
• Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) • Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord • Beleidsplan Politie eenheid Limburg • Beleidsregel aanpak overlast • BIBOB-beleid • Brandbeveiligingsverordening 2012 • Coffeeshopbeleid • Convenant geïntegreerde aanpak georganiseerde misdaad • Damoclesbeleid (bestuurlijke aanpak overtreding Opiumwet)	• Dekkingsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord • Evenementenbeleid • Horecaconvenant • Integraal veiligheidsbeleid • Jaarplan Veiligheidshuis • Jaarplan buurtbemiddeling • Opleidings- en oefenactiviteitenplan • Procesbeschrijving Tijdelijk Huisverbod • Prostitutiebeleid	• Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas • Regionaal Crisisplan • Repressief brandweerorganisatieplan • Uitvoeringsplan Burgernet

1. Bijzondere wetten		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een veilige omgeving zonder overlast en gevaar voor de omgeving. Geen illegale praktijken en het beperken van risico's.	• Inzetten van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) bij risicovergunningen.	Continu
Bestuurlijke aanpak van	• In 2016 is het Damoclesbeleid Echt-Susteren aangescherpt. Bij overtredingen van de	Continu

2.2 Openbare orde en veiligheid

1. Bijzondere wetten			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
overtredingen van de Opiumwet (naast de strafrechtelijke aanpak).	Opiumwet wordt niet meer gewaarschuwd maar wordt bij zowel woningen als lokalen direct gesloten. Deze bestuursrechtelijke maatregelen worden bij alle overtredingen van de Opiumwet uitgevoerd.		

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022 ¹⁾	2023 ¹⁾	2024 ¹⁾	2025 ¹⁾	2026 ¹⁾
Percentage Bibob-toetsen naar aanleiding van beleidsuitgangspunten. O.a. afhankelijk van aangevraagde (risico)vergunningen.	100% (15 toetsen)	100%	n.n.b.			
Percentage bestuursrechtelijke maatregelen uitgevoerd n.a.v. overtredingen van de Opiumwet. O.a. afhankelijk van de door de politie geconstateerde overtredingen.	100% (14 maatregelen)	100%	n.n.b.			
¹⁾ De indicatoren/kengetallen zijn opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan en bijbehorend uitvoeringsplan voor de beleidsperiode 2019-2022. Nieuwe indicatoren/kengetallen worden vanaf 2023 opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026.						

2. Integraal veiligheidsbeleid			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Geen ondermijnende en georganiseerde criminaliteit.	10 integrale handhavingsacties door het Flexteam. - Bibob-screening van alle exploitatie- en drank- en horecaverunningen. - Behandelen van 50 casussen per jaar in het Lokaal Overleg over de bestuurlijke aanpak ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. - Vergroten bewustwording ambtenaren/bestuurders, ondernemers en bewoners over mogelijke bedreigingen of het signaleren daarvan. - Aanscherpen Bibob-beleid.	Continu 2 ^e kwartaal 2023	
Geen vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes.	- Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. - Preventieactiviteiten via bewonersavonden om woninginbraken tegen te gaan. - Inzet buurtpreventieteams.	Continu 4 ^e kwartaal 2023	

2.2 Openbare orde en veiligheid

2. Integraal veiligheidsbeleid		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Inzet burgernet. - Verbeteren toezicht openbare ruimte (structurele borging informatie-uitwisseling BOA's en politie). - Inzet flexibel cameratoezicht bij verplaatsende overlast en criminaliteit.	
Geen woonoverlast, bedreigingen en geweld in de kernen.	- Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. - Buurtbemiddeling. - Inzet buurtpreventieteams. - Uitvoeren Wet tijdelijk huisverbod. - Inzet flexibel cameratoezicht bij verplaatsende overlast en criminaliteit.	Continu
Aanvaardbare jeugdgroepen binnen Echt-Susteren en geen jeugdoverlast.	JOES (Jongerenoverleg Echt-Susteren) door dit zes-wekelijkse overleg wordt de aanpak van jongerenoverlast tegengegaan. Hinderlijke-, overlastgevende- en criminele jeugdgroepen worden aangepakt.	Continu
Veiligheid bij bedrijventerreinen, winkelgebieden en evenementen.	- Voortzetting van het Keurmerk Veilig Ondernemen De Berk. - Toezicht op naleven van exploitatie-, Drank- en Horeca-, en evenementenvergunningen.	Continu
Fysieke veiligheid.	- Infrastructuurle maatregelen, voorlichting en educatie en handhaving om de verkeersveiligheid te verhogen. - Toezicht en handhaving brandveilig gebruik. - Verbeteren kwaliteit repressie/incidentenbestrijding (o.a. verhogen bluswatervoorzieningenniveau en uitvoeren van het repressief brandweerorganisatieplan). - Uitvoeren van het extern veiligheidsbeleid.	Continu
Geen agressie tegen overheidsambtenaren.	- Versterken bewustzijn van urgentie door te handelen volgens de organisatienorm - Melding, registratie en opvolging naar aanleiding van incidenten volgens vastgestelde nota integrale en veilige dienstverlening.	Continu
 Cittaslow		
Betrokkenheid inwoners bij een leefbare en veilige woonomgeving.	Ondersteunen, stimuleren en (op maat) faciliteren van bestaande buurtpreventieteams.	Continu

2.2 Openbare orde en veiligheid

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022 ¹⁾	2023 ¹⁾	2024 ¹⁾	2025 ¹⁾	2026 ¹⁾
Wettelijk voorgeschreven						
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	Geen gegevens beschikbaar	<7	n.n.b.			
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,1	< 0,5	n.n.b.			
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,8	< 4	n.n.b.			
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	2,4	< 2,5	n.n.b.			
Aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.	5,4	< 3,5	n.n.b.			
Overige						
Geanalyseerde casussen Lokaal Overleg RIEC	46	60	n.n.b.			
Hinderlijke/overlastgevende/criminele jeugdgroepen	0	0	n.n.b.			
Percentage bewoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen woonbuurt. Veiligheidsmonitor 2017-2018. 20,3% bewoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen woonbuurt ²⁾	12,7%	<17%	n.n.b.			
Aantal gerealiseerde buurtpreventieteams	24	25	n.n.b.			
Percentage bewoners dat deelneemt aan burgernet ³⁾	17,9%	20%	n.n.b.			
Aantal casussen Veiligheidshuis (Top X aanpak, vanaf 2015)	3	3	n.n.b.			
Percentage succesvolle buurtbemiddelingen	58%	75%	n.n.b.			
¹⁾ De indicatoren/kengetallen zijn opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan en bijbehorend uitvoeringsplan voor de beleidsperiode 2019-2022. Nieuwe indicatoren/kengetallen worden vanaf 2023 opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026. ²⁾ Bron Veiligheidsmonitor 2017-2018. Deze monitor wordt één keer in de vier jaar uitgevoerd. ³⁾ Het werkelijk aantal deelnemers burgernet ligt hoger aangezien de gebruikers van de Burgernetapp niet zijn meegenomen in dit percentage.						

2.2 Openbare orde en veiligheid

3. Rampenbestrijding		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een volledig opgeleide en beoefende rampbestrijdingsorganisatie.	Uitvoeren van het opleiding- en oefenplan. Alle sleutelfiguren binnen de Oranje Kolom nemen jaarlijks deel aan oefeningen en volgen de noodzakelijke opleidingen.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022 ¹⁾	2023 ¹⁾	2024 ¹⁾	2025 ¹⁾	2026 ¹⁾
Aantal crisisbeheersingsoefeningen bevolkingszorg	1	1	n.n.b.			
Aantal crisisbeheersingsoefeningen sleutelfiguren	12	10	n.n.b.			
Aantal opleidingen bevolkingszorg	12	10	n.n.b.			
¹⁾ De indicatoren/kengetallen zijn opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan en bijbehorend uitvoeringsplan voor de beleidsperiode 2019-2022. Nieuwe indicatoren/kengetallen worden vanaf 2023 opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026.						

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	2.805.672	2.945.843	2.984.791	2.982.238	2.980.897	2.978.796
Baten	155.294	91.744	91.744	91.744	91.744	91.744
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	-2.630.378	-2.854.099	-2.893.047	-2.890.494	-2.889.153	-2.887.052
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-2.630.378	-2.854.099	-2.893.047	-2.890.494	-2.889.153	-2.887.052

2.3 Beheer openbare ruimte

Specifieke projecten 2023:

- Algemene verkeerstechnische aanpassingen
- Uitvoering projecten GRP 2023-2027
- Uitvoering projecten wegenverkeersnota
- Vergroening Markt fase 3-4
- 1 miljoen Bomenplan
- Waterveiligheid Reinoudhal
- Uitvoering warmtetransitie
- Milieu Effect Rapportage (MER) windpark
- Realisatie zonneparken
- Onderzoek "groen in eigen beheer"

Programma 3: beheer openbare ruimte

2.3 Beheer openbare ruimte

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte
- Aanleggen en zo optimaal mogelijk beheren, onderhouden en reinigen van wegen, andere openbare verhardingen, straatmeubilair, groen- en landschapsvoorzieningen, rioleringen en waterlopen met bijbehorende kunstwerken. - Beheer van gemeentelijke accommodaties. - Optimaliseren van de inzameling en verwerking van de afvalstoffen. Gebiedsgericht werken in de buitendienst Door te werken volgens het principe ' dicht bij de inwoner', worden de dagelijkse onderhoudswerkzaamheden in het openbaar gebied snel, klantgericht en efficiënt uitgevoerd. Om deze werkwijze te kunnen volgen, is het grondgebied verdeeld in drie gebieden: Echt, Susteren en het buitengebied. Per gebied is een gebiedsopzichter aangewezen, die overzicht heeft van alle werkzaamheden in zijn gebied. De gebiedsopzichters van de buitendienst nemen direct contact met de inwoners op bij klachten en meldingen. Voor de vakdisciplines wegen, groen, riolering en afval zijn toezichthouders aangewezen. De dagelijkse onderhoudswerkzaamheden in het openbaar gebied worden verricht door een marktpartij, de eigen buitendienst en het Serviceteam Echt-Susteren. In 2019 en volgende jaren blijft de gemeente werken aan het	- Lokale heffingen - Weerstandsvormen en risicobeheersing - Onderhoud kapitaalgoederen - Bedrijfsvoering Verbonden partijen - Reinigingsdienst (RD) Maasland - Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette - Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) - Waardevol Cultuur Landschap (WCL) Reserves en voorzieningen - Reserve wegen - Reserve duurzaamheid - Reserve openbaar groen - Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen - Voorziening vervangen bruggen Vloedgraaf - Voorziening wegen - Voorziening toekomstige vervangingsinvestering riolering - Voorziening groot onderhoud riolering - Voorziening afvalverwijdering en –verwerking	Het programma beheer openbare ruimte omvat de volgende producten: 1. Wegen 2. Riolering en waterhuishouding 3. Verkeer 4. Openbaar groen 5. Natuur en landschap 6. Openbare verlichting 7. Civieltechnische kunstwerken 8. Gladheidsbestrijding 9. Rioolheffing 10. Afvalverwijdering en -verwerking 11. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht 12. Duurzaamheid Duurzaamheid Duurzaamheid is geen doel op zich, maar maakt integraal onderdeel uit van beleid en uitvoering. Er is sprake van een nuchtere en realistische aanpak, waarbij de kosten in verhouding moeten staan tot de baten (economisch-, maatschappelijk- en milieurendement voor de korte of lange termijn). Algemeen Er vindt afstemming plaats van de beheerprogramma's van groen, wegen, riolering en het meerjarig investeringsprogramma met het verkeers- en vervoersbeleid.
Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		
- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) - Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2014	- Verordening aansluitvoorwaarden riolering 2003 - Nota Heffingen 2010	- Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025 Ontwikkelen met kwaliteit - Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen

2.3 Beheer openbare ruimte

Civieltechnische kunstwerken: Plan civieltechnische kunstwerken 2022-2026	Openbare verlichting: Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023	
Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		
- Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater - Verordening op de heffing en invordering regelende tarieven wegens dienstverlening aan derden <u>Huishoudelijk afval</u> <i>Van Afval Naar Grondstoffen 2020-2022</i> - Afvalstoffenverordening Echt-Susteren 2019 - Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2021 - Uitvoeringsbesluit Echt-Susteren 2021	<u>Groen:</u> - Bomennota Echt-Susteren 2007 - APV - Nota groenstructuren 2008 - herziening kapbeleid 2008 - waardevolle bomenlijst 2008 - nota Regie op Groen 2016 - Groenbeheerplan 2019-2023 - IBOR (integraal beheer openbare ruimte) beleidsnotitie openbare ruimte <u>Riolering en Water:</u> - Waterketenplan 2017-2021; - Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026 - Verordening op de heffing en invordering rioolheffing	<u>Wegen:</u> - Wegbeheerplan 2022-2026; - Meerjarig Investeringsplan 2023-2026 (onderdeel van deze begroting) <u>Verkeer:</u> - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025 <u>Gemeentelijke Gebouwen:</u> - Beheerplan gebouwen 2020-2030 <u>Duurzaamheid:</u> - Energievisie en uitvoeringsprogramma 2018-2022 - Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren

2.3 Beheer openbare ruimte

1. Wegen		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow Een acceptabel kwaliteitsniveau van de inrichting van de openbare ruimte		
- Goede kwaliteit van de openbare wegen - Maximale oprekking levensduur van verharding tegen minimale kosten - Waarborging veilig gebruik van de wegen - Uitbreiding areaal waar nodig	- Uitvoeren van de nieuwe wegbeheernota 2022-2026, zoals deze door de raad wordt vastgesteld. - Beheren en onderhouden van het openbaar gebied in de gemeente volgens het principe 'schoon, heel en veilig'. Het te hanteren kwaliteitsniveau 'basis' voor de wegen binnen en buiten de bebouwde kom, zoals in de nieuwe wegbeheernota 2022-2026 opgenomen. - In de wegbeheernota staat niet specifiek welke wegen in welk jaar moeten worden onderhouden. In de praktijk wordt jaarlijks een plan gemaakt aan de hand van de visuele inspectie, die na de winterperiode wordt uitgevoerd. Op basis van deze inspectie wordt bepaald welke wegen voor onderhoud in aanmerking komen. - Doelmatig beheren en onderhouden van de wegen enerzijds door een totale herinrichting van woonwijken (wegen, riool, groen en openbare verlichting) en anderzijds door op het juiste moment planmatig, duurzame onderhoudsmaatregelen uit te voeren aan wegen. Tijdens de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden worden - wanneer nodig - kleine verkeerstechnische aanpassingen meegenomen. De recreatieve routes die door een knooppuntensysteem zijn ontsloten voor fietsers (inclusief mountainbikeroutes), wandelaars, ruiters en menbers worden op een hoog niveau beheerd en onderhouden. - Realisatie van verschillende woningbouw plannen leidt tot uitbreiding van het wegennet.	3 ^e Kwartaal 2022 Continu 1 ^e Kwartaal 2023 Continu Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Lengte verharde wegen	337	339	341			
Waarvan binnen bebouwde kom	169	171	173			
Waarvan buiten bebouwde kom	168	168	168			

2.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021	2022	2023	2024	2025	2026
		135	135			
Lengte onverharde wegen	135	135	135			

2. Riolering en waterhuishouding		Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow		
Bescherming van de waterkwaliteit		
Waterkwaliteit volgens de wettelijke eisen	Realiseren van de doelstellingen uit het door de raad in 2022 vast te stellen Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2022-2026): • Waarborgen van doelmatige inzameling en transport van afvalwater binnen de gemeentegrenzen, onder andere ter bescherming van de volksgezondheid. • Inzamelen en verwerken van afstromend hemelwater met een zo beperkt mogelijke overlast voor de inwoners. • Minimaliseren van vervuiling van grondwater en oppervlaktewater. • Structureel onderhoud uitvoeren. • Onderhouden van het bestaande stelsel van vuil- en regenwaterriolen en randvoorzieningen door preventieve en curatieve maatregelen, zoals: - Reinigen van kolken; - Repareren van aansluitleidingen; - Reinigen en inspecteren van riolen; - Maaien van hemelwaterbuffers; - Onderhouden van rioolgemalen; - Repareren van hoofdriolen; - Verwijderen van wortels uit de riolering. • Uitvoeren van de opgenomen investeringen in het Meerjarig Investeringsplan (zie overzicht Investeringswerken), aanleg hemelwatervoorzieningen en rioolvervangingen. • Uitvoeren lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. De Lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie beschrijft het ambitieniveau voor klimaatadaptatie in doelen en strategieën, maar ook de maatregelen die worden ingezet om de leefomgeving in de gemeente waterrobuust en klimaatbestendig te maken.	Continu 1^e en 3^e kwartaal 2023 Continu 2^e kwartaal 2023 2^e en 3^e kwartaal 2023 Continu 2^e kwartaal 2023

2.3 Beheer openbare ruimte

2. Riolering en waterhuishouding			Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Integrale rioleringszorg en minder overstorten volgens Kader Richtlijn Water (KRW)	Verhard oppervlak afkoppelen van de riolering en de rioolwaterberging vergroten (bijvoorbeeld bij integrale wegreconstructies) ter verkrijging van helder en schoon oppervlaktewater.	Continu	
Scheiding waterstromen naar schoon en vuil ter voorkoming van vervuiling en verdroging en voor een betere beheersing van afvalwater	- Bij nieuwbouw en herinrichting van gebieden/wijken hemelwater waar mogelijk lokaal infiltreren. - Als dit niet mogelijk is wordt het hemelwater gescheiden van het afvalwater ingezameld en op een centrale plek in de bodem geïnfilteerd via wadi's (bufferings- en infiltratievoorzieningen) of infiltratieriolen. - Alleen als lokaal of centraal infiltreren niet mogelijk is, wordt hemelwater lokaal, tijdelijk geborgen voordat het via een (verbeterd) gescheiden systeem geloosd wordt op het oppervlaktewater of de riolering.	Continu	
Verminderen van wateroverlast en verdroging in de leefomgeving en ondergrond.	- Openstellen van een gemeentelijke stimuleringsregeling voor inwoners en bedrijven voor het afkoppelen van het verhard oppervlak van privé terreinen. - Bijkomende voordelen zijn een fraaiere en groenere leefomgeving en een verkoelend effect in de zomer.	Inwoners en bedrijven kunnen volgens het principe op=op gebruik maken van de stimuleringsregeling.	
Goede afwatering, met name in het buitengebied, zonder wateroverlast en/of schade.	Opschonen en maaien van zaksloten en (watervoerende) greppels.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Riool in gemeente (totaal vuil- en schoon water) in km	270,2	273,7	275,2	277,53	280,91	284,1
Riool te vervangen (vuil water) in km	0,3	1,5	2,33	3,38	3,19	2,33
Aanleg schoon water riool in km	0,34	1,5	2,33	3,38	3,19	2,33

2.3 Beheer openbare ruimte

3. Verkeer			Portefuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
 Cittaslow			
Verkeers- en vervoersbeleid uitvoeren			
• Toename van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer. • Duidelijke structuur en bijbehorende inrichting van de wegen. • Verhoging van de leefbaarheid.	• Uitvoeren van de maatregelen uit het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2016-2025 (GVVP) met het geactualiseerde uitvoeringsprogramma (2020-2025). • 30km zones optimaliseren. • Sanering en vervanging verkeersborden. • Realiseren snelheid remmende maatregelen Pey. • Onderhouden en vernieuwen van belijning en markeringen in de kernen. • Monitoren en in kaart brengen van verkeerssituaties. • Samenwerken met (regio)gemeenten, Provincie en Rijkswaterstaat om na een calamiteit op de A2/A73 de bereikbaarheid en doorstroming in onze gemeente zo veel mogelijk te waarborgen.	Continu Continu 1 ^e -2 ^e kwartaal 2023 1 ^e -2 ^e kwartaal 2023 3 ^e -4 ^e kwartaal 2023 Continu Continu	
Langzame verkeersroutes optimaliseren			
Optimale verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers.	• Verbeteren van de fietsoversteek N276-Pissummerweg Susteren in samenwerking met de provincie Limburg. • Verbeteren kwaliteit fietsvoorzieningen. • Overleggen met inwoners, ondernemers en politie/handhaving tijdens het verkeersspreekuur. • Uitvoering geven aan samenwerkingsovereenkomst verkeerseducatie voor basis- en voortgezet onderwijs ('Verkeersactieve school'). • Voortzetten van de cursus "regels in het verkeer" voor ouderen. • Aandacht voor de aanpak van hard racen binnen de gemeenten.	1 ^e -2 ^e kwartaal 2023 3 ^e -4 ^e kwartaal 2023 Maandelijks Continu 2 ^e -3 ^e kwartaal 2023 Continu	
Fietsenstalling bij overstappunten reguleren			
Optimalisatie in het faciliteren en reguleren van fiets parkeren.	• Reguleren van het fiets parkeren bij NS-station Echt met handhaving en verwijderen fietswrakken.	Continu	

2.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk voorgeschreven						
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (aantal)	15	-	-			
- waarvan op gemeentelijke wegen	0	-	-			
Verkeersongevallen met een gewonde fietser (aantal)	4	-	-			
- waarvan op gemeentelijke wegen	3	-	-			
Overige						
Dodelijke ongevallen (aantal)	2	-	-			
- waarvan op gemeentelijke wegen	1	-	-			

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouders drs. ing. H.E.J.M Meuwissen en drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow		
Herstel/verwezenlijking van een groene ruimte met kwaliteit		
Kwaliteit- en onderhoudsniveau voor het openbaar groen, volgens beleid	- Uitvoeren van planmatig onderhoud aan openbaar groen aan de hand van diverse onderhoudscontracten. Het openbare groen wordt op onderdelen binnen de bebouwde kom op niveau B (basis) en buiten de bebouwde kom op niveau C (laag) onderhouden en volgens de kwaliteitsmeetlat (KOR) van het CROW beoordeeld. - Afhankelijk van het type onkruid en de locatie, kiezen voor het bestrijden van onkruid door inzet van duurzame technieken zoals hete lucht, borstelen en branden. - Door plantkeuze (soort dat sneller gesloten is) aanplant met een grotere plantdichtheid bij de (her)inrichting van plantsoenen. - Door specifieke soortkeuze beplanting, bomen en groeiplaats anticiperen op veranderde klimatologische omstandigheden. - Uitvoering geven aan het Groenbeheerplan 2019-2023, dat de concrete uitwerking naar realisatie in het veld bevat. Daarnaast bevat deze een grove meerjarenplanning voor renovatie van groen op wijk- en buurniveau die in 2023 verder gestalte krijgt.	Continu 2019-2023 4 ^e kwartaal 2023

2.3 Beheer openbare ruimte

4. Openbaar groen			Portefeuillehouder Wethouders drs. ing. H.E.J.M Meuwissen en drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	Starten voorbereiding nieuw groenbeheerplan 2024-2034, rekening houdend met besluitvorming over streven naar een eigen 'groenbedrijf' (vertaling Hoofdlijnenakkoord 2022-2026)		
Duurzaam en circulair onderhoud openbaar groen	- Vormgeven van kleine kringloop van vrijgekomen materialen openbaar groen (bijvoorbeeld continueren pilot bokashi als bodembooster) - Energieverbruik en emissiereductie toepassen in contracten aannemers en eigen dienst tijdens de uitvoering van onderhoud openbaar groen. Bij voorkeur emissieloos waar dit mogelijk en verantwoord is. - Ervaring opdoen met toepassen olifantsgras (Miscanthus) in plantvakken waardoor minder onderhoud nodig is, minder last van uitdroging plantsoen is en CO2 uitstoot wordt beperkt. De (ruime) ervaringen van de gemeente Nederweert worden meegenomen in de afwegingen.	2020-2024 3 ^e kwartaal 2023	
Een aangenaam leefklimaat voor de inwoners	- Rekening houden met de functieervulling en het gewenste gebruik bij de inrichting van het openbaar gebied. Bij herinrichting wordt met betrokken bewoners afgestemd hoe het betreffende (groen)gebied kan voorzien/bijdragen in de wensen en behoeften van de buurt of wijk. De groenfuncties die in de nota "Regie op groen (2016)" worden onderscheiden zijn: structurerend groen, maatschappelijk groen, functioneel groen en natuurlijk groen. - Onderzoeken of (verdere) vergroening van pleinen / parkeerplaatsen in de kernen van de gemeente Echt-Susteren mogelijk is.	Continu 2023	
Voorkomen overlast invasieve exoten	Mogelijkheden onderzoeken koppelen provinciale subsidie 'Invasieve exoten' en opstellen concreet uitvoeringsplan aanpak invasieve exoten. Ervaringen hierbij delen naar aanleiding van bestrijding Japanse duizendknoop locatie Palmbrugweg in Echt en overige pilotlocaties. Op basis hiervan concrete en haalbare vervolgstappen bepalen.	2023	
Verbeteren biodiversiteit	- Bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruwe grasterreinen wordt aan de hand van een nieuw bermbeheerplan en onderhoudscontract uitgevoerd. De vastgestelde maatregelen, beleidsuitgangspunten en verbetervoorstellen van het pilotproject worden daarbij doorgevoerd in het dagelijks beheer. - Start selectief omvormen intensieve gazons binnen bebouwde kom naar extensief en gefaseerd beheer waar dit kan. Ter bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen is in 2021 een nieuw bermbeheerplan uitgewerkt en in uitvoering gegaan. De aanpassingen in het maaibeheer worden gemonitord en als dat	Continu 2023	

2.3 Beheer openbare ruimte

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouders drs. ing. H.E.J.M Meuwissen en drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	nodig is worden maatregelen bijgesteld. Nieuwe kansen voor het extensiveren van het maaibeheer, ook binnen de kernen, worden onderzocht en proefondervindelijk uitgevoerd. Het motto hierbij is: Intensief maaien waar het moet (speelveldjes) en extensiever maaien waar het kan. Hierbij als uitgangspunt om de biodiversiteit te verbeteren en ruimte te geven aan (inheemse) kruiden.	
Geactualiseerde bomennota	Het implementeren van de gemeentelijke bomennota en bijbehorend beleid na vaststelling.	2023
Veilig bomenareaal	- Het planmatig uitvoeren van onderhoud gemeentelijk bomenbestand. - Inzage in ons bomenbestand voor inwoners door openstellen van (een te raadplegen) viewer.	Continu 2023
Voorzieningen hondenbeleid	Op basis van uitkomsten evaluatie hondenbeleid eind 2022 / begin 2023 worden vervolgmaatregelen in kaart gebracht en indien mogelijk / haalbaar in 2023 in uitvoering gebracht.	2023
Bestendig beheer groenvoorzieningen in relatie tot de Wet Natuurbescherming.	Met het actualiseren en uitvoeren van de bestaande natuurwaardekaarten geeft de gemeente invulling aan haar verantwoordelijkheid voor een bestendig beheer van groenvoorzieningen in relatie tot de Wet Natuurbescherming. Daarbij wordt aangesloten bij de meest actuele gedragscode soortenbescherming van Stadswerk/VNG.	Continu
Een groene, openbare ruimte met kwaliteit	Het planmatig renoveren/ herinrichten van bestaande groenvoorzieningen op basis van de vastgestelde kaders zoals beschreven in de kadernota groen.	Continu
Een groene leefomgeving voor jongeren	Door het jaarlijks organiseren van boomfeestdag worden kinderen op een educatieve en speelse wijze in aanraking gebracht met het belang van natuur. In 2023 wordt deze festiviteit georganiseerd op een nader te bepalen locatie in onze gemeente.	Maart / November 2023
Minimale roekenoverlast	Volgens de Wet Natuurbescherming (Wnb) zijn roeken bij wet beschermd en deze dieren / nesten mogen niet zonder een geldige ontheffing verjaagd, gedood of verplaatst worden. Door kap van houtopstanden in het buitengebied vestigen bestaande koloniën zich in de kernen waardoor (geluids)overlast ontstaat. Het streven is om de haalbaarheid voor een ontheffing te onderzoeken op basis van stringente voorwaarden uit het faunabeheerplan 2020-2026. Verder wordt ingezet op structuurversterking in het buitengebied door het terug aanplanten van populierenbosjes, waardoor voor overlast gevende roeken meer nestgelegenheden (op termijn) wordt aangeboden.	2023
Minimale overlast eikenprocessierups	De raad heeft besloten minimale overlast te accepteren door de eikenprocessierups. Door een toenemende (landelijke) plaagdruk van deze rups wordt de komende jaren	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

4. Openbaar groen			Portefeuillehouder Wethouders drs. ing. H.E.J.M Meuwissen en drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	ingezet om de bestrijding hiervan te intensiveren en toepassing van nieuwe bestrijdingstechnieken te onderzoeken in combinatie met verbeteren leefgebied voor natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups.		
Klimaat adaptieve inrichting	Bij toekomstige renovaties van groeninrichtingen – daar waar mogelijk - rekening houden met het klimaat adaptief of bio divers inrichten hiervan op basis van kansen binnen uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Echt-Susteren.	Continu	
Verbeteren communicatie onderwerpen groen, natuur en landschap	Het verbeteren van communicatie uitingen over onderwerpen groen, natuur en landschap. Dit komt tot uitdrukking op onze website, social media en weekblad. Door het toepassen van laagdrempelige communicatie uitingen worden inwoners geïnformeerd over deze onderwerpen.	2023	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Openbaar groen (exclusief wegbermen)	108 ha	108 ha	108 ha			
Wegbermen	142 ha	146 ha	146 ha			
Bomenareaal (aantallen)	25.300	25.700	25.700			
Bos- en natuurterreinen (tot. gemeentelijk areaal)	295 ha	285 ha	295 ha			
Georganiseerde speeltuinen (tot. aantal)	11	11	11			
Volkstuincomplex / Voedselbos (tot. aantal)	2	2	2			

5. Natuur en landschap			Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
 Cittaslow			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Duidelijk onderscheiden landschapstypen.	In de structuurvisie Ontwikkelen met kwaliteit worden 6 landschapstypen onderscheiden. De gemeente voert inrichtings- en beheermaatregelen uit om de	Continu	

2.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap			Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
 Cittaslow			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	specifieke kenmerken van de verschillende landschapstypen te benadrukken. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt meer nadrukkelijk rekening gehouden met de consequenties voor landschap en cultuurhistorische waarden. In 2023 wordt een nieuwe omgevingsvisie opgesteld. Ook daar komen deze landschapstypen in terug.		
Rode ontwikkelingen (woningbouw, bedrijfsontwikkelingen, zonneparken) en grijze ontwikkelingen (infrastructurele projecten) die landschappelijk goed zijn afgewogen, zijn ingepast in het landschap of waarvoor elders groencompensatie heeft plaatsgevonden.	- De gemeente stelt in de structuurvisie Ontwikkelen met kwaliteit en in de afzonderlijke bestemmingsplannen eisen aan de inpassing en compensatie van rode en grijze ontwikkelingen. - De natuurcompensatieprojecten en de goede landschappelijke inpassing behorende bij de uitbreiding van VDL Nedcar, inclusief infrastructuur, worden in samenspraak met belanghebbenden uitgewerkt en gerealiseerd. Voor de wettelijke natuurcompensatie is de Provincie Limburg verantwoordelijk. - De gemeente werkt binnen de samenwerkingsovereenkomst Landschapsschakels Swentibold (SOK LSS) samen met Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) en Natuurmonumenten (NM). Gecombineerd met de uitbreiding van het WML puttenveld voor drinkwaterproductie bij Nieuwstadt, wordt in de zogenaamde 'vlaaipunt' tussen de Susterderweg en de spoorlijn circa acht hectare nieuwe natuur ontwikkeld door NM. Het betreft wettelijke natuurcompensatie van de Provincie Limburg in verband met de uitbreiding van VDL Nedcar en omliggend infrastructuur. Onderdeel van de inrichting van dit gebied betreft de verbetering van het recreatieve routenetwerk Het Smalste Stukje Nederland.	2023 en verder 2023-2027 2023-2025	
Soortenbescherming (o.a. dassen, amfibieën en vleermuizen).	- Volgens het beheerplan Natura 2000 voor de instandhouding van de populatie Ingekorven Vleermuizen (Europees beschermde soort) beheert en versterkt de gemeente lijnvormige beplantingen in het buitengebied (straal 8 km rondom Natura 2000 gebied Abdij Lillbosch- voormalige klooster Maria Hoop). Aan de hand van een inventarisatie worden lanen, bomenrijen en landschapselementen in het buitengebied versterkt en gerevitaliseerd. - Op kritische locaties realiseert en beheert de gemeente voorzieningen ter bescherming van bedreigde soorten zoals dassen en/of amfibieën. Ook bij nieuwe ontwikkelingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de verbindingen voor flora en fauna.	2023-2025 Continu	

2.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap		Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
 Cittaslow		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Grensoverschrijdende projecten op het gebied van natuur en landschap en recreatief medegebruik.	- De gemeente zet de deelname aan de gemeenschappelijke regeling van het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette voort (grenspark MSN; zie ook paragraaf verbonden partijen). Kansen en mogelijkheden worden gezocht voor concrete projecten/activiteiten op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie. - Via de grensoverschrijdende samenwerking Rivierenpark Maasvallei wordt invulling gegeven aan kansen die in dit gebied liggen door de ontwikkeling van de Grensmaas. De samenwerking richt zich met name op ontwikkeling van (uniforme) recreatieve structuren. Samen met onder andere de gemeente Maasgouw en het Rivierenpark Maasvallei wordt het verdedigingswerk uit de Spaanse tijd, Fort Cantelmo opgewaardeerd en beleefbaar gemaakt. Daarnaast is in de Project Roosteren een basis gelegd voor grensoverschrijdende projecten en samenwerkingsvormen.	Continu 2023
Meer en beter resultaat door samenwerking.	- De gemeente werkt al vele jaren samen met Stichting Landschapspark Susteren (LPS), Stichting Ons Waardevol cultuurlandschap (WCL), grenspark Maas Swalm Nette en andere samenwerkingsvormen. Gezien de projecten en ruimtelijke ontwikkelingen die in Echt-Susteren plaatsvinden, wordt nadrukkelijker ingezet op het behalen van concrete resultaten op het gebied van natuur, landschap, recreatie, grensoverschrijdende samenwerking en duurzaamheid. Bezien wordt op welke manier en met welke partij(en) we de beste resultaten kunnen behalen. - Voor de exploitatie van de gemeentelijke bos- en natuurterreinen vervult de Bosgroep Zuid Nederland in opdracht van de gemeente de rol van beheerder. Binnen de opgedragen taken worden de vrijwilligers die altijd actief zijn geweest in het Haeselaarsbroek weer geactiveerd. De vrijwilligerswerkgroep wordt door de Bosgroep Zuid Nederland gefaciliteerd en begeleid bij de uitvoering van werkzaamheden in het natuurgebied.	2023 2023-2026
Gevarieerd landschap met karakteristieke kleine landschapselementen.	De Provincie Limburg gaat de inrichting van drie regionale steunpunten landschapsbeheer faciliteren. De steunpunten gaan vrijwilligers, gemeenten en particuliere eigenaren en landschapsorganisaties ontzorgen en brengen partijen en regelingen bij elkaar. Verder komt er een provinciale stimuleringsregeling landschapselementen.	2023-2025
Bescherming van de biodiversiteit		
Soortenrijke natuur en landschappen.	Met het oog op de bevordering van de biodiversiteit houdt de gemeente volgens het	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap		Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
 Cittaslow		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	gestelde in de Kadernota Groen bij renovatie of nieuwe inrichting nadrukkelijk rekening met het toe te passen beplantingsassortiment, de wijze van inrichten en beheren. - Ter bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen is een nieuw bermbeheerplan in uitvoering gegaan. De aanpassingen in het maaibeheer worden gemonitord en als dat nodig is, worden maatregelen bijgesteld. Nieuwe kansen voor het extensiveren van het maaibeheer, ook binnen de kernen, worden onderzocht en proefondervindelijk uitgevoerd. Het motto hierbij is: <i>Intensief maaien waar het moet (speelveldjes) en extensiever maaien waar het kan.</i> - De beheervisie bossen, natuurterreinen en landschapselementen is in 2021 vastgesteld. In 2022 heeft de Bosgroep Zuid Nederland de rol van beheerder uitgevoerd, bovendien zijn voorbereidingen voor een meerjarige samenwerking met de Bosgroep getroffen. - Samen met natuurorganisaties wordt gezocht naar nieuwe initiatieven ter verbetering van de landschapsstructuur, natuurwaarden en de biodiversiteit in het buitengebied. Ter versterking van het landschappelijke raamwerk en de ecologische waarde wordt de komende jaren ingezet op de aanleg van nieuwe landschapselementen (hagen, struwelen, bosschages, boomgaarden) in het buitengebied. - De gemeente doet mee aan het project bedreigde akkerplanten van de Bosgroep Zuid Nederland en de Universiteit Wageningen. In Koningsbosch en Pey worden in graanpercelen bedreigde akkerplanten ingezaaid waardoor deze bedreigde soorten en het genetisch materiaal behouden en geborgd kunnen worden.	2023 2023-2026 2023-2025 2023-2024
Structuurversterking van het landschap	- Middels uitvoering van het 1 miljoen bomenplan worden zowel in de kernen als het buitengebied nieuwe bomen, bosschages en landschapselementen gerealiseerd. - Daar waar mogelijk worden kansen benut om nieuwe landschapselementen aan te leggen, hierbij kan worden gedacht aan populierenbosjes, bomenrijen, en bosschages.	2023 2023

2.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Bos- en natuurbeheer in ha (totaal gemeentelijk areaal).	295	295	295			

6. Openbare verlichting		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow Verminderen uitstraling verlichting in de openbare ruimte		
Veilig gevoel voor de inwoners in de openbare ruimte, bij het invallen van en tijdens de duisternis en een verkeersveilige omgeving.	- Uitvoering geven aan en actueel houden van de doelstellingen vastgelegd in het Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023, waardoor een adequaat verlichtingsniveau ontstaat dat doelmatig en efficiënt beheerd wordt. - Het vervangen van conventionele armaturen door nieuwe armaturen met LED lichtbronnen. De LED verlichting de gehele nacht laten branden middels een dimregime, waardoor er een gelijkmatig verlichtingsniveau in de straten ontstaat en een veiligere omgeving ontstaat.	Continu
Geen overbodige verlichting in de openbare ruimte	- Uitvoeren van het beleid om het aanzien van de openbare ruimte bij duisternis te beschermen, volgens het motto: Licht waar het moet, donker waar het kan. - Terughoudendheid bij het verlichten van wegen in het buitengebied, in het belang van het dierlijke nachtleven. Daar waar vanuit verkeers- en/of sociale veiligheid om signalering gevraagd wordt, gebeurt dit door oriëntatieverlichting. In het buitengebied zijn dit, vanwege de sociale veiligheid, in principe alleen de fietspaden die op een school-thuisroute liggen (alleen LED-verlichting). - Binnen de bebouwde kom plaatsen van openbare verlichting met LED lichtbronnen die in de nachtelijke uren gedimd worden, vanwege energiebesparing.	Continu
Verduurzamen van de lichtarmaturen en reduceren van het energieverbruik.	Voortzetten van het programma versneld verduurzamen van de openbare verlichting ('verledden'). De led verlichting de gehele nacht laten branden middels een dimregime dat ervoor zorgt dat een LED-armatuur aan de hand van een vooraf ingestelde tijdsinstelling van vermogen en lichtsterkte veranderd. Omdat een armatuur niet op het volledige	2023-2024

2.3 Beheer openbare ruimte

6. Openbare verlichting			Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	vermogen hoeft te branden, wordt energie bespaard en gaat een armatuur langer mee. Invulling geven aan het energieakkoord.		

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Energieverbruik (Kwh)	1.070.295	920.000	870.000	800.000	800.400	800.800
Lichtmasten	8.275	8.295	8.315	8.355	8.375	8395
Conventionele lichtbronnen	2.309	1.009	309	0	0	0
LED lichtbronnen	6.056	7.424	8.006	8.335	8.375	8.395

7. Civieltechnische kunstwerken ¹⁾			Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Optimale levensduur en onderhoudstoestand van civieltechnische kunstwerken tegen zo laag mogelijke kosten.	- Volgens het uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026 doelmatig en planmatig onderhoud plegen aan de civieltechnische kunstwerken. - Uitvoering van onderhoud aan civieltechnische kunstwerken afstemmen met overige civiel- en cultuurtechnische werkzaamheden van de gemeente, het waterschap en de Provincie.	Continu Continu	
Wijziging areaal civieltechnische kunstwerken waar nodig (kunstwerken verdwijnen of worden toegevoegd)	- Vanaf 2018 is, samen met het Waterschap, gestart om het beheer van het kustwerken bestand te controleren en op elkaar af te stemmen. Dit leverde een reeks kleine kunstwerken, zoals duikers, in het buitengebied op die in beheer en onderhoud moeten komen bij de gemeente. Deze zijn nu toegevoegd in het nieuwe uitvoeringsplan, vandaar de stijging in 2022 naar. - Realisatie van 3 civieltechnische kunstwerken als onderdeel van het programma centrum Echt.	2022 2023	

¹⁾ Civiele kunstwerken zijn bouwwerken die gemaakt zijn van metselwerk, beton, hout, staal of kunststof. Bijvoorbeeld bruggen.

2.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal civieltechnische kunstwerken	65	100	103			

8. Gladheidsbestrijding			Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Verkeersveilige wegen onder winterse omstandigheden	• Bestrijden van de gladheid volgens het gladheidsbestrijdingsplan op basis van afgesproken prioriteiten. • Jaarlijks vaststellen van het uitvoeringsplan gladheidsbestrijding en informatieverstrekking aan de inwoners door de gemeentelijke internetpagina en 't Waekblaad. • Vanuit milieuoogpunt niet méér strooien dan noodzakelijk. • Het voornemen is om met ingang van de winter 2023-2024 de gladheidsbestrijding door RWM te laten uitvoeren.	In de maanden waarin het glad kan zijn door vorst of sneeuw	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Zoutverbruik in € ¹⁾	€ 23.000	€ 20.000	€ 20.000			
Meldingen gladheidsbestrijding	36	< 20	< 20			

¹⁾ Afhankelijk van de weersomstandigheden.

9. Rioolheffing			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Volledige dekking van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling, het transport en het verwerken van afval- en	• Heffen van een directe belasting van de eigenaar van het object. • Verzenden van de aanslagen 2023 met als dagtekening 28 februari 2023. • Opleggen van het vastrecht. Het door de raad in 2022 vast te stellen Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2022-2026 is uitgangspunt voor de vaststelling van het tarief van	28 februari 2023	

2.3 Beheer openbare ruimte

9. Rioolheffing			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
hemelwater	de rioolheffing. Het tarief wordt jaarlijks bekeken en via de begroting vastgesteld.		

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal objecten	15.984	15.900	15.965			
Aantal objecten € 3.000 < € 20.000	194	211	190			
Tarief rioolrecht	€ 264,85	€ 269,10	€ 278,50			
Tarief rioolrecht indirecte lozing	€ 132,45	€ 134,50	€ 139,25			
Kostendeckendheid ¹⁾	97,7%	92,0%	99,5%			
¹⁾ Gedurende de looptijd van het GRP 2022-2027 zal een kostendeckendheid behaald worden van 100 %						

10. Afvalverwijdering en verwerking		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow		
Beleid huishoudelijk afval uitvoeren		
Voldoen aan wettelijke taken en gemeentelijk beleid.	- Inzamelen van grondstoffen zoals gft, papier, textiel, glas, metalen, kringloopgoederen en de kunststof verpakkingsmaterialen conforme wettelijke verplichting. - Uitvoeren van het duurzaam gemeentelijk beleid <i>Van Afval Naar Grondstoffen (VANG)</i> 2020-2022.	Continu
VANG en flankerende maatregelen uitvoeren		
Een duurzame en moderne afvalinzameling.	- Inzamelen oud papier samen met verenigingen. - Inzamelen textiel samen met verenigingen. - Monitoren hoeveelheden ingezamelde grondstoffen.	Continu Continu Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

10. Afvalverwijdering en verwerking		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	• Monitoren bijplaatsingen ondergrondse inzamelcontainers en dumpingen. • Faciliteren educatielessen en daarmee de kinderen bewust maken van afval scheiden. • Burgerparticipatie bij de projecten zwerfvuilacties, Schone Maas en de winkelcentra in Echt en Susteren. • Start nieuwe afvalinzameling 2023 als mede aandeelhouder van RWM. • Inbedden nieuwe dienstverlening 2023. • Voorlichten en communiceren veranderingen als gevolg van samenwerking met RWM. • Aanpassen van de afvalkalender/app van 2023. • Visie op plaatsen ondergrondse containers bij hoogbouw. • Afval Samenwerking Limburg (ASL): afronden gezamenlijke aanbestedingen en .voorbereiden verwerkingscontracten. • Visie en plaatsen prullenbakken in de openbare ruimte. • Herzien afvalstoffenheffing 2023 als gevolg van sterk stijgende prijzen.	Per kwartaal Per kwartaal Continu 1 ^e kwartaal 2023 Vanaf 3 ^e kwartaal 2022 en verder 2023 2 ^e kwartaal 2023 Ultimo 2023 2 ^e kwartaal 2023 1 ^e kwartaal 2023 1 ^e kwartaal 2023
Monitoren gedrag en ontwikkelingen		
Een duurzaam scheidingsgedrag	• Monitoren ingezamelde grondstoffen en restafval • Monitoren ontwikkeling zwerfvuil en dumpingen • Communiceren over het scheiden van afval	Continu Continu Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk voorgeschreven						
Hoeveelheid restafval in kg per inwoner	91,8	92	92			
Overige						
Hergebruik (%)	77	77	77			

2.3 Beheer openbare ruimte

11. Afvalstoffenheffing			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Volledige dekking van de kosten verbonden aan het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.	• Heffen van een directe belasting van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van het perceel waarvoor volgens de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval bestaat. • Het up-to-date houden van het containerbestand van alle aansluitingen afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten en de daaraan gekoppelde gebruikers en een actuele geredigeerde belastingverordening voeren. • Vanaf 2020 geldt een vast en variabel tarief voor een- en meerpersoonshuishoudens. Het variabel tarief geldt alleen voor het aanbieden van restafval. • Verlenen van kwijtschelding voor het vaste tarief aan belastingplichtigen met een uiterst laag inkomen en buitengewoon hoge lasten. Automatische kwijtschelding wordt verleend aan belastingplichtigen (met een bijstandsuitkering of AOW uitkering) die de laatste drie jaar volledige kwijtschelding hebben ontvangen. Ook is er een vereenvoudigde aanvraagprocedure voor klanten met een bijstandsuitkering (Pw) die niet in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding.	28 februari 2023 Continu Kwijtschelding wordt verleend in de periode na de aanslagoplegging	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021	Realisatie				
		2022	2023	2024	2025	2026
Variabel tarief 240 ltr. restafval per aanbieding	€ 9	€ 9	€ 9			
Vast tarief eenpersoonshuishouden	€ 101	€ 101	€ 114			
Vast tarief meerpersoonshuishouden	€ 155	€ 155	€ 175			
Aantal eenpersoonshuishoudens	4.495	4.523	4.523			
Aantal meerpersoonshuishoudens	10.065	9.930	9.930			
Aantal bedrijven ¹⁾	138	135	135			
Kostendekkendheid	97,5%	99,7%	99,7%			
¹⁾ Aantal bedrijven waarvan via de gemeente wordt gezorgd voor de inzameling van het bedrijfsafval, afkomstig van kleine bedrijven, kantoren en winkels en dat naar aard, omvang en samenstelling gelijk is te stellen aan huishoudelijk afval.						

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow		
Echt-Susteren energieneutraal in 2040	De Energievisie Echt-Susteren (2018-2022) wordt herzien en er wordt een nieuw uitvoeringsprogramma opgesteld voor de periode 2022-2026. In het uitvoeringsprogramma wordt de ambitie om energieneutraal te worden in 2040 geconcretiseerd. Participatie vindt plaats via raadsinformatiebijeenkomsten, vijf kernenbijeenkomsten en informatiesessies met belangrijke stakeholders. In december wordt de Energievisie met uitvoeringsprogramma 2022-2026 voorgelegd aan de raad.	februari 2023
Aardgasloze wijken	In de vastgestelde Transitievisie Warmte (februari 2022) is de ambitie opgenomen om 20% minder aardgas te gebruiken in 2030. In 2022 wordt een uitvoeringsprogramma ontwikkeld om invulling te geven aan deze ambitie. Gebouweigenaren worden gestimuleerd om te isoleren en op natuurlijke momenten over te stappen naar een (hybride of elektrische) warmtepomp. Daarnaast wordt een aanpak opgezet gericht op het volledig ontzorgen van inwoners bij het verduurzamen van woningen. Participatie vindt plaats via raadsinformatiebijeenkomsten, vijf kernenbijeenkomsten en informatiesessies met belangrijke stakeholders.	februari 2023
Ontwikkeling zonneparken en windparken	- Zonneparken. Er wordt een ingroeimodel geïmplementeerd voor invulling van 50% lokaal eigendom in de zonneweides door de energiecoöperatie. Er is geconstateerd dat de energiecoöperatie op dit moment onvoldoende in staat is invulling te geven aan de eis van 50% lokaal eigendom. Het belang van het lokaal eigendom is groot. Bekeken wordt op welke manier het lokaal eigendom geborgd kan worden zonder dat de energiecoöperatie hiermee belast wordt. In de evaluatie op het pilotproject wordt dit meegenomen. - Windpark. In 2023 wordt de vergunningsprocedure voor het windpark afgerond en gestart met de aanbesteding. De uitwisseling van informatie met inwoners en andere belanghebbenden wordt verder geïntensiveerd. De ontwikkeling van een windproject duurt tot en met de realisatiefase gemiddeld vier tot zeven jaar. De raad wordt, onder andere door periodieke raadswerkgroep bijeenkomsten, meegenomen in dit proces (go/no go per fase). Ook bij het onderzoek naar de locatie voor de opwek van windenergie wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de consequenties voor natuur en landschap.	2022 2022 (-2027)
Gedragen bod aan het rijk in kader van Regionale Energiestrategie	De regio Noord- en Midden-Limburg heeft in 2021 afspraken gemaakt met het Rijk om o.a. 1,2 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken in de regio en energiebesparing te	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	stimuleren. Er wordt in 2022 invulling gegeven aan het realiseren van deze afspraken. Daarnaast wordt gestart met de RES 2.0. die in 2023 wordt opgeleverd.	
Elektriciteitsneutraal Leisuredpark In de Bandert	Onderzocht wordt of met het plaatsen van een batterij het Leisuredpark zelfvoorzienend kan worden gemaakt. In dit onderzoek wordt ook het nog te ontwikkelen lokale bedrijventerrein Berk III meegenomen.	2022
Duurzaam gemeentelijk vastgoed	Bij de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed wordt steeds de afweging gemaakt of investeringen ook duurzaam ingevuld kunnen worden. Afhankelijk van de investeringskosten/terugverdientijden en beschikbaar budget wordt sturing gegeven aan de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen. De intentie is waar mogelijk bij vervangingsonderhoud verduurzaming toe te passen.	Continu
Duurzame bedrijven	- De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) voert in opdracht van de gemeente toezicht en handhaving van energiebesparing uit bij bedrijven. Naast het regulier toezicht bij bedrijven (inclusief energiebesparing) worden er specifieke energiecontroles uitgevoerd bij de (middel) grote energieverbruikers, waarbij de ondernemers ook geadviseerd worden over te nemen stappen (wortel en de stok). Daarnaast wordt toezicht gehouden op de informatieplicht (Activiteitenbesluit Milieubeheer) en worden energiebesparingsonderzoeken getoetst. - De gemeente wil bedrijven stimuleren om te verduurzamen en zon op dak stimuleren. Stichting Groene Economie Limburg is hiervoor de uitvoerende partij. In juli 2022 wordt besloten of dit contract voor twee jaar wordt verlengd. Implementatie van de stimuleringaanpak vindt (bij verlenging van het contract) als eerste plaats in de pilot bedrijventerrein De Berk en vervolgens wordt de uitrol naar andere bedrijven(terreinen) bekeken. De energiecoöperatie en gemeente werken nauw samen. De energiecoöperatie neemt steeds meer de complementaire rol in de energietransitie ambities van de gemeente	Continu Continu/juli 2022 Continu
Duurzame gemeentelijke organisatie	Bewustwording en stimulering gemeentelijke organisatie, bijvoorbeeld door de pilot van elektrische auto's en fietsen voor zakelijk verkeer en de actie om fietsverkeer te stimuleren. Door de coronacrisis is er weinig gebruik gemaakt van de elektrische auto's en fietsen. Na afloop van de pilotperiode wordt onderzocht op welke manier de elektrische auto's, fietsen een vervolg krijgen.	Continu
Duurzame woningen en gebouwen	Bewustwording en verduurzaming stimuleren d.m.v.: Communicatie naar inwoners en gebouw eigenaren.	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Afspraken met woningbouwcoöperaties over verduurzaming. Deze worden vastgelegd in de prestatieafspraken, - Uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte zet in op verduurzaming en aardgasvrij ready maken van panden in de gemeente. - De samenwerking met de energiecoöperatie Echt-Susteren Energie (bewustwording, energiebesparing en kleinschalige energieopwekking).	
Duurzame mobiliteit	- Proactief faciliteren van openbare laadvoorzieningen in samenwerking met partner Vattenfall. - Invulling geven aan het vastgestelde beleid 'laadinfrastructuur gemeente Echt-Susteren 2021-2030'. - Monitoren gebruik elektrische dienstvoertuigen en elektrische fietsen.	Continu Continu Continu
Duurzame buitensportaccommodaties	Bij aanleg en het beheer van buitensportaccommodaties houden we rekening met het aspect duurzaamheid en circulariteit zoals de onlangs uitgevoerde verleding. We passen dit tevens toe door zoveel als mogelijk chemievrij en emissievrij te beheren, mechanisatie aan te passen (bijvoorbeeld maaien velden door inzet van robotmaaiers) of rekening te houden met inrichting (kantplanken, natuurlijke infill kunstgrasvelden). Afhankelijk van de investeringskosten/terugverdientijden en beschikbaar budget wordt hier sturing aan gegeven.	Continu
Duurzame inkoop van energie voor gemeentelijke diensten.	De gemeente heeft in 2018 deelgenomen aan een regionale aanbesteding voor de levering van elektriciteit en gas voor 2019 en 2020 met een mogelijkheid tot contractverlenging tot uiterlijk 1 januari 2023. Hierbij zijn ook certificaten gekocht voor vergroening met betrekking tot compensatie van CO2 uitstoot. Besloten is de contractverlenging te lichten en gebruik te maken van zowel het 1^e en vervolgens ook het 2^e optiejaar (1 januari 2021 tot en met 31 december 2022). Het Inkoopcentrum is een traject gestart voor de aanbesteding van regionaal duurzaam opgewekte energie voor de periode vanaf 1 januari 2023.	Continu
Bewustwording energietransitie	De gemeente communiceert actief met inwoners, stakeholders en anderen om de bewustwording van de energietransitie te bevorderen. Dit doen we bijvoorbeeld door deel te nemen aan de klimaatweken en door gastlessen te verzorgen op het Connect college en op basisscholen. Ook de vijfkerenbijeenkomsten over de Transitievisie Warmte zijn hier een voorbeeld van.	Continu
Duurzaam ruimtegebruik en aandacht	Duurzaamheid is natuurlijk meer dan de energietransitie alleen. We zullen er niet aan	Continue

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
voor natuur en landschap	ontkomen dat ons landschap en buitengebied gaat veranderen door de ontwikkeling van bedrijven, woningbouw en de energietransitie. Bij de locatiekeuzes zal heel nadrukkelijk rekening worden gehouden met natuur- en landschapswaarden en cultuurhistorische waarden.	
Bevordering van biodiversiteit en klimaat-adaptatie bij inrichting en beheer	Door het veranderende klimaat en ontwikkelingen in het buitengebied en in de kernen staat natuur, landschap, biodiversiteit en leefbaarheid onder druk. Bij ruimtelijke ontwikkelingen houden wij nadrukkelijk rekening met de kansen voor de bevordering van biodiversiteit, nemen we klimaat adaptieve maatregelen en houden we rekening met leefbaarheidsaspecten. Concreet gaat het dan om het bufferen en infiltreren van water in de bodem, het aanbrengen en ontwikkelen van gebiedseigen en natuurlijk groen onder andere ter beschaduwning van gebouwen. Verder worden kansen benut om de biodiversiteit te bevorderen.	Continue
Duurzaam maatschappelijk vastgoed (geen gemeentelijk eigendom).	De gemeente wil ook dat derden (verenigingen, scholen, gemeenschapsgebouwen e.d.) gestimuleerd worden om te verduurzamen, m.a.w. gebouwen waar de gemeente geen eigenaar van is. De Energiecoöperatie biedt energiescans aan en stimuleert en ondersteunt daarmee de verduurzaming van de gebouwen. Voor de basisscholen en de school voor voortgezet onderwijs in onze gemeente is in het MIP vanaf 2022 rekening gehouden met een jaarlijkse investering van € 1 miljoen voor onder meer renovatie en verduurzaming van de gebouwen. Verwezen wordt naar de tekst bij het product Onderwijshuisvesting van het Programma Onderwijs.	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk verplicht						
Hernieuwbare elektriciteit gemeentehuis kwh	34.033	39.000	35.000			
Overige						
Tot. aantal zonnepanelen gem. gebouwen ¹⁾	493	493	493			
Aantal zonnepanelen gemeentehuis	170	170	170			
Elektriciteitsverbruik in kWh gemeentehuis	427.997	420.000	400.000			
Gasverbruik in m ³ gemeentehuis	79.916	52.000	52.000			

¹⁾ Totaal aantal zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen in eigendom. De energiekosten zijn des gebruikers/huurders. (met uitzondering van het gemeentehuis)

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	15.194.574	18.972.164	14.011.594	13.540.528	13.771.498	13.942.232
Baten	8.563.721	11.142.683	8.135.052	8.111.442	8.111.442	8.111.442
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	-6.630.852	-7.829.481	-5.876.542	-5.429.086	-5.660.056	-5.830.790
Storting reserves	875.676	788.715	100.000	0	0	0
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	603.573	150.000	100.000	0	0	0
Geraamde resultaat	-6.358.749	-7.190.766	-5.876.542	-5.429.086	-5.660.056	-5.830.790

2.3 Beheer openbare ruimte

2.4 Onderwijs

Specifieke projecten 2023:

- Renovatie en verduurzaming Connect College, locatie Populierlaan 1
- Passende huisvesting Taalschool De Driepas
- Ondersteunen projecten inlopen van de tijdens de coronacrisis opgelopen onderwijsachterstanden (Nationaal Programma Onderwijs)

Programma 4: onderwijs

2.4 Onderwijs

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
- Gelijke kansen op onderwijs voor jongeren uit de gemeente Echt-Susteren en de regio - Een breed onderwijsaanbod passend bij de vraag en gehuisvest in bijdetijdse schoolgebouwen - Een goed leef- en vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven - Een goede positie op de arbeidsmarkt voor de inwoners van de gemeente	- Subsidieregeling peuterprogramma gemeente Echt-Susteren 2020 - Verordening materiële en financiële gelijkstelling gemeente Echt-Susteren 2012 - Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid - Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Echt-Susteren 2015	Het programma Onderwijs omvat de volgende producten: 1. Openbaar basisonderwijs 2. Onderwijshuisvesting 3. Onderwijszorg 4. Aanvullend lokaal beleid 5. Kinderopvang Het programma omvat het toezicht op het openbaar onderwijs, de zorg voor de onderwijshuisvesting, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling van diverse doelgroepen en het verbeteren van kansen op de arbeidsmarkt van bepaalde groepen (jong)volwassenen. Voor het speciaal basisonderwijs en het voortgezet onderwijs heeft de kern Echt een bovenlokale verzorgingsfunctie, die behouden en daar waar nodig versterkt moet worden.
	Paragrafen	
	- Weerstandsvormogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering	
	Verbonden partijen	
	Geen	
	Reserves en voorzieningen	
	Geen	

1. Openbaar basisonderwijs			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Een voldoende aantal scholen voor openbaar basisonderwijs, verspreid over de gemeente, welke kwalitatief voldoet aan de hedendaagse eisen.	• Toezicht houden op het openbaar onderwijs door tenminste 2 keer per jaar te overleggen met de Stichting Kindante over de jaarstukken en de gang van zaken.	Continu	

2.4 Onderwijs

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal scholen openbaar basisonderwijs	2	2	2			
Aantal leerlingen openbaar basisonderwijs	524	489	506	506	502	498
<i>Noot: De prognosecijfers voor 2023 en verder is gebaseerd op een (in opdracht van Wijzers in onderwijs) door Pronexus opgestelde leerlingenprognose (februari 2022).</i>						

2. Onderwijshuisvesting			Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Adequate huisvesting voor de in de gemeente gelegen scholen voor primair en voortgezet onderwijs, rekening houdende met onderwijskundige, maatschappelijke, demografische en bouwkundige ontwikkelingen.	- De renovatie en verduurzaming van het gebouw van het Connect College, locatie Populierlaan 1. - Het voorzien in passende huisvesting voor de leerlingen van de Taalschool van basisschool De Driepas, momenteel gehuisvest in een semipermanent schoolgebouw op het terrein van het AZC. Op dit moment vindt er (samen met het schoolbestuur, de school en Buurthuis St. Joris) een onderzoek plaats naar de mogelijkheden van huisvesting in en bij het hoofdgebouw aan de Mispelstraat. - Het beoordelen van eventuele aanvragen voor medegebruik (sociaal-culturele instellingen of verhuur (kinderopvang) van (leegstaande) lokalen. - Het huren van gymnastiekzalen voor de basisscholen voor het uitvoeren van het bewegingsonderwijs.	2023-2024	
		2022/2023	
		Continu	
		Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal scholen openbaar basisonderwijs	2	2	2			
Aantal schoolgebouwen openbaar basisonderwijs	3	3	3			
Aantal leerlingen openbaar basisonderwijs	524	489	506	506	502	498
Aantal scholen bijzonder basisonderwijs	9	9	9			
Aantal schoolgebouwen bijzonder basisonderwijs	9	9	9			
Aantal leerlingen bijzonder basisonderwijs	1.491	1.480	1.435	1.431	1.432	1.438
Aantal scholen speciaal basisonderwijs	1	1	1			

2.4 Onderwijs

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal schoolgebouwen speciaal basisonderwijs	1	1	1			
Aantal leerlingen speciaal basisonderwijs	123	116	125	124	124	123
Aantal scholen voortgezet onderwijs	1	1	1			
Aantal schoolgebouwen voortgezet onderwijs	2	2	2			
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	1.318	1.345	1.324	1.335	1.302	1.291
<i>Noot: De prognosecijfers voor 2023 en verder is gebaseerd op een (in opdracht van Wijzers in onderwijs) door Pronexus opgestelde leerlingenprognose (februari 2022).</i> <i>Het aantal te verwachten leerlingen in het voortgezet onderwijs voor de periode 2023-2026, is gebaseerd op prognose 2015-2036 (peildatum 1 oktober 2021) van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, zoals gepubliceerd op duo.nl.</i>						

3. Onderwijszorg			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Onderwijsachterstanden Vroegtijdige signalering en bestrijding van onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij peuters.	Onderwijsachterstanden - Het continueren van de inzet van een NT2 Flexteam voor leerlingen met een taalachterstand in basisschool De Driepas, locatie Mispelstraat (betreft ook zij-instromers van andere scholen). - Het blijven aanbieden van voorschoolse educatie in kindercentra, (zie verder bij paragraaf 5. Kinderopvang). - Het met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties evalueren en ontwikkelen van de voorzieningen van voor- en vroegschoolse educatie (zie verder bij paragraaf 5. Kinderopvang).	Continu	
Onderwijsbegeleiding basisscholen Een kwalitatieve verbetering bij scholen op thema's van onderwijs & zorg waar de gemeente een wettelijke zorgplicht, dan wel een gedeelde verantwoordelijkheid heeft.	Onderwijsbegeleiding basisscholen Het door subsidie ondersteunen van activiteiten/projecten over de volgende beleidsthema's: - Het voorkomen van schooluitval. - Het voorkomen en vermindering van taalachterstand. - Taalontwikkeling. - Een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie. - Afstemming onderwijszorg en jeugdzorg in een zo vroeg mogelijk stadium. - Kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs en cultuureducatie. - Wetenschap & technologie in de klas.	Continu	

2.4 Onderwijs

3. Onderwijszorg			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	- Gezonde voeding, gezonde leefstijl. - Het inlopen van achterstanden door de coronacrisis (Nationaal Programma Onderwijs, schooljaren 2021-2022 t/m 2024-2025).		
<i>Leerplicht- en kwalificatieplicht/RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).</i> Alle (leerplichtige) kinderen gaan naar school en verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (diploma HAVO, VWO, MBO niveau 2 of hoger.	- Registreren van leerlinggegevens. - Voorlichting geven aan jongeren, ouders en scholen. - Toe leiden naar zorg en hulp daar waar nodig. - Handhaven in situaties waar preventieve en curatieve acties niet tot het gewenste resultaat leiden.	Continu	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk verplicht ³⁾						
Leerplicht: absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen 5-18 jaar)	6 ⁴	4	4			
<i>Benchmark Limburg (2020: 2,2)</i>						
Leerplicht: relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen 5-18 jaar)	33 ⁵	20	20			
<i>Benchmark Limburg (2019: 25)</i>						
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,6% ⁶	1,5%	1,5%			
<i>Benchmark Limburg (2020: 2,0%)</i>						
Overige						

⁴ Cijfer 2020. Recentere cijfers zijn nog niet gepubliceerd.

⁵ Cijfer 2019. Recentere cijfers zijn nog niet gepubliceerd.

⁶ Cijfer 2019. Recentere cijfers zijn nog niet gepubliceerd.

2.4 Onderwijs

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal leerlingen met ondersteuning door NT2 Flexteam	59 ¹⁾	59	70			
Volgens de Wet AVG mogen cijfers onder de 5 niet worden gedeeld omdat deze herleidbaar zijn. Hierdoor worden de cijfers van de wettelijke verplichte indicatoren voor kleinere gemeenten niet bekend gemaakt en niet gepubliceerd op 'Waar staat je gemeente'. Deze zijn dus vaak niet beschikbaar. ¹⁾ Peilmoment september 2021						

4. Aanvullend lokaal beleid			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Bevordering of verbetering op aanvullende terreinen van het onderwijs, dan wel het wegnemen van belemmeringen.	• <i>Leerlingenvervoer bewegingsonderwijs basisonderwijs</i> Het organiseren van het vervoer van de leerlingen van de basisscholen Angela, De Violier, De Driepas en De Horst uit Echt, Maria Goretti uit St. Joost, Op de Slek uit Slek en de Bolleberg uit Maria Hoop naar de diverse sportaccommodaties in onze gemeente. • <i>Het desgevraagd ondersteunen van onderwijsprojecten, waaronder b.v.:</i> - <i>Buurtaal en Internationalisering</i> Het ondersteunen van initiatieven over het versterken van buurtalen (Duits en Frans) en het opzetten van een schoolpartnerschap over de grens (Euregio) - <i>Nationaal programma onderwijs</i> Het subsidiëren van projecten voor het inlopen van de tijdens de coronacrisis opgelopen leerachterstanden binnen de hiervoor van het rijk ontvangen specifieke uitkering.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal scholen waarvoor vervoer wordt georganiseerd (gedurende 40 weken per jaar)	7	7	7			
Eerder werden ook het aantal retourritten vermeld. Deze indicator is komen te vervallen, omdat deze voor de berekening van de kosten van het vervoer niet meer relevant is. Tot 1 augustus 2018 werden de kosten per rit afgerekend; nu worden de kosten gebaseerd op een vast bedrag per touringcar voor de eerste 2 uur en een vast uurtarief voor de tijd er na.						

2.4 Onderwijs

5. Kinderopvang			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Goede, veilige en toegankelijke kinderopvang	Het bewaken van de kwaliteit van de kinderopvang (kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang).	Continu	
 Cittaslow			
Dat peuters: - In contact komen met leeftijdsgenoten. - zich ontwikkelen op met name de taal- en sociale vaardigheden als voorbereiding op het basisonderwijs en dat. (dreigende) taal- en ontwikkelingsachterstanden tijdig kunnen worden gesignaleerd en doelgericht kunnen worden aangepakt.	Het aanbieden van een kwalitatief goed peuterprogramma aan 2 en 3 jarigen, binnen de VVE- locaties van kinderopvang verspreid over de gemeente, uitgevoerd door gekwalificeerd en geschoold personeel met een extra aanbod voor peuters met een geïndiceerde taal- en onderwijsachterstand (doelgroeppeuters).	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal locaties kinderopvang met een VVE-aanbod	14/11 ⁷	14	12			
Gemiddelde ⁸ aantal peuters (2/3-jarigen)	459	451	465			
Gemiddelde aantal peuters dat deelneemt aan het peuterprogramma (%)	318 (69,3%)	333 (74%)	348 (74,8%)			
Gemiddelde ² aantal peuters met een VVE-indicatie	85 (18,5%)	78 (17,5%)	90 (19,4%)			

⁷ Vanaf 1 augustus 2021 bieden nog 11 locaties VVE aan. De peuteropvang bij basisschool Angela en de Bolleberg is opgeheven vanwege onvoldoende aanmeldingen. De peuteropvang in basisschool De Violier is verhuisd naar de locatie aan de Graaf in Echt, omdat de school vanwege een groei van leerlingen de betreffende onderwijsruimte nodig had voor het onderwijs.

⁸ Jaarlijks wordt op 1 april en 1 oktober de deelname gemonitord.

2.4 Onderwijs

vanwege taalachterstand						
Gemiddelde ²⁾ aantal peuters met een VVE-indicatie vanwege taalachterstand, dat deelneemt aan het peuterprogramma	62	58	77			

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	2.695.315	3.095.002	2.296.364	2.226.535	2.282.247	2.337.009
Baten	1.352.877	855.935	765.732	639.449	639.449	639.449
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	-1.342.437	-2.239.067	-1.530.632	-1.587.086	-1.642.798	-1.697.560
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-1.342.437	-2.239.067	-1.530.632	-1.587.086	-1.642.798	-1.697.560

2.5 Cultuur en sport

Specifieke projecten 2023:

- Aanleg padelbanen in Echt en Susteren
- Herijking Sportvisie 2020 Echt-Susteren leefbaar en sportief
- Realiseren kunstwerk ikv project de Valk
- Opknappen fietstunnels Susteren
- Inventarisatie Kunst in de openbare ruimte

Programma 5: cultuur & sport

2.5 Cultuur en sport

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
- Cultuur en sport: Samen op een podium. - Cultuur en sport dragen bij aan een attractief en leefbaar Echt-Susteren. Cultuur en sport bieden mogelijkheden voor ontplooiing en ontmoeting en dragen bij aan actieve participatie van inwoners in de maatschappij. - Cultuur geeft aan mensen de mogelijkheid om zich te uiten, creativiteit te ontwikkelen, zich te organiseren en actief te zijn. Dat kan op verschillende terreinen zoals muziek, dans en dramatische expressie. Alle inwoners moeten de mogelijkheid hebben om cultuur te beleven. Kinderen moeten ook in aanraking komen met cultuur, dit wordt gestimuleerd door cultuureducatie met kwaliteit (inclusief muziekonderwijs). - Doorontwikkeling Cultuurhuis Edith Stein - De focus van de inspanning op het gebied van sport ligt op verhoging van de sportdeelname van de inwoners waardoor de gezondheid, de sociale binding en de leefbaarheid verbetert. De nadruk wordt hierbij gelegd op een laagdrempelig, vraaggericht en lokaal beschikbaar sport- en beweegaanbod in de wijk/kern. Sport scoort, ook in Echt-Susteren! - Daarnaast nemen inwoners deel aan recreatieve en culturele activiteiten. Dit draagt bij aan talentontwikkeling. - Doorontwikkeling Leisurepark In de Bandert	- Leefbaarheidsvisie - Samenwerkingsconvenant Huis voor de Sport Limburg - Notitie + onderzoeksrapport doorontwikkeling visie Leisurepark In de Bandert - Huur- en uitvoeringsovereenkomst Menswel Sportbedrijf over binnensportaccommodaties - Ingebruikgevingsovereenkomst Albertzaal Roosteren - Huurovereenkomst buitensportaccommodaties - Privatiseringsovereenkomsten buitensportaccommodaties - Regeling zelfwerkzaamheid buitensportaccommodaties - Standaardinrichting buitensportaccommodaties gemeente Echt-Susteren - Conditiecatalogus onderhoud sportparken gemeente Echt-Susteren - Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 - Projectplan DOEN Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 - Projectplan Cultuurregio Noord-Limburg 2021-2024 - Lokale Kerkenvisie - Algemene subsidieverordening Gemeente Echt-Susteren - Specifieke, werksoort gerelateerde subsidieregelingen - Subsidieverordening investeringskosten sociaal-culturele en sportaccommodaties - Sportakkoord Echt-Susteren - Preventieakkoord Echt-Susteren - Werkplan Stichting Menswel 2023	Het programma Cultuur en Sport omvat de volgende producten: 1. Bibliotheek 2. Cultuureducatie 3. Muziekonderwijs 4. Museum 5. Verenigingen en activiteiten 6. Monumentenzorg 7. Kerkgenootschappen 8. Sportstimulering en –ondersteuning 9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties 11. Kermissen en markten Verbonden partijen Geen Reserves en voorzieningen - Reserve welzijn en cultuur - Reserve investeringssubsidies welzijn Doelgroepen In algemene zin richten wij ons met ons beleid op de volgende prioritaire doelgroepen: - Jeugd tot 23 jaar - Senioren 55+ - Mensen met minimum inkomen - Mensen met beperking Hierbij hebben wij bijzondere aandacht voor de doelgroep 55+ gelet op de demografische ontwikkelingen en prognoses (in vijftien jaar tijd 23% meer 55+).
Paragrafen - Lokale heffingen - Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering		

2.5 Cultuur en sport

1. Bibliotheek			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer vindt realisatie plaats	
Een bibliotheekvoorziening waarbij: - Media kunnen worden ingezien en geleend. - Objectieve en betrouwbare informatie en kennis kan worden verkregen, voor baan, beroep, studie, gezondheid, vrijetijdsbesteding, etc. - Inwoners kunnen leren om te gaan met internet & social media (b.v. cursussen Klik & Tik, Digisterker).	Het continueren van: - De leeswinkel aan de Bovenste straat in Echt; - De schoolbibliotheek op de 13 locaties ¹⁾ van basisonderwijs in onze gemeente; - Cursussen basiseducatie (Klik & Tik en Digisterker). Daarnaast worden in de leeswinkel activiteiten georganiseerd tijdens de landelijke campagnes zoals De nationale voorleesdagen, Boekenweek, Zomerlezen, Kinderboekenweek en Nederland Leest. Terugkomende activiteiten in de leeswinkel zijn verder: - Handwerkcafé; - Leesclub; - Belastingspreekuren (maart en april); - Adventure club - De Domijnenverkenners; - Zomerlezen junior; - Boekenschatkist – voorleeshalfuurtje; - Boekstart (leesbevordering 0-4 jarigen); - Taalpunt; - Spreekuur Informatie Digitale Overheid (IDO).	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal leeswinkels	1	1	1			
Aantal schoolbibliotheek	13	13	13			
Aantal bezoekers	21.320	34.000	35.000			
Aantal leden vanaf 18 jaar	815	1.000	850			
Aantal jeugdleden	2.508	2.700	2.700			
Aantal uitleningen leeswinkel Echt	55.451	90.000	90.000			
Aantal uitleningen schoolbibliotheek	44.463	50.000	50.000			
Aantal cursussen/cursisten basiseducatie	-	12/72	6/64			
¹⁾ Er zijn 12 basisscholen met 13 locaties. Basisschool De Driepas heeft een extra locatie op het terrein van het AZC.						

2.5 Cultuur en sport

2. Cultuureducatie		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Toename van het aantal kinderen dat binnen schooltijd deelneemt aan cultuureducatie-activiteiten en verbetering van de kwaliteit van de activiteiten.	• Deelnemen aan regionale aanpak cultuureducatie via de Stichting DOEN. • Samen met betrokken partijen uitvoering geven aan projectplan DOEN Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024. • Ontwikkelen van één cultuureducatieprogramma voor het lokale basisonderwijs. • Blijvende aandacht voor het muziekonderwijs in het leerplan en het programma cultuureducatie. • Scholen stimuleren om het landelijke beschikbaar gestelde budget voor cultuureducatie voor dit doel optimaal te benutten en externe subsidiebronnen op het gebied van cultuureducatie aanspreken. • Koppeling leggen tussen gemeentelijke bijdrage culturele basisvorming en de besteding van hiervoor genoemde rijksmiddelen door het vastleggen in een subsidieregeling. • Goed zichtbaar maken van het (lokale) cultuureducatie-aanbod en hierin samenhang creëren.	Continu
 Cittaslow		
Bescherming ambachtelijke producten en fabricages (certificering, musea van materiele cultuur etc.)		
In stand houding van ambachtelijke werkwijzen en bescherming van toepassing.	• Het (door de structuurvisie) mogelijk maken om aanvullend bij kleinschalige verblijfsaccommodaties zelfgemaakte ambachtelijke producten of streekproducten te mogen verkopen. • Het faciliteren van voorzieningen die gericht zijn op het verkopen van ambachtelijke producten. • Het bevorderen van ambachtelijke werkwijzen, zo ook bij het bosbeheer.	Continu
Waardering en behoud culturele lokale evenementen		
Het behoud van lokale festiviteiten en culturele evenementen.	• Voortzetten van bestaand (subsidie)beleid dat gericht is op ondersteuning van vrijwilligersorganisaties. • De gemeente laat zich op het terrein van cultuur en cultuureducatie adviseren door de Klankbordgroep Cultuur, waarin deskundige inwoners en de belangrijkste ketenpartners op dit beleidsterrein samenwerken. • Het inzetten van combinatiefunctionarissen in de kernen van onze gemeente die de verbinding tussen vrije tijd, sport en cultuur leggen • Het faciliteren van gemeenschapshuizen en (sport)accommodaties.	Continu

2.5 Cultuur en sport

2. Cultuureducatie			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	Het geven van een impuls aan actieve cultuurparticipatie van de inwoners door gebruik te maken van de multifunctionele culturele functie van het Cultuurhuis Edith Stein aan de Plats.		
Gebruik en onderwijs in smaak en bevordering van streekproducten			
Meer aandacht voor het gebruik van streek- en biologische producten	- Het stimuleren van het gebruik van streekproducten uit de gemeente en waar mogelijk daarbuiten. - Basisscholen in de gemeente nemen deel aan het jaarlijkse schoolontbijt, waar het belang van goede en gezonde voeding wordt benadrukt.	Continu	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal deelnemende scholen aan cultuureducatie	9	9	10			
Aantal deelnemende leerlingen cultuureducatie	1.250	2.200	2.400			

3. Muziekonderwijs			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Behoud en mogelijke toename van het aantal cursisten Myouthic BASE (algemene muzikale vorming) en stabilisering van het aantal deelnemers aan de cursus Instrumentopleidingen.	- Subsidiëren van muziekonderwijs via de regionale muziekonderwijsinstelling, Stichting Myouthic, op basis van afspraken met de regiogemeenten. - Halfjaarlijks overleg met de Stichting Myouthic en de afnemers (lokale muziekverenigingen) over de voortgang van het muziekonderwijs. - Beheersbaar houden van de integrale kostprijs per cursus. - In opdracht verzorgen van muziekonderwijs voor het plaatselijke basisonderwijs.	Continu	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal cursisten Instrumentopleidingen	142 ¹	200	120			
Aantal cursisten AMV/IVM	17 ¹	50	29			

2.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026

¹ De lage realisatiecijfers worden veroorzaakt door de corona-crisis en bijbehorende beperkende maatregelen gedurende een heel groot deel van 2021.

4. Museum		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Instandhouding van het Museum.	- Het leveren/toekennen van een bijdrage voor de instandhouding van het Museum in het Cultuurhuis Edith Stein aan de Plats, binnen de multifunctionele mogelijkheden van dit pand. - Bevorderen van samenwerking met de in het pand gehuisveste culturele functies. - Beheren en digitaliseren van de cultuurhistorische collecties van het Museum. - Halfjaarlijks overleg voeren met het bestuur van het Museum over de voortgang van de activiteiten van het museum. - Het museum betrekken bij de organisatie van lokale activiteiten over cultuureducatie.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal exposities	1 (+2 lokale kunst)	4 ³	4 ¹			
Aantal symposia	0	3 ²	6 ²			
Aantal bezoekers	1.442	6.000	7.500			
Aantal vrijwilligers	32	35	>30			

¹ Waaronder: Hoofdexpositie 'Gruuets'; 1 expositie (lokale) kunst; 2 mini exposities in vitrines en expositie Wonderkabinet.

² Betreft beoogde lezingen

³ Waarvan 1 doorlopende expositie en 3 kortlopende exposities

2.5 Cultuur en sport

5. Verenigingen en activiteiten		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow		
Een vitaal verenigingsleven en leefbaarheid in de kleine kernen.	- Aandacht voor en inzichtelijk maken van de gevolgen van het coronavirus voor lokale organisaties binnen het maatschappelijk domein. - Inzetten van verenigingsondersteuning om verenigingen behulpzaam te zijn bij problemen als gevolg van het coronavirus alsook een doorgroei naar een vitale/gezonde vereniging. - Het actief betrekken van verenigingen bij sportstimulerings- en cultuureducatieprojecten. - Uitvoering van het Lokaal Sportakkoord en het Lokaal Preventieakkoord. - Verlenen van subsidies ter ondersteuning van verenigingen en vrijwilligers. - Met raad en daad bijstaan van de mantelzorgers door het Steunpunt Mantelzorg (gevestigd bij Menswel), gefinancierd door de gemeente. Mantelzorgers worden ieder jaar in het zonnetje gezet met het mantelzorgcompliment. - Waar mogelijk en nodig ondersteunen van aansprekende activiteiten en evenementen op het gebied van sport en cultuur, - Bevorderen gebruik van de aula van het Connect College voor grote evenementen op het gebied van cultuur. - Afstemming zoeken met Euregionale partners waar het gaat om uitwisseling van kennis en ervaring over cultuur, sport en bewegen. - Huldigen van sport-, cultuur- en muziekkampioenen.	Continu
Een hoog aantal verenigingen per 1.000 inwoners.	Voeren van een actief subsidiebeleid.	November 2023 Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal gesubsidieerde sportverenigingen	26	29	27			
Aantal gesubsidieerde toneelverenigingen	2	2	2			
Aantal gesubsidieerde muziekverenigingen	19	19	19			
Aantal gesubsidieerde schutterijen	9	9	9			
Aantal gesubsidieerde cultuurhistorische verenigingen	6	5	5			
Aantal verenigingen per 1.000 inwoners	9	10	9			

2.5 Cultuur en sport

6. Monumentenzorg		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow		
Herkwalificatie en hergebruik achtergebleven gebieden		
Behoud van historische panden.	- Het geven van bijzondere aandacht aan de leegstaande monumentale panden binnen de gemeente en de mogelijkheden deze te renoveren en te herbestemmen. De gemeente faciliteert daarbij ontwikkelaars en denkt mee over de ontwikkelmogelijkheden. - Het ondersteunen bij de instandhouding van monumentale kerkgebouwen met behulp van het verstrekken van een subsidie voor restauratie- en/of onderhoudskosten. - Het besteden van aandacht aan het monumentale verleden en de archeologische waarden in haar bodem.	Continu
Instandhouding van het cultureel erfgoed en versterking van de cultuurhistorische waarden in de omgeving.	- Advies/ondersteuning voor restauratie en onderhoud van de 68 binnen de gemeente aangewezen objecten tot rijksmonument. - Positioneren van de zorg en de aandacht voor cultureel erfgoed binnen de gemeentelijke organisatie. - Periodiek overleg met lokale cultuurhistorische organisaties over het gemeentelijk beleid ten aanzien van cultureel erfgoed. - Verlenen van medewerking aan de totstandkoming van een lokale Kerkenvisie. - Het jaarlijks organiseren van een 'erfgoedweekend' door de werkgroep Cultureel Erfgoed onder auspiciën van de Stichting Kunst- en Cultuurraad Echt-Susteren. - Faciliteren/ondersteunen activiteiten van de Stichting Op Vleugels der Vrijheid voor de instandhouding van de bunker nabij Klooster Lilbosch. - Inventariseren van kunst in de openbare ruimte en faciliteren/ondersteunen van activiteiten van de Stichting Beeldentuin Suëstra. - Verlenen van medewerking aan het realiseren van een kunstwerk in het kader van het project 'de Valk' - Blijvende aandacht voor het dialect als streektaal. - Actieve deelname aan het regionaal overleg cultureel erfgoed Midden-Limburg.	Continu Mei 2023 1 ^e halfjaar 2023 Continu Gehele jaar 2023 Continu

2.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Rijksmonumenten	68	68	68			

7. Kerkgenootschappen			Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer is realisatie gepland?
De instandhouding van kerkgebouwen en de ondersteuning van geloofsgemeenschappen in de verschillende parochies in de gemeente met betrekking tot hun sociaal maatschappelijke functie.	- Het subsidiëren van sociaalmaatschappelijke activiteiten. - Het verstrekken van een vergoeding voor het aanstralen van de kerken. - Het op basis een gemeentelijke gedragslijn op aanvraag toekennen van een bijdrage in de kosten van de instandhouding van zowel monumentale als niet-monumentale kerkgebouwen. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij relevante besluiten van provincie en rijk. - Het samen met de kerk- en parochiebesturen, parochianen en andere betrokkenen opstellen van een kerkvisie, d.w.z. een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen.		Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal gesubsidieerde parochies	10	10	10			
Aantal aangestralde kerken	4	4	4			

8. Sportstimulering- en ondersteuning			Portefeuillehouder Wethouders drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer is realisatie gepland?
Een ontwikkelingsgericht, toekomstbestendig sportbeleid in goede samenspraak met betrokken partijen.	- Herijking van de Sportvisie 2020 'Echt-Susteren leefbaar en sportief', waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de gevolgen van het coronavirus voor de lokale sportinfrastructuur. - Het periodiek evalueren van de effecten van het sportbeleid door monitoring.		1 ^e halfjaar 2023 Andere punten: continu

2.5 Cultuur en sport

8. Sportstimulering- en ondersteuning			Portefeuillehouder Wethouders drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	• Volgen van ontwikkelingen op landelijk, provinciaal en regionaal vlak. • Uitvoering geven aan het Sportakkoord Echt-Susteren en het Preventieakkoord Echt-Susteren en de hieruit voortvloeiende projecten. • Op basis van het lokaal Sportakkoord aanspraak maken op het van rijkswege beschikbare Uitvoeringsbudget voor sportactiviteiten. • Besteden van Uitvoeringsbudget Lokaal Sportakkoord voor thema's 'vitale sportaanbieders' en 'sport, bewegen en gezondheid voor iedereen'. • Deelnemen aan de landelijke impulsregeling 'brede scholen, sport en cultuur' (regeling combinatiefuncties/buurtsportcoaches). Het betreft een landelijke regeling met een structureel karakter. • Benutten van provinciale en landelijke subsidiemogelijkheden voor sport (stimulering). • Deelname aan de regionale overlegtafel sport Midden-Limburg. • Ontwikkelen van stimuleringsactiviteiten, gericht op verhoging van de sport- en beweegdeelname. • Digitale sportvraagbaak en sportontmoetingsplek via afzonderlijke website sport. • Onderzoeken van mogelijkheden om aan te haken bij provinciale topsportondersteuning.		

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk verplicht						
Niet-sporters ¹⁾	57%	-	55%			
Overige						
Aantal fte combinatiefuncties sportstimulering	3,4	3,4	3,4			
Aantal fte combinatiefuncties cultuur(educatie)	1,6	1,6	1,6			
Aantal fte buurtsportcoaches	1,6	1,6	1,6			
¹⁾ Volgt uit Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM 2020 via www.waarstaatjegemeente.nl .						

2.5 Cultuur en sport

9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Goede sportvoorzieningen met accent op kwaliteit, multifunctionaliteit en duurzaamheid.	• Uitvoering geven aan het Lokaal Sportakkoord. • Uitvoering geven aan de met Stichting Menswel Sport gesloten meerjarige overeenkomst voor het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties. • Evaluatie van het beheer en exploitatie van de gemeentelijke binnensportaccommodaties ter voorbereiding op te nemen besluit over voortzetting van de overeenkomst • Enkel bij absolute noodzaak uitvoering geven aan de renovatieplanning voor de gemeentelijke buitensportaccommodaties. • Aanleg van in totaal 4 padelbanen in Echt en Susteren. • Naleving van de huurovereenkomsten voor het onderhoud van de tennisbanen, padelbanen en voetbalvelden. • Toepassen van milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen bij onderhoud buitensportaccommodaties. • Uit oogpunt van duurzaamheid, veiligheid en functionaliteit optimaliseren van sportaccommodaties. • Bevorderen van de onderlinge samenhang tussen de gebruikers van Leisurepark In de Bandert • Continueren van het gebruiksoverleg voor het Leisurepark In de Bandert. • Op de kaart zetten en promoten van het Leisurepark In de Bandert.	Continu 1 ^e halfjaar 2023 Continu 1 ^e halfjaar 2023 Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Overdekt zwembad	1	1	1			
Aantal sporthallen	2	2	2			
Aantal 2/3 Sporthal	1	1	1			
Aantal sportzalen	2	2	2			
Aantal gymnastieklokalen	2	2	1			
Aantal turnhallen	0	1	1			
Aantal voetbalvelden	24,5	24,5	24,5			
Aantal tennisbanen	22	22	22			

2.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal padelbanen	0	4	4			

11. Kermissen en markten		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een kermistraditie in zoveel mogelijk kernen, een hoog amusementsgehalte van de kermissen en faciliteiten voor evenementen.	De gemeente ondersteunt kermisactiviteiten in zoveel mogelijk kernen in financiële en organisatorische zin. De gemeente geeft hiervoor uitvoering aan de vastgestelde Beleidsnotitie kermisbeleid in de gemeente Echt-Susteren.	Continu
Weekmarkten in Echt en Susteren en losse standplaatsen in diverse kernen.	- De gemeente pleegt acquisitie (o.a. via advertenties in het vakblad) om nieuwe standhouders aan te trekken. - De gemeente heeft overleg met de bestaande standhouders om een zo breed mogelijk aanbod op de markten te realiseren waardoor de aantrekkelijkheid voor publiek en klanten wordt vergroot. - De gemeente zorgt voor het in stand houden van geschikte marktplaatsen voorzien van de noodzakelijke nutsvoorzieningen.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal kermissen	2	5	5			
Aantal markten	2	2	2			

2.5 Cultuur en sport

Subsidies

Professionele instellingen	maximaal subsidie bedrag 2023	Progr.	Overige instellingen	maximaal subsidie bedrag 2023	Progr.
Stichting Menswel	€ 1.300.000	5 en 6	Stichting Bijzonder in beweging	€ 1.520	5
Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg	€ 486.357	6	Kunstgroep Swentibold Susteren	€ 1.000	5
Stichting Myouthic	€ 165.350	5	Stichting 4 mei herdenking	€ 1.000	5
De Domijnen	€ 552.000	5	Stichting De Kunstkring Echt	€ 4.300	5
Slachtofferhulp Nederland	€ 8.257	6	Stichting Op vleugels der vrijheid	€ 1.000	5
St. Pedagogisch Sociaal Werk Midden-Limburg	€ 2.330	6	Stichting Orgelkring Echt-Susteren	€ 1.500	5
Museum van de Vrouw	€ 137.000	5	Stichting Sociaal Cultureel Centrum D'n Hook	€ 12.130	5
Centrum voor Jeugd en Gezin	€ 1.270.000	6	Stichting Culturele Kring Echt	€ 8.000	5
Crisisinterventieteam (voorheen crisisdienstjeugd)	€ 100.000	6	Stichting Kreektiviteiten	€ 7.295	5
SGL/Buddyzorg	€ 3.080	6	Muziekfederatie de Maasgouw	€ 1.648	5
Stichting Met-GGZ /open inloop GGZ	€ 72.500	6	Sportvereniging NOAV Zwemmen	€ 11.385	5
Stichting Zuyderland/ inloop GGZ	€ 22.000	6	Stichting Kruisen en Kapellen in het land van Echt	€ 2.300	5
Totaal	€ 4.117.874		Stichting Limburgse Veteranendag	€ 250	5
Stichting Koppelpop	€ 2.000	5	Kultkefee Echt	€ 1.000	5
Stichting Kaizen Tournament	€ 2.000	5	Stichting S.O.L.2	€ 23.000	5
Wandelsportvereniging Echt (avondvierdaagse)	€ 1.250	5	Stichting KinderKookSchool Echt-Susteren	€ 28.000	6
Rollers Smashing	€ 2.500	5	Stichting (On) beperkt 4 life	€ 3.150	6
Stichting Platsspektakel Echt	€ 2.000	5	Stichting Hart voor Echt-Susteren	€ 20.000	5
		5	Toon Hermans Huis Sittard	€ 5.000	6
Totaal	€ 9.750		Toon Hermans Huis Roermond	€ 5.000	6
			De ver. 'de smalste tuin(en) van Limburg'	€ 5.000	3
			De Koepel Seniorenverenigingen	€ 49.900	6
			Stichting Leefbaarheid Echt-Susteren/Wensauto	€ 16.630	6
			Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en dienstslachtoffers	€ 400	6
			Stichting Zorg in eigen Dorp	€ 7.500	6
			Stichting Voedselbank Midden-Limburg	€ 5.000	6
			Stichting Kledingbank Limburg	€ 10.000	6
			Stichting Kinderen- en Jongerenrechtswinkel	€ 2.000	6
			Totaal	€ 234.908	

2.5 Cultuur en sport

Wat betreft de beschikbare bedragen voor de subsidiëring op grond van de diverse separate verordeningen wordt voorgesteld de volgende subsidieplafonds vast te stellen.

1	Plafond vrijwilligersorganisaties cultuur	€ 129.850	5	Plafond jaarlijkse subsidie speeltuinorganisaties	€ 99.000
	natuur- en cultuurhistorisch	€ 4.400			
	toneelverenigingen	€ 1.650		Plafond parochiebesturen	€ 26.650
	zang, hofabra, schutterijen	€ 103.700			
	Oranjevieringen	€ 4.700		Plafond éénmalige evenementen en incidentele activiteiten	€ 12.000
	culturele vorming basisscholen	€ 10.400		eenmalige evenementen	€ 6.000
	evenementen (jaarlijks)	€ 5.000		Incidentele activiteiten	€ 6.000
2	Plafond vrijwilligersorganisaties maatschappelijk	€ 73.450			
	EHBO verenigingen	€ 2.900	8	Plafond innovatieve activiteiten	€ 50.000
	informele zorginstellingen	€ 13.600			
	ouderenverenigingen	€ 22.400	9	Plafond kermissen	€ 15.000
	vrouwenorganisaties	€ 5.100			
	contactbladen	€ 2.700	10	Plafond onderwijsbegeleiding primair onderwijs	€ 31.400
	basiswaardering	€ 20.000			
	kerncontactgroepen	€ 6.750	11	Plafond investeringskosten sociaal- culturele- en sport accommodaties	€ 62.500
3	Plafond vrijwilligersorganisaties sport	€ 260.299		Subsidieverordening investeringskosten sociaal- culturele- en sportaccommodaties 2018	
4	Plafond jeugd- en jongerenorganisaties	€ 65.100			

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	5.732.062	6.122.100	4.414.103	4.263.261	4.242.693	4.216.381
Baten	626.541	760.784	672.504	504.761	504.761	504.761
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	-5.105.522	-5.361.316	-3.741.599	-3.758.500	-3.737.932	-3.711.620
Storting reserves	56.980	92.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	46.620	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-5.095.162	-5.269.316	-3.716.599	-3.733.500	-3.712.932	-3.686.620

2.6 Sociaal domein

Specifieke projecten 2023:

- Doorontwikkeling Sociaal Domein (inclusief uitvoering Jeugdhulp van CJG naar gemeente)
- Steunouder (ouders ondersteunen ouders)
- Preventieakkoord

Programma 6: sociaal domein

2.6 Sociaal domein

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
'Meedoen', dat is de kortst mogelijke samenvatting van het maatschappelijke doel van dit begrotingsprogramma. Het meedoen geldt voor iedereen, jong en oud, ongeacht zijn maatschappelijke of economische positie, ongeacht of iemand beperkingen ondervindt of niet. De gemeente wil dat mogelijk maken door ruimte te bieden aan het particuliere initiatief om elkaar te ondersteunen. Als mensen en hun omgeving dit niet zelf kunnen, neemt de gemeente de verantwoordelijkheid om deze ondersteuning te organiseren of te faciliteren. Beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding voor de onder dit programma behorende producten gebeuren door de gemeentelijke organisatie. De uitvoering van diverse werkzaamheden is voor een groot deel uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein MER, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de plaatselijke welzijnsinstelling (Stichting Menswel), het Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg en diverse regionaal opererende instellingen. In regionaal verband zijn afspraken gemaakt over de instandhouding van maatschappelijke voorzieningen. - Het bieden van inkomensondersteuning daar waar mensen niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. - Het beroep op de sociale uitkeringen zo gering mogelijk laten zijn en uitkeringsgerechtigden zo snel mogelijk door werk in hun eigen levensonderhoud laten voorzien.	- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 - Beleidsplan schuldhelpverlening 2021 - 2025 - Debiteurenprotocol 2014 - Armoedebelief gemeente Echt – Susteren 2020-2025 - Re-integratieverordening Participatiewet 2017 - Verordening beschut werken 2015 - Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Echt-Susteren 2015 - Verordening gunning door toekenning uitsluitend recht - Verordening individuele inkomenstoeslag 2016 - Verordening individuele studietoelage 2015 versie 2 - Verordening tegenprestatie 2015 - Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Echt-Susteren 2015 - Verordening Wet Kinderopvang gemeente Echt-Susteren 2006 - Verordening wijze vaststellen doelgroep loonkostensubs/ loonwaarde Participatiewet 2015 - Visiedocument re-integratie regio Midden-Limburg 2011 - Uitgangspuntennotitie Participatiewet regio Midden-Limburg 2014 - Verordening cliëntenparticipatie gemeente Echt-Susteren 2015 - Algemene subsidieverordening - Convenanten en afspraken met de regiogemeenten over AMW-ML	Het programma Sociaal domein omvat de volgende producten: 1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen 2. Minimabeleid 3. Maatschappelijk werk 4. Opbouwwerk/samenlevingsopbouw 5. Jeugd 6. Wet maatschappelijke ondersteuning 7. Maatwerkvoorzieningen 8. Inburgeringsbeleid 9. Ouderenbeleid 10. Volksgezondheid 11. Leerlingenvervoer Paragrafen - Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Verbonden partijen - Bedrijfsvoering Verbonden partijen - Servicecentrum MER - Omnibuzz - Westrom - Menswel - Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg - Centrum voor Jeugd en Gezin - Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)

2.6 Sociaal domein

- Inwoners met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm in staat stellen in de maatschappij te participeren. Speciale aandacht in het beleid gaat uit naar: - Jeugd tot 23 jaar - Senioren 65+ - Mensen met minimum inkomen - Mensen met (een) beperking(en)	- Dorpsomgevingsprogramma's - Projects - Gemeentelijke Nota Gezondheidsbeleid - Beleidskader Wmo/Jeugd 2020 en verder - Nadere regels jeugdhulp Echt-Susteren 2021 - Plan van aanpak kernenbeleid - Beleid gemeenschapshuizen - Speelruimtebeleid Echt-Susteren 2012-2020 'speelruimte voor de jeugd van Echt-Susteren' - Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Echt-Susteren - Beleidsregels individuele Wmo-voorzieningen - Besluit nadere regels Wmo - Beleidskader Sociaal Domein - Midden-Limburg Oost 2020-2028 - Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 - Verordening leerlingenvervoer gemeente Echt-Susteren - Regiovisie Meedoen en Wonen 2022-2026	Reserves en voorzieningen - Reserve inkomensvoorzieningen, re-integratie en sociale werkvoorziening - Reserve investeringssubsidies welzijn - Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning - Reserve algemeen jeugdbeleid - Reserve jeugdhulp - Reserve speelplaatsenplan - Reserve SC MER sociaal domein - Reserve integrale aanpak en huisvesting statushouders - Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen
--	--	--

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow Begeleiding (waar mogelijk) naar regulier werk van iedereen met arbeidsvermogen.	- Uitvoering geven aan de Participatiewet. - Het verhogen/optimaliseren van de uitstroom door een uitgebreide toets op het recht op uitkering, in eerst instantie digitaal. De eigen verantwoordelijkheid om (deels) in eigen inkomen te voorzien en om te participeren, krijgt daarbij meer nadruk. Hier wordt direct bij de aanvraag op ingezet. Aan de voorkant werken klantmanager Werk en klantmanager Inkomen nauw samen met o.a. WSP en andere re-integratiepartners om instroom te voorkomen. - Het voorkomen van instroom in zijn algemeenheid en van jongeren specifiek door	Continu

2.6 Sociaal domein

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	samenwerking met onderwijs en andere partners. • Specifieke aandacht voor de doelgroep statushouders en inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. • Ondersteunen van uitkeringsgerechtigden om te komen tot een goede uitstroom naar werk onder andere door alfabetiseringstrajecten, begeleidingsprojecten richting vrijwilligerswerk en dagbesteding. • Een verdere verlaging van het werkloosheidspercentage bewerkstelligen. • Doe-agenda/post corona aanpak (regionaal)/Perspectief op werk, o.a. met aandacht voor Regionaal Mobiliteitsteam (RMT). • Doorontwikkeling werkgeversservicepunt (WSP): een regionaal werkgeversloket met meer aandacht voor monitoring en betere registratie. • Breed offensief: implementatie breed offensief, om mensen met afstand tot arbeidsmarkt te ondersteunen, met o.a. verder uitvoering geven aan Individuele Plaatsing en Steun trajecten, welke zich richt op mensen met een psychische aandoening. • Monitoring: monitoring van het gemaakte beleid. • Doorontwikkeling Leerwerkloket.		
Stappen op de participatieladder door uitkeringsgerechtigden en hun partners.	• Bemiddeling naar werk van mensen met verwachting op doorstroom binnen een jaar (re-integratiepositie 4, 5 en 6)¹). • Re-integratie bewerkstelligen bij mensen met de verwachting van een langere doorstroomtijd (re-integratiepositie 3). • Stimuleren tot participatie wanneer regulier werk niet mogelijk is vanwege bijvoorbeeld psychische problematiek of ernstige lichamelijke beperkingen (re-integratiepositie 1 en 2). • Aanbod en ontwikkeling van maatwerkvoorzieningen aan specifieke doelgroepen met beperkingen: alleenstaande ouders met laagbetaald parttime werk, cliënten met fysieke of mentale beperkingen en cliënten met een taalachterstand. • Uitvoering geven aan de Wet Taaleis: cliënten die niet het vereiste taalniveau hebben, krijgen de verplichting om dit niveau te halen. • Verlagen van de uitkering bij onvoldoende inspanning. • Uitvoering geven aan de tegenprestatie.		Continu

2.6 Sociaal domein

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Genereren van meer werkplekken voor de doelgroep van de Participatiewet via aansluiting bij het regionale Werkgeversloket en de inzet van specifieke maatregelen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid (jobcoach jongeren). - Gebruik maken van inburgeringstrajecten als instrument bij statushouders en continueren van de jobcoach statushouders.	
Banen Wet Sociale Werkvoorziening voor mensen met een beperking, binnen de door het rijk opgelegde taakstelling	Begeleiden van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.	Continu
Duurzame arbeidsplaatsen Social Return	- Sectorspecifieke leerwerk arrangementen sluiten met kansrijke sectoren (bouw/infra, groen en zorg). - Het niveau van de leerwerktrajecten afstemmen op de doelgroep (onderkant arbeidsmarkt) MBO niveau 1 en 2. - Aanbieden duale trajecten voor statushouders (inburgering en beroepsopleiding gecombineerd).	Continu
¹⁾ Re-integratiepositie 1: zorg. Persoon is niet in staat tot re-integratie door ernstige beperkingen, waarbij er een zorgvraag is. Re-integratiepositie 2: maatschappelijke activering. Geen regulier werk door ernstige beperkingen of ontbreken van basale arbeidsvaardigheden. Re-integratiepositie 3: arbeidsactivering. Persoon heeft nog vaardigheden nodig voor het verrichten van regulier werk. Door scholing of ervaring (bijvoorbeeld stage) moeten competenties verbeterd of ontwikkeld worden. Re-integratiepositie 4: arbeidstoeleiding. Persoon heeft ondersteuning nodig bij het vinden van werk. Re-integratiepositie 5: persoon verricht regulier werk met ondersteuning, bijvoorbeeld loonkostensubsidie. Re-integratiepositie 6: persoon verricht regulier werk zonder ondersteuning.		

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk verplicht						
Netto arbeidsparticipatie	n.n.b. ⁹	62%	62%			
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder)	249	240	250			

⁹ Nog niet gepubliceerd.

2.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners, 15-64 jaar)	148	160	160			
Overige (bron: eigen managementrapportage)						
Aantal uitkeringsgerechtigden per 31 december	422	420	420			
Wsw-arbeidsplaatsen: afbouw met 4% (natuurlijk verloop) ¹⁰	125	115	98	92	84	76
Aantal beëindigingen door uitstroom naar werk ¹¹⁾	40	50	50			
Terugverdienbedrag fraudebestrijding	€ 57.540	€ 75.000	€ 75.000			
Tegenhoudingen aan de poort (%/aantal)	52%	50%	50%			
Arbeidsplaatsen social return incidenteel	9+3 ¹²	5	5			
Arbeidsplaatsen social return duurzaam ¹³⁾	11	15	15			

2. Minimabeleid			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Uitval, eenzaamheid of uitsluiting door de inkomenssituatie voorkomen.	- Inzetten op armoedebeleid. Versterken van het bestaande minimabeleid door integraal in te zetten op armoedebeleid. Hierbij zijn aandacht voor preventie en laaggeletterdheid centrale thema's. De mogelijkheden voor minima worden onder de aandacht gebracht. - Uitvoering geven aan uitvoeringsplan schuldhulpverlening, laaggeletterdheid en armoedebeleid. - Mogelijkheden onderzoeken voor aansluiten bij Voorzieningswijzer.	Continu	
 Cittaslow			
Armoedebestrijding	Armoedebeleid uitvoeren.	Continu	

¹⁰ Conform begroting Westrom

¹¹⁾ Uitkeringsgerechtigden die voor een periode van 3 maanden tot een jaar uitstromen naar regulier werk. Door de fors lagere instroom is ook een lagere uitstroom te verwachten.

¹²⁾ Drie plaatsingen gedurende het jaar, dus (nog) niet duurzaam.

¹³⁾ Uitkeringsgerechtigden die langer dan 1 jaar bij regulier werk worden geplaatst

2.6 Sociaal domein

2. Minimabeleid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Organiseren van een optimale schuldhulpverlening door : voorlichting te geven om zo een gedragsverandering te bewerkstelligen, in te zetten op vroegsignalering van schulden en de dienstverlening blijven evalueren; de dienstverlening van de schuldhulpverlener verbeteren en ontwikkelingen op gebied van schuldhulpverlening volgen door onder andere inzet van de sociale boekhouder en of de Voorzieningenwijzer. - Optimale inzet van voedsel- en kledingbank door: -De dienstverlening van de voedselbank breder onder de aandacht te brengen bij inwoners en professionele instellingen. -Het persoonlijk informeren van gezinnen met kinderen over de mogelijkheden van de Kledingbank. - Het (blijven) organiseren van kinderkledingdagen bij de Kledingbank.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Toekenningen minimaregelingen:						
• Individuele inkomenstoeslag	378	360	390			
• Maatschappelijk actief bonus	27	50 ¹⁴⁾	50			
• Aanvragen stichting Leergeld	330	200 ¹⁵⁾	250			
• Aanvragen Jeugdfonds Sport en Jeugdfonds Cultuur	73	250	250			
Aantal intakes schuldhulpverlening	135	110 ¹⁶⁾	135			
Aantal gezinnen dat een voedselpakket ontvangen (Voedselbank)	70	55 ¹⁷⁾	70			
Persoonlijk participatiebudget	54	60	65			

¹⁴⁾ Wegens uitbreiding doelgroep wordt een stijging verwacht in.

¹⁵⁾ Wegens samenwerking en verdeling van het werk met Jeugdfonds Sport en Cultuur lopen de aanvragen bij St. Leergeld iets terug, omdat jeugdfonds Sport en Cultuur deze aanvragen overneemt.

¹⁶⁾ Stijging wordt verwacht door de coronacrisis.

¹⁷⁾ Een stijging i.v.m. gevolgen corona, inflatie en energieprijzen ligt voor de hand.

2.6 Sociaal domein

3. Maatschappelijk werk		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een samenleving waar inwoners naar vermogen zo lang mogelijk zelf de regie over hun leven voeren.	Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (AMW-ML) subsidiëren voor de uitvoering van de volgende taken: • Het geven van informatie en advies; • Invullen onderdeel gemeentelijk basisaanbod; • Doorverwijzen; • Ondersteunen van kwetsbare inwoners bij zelfredzaamheid en participatie; • Hulpverleningstrajecten; • Crisishulpverlening (24/7 bereikbaarheidsdienst voor Midden-Limburg (het 'eropafteam'); • Hulpverlening vanuit ketenzorg en multidisciplinaire teams (verbonden aan gemeentelijke en regionale ketenpartners); • Meldpunt zorgwekkend gedrag. Deze dienst- en hulpverlening is laagdrempelig en gratis toegankelijk zonder indicatie.	Continu
 Cittaslow		
Gediscrimineerde minderheden		
Vermindering van discriminatie	De gemeente is aangesloten bij het Meldpunt Discriminatie.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aanmeldingen/hulpvragen	295	300	300			
Afgesloten ¹⁸⁾	245	-	245			
In begeleiding ¹⁹⁾	514	-	500			
Korte informatie en adviesvragen	173	150	175			

¹⁸⁾ Nieuw opgenomen kengetal door de wijziging in het registratiesysteem zoals genoemd in de begroting 2021.

¹⁹⁾ Nieuw opgenomen kengetal door de wijziging in het registratiesysteem zoals genoemd in de begroting 2021.

2.6 Sociaal domein

4. Opbouwwerk/samenlevingswerk		Portefeuillehouder
Wethouders drs. G.H.C. Frische, drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen en drs. P.H.J. Pustjens		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow		
Leefbaarheid en voorzieningenniveau		
Leefbare dorpen	- De gemeente wil het beleid voor de leefbaarheid in haar kernen vorm geven. - Nadere uitvoering geven aan de Project Pey, de Project Nieuwstadt en de Project Roosteren. - Doorontwikkelen en professionaliseren van de sociale wijkteams. - Het versterken van de lokale sociale basis. - Het bevorderen van maximale inclusie voor specifieke doelgroepen.	Continu Continu Continu
Centrale ontmoetingsplekken	- Vanaf 2011 zijn in bijna alle kernen gemeenschapshuizen/wijkgebouwen gerenoveerd of nieuw gebouwd. De gemeenschapshuizen hebben een spilfunctie voor de kernen voor verenigingsactiviteiten en activiteiten in het kader van participatie, zorg en service. De gemeenschapshuizen worden in stand gehouden en waar nodig aangepast om te voldoen aan behoeften als gevolg van maatschappelijke veranderingen. Planmatig onderhoud vindt plaats ten laste van de voorziening onderhoud gemeenschapshuizen. - In de kern Susteren is geen gemeenschapshuis. Activiteiten vinden versnipperd plaats. Bij voldoende draagvlak om een gemeenschapshuis te realiseren, exploiteren en te beheren door en voor de gemeenschap, wordt een gemeenschapshuis gerealiseerd. Het onderzoek naar draagvlak wordt door een lokale initiatiefgroep verricht. Bij voldoende draagvlak wordt in 2023 samen met de gemeente een programma van eisen opgesteld voor de realisatie van een gemeenschapsvoorziening. - Op basis van bezetting, behoefte en maatschappelijk draagvlak van Buurthuis St. Joris, Jeugdhuis Pius X en de Banderthof wordt een integrale afweging gemaakt voor investeringskeuzes. Hiervoor wordt een notitie opgesteld waarin naast de huidige bezetting, demografische ontwikkelingen, toekomstige behoeften, (uitbreidings)mogelijkheden en de staat van de gebouwen meegenomen worden in de afweging. - Binnen de bandbreedte van het krediet gemeenschapshuizen ad € 2.500.000 investeren in aanpassingen of nieuwbouw van gemeenschapshuizen, zodat in elke kern een gemeenschapshuis beschikbaar is om activiteiten te organiseren die	Continu 2023 2023-2026 2023-2026

2.6 Sociaal domein

4. Opbouwwerk/samenlevingswerk			Portefeuillehouder
Wethouders drs. G.H.C. Frische, drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen en drs. P.H.J. Pustjens			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	bijdragen aan de leefbaarheid van de kern - Voor alle gemeenschapshuizen geldt dat de gemeente positief staat ten opzichte van cofinanciering van duurzaamheidsinitiatieven. Het voorbeeld van het eerste gemeenschapshuis “los van het gas” in Maria Hoop vraagt om navolging. Ook in 2023 worden actief, en in goed overleg met de verschillende gemeenschapshuizen, de mogelijkheden onderzocht om te komen tot verdere verduurzaming van de accommodaties. Indien van toepassing zal daarvoor een separaat voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd. - In de kern Echt is een project in ontwikkeling om de Aula van het Connect College geschikt te maken voor grotere culturele voorstellingen. Beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen zijn ondergebracht bij de gebruikers, die hiervoor afzonderlijke beheerstichtingen hebben opgericht. Het gebruik van de gemeenschapshuizen is intensief. In dit gebruik neemt de doelgroep senioren een steeds belangrijker plaats in en valt er een verschuiving in de aard van activiteiten waar te nemen van recreatie en ontmoeting naar serviceverlening, ondersteuning en zorg. Gebruiksmogelijkheden, toegankelijkheid, verblijfsmogelijkheden blijven daardoor permanente aandachtspunten, evenals verduurzaming..	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal sociale wijkteams	4	4	4			
Aantal gemeenschapshuizen (waarvan 7 in gemeentelijk eigendom)	10	10	11			

5. Jeugd			Portefeuillehouder
Wethouder I.G.M.H. Minkenberg			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Vermindering van jeugdproblematiek.	- Meer jeugdigen en gezinnen in een vroeg stadium ondersteunen. - Het financieren van preventieprojecten en pilots.	Continu	

2.6 Sociaal domein

5. Jeugd		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Het continueren van het bestaande aanbod aan jeugd- en jongerenwerk en jongerencoaching. - Ketenpartners aanmoedigen om problematiek breed (over de domeinen heen) te bekijken.	
Inzicht in en grip op verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp.	- Toegang jeugd organiseren binnen de gemeente. - Data structureel gebruiken om objectief en feitelijk ontwikkelingen te zien en op basis daarvan gesprekken aan gaan met verwijzers en zorgaanbieders. - Het meer en breed inzetten van voorliggende veld met diverse projecten en producten, zoals Steunouder, JongerenInformatiePunt, POH-Jeugd, Begeleide Omgangsregeling Humanitas, inzet jongerenwerk/gedragswetenschapper groep 8, inzet Group XL bij gezinnen, pilot 'met minder kaders naar meerderjarigheid (18-/18+)'. Ook nadrukkelijk met de doelstelling om effectief ondersteuning te bieden en curatieve trajecten te voorkomen.	Vorbereiding 2023; gereed 2024 Continu Continu
Goede kwaliteit van (gespecialiseerde) jeugdhulp die ook tijdig beschikbaar is en wordt afgeschaald zodra dat kan.	(Boven)regionaal inkopen daar waar het efficiency en effectiviteit bevordert. - Ketenpartners stimuleren om Integraal en interprofessioneel samen te werken. - Contractmanagement voert contractgesprekken met aanbieders, waarin nadrukkelijk wordt besproken hoe de aanbieder bij kan dragen aan verbetering van kwaliteit en transformatie van het aanbod. Monitoren van wachtlijsten en dit bespreken met de betreffende aanbieders.	Continu
 Cittaslow		
Ondersteunen gezinsleven en zwangerschap		
Een gezond en veilig leefklimaat voor onze jongeren, waarbij zij zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige inwoners.	- Het organiseren van preventieve jeugd- en jongerenactiviteiten en projecten/producten, zoals Kansrijke Start, Voorzorg, Nu Niet Zwanger, JongerenInformatiePunt, POH-Jeugd, inzet jongerenwerk/gedragswetenschapper groep 8. - Het in stand houden van jongeren- en speelvoorzieningen. - Het verstrekken van subsidie aan speeltuinorganisaties (stichtingen) voor het ontwikkelen en in stand houden van georganiseerde, openbare speeltuinen. - Het inzetten van passende en kwalitatief goede hulp aan en ondersteuning van jeugdigen en gezinnen waar nodig. - Het verstrekken van subsidie aan de stichting KinderKOOKschool voor het ontwikkelen en uitvoeren van lesprogramma's gezond leren koken t.b.v. basisscholen.	Continu

2.6 Sociaal domein

5. Jeugd			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	- Uitvoering geven aan het beleidskader sociaal domein en aan een integrale verordening Wmo-Jeugd. - Overleg met scholenkoepels voor gezond fruit op school.		

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk verplicht						
% jongeren 12 tot 21 jaar met een delict voor de rechter (2015 was 0,57%)	1%	0,99%	1%			
Benchmark Limburg (2015: 1,24%)						
% kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezin (2015 was 3,65%)	5%	5%	5%			
Benchmark Limburg (2015: 6,74%)						
% Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	14,8%	12,5%	13,5%			
% jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	1,1%	1,6%	1,5%			
% jongeren van 12 tot 23 jaar met jeugdreclassering	0,3%	0,3%	0,3%			
Overige						
Ambulante jeugdhulptrajecten CJG	598	600	600			
% verwijzingen naar het CJG uit medisch domein ²⁰⁾	14,6%	15%	15%			
Aantal gerealiseerde georganiseerde speeltuinen	11	12	12			

²⁰⁾ Een uitsplitsing is terug te vinden in de kwartaalrapportage jeugd.

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow Een inclusieve samenleving	- De gemeente draagt zorg voor de inrichting en instandhouding van algemene en/of collectieve voorzieningen. Dit doen we samen met de inwoners, gericht op ondersteuningsvragen, rekening houdende met de eigen kracht van inwoners, de Wmo-taken en dit gebeurt vraaggestuurd in plaats van aanbodgericht. Concrete actiepunten die in 2023 worden uitgevoerd <i>Onderwerp: leefbaarheid in de kernen/wijken</i> - Impulsen geven aan de leefbaarheid door het verbeteren van de bestaande sociale cohesie (onder andere door een breed en kwalitatief hoogstand verenigingsleven en toegankelijke gemeenschapsaccommodaties). - De gemeente draagt zorg voor een adequaat voorzieningenniveau en investeert doelgericht in het versterken van de sociale basis voor kwetsbare inwoners. - Via een leeftijdsbewust woningbeleid eveneens streven naar leefbaarheid en vergroten van de mogelijkheden langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. - De gemeente initieert en houdt wijksteunpunten in stand, waarbij de behoefte van de betreffende kern leidend is. - Vorm geven aan de leefbaarheidsprojecten uit de projecten. - De gemeente informeert de inwoners via diverse kanalen over de toegang, de ontwikkelingen en het voorzieningenaanbod van het sociale domein. - De gemeente faciliteert welzijnsorganisatie Menswel om deze organisatie mogelijkheden te geven verder zorg te dragen voor directe gratis onafhankelijke cliëntondersteuning. - De gemeente neemt deel aan de ontwikkeling van de flexibele maatschappelijke opvang en draagt bij aan de lokale aanpak om dak- en thuisloosheid te voorkomen. <i>Onderwerp: mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk</i> - De gemeente ondersteunt via het steunpunt mantelzorg bij Menswel de sterke lokale betrokkenheid op het terrein van mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk. - De gemeente verstrekt jaarlijks een mantelzorgcompliment aan die mantelzorgers die met hun zorgvrager voldoen aan de voorwaarden.	Continu

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- De gemeente faciliteert Menswel bij het invullen van respijtzorg en uitbouwen netwerk. - De gemeente faciliteert Menswel bij het verder uitbouwen van de voorziening vrijwilligersvacaturebank. - De gemeente organiseert (of laat organiseren) activiteiten om de vrijwilligers en mantelzorgers een steuntje in de rug te geven, en de waardering en dankbaarheid van de overheid kenbaar te maken (b.v. waarderingssavond voor mantelzorgers). <i>Onderwerp: bevorderen toegankelijkheid</i> - De gemeente verbetert de fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte en gemeenschapsvoorzieningen in de kernen. Dit met gebruikmaking van de inventarisaties van knelpunten door de werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein. - Het verder, in overleg met de Adviesraad Sociaal Domein en andere vertegenwoordigende bewonersgroepen (bijvoorbeeld kerncontactgroepen) inventariseren en prioriteren van de meest in het oog springende kritiekpunten van maatschappelijke organisaties, inwoners en cliënten van Wmo-voorzieningen. <i>Onderwerp: verstrekken van maatwerk voorzieningen</i> Zie product 7 Maatwerkvoorzieningen. <i>Onderwerp: maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.</i> Versterken lokale aanpak complexe problematiek, in samenwerking met Wmo en bemoeizorg en preventie. <i>Onderwerp: ondersteuning burgerinitiatieven sociaal domein</i> - De gemeente past de subsidieregeling innovatieve activiteiten toe, ter ondersteuning van vernieuwende ideeën en arrangementen in het sociale domein.	
Effectieve toegang tot medische diensten		
Toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg.	- Het blijven streven naar meer samenwerking met en tussen de eerstelijnsvoorzieningen in de kernen van de gemeente. - Doorontwikkelen van de sociale wijkteams in het Sociaal Domein	Continu
Transitie en transformatie sociaal domein		

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Transformatie binnen het sociaal domein.	- Het versterken van de basisvoorzieningen in de kernen van de gemeente - Het vergroten van de eigen kracht en het samenwerken van bewoners en bewonersinitiatieven om duurdere zorg en ondersteuning zoveel mogelijk te voorkomen. Het beschikbaar stellen van laagdrempelige algemene voorzieningen of specifieke maatwerkvoorzieningen. - Het opzoeken van intensieve samenwerking in het sociale domein om zo de onderwerpen Wmo, Jeugd, en Participatie waar mogelijk te combineren en uit deze integratie weer nieuwe mogelijkheden te ontdekken. - Het ondersteunen van activiteiten die tot doel hebben bewustwording en toepassen van een gezonde leefstijl voor diverse doelgroepen (budget koken, hygiëne, gezond leren eten, etc.). - Het ondersteunen van activiteiten voor de kwetsbare inwoner met (meervoudige) complexe problematiek.	Continu	
Transformatie samen met andere partners.	- De gemeente wil kansrijke burgerinitiatieven ondersteunen. - Het versterken van de mantelzorgondersteuning. - De gemeente en de provincie Limburg ondersteunen de KinderKOOKschool bij het realiseren van kooklessen in brede zin voor basisschoolleerlingen. - Het bedenken en realiseren van algemene en/of collectieve voorzieningen. - Het evalueren van het huiskamer-extra-project voor cliënten met dementie en hun mantelzorgers. - Het uitvoeren van een pilot huiskamer-plus gedurende 1 jaar in de kern Maria-Hoop. - Onderzoeken welk deel van de Wmo-GGZ cliënten over kan stappen naar de WLZ. Het gaat om mensen die permanent toezicht of 24 uur zorg nodig hebben. Door de toegang tot de WLZ voor deze mensen mogelijk te maken, kan beter passende, langdurige zorg worden geregeld die bijdraagt aan een stabiele situatie voor deze mensen. Deze groep zit nu vaak in beschermd wonen en vraagt veel tijd en aandacht. Vanaf 2021 hebben zij toegang tot de WLZ en is de gemeente niet langer verantwoordelijk voor de zorg voor deze mensen. - Creëren van goede voorwaarden voor opvang van cliënten beschermd wonen ten behoeve van de overgang van deze taken naar de lokale gemeenten (breed aanbod aan woonvoorzieningen, mogelijkheden voor participatie, langdurige zorg en ondersteuning in de thuissituatie).	Continu 3 ^e kwartaal 2023 okt. 2022 – okt. 2023 Continu	

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Blijven betrekken van de uitvoeringsorganisatie bij de aanpak dak- en thuisloosheid. De instroom maatschappelijke opvang wordt vanuit een lokale beschikking Wmo georganiseerd, ook regie vanuit de lokale gemeenten op maatschappelijke opvang trajecten wordt nadrukkelijk vanuit lokale betrokkenheid ingevuld. - Lokale huisvesting door inrichting van trajecthuizen voor de taken maatschappelijke opvang.	Continu Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Huiskamerprojecten	7	7	7			
Huiskamer-Plus-Projecten	5	5	6			
Huiskamer-Extra-Project	1	1	1			

7. Wet maatschappelijke ondersteuning (Maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Continu uitvoering nieuwe taken Wmo.	- Evalueren van processen en eventuele bijstelling van de "nieuwe taken". - Gezamenlijk op MLO-niveau (beleidsmatig) oppakken van vraagstukken en ook vanuit een integrale benadering Wmo, Jeugd en Participatie beoordelen.	Continu
 Cittaslow		
Inwoners die meer bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht.	- Verminderen van de vraag naar maatwerkvoorzieningen, dan wel het zolang mogelijk uitstellen ervan. - Stimuleren van inwoners om eerst op eigen kracht of via hun sociale netwerk (buren, familie en kennissen) hun problemen op te lossen. - Ondersteunen van inwoners met een beperking om hen te kunnen laten participeren en ervoor zorgen dat de uitgaven binnen het beschikbare budget blijven door inwoners gebruik te laten maken van voorliggende algemene voorzieningen zoals het huiskamerproject, klussendienst en vervoersvoorzieningen door vrijwilligers.	Continu

2.6 Sociaal domein

7. Wet maatschappelijke ondersteuning (Maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Integratie van mensen met een beperking.	- Het verstrekken van maatwerkvoorzieningen (zoals hulpmiddelen, individuele begeleiding of groepsbegeleiding). - Het ondersteunen van initiatieven die gericht zijn op het stimuleren van een juiste en reële beeldvorming over mensen met een beperking bij inwoners. - Toegankelijk(er) maken van de openbare ruimte voor mensen met een beperking	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk verplicht						
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo exclusief regiotaxi per 10.000 inwoners	750	850	850			
Overige						
Aantal uitstaande woonvoorzieningen	700	710	710			
Aantal uitstaande vervoersvoorzieningen incl. regiotaxi	1.889	1.750	1.900			
Aantal cliënten Hulp bij het huishouden (unieke cliënten in jaar)	1.217	1.250	1.300	1.375	1.450	1.500
Aantal cliënten Hulp bij het huishouden (actief in december)	991	1.000	1.050	1.100	1.150	1.200
Aantal cliënten begeleiding individueel (unieke cliënten in jaar)	431	370	450	460	470	480
Aantal cliënten begeleiding individueel (actief in december)	345	320	350	355	360	
Aantal cliënten begeleiding groep (unieke cliënten in jaar)	144	140	140			
Aantal cliënten begeleiding groep (actief in december)	102	105	105			
Aantal cliënten huiskamer+, huiskamer extra, huiskamer groen (pilot sinds 2022)	140	180	220 ²¹			

²¹ Toename in aantal door start huiskamer groen

2.6 Sociaal domein

8. Inburgeringsbeleid		Portefeuillehouders Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Realisatie van de taakstelling voor het huisvesten van vreemdelingen (asielzoekers) met een verblijfsvergunning	- Het maken van afspraken met woningcorporaties en particulieren voor het leveren van woningen voor de taakstelling huisvesting statushouders. - De maatschappelijke begeleiding van statushouders, samen met de stichting Menswel. - Aanbieden van participatieverklaringstrajecten.	Continu
Uitvoering van de nieuwe Inburgeringswet	- Door ontwikkelen en uitvoeren van de wettelijke taken, voortvloeiend uit de Nieuwe Wet Inburgering 2022. - Monitoren van de uitvoering en de kwaliteit van de uitvoering van de nieuwe wet, belegd bij de MER uitvoeringsorganisatie. - Verdere uitrol van de Onderwijsroute in samenwerking met de AMR Midden-Limburg. Uitvoeren van de nieuwe wet Inburgering, waaronder: - Het uitvoeren van de 'Brede intake'; - Het afnemen van de leerbaarheidstoets; - Het opstellen en vaststellen van een Participatie en Inburgeringsplan (PIP); - Een aanbod inburgeringstraject op maat inclusief leerroute; - Het houden van voortgangsgesprekken PIP; - Het monitoren en vastleggen van de voortgang van het PIP; - Het organiseren en inkopen van de drie in de wet opgenomen leerroutes (onderwijsroute, B1-route en zelfredzaamheidsroute); - Het aanbieden van de Kennis Nederlandse Maatschappij (KNM); - Het aanbieden van de Module Arbeid en Participatie (MAP); - Het aanbieden van het Participatie VerklaringsTraject (PVT); - Het aanbieden van maatschappelijke begeleiding; - Het aanbieden van de training zelfredzaam met geld; - Het financieel ontzorgen gedurende minimaal 6 maanden; - De handhaving van de resultaat- en inspanningsverplichtingen.	Continu Continue
Ondersteuning waar noodzakelijk van etnische minderheden bij hun integratie	Het uitvoeren van ondersteunende activiteiten via Menswel waaronder: - Taalmaatjesproject, samenspraak, activiteiten voor migrantenvrouwen, woonbegeleiding statushouders - Het aanbieden van aanvullende taalles via Vluchtelingenwerk	Continu

2.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal te huisvesten statushouders	55	22	22			
Aantal te begeleiden instroom Nieuwe inburgeraars ²²⁾	27	40	40			
Aantal te begeleiden statushouders zittend bestand ²³⁾	174	190	190			

9. Ouderenbeleid			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Zelfstandig functionerende senioren in de eigen gemeenschap.	- De gemeente faciliteert organisaties voor ouderenzorg, d.m.v. subsidiëring en andere vormen van ondersteuning, waaronder passende huisvestigingsmogelijkheden. - De gemeente subsidieert onder meer de volgende voorzieningen: - Meer bewegen voor ouderen (MBvO)-activiteiten; - Ouderenadvisering; - Huiskamer-projecten; - Klussendienst; - Pilot Huiskamer Groen	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Ouderenadviesgesprekken	415	400	400			
Deelnemers Meer Bewegen voor Ouderen	603	800	750			

²²⁾ Vanaf 1 januari 2022 inzet volgens nieuwe inburgeringswet waardoor ook migranten begeleid moeten worden naast reizigers

²³⁾ Rekening houdend met uitstroom van gemiddeld 20 per jaar uit het zittend bestand

2.6 Sociaal domein

10. Volksgezondheid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Gezonde inwoners.	- In stand houden van een gezondheidsdienst (GGD). - Publiceren van informatiemateriaal t.a.v. gezond leven. - Uitvoering geven aan de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid. - Faciliteren lesprogramma Gezond leren Koken, budgetkoken, kookactiviteiten voor kwetsbare inwoners zoals allochtonen, laaggeletterden (KinderKOOKschool). - Activiteiten Jeugdgezondheidszorg (zie product Jeugd).	Continu
 Cittaslow		
Een bewuste en gezonde levensstijl van de inwoners.	- Inzetten op preventie vanuit verschillende beleidsdisciplines, zoals Wmo, mantelzorg en vrijwilligersondersteuning, subsidies en sportbeleid. - Investeren in sportfaciliteiten, sporthallen en het zwembad om het voor inwoners mogelijk te maken dicht bij huis te sporten en recreëren. - Uitvoering geven aan het Lokaal Sportakkoord Echt-Susteren. - Uitvoering geven aan het Lokaal Preventie Akkoord Echt-Susteren. - Aansluiten bij de JOGG (Jongeren op gezond gewicht) aanpak.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Goed ervaren gezondheid onder 19-64 jarigen	73%	79%	73%			
Overgewicht onder 19-64 jarigen	57%	52%	51%			
Roken onder 19-64 jarigen	16%	17%	16%			
Overmatig alcoholgebruik onder 19-64 jarigen	5%	4%	5%			
Overgewicht 0-18 jarigen *	niet opgenomen	niet opgenomen	7%			
<i>Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en Ouderen GGD Limburg-Noord (2016). De gezondheidsmonitor is gebaseerd op grootschalig onderzoek onder onze inwoners. Dit onderzoek vindt eens in de vier jaar plaats en wordt in het Nederland tegelijkertijd uitgevoerd door alle GGD'en. In 2020 wordt een geactualiseerde gezondheidsmonitor uitgevoerd. Vanaf 2021 zijn nieuwe cijfers beschikbaar en kan worden vastgesteld in hoeverre de in de begroting gestelde doelen zijn behaald. De nu vermelde realisatie 2020 betreft dus de uitkomst van het onderzoek van 2016.</i> <i>*Bron: Corona gezondheidsmonitor jeugd 2021</i>						

2.6 Sociaal domein

11. Leerlingenvervoer		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Passend vervoer voor leerlingen.	Uitvoering geven aan het leerlingen vervoer volgens vastgesteld beleid, waarbij zo veel mogelijk de zelfredzaamheid en de eigen mogelijkheden van de leerlingen optimaal worden benut.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Totaal aantal leerlingen in het leerlingen vervoer,	148	134	150			
waarvan aantal leerlingen met aangepast vervoer	135	123	138			

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	39.379.348	41.545.679	37.794.190	37.777.888	37.531.964	37.129.059
Baten	25.540.668	28.425.133	24.639.336	24.907.470	24.688.932	24.296.311
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	-13.838.681	-13.120.546	-13.154.854	-12.870.418	-12.843.032	-12.832.748
Storting reserves	930.684	574.215	128.534	0	0	0
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	1.724.533	1.628.864	108.864	151.901	143.872	143.872
Geraamde resultaat	-14.632.530	-14.175.195	-13.135.184	-13.022.319	-12.986.904	-12.976.620

2.6 Sociaal domein

2.7 Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

Specifieke projecten 2023:

- Omgevingswet
- Diversen bestemmingsplannen
- Susteren
- Project Pey
- Project Roosteren
- Programma centrum Echt
- Woningbouw
- Project Nieuwstadt

Programma 7: ruimtelijke ordening & volkshuisvesting

2.7 Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
Bevorderen van een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling van het grondgebied van de gemeente Echt-Susteren voor het creëren en stimuleren van een aantrekkelijke landelijke gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het (samen) opstellen van beleid en plannen voor het stimuleren van de leefbaarheid in de diverse kernen, van het behoud en herstel van waarden in het landelijk gebied, van bedrijvigheid en van woningbouw (kwantitatief en kwalitatief).	• Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025. • Diverse projecten • Bestemmingsplannen voor buitengebied, stedelijk gebied, het grensmaasgebied en bedrijventerreinen • Facetbestemmingsplannen Cultuurhistorie en Deregulering • Beleidsnotities met betrekking tot thema's als inwoning en mantelzorg, aan huis verbonden beroepen en bedrijven, bed&breakfast, Huisvesting 'shortstay'- arbeidsmigranten • Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan • Waterketenplan • Planschadeverordening gemeente Echt-Susteren 2009 • Verordening starterslening gemeente Echt-Susteren 2020	Het programma ruimtelijke ordening en volkshuisvesting omvat de volgende producten: 13. Ruimtelijke plannen 14. Volkshuisvesting
Paragrafen		
• Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering		
Verbonden partijen		
• Geen		
Reserves en voorzieningen		
• Reserve stedenbouwkundige adviezen • Reserve kwaliteitsfonds • Reserve regionale woonvisie		

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een fysieke leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is, met ruimte voor initiatief en oog voor ruimtelijke kwaliteit.	• De gemeente draagt er zorg voor dat zij beschikt over actuele, flexibele en waar mogelijk uitnodigende ruimtelijke plannen. De lijst met speerpunt- en kwaliteitsverbeterende projecten, behorende bij de Structuurvisie, wordt jaarlijks geactualiseerd. • Ruimtelijke initiatieven worden (in beginsel) benaderd vanuit een positieve grondhouding, met oog voor de ruimtelijke kwaliteit. Waar nodig worden ruimtelijke (beleids)kaders	Continu

Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	bijgesteld, of wordt gebruik gemaakt van afwijkingsbevoegdheden, om gewenste ontwikkelingen te faciliteren en procedures te vereenvoudigen. Uitgangspunt blijft dat wij in samenwerking met de Midden-Limburgse gemeenten, provincie en andere partners gestalte geven aan een lokaal en regionaal omgevingsbeleid, overeenkomstig de Bestuursafspraken Uitwerking POL (die regelmatig worden bijgewerkt). Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de Agenda van Midden Limburg, met als doel de regio Midden-Limburg verder te ontwikkelen tot een regio waar het goed leven, wonen en werken is.	
Tijdige en adequate uitvoering van de Omgevingswet.	- De geplande inwerkingtredingsdatum voor de Omgevingswet is 1 januari 2023. Hoewel deze datum met name door problemen met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nog steeds met onzekerheden is omgeven zijn de gemeentelijke inspanningen om ons hierop voor te bereiden gericht op deze datum. Het bestuur wordt met regelmaat geïnformeerd over of betrokken bij deze voorbereiding. - Op het moment dat de wet in werking treedt gaan de gemeentelijke bestemmingsplannen van rechtswege over in een tijdelijk Omgevingsplan. Uiterlijk in 2029 moeten gemeenten het tijdelijk deel van het Omgevingsplan en andere regels over de fysieke leefomgeving omgezet hebben naar een nieuw Omgevingsplan. De Omgevingsvisie dient op 1 juli 2025 gereed te zijn. - Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden aan de hand van het Plan van Aanpak diverse stappen genomen om op 1 januari te kunnen werken volgens de Omgevingswet. Te denken valt aan de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet, het inrichten van het initiatievenproces (Omgevingstafel), het actualiseren van de APV, het opstellen van een nieuwe legesverordening, het opstellen van een verordening op de Omgevingscommissie, het opstellen van een participatieplan en het initiëren van cursussen en opleidingen. Daarbij wordt uitdrukkelijk de samenwerking met de andere MER- en regiogemeenten gezocht. Ook worden de raad en inwoners betrokken bij en geïnformeerd over de nieuwe wetgeving.	Continu
 Cittaslow		
Plan gemeentelijke veerkracht		
Een toekomstvisie en ruimtelijke kaders die zijn ontwikkeld in samenspraak met onze inwoners.	Bij de totstandkoming en de uitvoering van onze ruimtelijke plannen (visies, bestemmingsplannen, projectplannen) worden inwoners, bedrijfsleven en verenigingen zo optimaal mogelijk betrokken, onder andere door het organiseren van voorlichtings- en	Continu

Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	inspraakavonden. Een belangrijke functie is weggelegd voor de vele geïnstitutionaliseerde overleggrems die in onze gemeente functioneren, zoals de dorpsraden, de ondernemersvereniging, het participatieplatform, de dorpscoöperaties en de belangengroeperingen. Een speciale rol komt toe aan de leden van de gemeenteraad. De raadsleden staan in nauw contact met de inwoners en zijn diep geworteld in de samenleving. Zij geven bij uitstek inhoud aan hun rol als volksvertegenwoordigers. Op deze wijze wordt optimaal inhoud gegeven aan het opstellen en uitvoeren van beleid voor en door de inwoners van onze gemeente.	
Verbetering uiterlijk aanzien gemeente		
Bescherming van het uiterlijk aanzien en verbetering van de kwaliteit van de omgeving.	- De gemeente geeft bij aangewezen categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen toepassing aan het Gemeentelijk Kwaliteitsmenu (inpassing en/of financiële bijdrage). - De gemeente geeft toepassing aan de welstandscriteria in de Welstandsnota, ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit. De Welstandsnota wordt tussentijds geëvalueerd en waar mogelijk, dan wel nodig vindt er een verdere deregulering dan wel bijstelling plaats.	Continu
Leefbaarheid / achterstandswijken		
Leefbare kernen en burgerparticipatie.	- Voorkomen van het ontstaan van achterstandswijken, bevorderen van leefbaarheid in met name de kleinere plattelandskernen. De leefbaarheid van de lokale kleine plattelandskernen, die verandert door ontgroening en vergrijzing, is een permanent prioritair beleidsonderwerp in het gemeentelijk beleid. - De gemeente stelt projecten op om beleid voor de leefbaarheid in haar kernen vorm te geven. - Mede in het kader van de geplande invoering van de omgevingswet is een beleid ten aanzien van burgerparticipatie opgesteld. In 2023 gaat dit beleid, met een belangrijke rol voor de omgevingsdialoog, nog meer ingezet worden bij ruimtelijke ontwikkelingen.	Continu Continu Continu
Nieuwe bestemmingen in geldende plannen voor bebouwing van voormalig agrarisch terrein		
Functioneel hergebruik van vrijkomende agrarische percelen / opstallen.	Overeenkomstig de paragraaf over het gebruik van voormalige agrarische bedrijven (VAB's) in de Structuurvisie 2012-2025 wordt in ruimtelijke plannen ruimte geboden voor nevenactiviteiten en functiewijzigingen binnen en hergebruik van VAB's. Zo worden mogelijkheden geboden om bedreigingen om te zetten in kansen door leegstaande bedrijfsgebouwen een nieuwe functie te geven en verpaupering of illegale activiteiten	Continu

2.7 Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Handhaving van vrijkomende agrarische gronden zoveel mogelijk binnen hun oorspronkelijke bestemming en identiteit van het gebied.	tegen te gaan. Daarbij wordt ingezet op sloop van overvloedige bebouwing. - De voorkeur gaat in eerste instantie altijd uit naar hergebruik door de agrarische sector zelf. Daarnaast legt ook de energieopgave (o.a. zonneweiden) mogelijk een claim op agrarische gronden. Daarbij moet een zorgvuldige afweging plaatsvinden, om onevenredig negatieve effecten op de omgeving (zoals onevenredige verkeersaantrekkende werking of nadelige milieu effecten) te voorkomen. - De gemeente kent zes landschapstypen met elk haar unieke en eigen eigenschappen. Daar waar kansen en mogelijkheden zich voordoen wil de gemeente deze landschapstypen verder versterken. Dit doen we bijvoorbeeld door alleen gebieds-eigen beplanting aan te brengen, maar ook door per landschapstype te bekijken welke ontwikkelingen mogelijk zijn (en versterkend werken voor dit landschap) en welke juist niet. Op deze manier willen we de landschappelijke kwaliteit en identiteit niet alleen behouden, maar juist versterken.	Continu
Herkwalificatie en hergebruik achtergebleven gebieden		
Herbestemming van vervallen locaties.	Overeenkomstig de Structuurvisie 2012-2025 (en in het bijzonder de daarin opgenomen lijst van te ontwikkelen locaties en projecten) worden initiatieven tot herbestemming van vervallen locaties, die een bijdrage leveren aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, in beginsel positief benaderd.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal vast te stellen bestemmingsplannen/omgevingsplannen (incl. postzegelplannen)	16	7	3	3	3	3
Aantal principeverzoeken	332	220	250	250	250	250

Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow		
Woningbouwbeleid		
Een evenwichtig woningbouwprogramma waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten.	- Het hanteren van de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 voor de onderbouwing van planologische plannen op het gebied van volkshuisvesting. Het lokale beleid uitwerken op basis van de in de visie vastgelegde uitgangspunten. - Stimuleren van woningmarktprojecten voor de doelgroepen ouderen, kleine huishoudens, jongeren en starters. - Regionale samenwerking en afstemming van de woningmarkt. - Aan de starters op de woningmarkt de mogelijkheid bieden tot het ontvangen van een aanvullende door gemeente en provincie gefinancierde starterslening. - Het huisvesten van statushouders op basis van de halfjaarlijkse taakstellingen van het ministerie. - Het samen met corporaties en hulpverleningsinstanties ontwikkelen van beleid voor huisvesting van kwetsbare doelgroepen. - Op grond van de Woningwet 2015 sluiten van lokale prestatieafspraken met de in de gemeente werkzame woningbouwcorporaties en huurdersorganisaties over o.a. omvang, onderhoud en toewijzing van het bestand sociale woningbouw.	2023-2025 Continu
Het optimaal benutten van de aan de gemeente op basis van de structuurvisie Wonen 2018 -2021 toegekende bouwvolumes.	In de nieuwe beleidslijn van de provincie Limburg is de saneringsopgave vervallen. Wel moet er aandacht zijn voor woningbouwplannen die niet worden gerealiseerd en daardoor de plancapaciteit beperken. Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn dergelijke plannen in het verleden grotendeels gesaneerd. Er resteren enkele plannen waarvoor aandacht is. Afweging is ruimtelijke kwaliteit en de behoefte aan de te realiseren woningen: de juiste woning voor de juiste doelgroep op de juiste locatie.	Tot en met 2025
Het in balans brengen van de planvoorraad met de actuele woonbehoeften.	Binnen de gemeente Echt-Susteren is behoefte aan grondgebonden senioren woningen en appartementen met lift. Dit zijn levensloopbestendige woningen. Bij het realiseren van nieuwbouwplannen wordt dit aan de ontwikkelende partijen voorgelegd. Ook worden de voorwaarden tot levensloopbestendig bouwen, voor zover mogelijk, opgelegd bij herontwikkeling van "rotte plekken".	Tot en met 2025
Doelgroepenbeleid		
Een adequaat woningaanbod voor	Uit het woningmarktonderzoek uit 2018 blijkt dat er in onze gemeente met name	Continu

Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
verschillende doelgroepen van de lokale woningbouwmarkt.	behoefte is aan grondgebonden seniorenwoningen of appartementen met een lift in de prijsklassen laag tot midden. Vanuit de praktijk blijkt een duidelijke vraag naar huisvesting voor jongeren en starters op de woningmarkt. De vraag naar deze woningen wordt neergelegd bij alle ontwikkelende partijen.	
Huisvesting specifieke doelgroepen		
Voldoende en passende shortstay woonmogelijkheden voor internationale werknemers.	- De gemeente participeert via de regio in een Taskforce, die door de provincie Limburg is opgezet om de behoefte aan woongelegenheden voor deze specifieke doelgroep te verdelen over de provincie en waar mogelijk het beleid te uniformeren. - Mogelijk realiseren van extra huisvesting van de internationale werknemers als gevolg van de uitbreiding van bedrijventerreinen. - Lokaal maatwerk blijft noodzakelijk, het vigerende beleid is hier leidend in.	Continu Continu Continu
Het huisvesten van de statushouders, op basis van de taakstelling, die het ministerie halfjaarlijks aan de gemeente toewijst.	Met de woningcorporaties Nester en ZOwonen zijn prestatieafspraken vastgelegd over de huisvesting van statushouders. Aandachtspunt is de match tussen vragers en aanbieders. Daarnaast zijn de "nareizigers" een aandachtspunt bij de toewijzing van een woning. Een goede afstemming tussen de gemeente en zorgverleners is hierbij van belang.	Continu
Passende huisvesting in een passend woonklimaat voor kwetsbare doelgroepen	Een groeiend deel van de huurders van sociale huurwoningen behoort tot de kwetsbare doelgroepen. Dit zijn mensen die op meerdere vlakken ondersteuning hebben zoals woonbegeleiding, hulpverlening en begeleiding vanuit het sociaal en maatschappelijk domein. Met het sluiten van een regionale convenant tussen gemeente, woningcorporaties en hulpverleningsinstanties en het matchingspunt voor de toewijzing van woningen is de benodigde hulpverlening geregeld.	Continu
Voldoende geschikte en betaalbare woningen voor mensen met een smalle beurs.	Jaarlijks worden met de in de gemeente werkzame woningcorporaties en de huurdersorganisaties prestatieafspraken gemaakt over beheer en exploitatie van het lokale sociale woningbestand. De beleidsterreinen Volkshuisvesting en Maatschappelijk Domein trekken hierin samen op. Belangrijke thema's binnen de prestatieafspraken zijn: toewijzing, onderhoud en beheer, bijzondere doelgroepen, huurontwikkeling, omvang, verduurzaming en leefbaarheid.	Jaarlijks: 3 ^e /4 ^e kwartaal
Starters op de lokale woningmarkt door een aanvullende lening de mogelijkheid bieden tot het	De provincie heeft haar aandeel in de financiering van de startersleningen (75%) verlengd. De gemeente volgt het provinciaal beleid. De aanvraagprocedure is inmiddels vereenvoudigd en het maximaal leenbaar bedrag op grond van de verordening is	Continu

2.7 Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
verwerven van hun eerste woning.	aangepast aan de huidige marktomstandigheden en de door de provincie bepaalde financiële kaders. De verordening startersleningen Gemeente Echt-Susteren volgt de provinciale verordening.	
Voldoende standplaatsen en woonwagens voor de doelgroep woonwagenbewoners.	- Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn 45 standplaatsen die in beheer zijn bij de woningcorporaties. - Deze standplaatsen zijn voldoende om de vraag naar een woonwagenstandplaats te kunnen opvangen, rekening houdend met natuurlijk verloop. Met de eerdergenoemde woningcorporaties wordt regelmatig overleg gevoerd, waarbij ook de woonwagenstandplaatsen worden besproken.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk voorgeschreven						
Nieuw gebouwde woningen ¹⁾	56	100	100			
Demografische druk (%) ²⁾	76,9	76,5	76,5			
Overige						
Woningvoorraad Echt-Susteren ³⁾	14.467	14.560	14.650			
Huishoudensontwikkeling ³⁾	14.358	14.293	14.454			
Bouwvolume op basis van structuurvisie ⁵⁾	112	524	424			
Leegstand woningen volgens BsGW ⁴⁾	418	350	300			
Plancapaciteit ⁵⁾	624	575	475			
Startersleningen	10	15-20	15-20			
Huisvesting statushouders ⁶⁾	55	40	40			

¹⁾ Op basis van ruimtelijke plannen en ontwikkelingen.

²⁾ Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar. Deze beleidsindicator werd in het verleden gepresenteerd onder programma Economische zaken en grondexploitaties. (Bron: waar staat je gemeente).

³⁾ Gegevens/prognoses Etal (realisatie minus onttrekking). Vanwege actualisatie van de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025 zijn de getallen aan gepast.

⁴⁾ Basis is gegevens vanuit BsGW, inschatting gezien de ontwikkelingen op de woningmarkt

2.7 Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
⁵⁾ Gegevens op basis van de geactualiseerde Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025, zie ook noot 3.						
⁶⁾ Afhankelijk van taakstelling.						

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	1.498.280	1.958.419	1.201.771	931.815	925.421	916.685
Baten	431.938	192.961	190.494	127.909	125.200	122.362
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	-1.066.342	-1.765.458	-1.011.277	-803.906	-800.221	-794.323
Storting reserves	611.718	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	291.840	16.952	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-746.464	-1.782.410	-1.011.277	-803.906	-800.221	-794.323

2.7 Ruimtelijk ordening & volkshuisvesting

2.8 Omgevingsrecht

Specifieke projecten 2023:

- Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)

Programma 8: omgevingsrecht

2.8 Omgevingsrecht

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
Beperking van overlast en het waarborgen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en de veiligheid door: - Het verlenen van vergunningen en ontheffing - het houden van toezicht op naleving van regels - het afdwingen (waar nodig) van de naleving ervan	- Algemene Plaatselijke Verordening (APV) - Bomennota Echt-Susteren - Bouwverordening Echt-Susteren - Beleidsnotitie Kermisbeleid - Geldende bestemmingsplannen en de daarop gebaseerde gemeentelijke beleidsregels - Beleidsplan Omgevingsrecht - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan Echt-Susteren - Kadernota handhavingsbeleid - Nota bodembeheer - Verordening kwaliteit VTH Echt-Susteren - Verordening marktgelden - Verordening naamgeving en nummering - Verordening op de heffing en invordering van leges - Verordening op de Omgevingscommissie MER - Verordening Wet geurhinder en veehouderij - Wegsleeperverordening - Welstandsnota Echt-Susteren	Het programma Omgevingsrecht omvat de volgende producten: - Vergunningverlening - Toezicht - Handhaving - Milieu
		Paragrafen - Lokale heffingen - Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering
		Verbonden partijen - Servicecentrum MER - Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord
		Reserves en voorzieningen Reserve SC MER omgevingsdienst

1. Vergunningverlening		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een adequate uitvoering van de wettelijke uitvoeringstaken van ruimtelijke ordening, bouw en milieu en bijzondere wetten.	• Uitvoeren van de wettelijke taken van vergunningverlening binnen de Omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)-kwaliteitscriteria. Daarvoor wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd. • Monitoren van de in het Uitvoeringsprogramma beschreven taken en waar nodig tussentijds bijstellen. • Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de SC MER Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en	Continu
		Continu

2.8 Omgevingsrecht

1. Vergunningverlening		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	kostenreductie. - Sturen op een adequate implementatie van nieuw beleid. Daarbij is er bijzondere aandacht voor de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen (inwerkingtredingsdatum 1 januari 2023) en de keuzes die in dat kader gemaakt moeten worden en de gevolgen daarvan (zoals de uitvoering van bouwtoetsen door marktpartijen) voor de afdeling Omgevingsdienst van het Servicecentrum MER. 2022 staat daarom voor de SC-MER OD in het teken van de voorbereidingen op de geplande inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb. Belangrijk daarbij is om de consequenties van financiële, technische, inhoudelijke en organisatorische aard goed in beeld te krijgen. De in dit programma weergegeven cijfers zijn nog gebaseerd op de huidige wetgeving (Wabo, Wro), aangezien de Omgevingswet pas op 1 januari 2023 in werking treedt en de effecten op het moment van opstellen van de gemeentebegroting nog niet over de volle breedte duidelijk zijn. <i>Omgevingswet</i> Vanuit het gemeentefonds draagt het Rijk in totaal € 150 miljoen bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Voorwaarde hierbij is dat er een stelsevaluatie volgt waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. De verdeling van deze decentralisatie-uitkering vindt plaats via de verdeelsleutel 60% inwonertal, 25% landoppervlak en 15% vast bedrag. Deze € 150 miljoen is in deze meicirculaire nog niet geboekt, maar wordt in de septembercirculaire 2022 verwerkt. Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in een latere circulaire. Voor onze gemeente is een voorlopig bedrag toegekend van € 343.399.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal verleende Wabo-vergunningen ¹⁾	621	550	550			
Aantal verleende APV-vergunningen	227	484	484			

¹⁾De cijfers 2022 en 2023 zijn gebaseerd op de aantallen zoals in het uitvoeringsprogramma SC MER Omgevingsdienst zijn opgenomen. Deze cijfers zijn niet aangepast op de realisatie in 2021 die hoger lag door de economische ontwikkeling.

2.8 Omgevingsrecht

2. Toezicht			Portefeuillehouders
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Adequaat gemeentelijk toezicht met weloverwogen inzet van verdere sanctiemiddelen.	- Uitvoeren van de wettelijke taken van toezicht binnen de Omgevingsdienst in MER-verband waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)-kwaliteitscriteria. Daarvoor wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd. - De in het Uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. - Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022 ¹	2023	2024	2025	2026
Aantal controles bouw, bedrijven en brandveiligheid	307	298	298			
Aantal uren integraal gebiedstoezicht	2.285	1.850	1.850			
Aantal ontvangen meldingen/klachten	922	786	786			
¹ De cijfers 2022 wijken af van de cijfers uit de oorspronkelijke gemeentebegroting en zijn bijgesteld naar aanleiding van de ramingen uit het uitvoeringsprogramma 2022 van de MER Omgevingsdienst						

3. Handhaving			Portefeuillehouder
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Adequate handhaving het omgevingsrecht.	- Uitvoeren van de wettelijke taken van handhaving binnen de omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH-kwaliteitscriteria (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Daarvoor wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd; - De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. - Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER	Continu	

2.8 Omgevingsrecht

3. Handhaving Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie.	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal handhavingsbesluiten (bestuursdwang en dwangsom)	17	17	17			

4. Milieu Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een verantwoorde milieuhygiënische omgeving gebaseerd op landelijk vastgestelde normen en waarden.	- Uitvoeren van de wettelijke taken van milieu binnen de omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)-kwaliteitscriteria. - De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen.	Continu
 Cittaslow		
Bescherming luchtkwaliteit		
Een luchtkwaliteit die minimaal voldoet aan de wettelijke eisen.	Volgen van de wettelijke normering en voldoen aan de landelijke normstelling voor luchtkwaliteit. Borging vindt plaats via actieve controle van bedrijven die onder de Wet milieubeheer vallen in het kader van luchtkwaliteit, stank en ammoniak.	Continu
Vermindering geluidsoverlast		
Naleving van wettelijke eisen, sanering van verkeerslawaaï en vermindering van geluidsoverlast	- Zorgdragen voor naleving van de regelgeving van geluid, onder meer door ruimtelijke plannen/ontwikkelingen te toetsen aan de normstelling uit de Wet geluidhinder. - Uitvoeren van saneringsprogramma's met gebruikmaking van landelijke subsidies. - Waar mogelijk toepassen van geluidsreducerende maatregelen (bv. geluidsreducerend asfalt) bij gemeentelijke werken en initiatieven.	Continu Continu Continu

2.8 Omgevingsrecht

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
-	-	-	-			
<i>De indicatoren voor milieu maken integraal onderdeel uit van de onder paragraaf 1 (vergunningverlening) en 2 (toezicht/bedrijven controles) van dit programma opgenomen indicatoren.</i>						

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	2.663.485	3.456.473	3.351.968	3.350.061	3.351.061	3.352.061
Baten	2.474.168	892.508	957.508	958.508	959.508	960.508
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	-189.317	-2.563.965	-2.394.460	-2.391.553	-2.391.553	-2.391.553
Storting reserves	160.000	251.288	80.000	80.000	80.000	0
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	900.453	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-929.770	-2.312.677	-2.314.460	-2.311.553	-2.311.553	-2.391.553

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Specifieke projecten 2023:

- Uitbreiding de Berk III: planologische procedure
- Aanvulling en herstructurering bedrijventerrein de Loop-west
- Voorbereiding ontwikkeling locatie het Vonderen
- Voorbereiding revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul

Programma 9: economische zaken & grondexploitaties

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
- Het bedrijfsleven op economisch, recreatief en toeristisch gebied te stimuleren en faciliteren om te investeren in werkgelegenheid, met oog voor een goede balans met mens en omgeving. - Het stimuleren van maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen. - Bevorderen van een goed ondernemersklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven. - Bevorderen van een goede economische structuur en werkgelegenheid op het gebied van recreatie en toerisme in de gemeente.	- Grondnota Echt-Susteren 2019 - Nota Kostenverhaal 2011 - Structuurvisie Gemeente Echt-Susteren 2012-2025 (en actualisatiebesluiten) - Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving. - Telecommunicatieverordening gemeente Echt-Susteren 2010 - Verordening precariobelasting 2021 - Verordening Regiofonds Midden-Limburg - Verordening op de heffing van toeristenbelasting 2021 en 1^e wijziging op de heffing van toeristenbelasting 2021 - Winkeltijdenverordening Echt-Susteren 2013 - Erfgoedverordening Echt-Susteren 2018 - Kadernota groen 2016	Het programma Economische zaken en grondexploitaties omvat de volgende producten: 15. Beheer en exploitatie van eigendommen 16. Plattelandsvernieuwing 17. Recreatie en toerisme 18. Werkgelegenheid en economie 19. Grondexploitaties Verbonden partijen - Visit Zuid-Limburg - NV Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg - Bocage commanditaire vennootschap - Euregio Rijn-Maas-Noord - Euromosa
Paragrafen	Reserves en voorzieningen	
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering - Grondbeleid	- Algemene Reserve Grondbedrijf - Reserve parkeerplaatsen - Reserve Regiofonds - Reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid - Reserve deelneming GEM Bocage C.V. - Reserve deelneming GEM Bocage beheer B.V.	- Reserve deelneming OML BV - Reserve kwaliteitsverbeterende projecten buitengebied - Reserve samenwerkingsovereenkomst Industriepark Swentibold - Reserve winst Grondexploitaties - Reserve gebiedsvisies - Reserve majeure projecten - Voorziening verliezen grondexploitaties

1. Beheer en exploitatie van eigendommen		Portefeuillehouder
		Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Strategische inzet van gemeentelijke eigendommen voor realisatie van	De gemeente zet haar (pachtvrije) gronden zo nodig in voor het realiseren van projecten. Gezien de verwervingsopgave o.a. voor het beoogde lokaal bedrijventerrein: De Berk III is	Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

1. Beheer en exploitatie van eigendommen			Portefeuillehouder
Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
ruimtelijke doelen/grondexploitaties.	de inschatting dat de gemeente ruilgronden moet aanbieden. De inschatting is dus dat het areaal landbouwgrond in eigendom van de gemeente gaat afnemen.		
Verbetering van de landbouwstructuur.	- De gemeente actualiseert pacht- en jachtovereenkomsten. - De gemeente legt alle aangegane overeenkomsten vast in een contractadministratie. - De gemeente herverpacht gronden die pachtvrij zijn.	Continu	
Verkoop van overhoeken.	De gemeente verkoopt op verzoek overhoeken, mits voldaan wordt aan de daarvoor geldende regels (Grondnota en nota groenstructuren).	Continu	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Aantal ha verpachte landbouwgrond	875	871				

2. Plattelandsvernieuwing			Portefeuillehouder
Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Een duurzaam en gevarieerd platteland.	- De samenwerking met Provincie en andere partners binnen het Provinciale plan 'Platteland in Ontwikkeling' (PIO) is wegens onvoldoende voortgang en resultaat eenzijdig door de Provincie beëindigd. Middels reguliere overleggen wordt nu afgestemd en samengewerkt met partijen waarbij nadrukkelijke aandacht is voor de realisatie door de Provincie Limburg van de wettelijke natuurcompensatie van de ontwikkelingen VDL Nedcar en A2 verbreding. - De gemeente geeft uitvoering aan de projectenlijst van de structuurvisie 'Ontwikkelen met kwaliteit' op het gebied van onder andere natuur, landschap en recreatief medegebruik. Voor de structuurvisie is een projectenkaart opgesteld welke wordt geactualiseerd in de vorm van een nieuw ambitiesdocument Natuur & Cultuur, Leefbaarheid & Recreatie, Energie & Klimaatlandschap en Grensoverschrijdende Samenwerking. - Aan de op te stellen omgevingsvisie wordt een belangrijke bijdrage geleverd om een duurzaam en gevarieerd platteland ook voor de verre toekomst te bewerkstelligen.	2023-2027	
		2023	
		2023	
		2023-2025	

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

2. Plattelandsvernieuwing		Portefeuillehouder
Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- De gemeente werkt binnen de samenwerkingsovereenkomst Landschapsschakels Swentibold (SOK LSS) samen met Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) en Natuurmonumenten (NM). In verband met de benodigde optimalisatie en uitbreiding van het WML puttenveld voor drinkwaterproductie bij Nieuwstadt, ontstaan er in de zogenaamde 'vlaaipunt' tussen de Susterderweg en de spoorlijn kansen voor natuurontwikkeling en wil de gemeente in dit gebied de recreatieve ontsluiting van Het Smalste Stukje Nederland verbeteren. - De gemeente voert een aangepast maaibeheer uit om daarmee de kansen voor een gevarieerde soortenrijkdom aan planten en dieren te bevorderen. Bezien wordt of er ook in de bebouwde kom extensief kan worden gemaaid. Het motto daarbij is: <i>Intensief maaien waar het moet (speelveldjes) en extensief maaien waar het kan.</i> - Ter bevordering van de variatie en soortenrijkdom realiseert en beheert Stichting Haverland Voedselbos Haverland in Susteren -Heide, Stichting Haverland is hiervoor een beheerovereenkomst aangegaan met de gemeente. Het voedselbos wordt geleidelijk gerealiseerd door gedeeltelijke omvorming van het bestaande bosgebied Slekkerhout (totale uiteindelijke omvang circa 6 ha). - Voor de exploitatie van de gemeentelijke bos- en natuurterreinen vervult de Bosgroep Zuid Nederland in opdracht van de gemeente de rol van beheerder. Binnen de opgedragen taken worden de vrijwilligers die altijd actief zijn geweest in het Haeselaarsbroek weer geactiveerd. De vrijwilligerswerkgroep wordt door de Bosgroep Zuid Nederland gefaciliteerd en begeleid bij de uitvoering van werkzaamheden in het natuurgebied. - De Provincie Limburg gaat de inrichting van drie regionale steunpunten landschapsbeheer faciliteren. De steunpunten gaan vrijwilligers, gemeenten en particuliere eigenaren en landschapsorganisaties ontzorgen en brengen partijen en regelingen bij elkaar. Verder komt er een provinciale stimuleringsregeling landschapselementen.	2023 2023-2025 2023-2026 2023-2025
Meer en beter resultaat door samenwerking.	De gemeente werkt al vele jaren samen met Stichting Landschapspark Susteren (LPS), Stichting Ons Waardevol cultuurlandschap (WCL), grenspark Maas Swalm Nette en andere samenwerkingsvormen. Gezien de projecten en ruimtelijke ontwikkelingen die in Echt-Susteren plaatsvinden, wordt nadrukkelijker ingezet op het behalen van concrete resultaten op het gebied van natuur, landschap, recreatie, grensoverschrijdende samenwerking en duurzaamheid. Bezien wordt op welke manier	2023

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

2. Plattelandsvernieuwing			Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?				Wanneer is realisatie gepland?	
	en met welke partij(en) we de beste resultaten kunnen behalen.					

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Van regulier bos naar voedselbos omgezet areaal, totaal areaal	2 ha	2,5 ha	2,5 ha			

3. Recreatie en toerisme			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels	
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer is realisatie gepland?	
 Cittaslow				
Gastvrijheid				
Een duidelijke visie en identiteit van Het Smalste Stukje Nederland (HSSNL)	- De waarden die behoren tot de Cittaslow-filosofie koppelen aan HSSNL waardoor een heldere visie tot stand komt. Deze visie beoogt een optimale kwaliteit van leven te bevorderen door het mogelijk maken van een juiste balans tussen inspanning en ontspanning. De gemeente kan bijdragen aan deze balans door het faciliteren van optimale condities voor economie, arbeid en onderwijs enerzijds en sport, recreatie, ontspanning en bezinning anderzijds, waarbij een uitstekend woon-, werk- en leefklimaat als basis dient. Hierdoor is het merk niet alleen geografisch sterk, maar wordt het ook strategisch geladen. - HSSNL verder verbreden op basis van 3 pijlers: wonen, werken en recreëren (hieronder vallen ook sport en cultuur) en het aantrekken van deze drie groepen. Hierbij wordt consequent gewerkt aan het opbouwen en handhaven van de naamsbekendheid van HSSNL via crossmediale communicatie.		Continu	
			2023-2024	
			2023-2024	
			2023	

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Voortzetten van bestaande en initiëren van nieuwe activiteiten op basis van het geactualiseerde plan recreatie en toerisme 20022-2024 - Vernieuwen, actualiseren en upgraden van fysieke en digitale producten zoals wandel- en fietskaarten en informatiepanelen in de openbare ruimte. - Doorontwikkelen en verder aanvullen van reeds vernieuwde digitale platform van HSSNL (www.hetsmalstestukjenederland.nl) . Dit vernieuwede platform wordt gekenmerkt door meer beleving en interactie waardoor het aanbod van HSSNL aantrekkelijker wordt gepresenteerd. Ook is er de mogelijkheid voor ondernemers om zelf hun aanbod op het platform aan te bieden en te actualiseren. Op termijn is er de mogelijkheid om dit platform uit te bouwen met een interactieve app. De mogelijkheden hiervoor worden verder verkend. - Actieve promotie van het aanbod in HSSNL. Dit middels o.a. 't Waekblaad, social media, digitale platform, nieuwsbrieven naar ondernemers en (stimuleren) promotie door Visit ZL.	Continu
Een bij de gemeente passend pakket aan toeristisch-recreatieve voorzieningen met name op het gebied van ontspanning, cultureel erfgoed, gastronomie en bezinning.	- Meer bijzondere (bezinings) plekken in onze gemeente ontsluiten en beter (digitaal) zichtbaar maken met uitrol over de grenzen heen (Maaseik - Selfkant). Gemeente- en landsgrensoverschrijdende fietsroutes maken daar onderdeel van uit en verbinden de locaties met elkaar. - Vorbereiden van de realisatie van een uitkijkpunt binnen de gemeente.	2023 2023
Toeristisch beleid		
Een uitnodigend toeristisch beleid en kwaliteit betreffende overnachtingsmogelijkheden.	- Positieve attitude houden tegenover kleinschalige verblijfsaccommodaties (waaronder B&B's) of kamperen bij de boer en natuurkamperen. - Realiseren hotelvoorziening langs de A2 - De gemeente nadrukkelijk positioneren als aantrekkelijke uitvalsbasis voor de regio, inclusief de Belgische en Duitse grensstreek.	Continu 2023 Continu
Betere bekendheid van streekproducten.	Initiatieven faciliteren voor de verkoop van ambachtelijke producten. Het is daarnaast mogelijk om aanvullend bij kleinschalige verblijfsaccommodaties op kleine schaal zelfgemaakte ambachtelijke producten of streekproducten te verkopen. Daarnaast mogen Cittaslowsupporters, na toestemming van de gemeente, eigen streekproducten	Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	voorzien van het beeldmerk dat hoort bij Het Smalste Stukje Nederland. • Streekproducten actief onder de aandacht brengen bij evenementen. • Ondernemers met lokale streekproductproducenten (Livar, Kruijens Kracht, Herdersham, Boerenijs) worden gestimuleerd om deel te nemen aan evenementen (ook internationaal zoals in Neustadt ad Weinstrasse) ter promotie van hun producten in combinatie met promotie voor HSSNL.	
Beschikbaarheid 'slow'routes		
Een goed aanbod van (toeristische) routes met aandacht voor de waarden van Cittaslow en een inhoudelijk geborgde informatievoorziening over deze routes.	• Bestaande fiets-, wandel- en ruitersporen goed onderhouden • Stimuleren, gebruik van en ontwikkelen van themaroutes rondom bijzondere kwaliteiten van de gemeente als religie/bezinning, kleiwarenindustrie en historisch erfgoed en verhalen (Europese Liberation Route/ WO2, fort Cantelmo) Dit gebeurt samen met ondernemers en vrijwilligersorganisaties als heemkundeverenigingen en stadsgidsen. • Beleving tijdens routes verhogen door jaarlijks een kunstwerk of authentiek artefact te plaatsen.	Continu 2023
Aanwezigheid van actieve organisaties		
Bewustzijn van de waarden van Cittaslow bij andere organisaties.	• Samenwerken met culturele organisaties en omliggende (grensoverschrijdende) gemeenten. • Samenwerken met lokale verenigingen als de WandelSportVereniging Echt met wandelingen naar de Duitse en Belgische grens en actieve presentatie van Het Smalste Stukje Nederland tijdens activiteiten van de vereniging binnen en buiten de gemeente. • Samenwerken met het lokale toeristische bedrijfsleven o.a. middels (thema) bijeenkomsten en faciliteren van passende ondernemersinitiatieven die inspelen op de Cittaslow-filosofie. • Samenwerken met heemkundeverenigingen o.a. om te komen tot nieuwe themaroutes en meer beleving van bestaande tochten. • Samenwerken met bezinningsaanbieders voor het maken van passende combinaties en betere ontsluitingen van locaties voor het verhogen van bezoekersaantallen. • Meeliften op het bereik van de leeswinkel van de Domijnen (voormalige VVV-vestiging) en de kanalen van Visit ZL om een breder publiek te bereiken.	Continu
Toeristische infrastructuur		

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Goed bereikbare en ontsloten toeristische voorzieningen.	- Goed onderhouden van bestaande fiets-, wandel-, ruiter- en mountainbikeroutes en waar nodig uitbreiden en verbeteren met aandacht voor ecologische aspecten. - Stimuleren recreatief gebruik van Rivierpark Maasvallei. Samen met de andere Maasgemeenten tussen Maastricht en Maasgouw, de Provincie en natuurorganisaties worden de volgende projecten van 2023 tot 2027 uitgevoerd: - in de vaart houden van de bestaande veerponten; - verbeteren fietsroutenetwerk en wandelinfrastructuur; - ontwikkelen waterrecreatie; - versterken landschap en natuur; - begeleiden en stimuleren ambassadeurs (maasverkenners en streekactoren) van hoofdtoegangspoort De Wissen; - betrekken ondernemers (o.a. van streekproducten) bij activiteiten en producten; - grensoverschrijdende afstemming recreatie en marketing van het ontstane gebied met nieuwe toeristisch-recreatieve mogelijkheden.	Continu 2023-2027

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Geregistreerde overnachtingen ¹⁾	350.000	355.000	360.000			
Tarief toeristenbelasting ²⁾	1,00/1,50	1,00/1,50	1,00/1,50	1,00/1,75		
Bekendheid term HSSNL (bedrijven en organisaties) ³⁾	96%	Geen meting	Geen meting	98%		
Associatie kenmerken HSSNL positief en neutraal ³⁾	81% en 18%	Geen meting	Geen meting	85/14%		
Gebruik HSSNL bij eigen profilering ³⁾	48%	Geen meting	Geen meting	60%		
¹⁾ Gebaseerd op gegevens BsGW op basis van inkomsten toeristenbelasting. De geraamde inkomsten zijn bijgesteld aan de hand van de laatst bekende daadwerkelijke overnachtingen. ²⁾ Gedifferentieerd tarief: in 2021, 2022 en 2023 € 1,00 niet-toeristische overnachtingen (arbeidsmigranten bij niet-recreatieve accommodaties) en €1,50 toeristische overnachtingen. Met ingang van 2024 bedragen deze tarieven € 1,00 resp. € 1,75. ³⁾ Voorheen onderzocht bureau Flycatcher onder een representatief deel van de Nederlandse bevolking het eenmalig en meervoudig bezoek aan HSSN en de tevredenheid van de bezoekers. In 2021 is gekozen voor een andersoortig onderzoek, namelijk ondervraging van het toeristisch bedrijfsleven en diverse culturele-, sport- en maatschappelijke organisaties naar de ervaring met de campagne Het Smalste Stukje Nederland en de onderliggende cittaslowwaarden. Een herhaalonderzoek is voorzien in 2024.						

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouders Wethouder drs. G.H.C. Frische en drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
 Cittaslow Versterking economisch ondernemersklimaat en lokale werkgelegenheid		
Een sterk economisch ondernemersklimaat en behoud en groei van werkgelegenheid.	- De gemeente investeert actief in haar netwerk voor het versterken van het lokale en regionale bedrijfsleven, investeert proactief in het contact en samenwerking met betrokken partijen waaronder ontwikkelaars, (vastgoed) beheerders, makelaars en andere stakeholders. - Onze gemeente neemt deel aan en werkt samen met OML (Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg), die onder meer het Businesspark Midden Limburg exploiteert en bedrijvenpark 't Vonderen in voorbereiding heeft, met als doel de bedrijvigheid te stimuleren en de werkgelegenheid te bevorderen. - De gemeente continueert haar deelname in het Samenwerkingsverband Midden-Limburg (SML) met als doel om gezamenlijk te komen tot onderlinge stimulering, afstemming en uitvoering van werklocaties (detailhandel, bedrijventerrein en de kantorenmarkt) in de regio. - De gemeente draagt ook bij aan de versterking van het economisch ondernemersklimaat en de werkgelegenheid door diverse bedrijfsbezoeken, waarbij de mogelijke inzet van uitkeringsgerechtigden ter sprake wordt gebracht. Dit leidt tot concrete invulling van het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid. - In 2023 wordt verder uitvoering gegeven aan de gemeentelijke structuurvisie en bestemmingsplannen voor de centra van de kernen Echt en Susteren. De gemeente treedt hierbij in beginsel op als faciliterende partij, maar neemt waar nodig een actieve rol in. De gemeente stuurt bij op ongewenste ontwikkelingen en ondersteunt goede initiatieven. - De gemeente zet in op het intensiveren van de contacten en het voeren van periodieke, bestuurlijke overleggen met de ondernemers- en winkeliersverenigingen van het centrum van Echt en Susteren en de ondernemersverenigingen van de bedrijfsterreinen.	Continu
Eén compact, levendig, aantrekkelijk en goed bereikbaar centrum van Echt.	Om deze doelstelling te bereiken is een integraal programma Centrum Echt opgesteld dat is gebaseerd op onderstaande pijlers. De in het centrum van Echt lopende projecten worden integraal meegenomen in deze programmatische aanpak.	2021-2025

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouders
Wethouder drs. G.H.C. Frische en drs. K.A.P. Leurs		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	De 5 pijlers bestaan uit: - Ruimte voor ontwikkeling: herontwikkeling locatie Rijksmonument De Valk. Met de eigenaar van dit pand is een realiseringsovereenkomst overeengekomen voor de herontwikkeling van deze locatie met als doel een algehele versterking van het huidige centrum en het behoud van het rijksmonument. De realisatie van een foodmarkt met aanvullende horeca en overige complementaire detailhandel is voorzien op deze locatie. Om deze doelstelling te bereiken is ook een goede bereikbaarheid te weten ontsluiting, voldoende parkeren en een verbinding met het centrum via een aantrekkelijk Ursulinenplein noodzakelijk. - Samen sterk: activering en samenwerking stakeholders De organisatiegraad binnen de winkeliers, horecaexploitanten en vastgoedeigenaren moet beter. In 2023 is een goede ondernemersvereniging actief, die zelfstandig en in samenwerking met de gemeente activiteiten organiseert die bijdragen aan het goed functioneren van het winkelcentrum. - Planologie: het bestemmingsplan Centrum Echt is vastgesteld, maar nog niet onherroepelijk omdat hiertegen beroep is ingesteld. Uitspraak wordt in 2022 verwacht. Om het centrum daadwerkelijk compacter te maken worden waar nodig nieuwe planologische maatwerkoplossingen voor specifieke locaties uitgewerkt. Hierbij wordt gestuurd op het verminderen van het aantal vierkante meters detailhandel en het mogelijk maken van woningen voor bepaalde doelgroepen zoals ouderen, starters en jongeren. Concreet is in 2022 onder andere gestart met de herontwikkeling van de locatie Apollo/Stoba. - Een gezonde mix van functies: horeca en cultuur ontmoeten elkaar in "Cultuurhuis Edith Stein". Dit cultureel en inmiddels multifunctioneel centrum heeft de potentie om uit te groeien tot het kloppend hart van de Plats en het centrum waar meerdere functies elkaar ontmoeten. Naast de huisvesting van bestaande organisaties en activiteiten worden nieuwe activiteiten aangetrokken waardoor het centrum voor een bredere doelgroep aantrekkelijker wordt gemaakt. Daarnaast wordt de betrokkenheid en verbinding naar en met het kernwinkelgebied gestimuleerd door breder gebruik en een verbeterde verbinding. - Bereikbaarheid: infrastructuur, parkeren en opwaardering openbare ruimte. De volgende deelprojecten worden binnen dit programmaonderdeel opgepakt:	

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouders
		Wethouder drs. G.H.C. Frische en drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Realisatie Groenserkampweg (gereed) - Aanleg rotonde Zuiderpoort en realisatie verbinding Ursulinenplein; - Herinrichting Aasterbergerweg; - Herinrichting van het Ursulinenplein; - Opwaardering van de openbare ruimte van het kernwinkelgebied van Echt; - Verbetering van de verbinding tussen de A2 en het centrum van Echt, onder meer door realisatie van een turborotonde bij de Sint Janskamp/Zuiderpoort. Net buiten het centrum Echt nabij de A2 heeft een projectontwikkelaar het plan om in 2023 te starten met de realisatie van een hotel 'Poort van Echt'.	
Een goed vestigingsklimaat voor de (startende) ondernemers.	• Het verbeteren en intensiveren van de informatieverstrekking van Rijks- en Provinciale en overige subsidiemogelijkheden aan kleine zelfstandigen en MKB-bedrijven. • Het faciliteren van (startende) ondernemers voor vergunningaanvragen, ontheffingen, het zoeken naar een geschikte locatie, etc. • Het uitvoeren van bedrijfsbezoeken en accountmanagementgesprekken en de ondersteuning van bedrijven bij uiteenlopende procedures. • Verbindingen leggen tussen onderwijs en bedrijfsleven. • Bevorderen tijdelijk alternatief gebruik van leegstaande winkelpanden. • Het stimuleren van samenwerking tussen ondernemers en het wijzen op koppelkansen.	Continu
Een voldoende, kwalitatief goed en gedifferentieerd bedrijventerreinenaanbod.	• Participatie in OML BV, die onder meer zorgt voor de realisatie van Businesspark Midden-Limburg en acquisitie voor bedrijfskavels. • Uitbreiding van het bestaande aanbod door ontwikkeling van de Berk III, de invulling en uitbreiding van De Loop-west en de ontwikkeling van het gebied het Vonderen. • Herstructurering van bestaande locaties: bedrijventerrein de Wolfskoul wordt aangepakt. Daarnaast wordt de haalbaarheid van een revitalisering van het bedrijventerrein de Loop West onderzocht. • Samen met ondernemers de kwaliteit en het gebruik van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen bewaken en waar nodig verbeteren en/of bijsturen. • het Plan van Aanpak behorende bij de vernieuwde certificering van het "Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijvenpark de Berk" wordt continu geactualiseerd, samen met de ondernemersvereniging, politie, brandweer en gemeente.	Continu 2022-2031 Continu Continu Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk voorgeschreven						
Functiemenging (%) ¹⁾	47,6	50,4	50,5			
Vestigingen (van bedrijven) ²⁾	133,1	125,9	135			
en per 1.000 inwoners 15-64 jaar	682,3	760,0	800			
Overige						
Niet-werkende werkzoekende % ³⁾	3,1	3,0	2,5			
Aantal bedrijven op bedrijventerreinen ⁴⁾	805	820	850			
Aantal bedrijven in winkelcentra ⁴⁾	399	410	415			
Aantal verkochte m ² gemeente grond bedrijventerrein ⁵⁾	4.351	4.369	19.581	19.700	40.856	0

¹⁾ De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
²⁾ Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
³⁾ personen die zonder werk zijn (of minder dan 12 uur per week werken) en die als werkzoekenden staan ingeschreven bij het UWV werkbedrijf
⁴⁾ Gegevens van de Kamer van Koophandel. In de begroting 2022 zijn de cijfers van Lisa gebruikt, vandaar de afwijking.
⁵⁾ Het in de kolom realisatie 2021 gepresenteerde betreft de verkochte kavel binnen het Businesspark Midden-Limburg, verkocht door OML.
 De geraamde m2 in 2022 betreft bedrijventerrein de Loop 3.419 m2 en uitbreiding bedrijventerrein de Berk III 950 m2. De ramingen inzake 2023 en volgende jaren betreft uitbreiding bedrijventerrein de Berk III (een en ander volgens de meest actuele door de raad vastgestelde exploitatiebegrotingen). Ook na 2026 worden nog kavels verkocht.

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

5. Grondexploitaties			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wanneer is realisatie gepland?	
Een aanbod van bedrijfs- en woningbouwkavels dat aansluit op de vraag uit de markt.	Uitvoering geven aan grondexploitatieprojecten zoals omschreven in onderstaande tabel. De projecten worden nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Omdat deze vaak samenhang vertonen met overige ruimtelijke projecten, wordt hieronder de volledige projectenlijst getoond.	Zie onderstaande tabel.	

De belangrijkste doelstellingen en richtinggevende principes voor onze gemeente zijn vastgelegd in de gemeentelijke structuurvisie 2012-2025 'Ontwikkelen met kwaliteit'. Door deel C 'Sturing en uitvoering' en bijlage 7 van deze visie wordt voor een deel concreet invulling gegeven aan de toekomstvisie van onze gemeente. Onderstaande projecten zijn volgens de projectenlijst 'Speerpunten stedelijk gebied' zoals opgenomen in (bijlage 7 van) de structuurvisie 2012-2025. Voor wat betreft de bijbehorende overzichtskaart van onderstaande projecten verwijzen wij u naar de projectenkaart van deze structuurvisie. Daarnaast is een aantal projecten in onderstaande tabel opgenomen welke niet als zodanig in de structuurvisie zijn opgenomen ('Overige stedelijke ontwikkelingen').

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied	projectfile	Projectfase				Kern					prioriteit (laag/midden/ hoog)
			I	V	U	A						
								2022	2023	2024	2025	
1.	Programma Centrum Echt	ja					Echt					hoog
2.	De Valk/foodmarkt	initiatief derden					Echt					hoog
3.	Voormalige LTS Echt	gereed					Echt					gereed
4.	Herstructurering woningbouwloc. Pr. Bernardstraat/ de Graaf	gereed					Echt					gereed
5.	Locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat	ja					Echt					hoog
6.	Bocage	ja					Echt					hoog
7.	Locatie voormalig schoolgebouw Heerweg (fase 1 gereed, fase 2 en 3)	ja					Echt					hoog
8.	Locatie hoek Heerweg - Kerkveldsweg-Oost (gesaneerd in 2016)						Echt					laag
9.	Bloemenhof (voormalige dakpannenfabriek Cuypers)	ja					Echt					hoog
10.	Apollo-locatie Bovenste Straat zuid	ja					Echt					hoog
10a.	Apollo-locatie Hoffakker 5	ja					Echt					hoog
11.	Expo	initiatief derden					Echt					laag

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

12.	Clarastraat (Kern Pey, onderdeel Biej Oalders)	initiatief derden					Peij					hoog
13	't Thaal	gereed					Peij					hoog
14	Weyenpasweg	ja					Hingen					laag
15	Op de Baant	ja					St. Joost					gereed
16	Centrum St .Joost (zie DOP St, Joost nr. OVS30)	gereed					St. Joost					gereed
17.	Verbouw en nieuwbouw Kloosterhoeve	gereed					St. Joost					gereed
18.	Brugweg Ruimte-voor-Ruimte	gereed					Peij					gereed
19	Sterrendael (vml.Star Potato)	ja					Slek					hoog
20	Vlaskuilseweg-Kerkweg Maria Hoop (café-zaal Wolters)	ja					Maria Hoop					laag
21.	Schellaertstraat (valt onder nr. 20)	nee					Maria Hoop					n.v.t.
22.	Diergaarderstraat/Schellaertstraat (valt onder 20)	nee					Maria Hoop					n.v.t.
23.	Molenweg	initiatief derden					Koningsbosch					hoog
24.	Kloostercomplex Koningsbosch (initiatief derden)	initiatief derden					Koningsbosch					laag
25.	Klooster Koningsbosch	initiatief derden					Koningsbosch					hoog
26.	Verlengde Karel V-straat	ja					Koningsbosch					midden
27.	Herstructurering hofje Karel V-straat	gereed					Koningsbosch					gereed
28.	Koningsplein Koningsbosch	gereed					Koningsbosch					gereed
29.	Op den Driessen	nee					Koningsbosch					laag
30.	Zorglocatie Mariaveld/ Hospice Susteren (hospice = gereed)	gereed					Susteren					gereed
31.	Reinoud van Gelderstraat (locatie Reinoudhal, Kompenie)	gereed					Susteren					gereed
32.	Reinoud van Gelderstraat (locatie Majoor Evansschool/ gezinsvervangend tehuis), (Maj. Evansschool = gereed)	gereed					Susteren					gereed
33.	Winkelhart Susteren	ja					Susteren					hoog
34.	Oude Rijksweg Noord	gereed					Susteren					gereed
35.	Middelveld III	ja					Susteren					hoog
36.	Koppelveld	nee					Dieteren					laag
37	Vleutstraat	gereed					Dieteren					hoog
38	Kerkstraat Dieteren						Dieteren					laag
39	Steenakker Roosteren						Roosteren					laag
40	Hoogveld Roosteren						Roosteren					laag
41	Hoeffaert						Roosteren					laag
42.	Hoekstraat Roosteren	gereed					Roosteren					gereed
43	Bronnenberg						Nieuw stadt					laag
44	Herstructurering schoollocatie burg. Willemeschool	ja					Nieuw stadt					hoog
45	Kloppend hart Nieuwstadt	nee					Nieuw stadt					hoog
46	Elsenewal						Nieuw stadt					laag

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

47	Witham	gereed					Nieuw stadt					gereed
48a	Krekelzank / Nieuwbouw basisschool Burg. Willeme	gereed					Nieuw stadt					gereed
48b	Woningbouw vm. locatie tenniscompl. Nieuwstadt (voortvloeisel project 48a)	ja					Nieuw stadt					gereed
49.	Haverterstraat	gereed					Koningsbosch					gereed
50.	Flecken e.o.	gereed					Susteren					gereed
51	Olmstraat	gereed					Echt					gereed
52.	Herstructurering bedrijventerrein De Wolfskoul	nee					Susteren					hoog
53.	Herstructurering bedrijventerrein Dieterdenweg	nee					Susteren					hoog
54.	Herstructurering bedrijventerrein De Loop	ja					Echt					midden
55 t/m 57 zie ontwikkeling diverse bedrijfslocaties							Echt					
58	Het zwembad in de Bandert	gereed										gereed
59	Recreatiecomplex Middelsgraaf	initiatief derden					Susteren					midden
60	Uitbreiding Hommelheide	initiatief derden					Susteren					midden
61	Locatie voormalige H. Pius X Kerk	gereed					Echt					gereed
62	A2-verbreding (zie ook OVS50)	ja					Echt					hoog
63	Pergamijn (Pepinusbrug)	initiatief derden					Peij/ Koningsbosch					hoog
55.	Ontwikkeling diverse bedrijfslocaties											
55	Businesspark ML (OML)	ja					Echt					midden
56.	Ontwikkeling In de Bandert	gereed					Echt					hoog
57	De Berk (viel onder 55,1)	ja					Echt					laag
57b	De Berk III	ja					Echt					hoog
OSV	Overige stedelijke ontwikkelingen (OVS) niet in de structuurvisie opgenomen											
OSV20	DOP Koningsbosch (zie SV 26,27,28)	gereed					Koningsbosch					gereed
OSV30	DOP St. Joost (zie SV 15, 16,17)	gereed					St. Joost					gereed
OSV40	Project Susteren (zie SV 33)	nee					Susteren					hoog
OSV50	Project A2	gereed					Echt					midden
OSV60	Project Peij	ja					Peij					hoog
OSV70	Livar Experience Centre (Zandweg 10 Maria Hoop)	nee					Peij					middel
OSV80	De Loop West	ja					Echt					hoog
OSV90	Vonderen	ja					St. Joost					hoog
OSV100	Spooreplacement Susteren	ja					Susteren					hoog
OSV110	Uitbreiding VDL Nedcar	ja					Nieuw stadt					hoog
OSV 120	Project Roosteren	ja					Roosteren					hoog

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat willen we bereiken?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	3.978.362	7.764.727	5.403.971	1.648.615	6.394.994	3.531.600
Baten	4.994.535	6.984.920	5.872.753	1.035.297	6.033.492	3.388.366
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	1.016.173	-779.807	468.792	-613.318	-361.502	-143.234
Storting reserves	2.149.878	1.152.974	358.758	181.333	123.000	23.000
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	2.917.767	986.287	1.362.838	125.137	317.092	430.459
Geraamde resultaat	248.284	-613.120	-535.288	-557.122	-555.594	-550.693

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Programma 10: algemene dekkingsmiddelen

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
- Het voeren van een gezond financieel beleid, waarmee financiële risico's gemeden worden en structurele uitgaven gedekt worden met structurele inkomsten. - Een integrale afweging tussen beschikbare middelen en gewenste bestedingen waarbij het belastingniveau op een gemiddeld niveau blijft. - Beheersbaar blijven van financiële ontwikkelingen waarbij de raad in de positie gebracht wordt tijdig een integrale afweging te maken tussen de politieke wensen en de beschikbare middelen. - Begrotings- en budgetdiscipline. - Zorgen voor een solide reservepositie en een structurele buffer voor onvoorziene lasten om het hoofd te kunnen bieden aan onvoorziene situaties. - Verhoging van de algemene lastendruk is aanvaardbaar onder de voorwaarde dat de lastenverhoging voor de inwoners reëel blijft.	- Financiële verordening gemeente Echt-Susteren 2017 - Normenkader - Nota afschrijvingsbeleid - Nota reserves en voorzieningen - Nota risicomangement - Nota weerstandsvermogen - Nota verbonden partijen - Verordening financieringsstatuut 2019 - Verordening hondenbelasting 2023 - Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Echt-Susteren - Verordening onroerendezaakbelastingen 2023	Algemene dekkingsmiddelen omvat de volgende producten: 1. Algemene gemeentelijke belastingen 2. Algemene uitkering gemeentefonds 3. Beleggingen 4. Taxaties wet WOZ (Waardering Onroerende Zaken)
Paragrafen	Verbonden partijen	Reserves en voorzieningen
- Lokale heffingen - Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering - Verbonden partijen	- Belastingssamenwerking Gemeenten en waterschappen (BsGW) - N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) - Nederlandse Waterschapsbank - Deelneming Enexis Holding N.V.	- Algemene reserve - Reserve BTW-compensatiefonds - Reserve personeel & Bestuur - Reserve revolverende investeringen - Reserve vermindering kapitaallasten - Reserve bedrijfsvoering - Reserve restantbudgetten - Reserve afschrijvingslasten investeringen

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

1. Algemene gemeentelijke belastingen en financiële positie			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Aanvaardbare financiële lastendruk voor huishoudens die op of rond het provinciale gemiddelde ligt	- De jaarlijkse stijging van de OZB bedraagt in de periode van het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 vanaf 2023 maximaal het inflatiepercentage. Hierbij is het streven om op of onder het Limburgse gemiddelde te blijven. - Op basis van de Gemeentewet is er geen grondslag voor de invoering van een leegstandsbelastingen voor niet-woningen. - De stijgende kosten van de afvalverwerking worden doorberekend in het tarief, Hierbij is 100% kostendekkendheid het uitgangspunt. Om de tariefstijging te minimaliseren wordt er ingezet op een betere afvalscheiding. - Meer gedetailleerde informatie over rechten, heffingen en belastingen is te vinden in de paragraaf lokale heffingen van deze programmabegroting.	Verordeningen worden vastgesteld in de vergadering van 14 december 2022.	
Een gezonde financiële positie.	- Presenteren van een sluitende begroting en meerjarenraming. - Bestaande uitgaven zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor nieuw beleid moet eveneens incidentele of structurele dekking gevonden worden in een sluitende meerjarenbegroting. - Het voeren van een strak begrotingsbeleid. Overschrijdingen van budgetten worden niet toegestaan, eventuele onvoorziene tegenvallers moeten binnen de bestaande begroting opgevangen worden. Dit betekent dat er in deze gevallen keuzes gemaakt moeten worden. - Beheersen van risico's. Omdat in de gemeente een aantal omvangrijke bedrijventerreinen en grondexploitaties in (toekomstige) ontwikkeling zijn, moet hier goed de vinger aan de pols gehouden worden. Het actualiseren van deze exploitaties heeft een hoge prioriteit. Op 5 juli 2018 zijn de nota's risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld door de raad. Deze nota's zijn voor de eerste helft van 2022 geldend en worden naar verwachting in 2022 geactualiseerd aan de raad voorgelegd. - Ramen van een bedrag van € 103.500 in de begroting voor onvoorziene uitgaven.	3 november 2022 Continu Continu Continu 2022 N.v.t.	

Indicatoren/kengetallen						
Wettelijk voorgeschreven	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Gemeentelijke woonlasten éénpersoons huishouden ¹⁾	€ 720	€ 729	€ 750	€ 760	€ 770	€ 780

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden ¹⁾	€ 792	€ 801	€ 834	€ 844	€ 854	€ 864
Provinciale woonlasten meerpersoons huishouden ^{2) 3)}	€ 820	€ 851	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Nationale woonlasten éénpersoons huishouden ^{2) 4)}	€ 710	€ 826	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Nationale woonlasten meerpersoons huishouden ^{2) 4)}	€ 802	€ 888	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Overige						
Tarief hondenbelasting 1 ^e hond	€ 43,80	€ 44,40	€ 45,00			
Tarief hondenbelasting 2 ^e hond	€ 65,40	€ 66,00	€ 66,70			
Tarief hondenbelasting kennel	€ 262,80	€ 266,40	€ 269,90			
Tarief toeristenbelasting	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50			
Tariefstijging ozb woningen	1,75%	1,75%	3,25%			
Tariefstijging ozb niet-woningen	4%	4%	4%			

¹⁾ 2023 en daarna nog onder voorbehoud (hierbij is er vanuit gegaan dat het tarief afvalstoffenheffing gelijk blijft voor een meerpersoons huishouden, dat de ozb in 2023 en volgende jaren met 3,25% stijgt en dat het rioolrecht stijgt met 1,6% volgens het GRP.
²⁾ Voor 2023 en volgende jaren is de lastendruk niet bekend.
³⁾ Gegevens uit Belastingoverzicht 2022 (provincie Limburg; april 2022)
⁴⁾ Coelo Atlas van de lokale lasten 2022

2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een juiste weergave van de ontwikkeling van de algemene uitkering voor het begrotingsjaar en de daarop volgende jaren. <i>Opm. De gemeente heeft zelf geen invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Deze wordt op</i>	Tijdig bijstellen van de gemeentelijke begroting op basis van de circulaire van het rijk. Op 1 juni 2022 is de meicirculaire 2022 gepubliceerd. De belangrijkste ontwikkelingen zijn: <u>Accressen</u> Tot en met 2025 geldt voor de groei van het gemeentefonds de methodiek dat wanneer de rijksuitgaven stijgen, het gemeentefonds evenredig meegroeit. Omgekeerd geldt hetzelfde: dalen de rijksuitgaven als gevolg van bezuinigingen, dan daalt het gemeentefonds evenredig mee. Dit wordt de trap-op-trap-af-systeem genoemd. Een nadeel van deze systematiek is dat het beeld van de rijksuitgaven tussen mei en september vaak fluctueert. Omdat het kabinet Rutte IV in de jaren tot en met 2025 meer gaat uitgeven, stijgt ook het gemeentefonds evenredig mee. Gemeenten krijgen daardoor een hogere	N.v.t.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische														
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?														
<i>rijksniveau bepaald.</i>	uitkering uit het gemeentefonds. Deze stijging omvat ongeveer € 1 miljard in 2022 en loopt op tot ongeveer € 5 miljard in 2025. Voor onze gemeente betekent dit een verhoging die oploopt van ongeveer € 2,2 miljoen in 2022 tot ongeveer € 6 miljoen voor de jaren 2023, 2024 en 2025. De voeding van het gemeentefonds door de methode 'samen de trap op en samen de trap af' wordt het accres genoemd. <u>Effecten vanwege de hogere inflatie</u> Bij de berekening van het accres bij de Miljoenennota 2022 en de startnota werd rekening gehouden met de loon- en prijsontwikkeling uit de Macro Economische Verkenningen 2022. Voor 2026 en 2027 wordt de loon- en prijsontwikkeling nu bijgesteld op basis van de ramingen van het Centraal Economisch Plan 2022. Als gevolg van de hogere inflatie vallen deze percentages nu hoger uit. De index die hiervoor wordt gebruikt is het gewogen gemiddelde van drie indices: de loonvoet sector overheid (60%), de index materiële overheidsconsumptie (20%) en de index overheidsinvesteringen (20%). De accressen vanaf 2022 tot en met 2025 zijn bijgewerkt op basis van de regels van de huidige normeringmethodiek. De mutaties ten opzichte van de stand van septembercirculaire 2021 zijn als volgt: <table><tr><td>Per jaar</td><td>Cumulatief</td></tr><tr><td>- 2022: € 1.008 miljoen</td><td>€ 1.008 miljoen</td></tr><tr><td>- 2023: € 1.544 miljoen</td><td>€ 2.552 miljoen</td></tr><tr><td>- 2024: € 1.588 miljoen</td><td>€ 4.140 miljoen</td></tr><tr><td>- 2025: € 1.075 miljoen</td><td>€ 5.215 miljoen</td></tr><tr><td>- 2026: € 2.404 miljoen -/-</td><td>€ 2.811 miljoen</td></tr><tr><td>- 2027: € 1.082 miljoen</td><td>€ 3.893 miljoen</td></tr></table> <u>Incidenteel schrappen van de oploop van de opschalingskorting</u> In 2012, bij de formatie van het kabinet Rutte II, werd ingezet op een opschaling van gemeenten. Deze zou moeten leiden tot besparingen door schaalvoordelen, verminderen van toezicht, vereenvoudiging van regelgeving en minder dubbeling van taken. Daarnaast werd uitgegaan van een daling van het aantal gemeentambtenaren doordat gemeenten groter worden of met elkaar gaan samenwerken. Hiertoe zou het gemeentefonds over een periode van 10 jaar met € 975 miljoen worden gekort. De beoogde opschaling is inmiddels van de baan, maar de korting is in stand gebleven. Tot nu toe is € 300 miljoen gekort. De verhoging van de korting is de laatste jaren tot en met 2022 incidenteel geschrapt. De	Per jaar	Cumulatief	- 2022: € 1.008 miljoen	€ 1.008 miljoen	- 2023: € 1.544 miljoen	€ 2.552 miljoen	- 2024: € 1.588 miljoen	€ 4.140 miljoen	- 2025: € 1.075 miljoen	€ 5.215 miljoen	- 2026: € 2.404 miljoen -/-	€ 2.811 miljoen	- 2027: € 1.082 miljoen	€ 3.893 miljoen	
Per jaar	Cumulatief															
- 2022: € 1.008 miljoen	€ 1.008 miljoen															
- 2023: € 1.544 miljoen	€ 2.552 miljoen															
- 2024: € 1.588 miljoen	€ 4.140 miljoen															
- 2025: € 1.075 miljoen	€ 5.215 miljoen															
- 2026: € 2.404 miljoen -/-	€ 2.811 miljoen															
- 2027: € 1.082 miljoen	€ 3.893 miljoen															

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	komende jaren is er nog een aanvullende korting ingeboekt die oploopt tot € 675 miljoen. In het regeerakkoord is afgesproken dat deze korting in ieder geval tot en met 2025 komt te vervallen. <u>Nieuw verdeelstelsel per 1 januari 2023</u> Hoofddoel voor een nieuw verdeelstelsel was om dat eenvoudig en uitlegbaar te maken en dat beter aansluit bij de noodzakelijke kosten die gemeenten maken (dat was vooral nodig in het sociaal domein). De indeling van de clusters is logischer en globaler gemaakt en het aantal maatstaven is gehalveerd. <u>Sociaal domein</u> De omvangrijkste taakmutatie in de meicirculaire 2022: de definitieve verdeling van € 1.445 miljoen voor het jaar 2023 ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Het kabinet gaat in 2022 met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de Hervormingsagenda Jeugd, die moet bestaan uit een combinatie van een set van kostenbesparende maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Bij het afsluiten van de Hervormingsagenda zal het kabinet ook besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar gesteld worden. Het advies van de Arbitragecommissie c.q. de Commissie van Wijzen vormt het uitgangspunt. Voor de jaren 2023 tot en met 2026 hadden het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) aanvankelijk afgesproken dat de gemeenten een stelpost mochten opnemen in de begroting van nog te ontvangen middelen. De netto-reeks van de Arbitragecommissie vormde daarvoor het uitgangspunt. Vanuit behoedzaamheid gold hiervoor een maximum van 75% omdat de resultaten uit de Hervormingsagenda kunnen leiden tot een lagere netto-reeks. De compensatie 2023 is in de meicirculaire 2022 echter volledig gegeven, dus 100%. De vraag is of voor de jaren 2024 en volgende nog steeds een afslag van 25% geldt. In de gemeentebegroting is deze afslag wel toegepast. Concluderend wordt gesteld dat de doorrekening van de meicirculaire 2022 een positief beeld geeft voor onze gemeente voor de jaren 2023-2026. Ondanks het positieve resultaat blijft waakzaamheid geboden. De opschalingskorting 2026 vormt nog steeds een risico en ook de effecten van de mogelijke verrekeningen met het rijk ten gevolge van het mogelijk niet realiseren van het geraamde accres zijn moeilijk in te schatten.	

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Nominale groei Algemene uitkering in % o.b.v.:						
• Meicirculaire 2021	3,71%	3,10%	2,30%	2,40%	3,10%	3,00%
• Septembercirculaire 2021	3,71%	5,04%	2,36%	2,36%	3,29%	3,26%
• Meicirculaire 2022		8,43%	6,70%	6,67%	5,91%	n.b.

3. Beleggingen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Maximaal rendement op het aandelenbezit van Enexis en de BNG.	- Aandelen Enexis. Na de verkoop en splitsing van Essent waren voor de aandeelhouders de dividenden van Enexis, Attero en EPZ van belang. In 2014 zijn de aandelen van Attero verkocht. Voor de overige twee bedrijven zijn de volgende ramingen opgenomen: in 2023 en volgende jaren € 0,47 per aandeel. - Aandelen BNG. Aan dividend over 2021 is in het jaar 2022 een bedrag aan dividend ontvangen van € 48.817. Dit betreft niet alleen het dividend over 2021 maar ook nog een gedeelte van het dividend over het jaar 2020. Op verzoek van de Europese centrale bank (ECB) is het dividend over 2020 grotendeels “geparkeerd” geweest en pas in 2022 uitbetaald. In de begroting 2023 en volgende jaren is uitgegaan van een dividenduitkering van € 24.600. Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2022.	Dividenden van het voorgaande jaar worden doorgaans in mei/juni van het daarop volgende jaar uitgekeerd.
Een veilig, betaalbaar en betrouwbaar energienetwerk.	Het verstrekken van een converteerbare hybride geldlening aan Enexis. De aandeelhouders geven Enexis het recht om de lening om te zetten naar aandelen als dat nodig is voor de financiële stabiliteit van Enexis. De gemeente Echt-Susteren bezit 556.200 aandelen in Enexis Holding N.V. Dit is 0,3716% van het totale aandelen van Enexis. De totale lening door Enexis bedraagt € 500 miljoen. Het aandeel van de gemeente Echt-Susteren hierin is € 1.857.936. Per 23 april 2020 wordt uitgegaan van een rendement tussen 1,5 en 2,0%. In euro's betekent dit dan een rendement voor onze gemeente tussen € 27.869 en € 37.158. In 2021 is een rendement ontvangen van € 40.500.	Jaarlijks wordt het rendement aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Dividend Enexis	€ 0,50	€ 0,66	€ 0,47			
Aantal aandelen Enexis	556.200	556.200	556.200			
Dividend BNG	€ 1,81	€ 1,16	€ 1,16			
Aantal aandelen BNG	21.411	21.411	21.411			
Rendement converteerbare hybride geldlening Enexis	€ 40.500	€ 35.000	€ 35.000			

4. Taxaties wet WOZ (Waardering onroerende zaken)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een marktconforme waarde van de woningen en niet-woningen.	- Jaarlijkse taxatie van de WOZ-objecten. In de eerste acht weken van ieder jaar stelt BsGW namens de gemeente bij WOZ-beschikking de waarde vast van alle onroerende zaken in de gemeente. BsGW maakt de opgestelde taxatie officieel bekend aan inwoners en bedrijven via het aanslagbiljet gemeentelijke belastingen. Daarop kunnen inwoners en bedrijven eventueel bezwaar maken. De WOZ-waarde is bepalend voor de belastingen die gemeenten, maar ook de Rijksoverheid en waterschappen treffen. - De peildatum voor de taxaties 2023 bedraagt 1 januari 2022. - Bijhouden van een volledige WOZ-administratie door BsGW, waardoor alle veranderingen van woningen, niet-woningen en ongebouwde objecten binnen de gemeente zo accuraat mogelijk worden meegenomen in de WOZ-taxaties. - Uitvoeren van marktanalyse door BsGW via bureau- en veldanalyse. De permanente marktanalyse van woningen en niet-woningen is een belangrijk deelproces binnen de uitvoering van de Wet WOZ. Het is van belang dat de gemeente (BsGW) de koopprijzen van woningen en niet-woningen en de huurprijzen van niet-woningen goed vastlegt in het waarderingssysteem en de vraagprijzen gebruikt om te controleren of de modelwaarden aansluiten op de markt. - Gebruik maken van een modelmatige waarderingsapplicatie voor het taxeren van woningen, niet-woningen en agrarische objecten. - Hanteren van taxatiewijzers voor diverse typen objecten, zoals scholen, ziekenhuizen, etc. Deze taxatiewijzers geven op basis van uitgevoerde marktanalyses kengetallen en rekenmethoden voor het bepalen van de WOZ-waarde. De taxatiewijzers dragen bij aan de uniforme en kwalitatief goede waardering van deze objecten.	Taxaties vinden gedurende het gehele jaar door.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

4. Taxaties wet WOZ (Waardering onroerende zaken)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Afhandelen van bezwaren en beroepen binnen de wettelijk gestelde termijnen. - Informatie leveren aan het Waterschap, de belastingdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). - Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op gebruiksoppervlakte.	

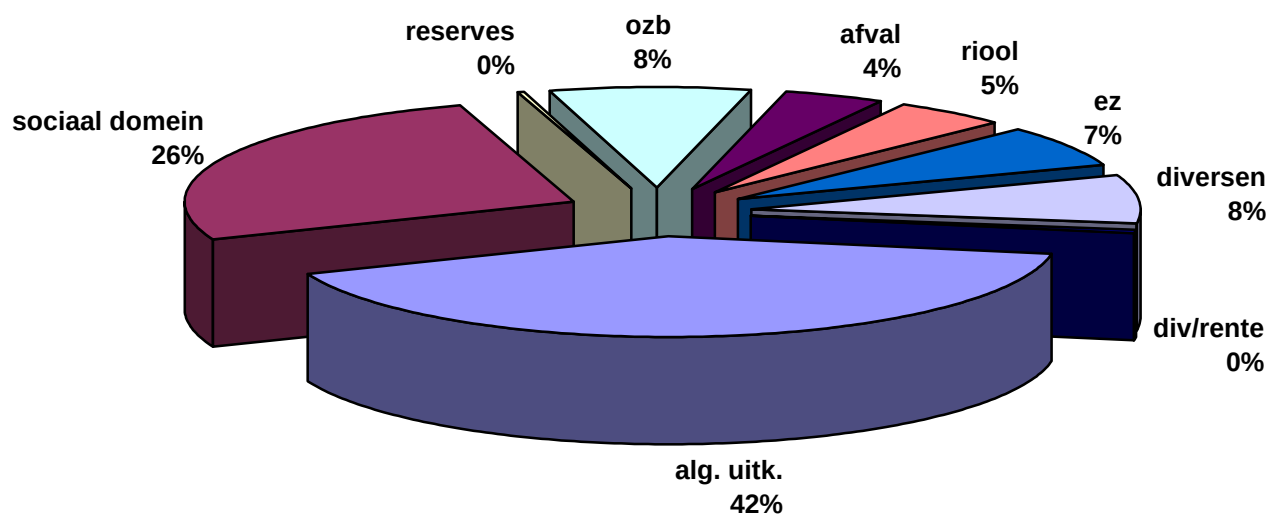
Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2021					
		2022	2023	2024	2025	2026
Wettelijk voorgeschreven						
Gemiddelde WOZ-waarde woningen E-S ¹⁾ ²⁾	€ 241.650	€ 253.400	n.n.b.			
Gemiddelde WOZ-waarde woningen Limburg ¹⁾ ²⁾	€ 228.085	€ 243.771	n.n.b.			
Overige						
Totale WOZ-waarde niet-woningen (x 1.000) ²⁾	€ 554.437	€ 555.753	n.n.b.			
¹⁾ De waardeontwikkeling is afhankelijk van externe factoren waar de gemeente geen invloed op heeft. ²⁾ Gegevens uit Belastingoverzicht 2022 (provincie Limburg; april 2022)						

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Inkomsten (x € 1 miljoen)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Algemene uitkering van het rijk	€ 38,1	€ 36,7	€ 36,5
Vergoeding rijk bijstandsuitkeringen ¹⁾	€ 6,9	€ 6,2	€ 6,8
Deelfonds Wmo	€ 5,3	€ 5,3	€ 5,3
Deelfonds Participatie	€ 3,6	€ 3,4	€ 3,3
Deelfonds jeugd	€ 7,9	€ 6,7	€ 8,1
Onroerende zaakbelastingen	€ 6,7	€ 7,0	€ 7,5
Afvalstoffenheffing	€ 2,8	€ 2,9	€ 3,6
Rioolrechten	€ 4,3	€ 4,3	€ 4,3
Dividend/rente belegging	€ 0,3	€ 0,3	€ 0,4
Economische zaken en grondexploitatie	€ 3,6	€ 4,1	€ 5,8
Onttrekkingen reserves	€ 17,4	€ 2,0	€ 0,2
Diversen ²⁾	€ 12,2	€ 6,9	€ 7,1
Totaal	€ 109,1	€ 85,8	€ 88,9

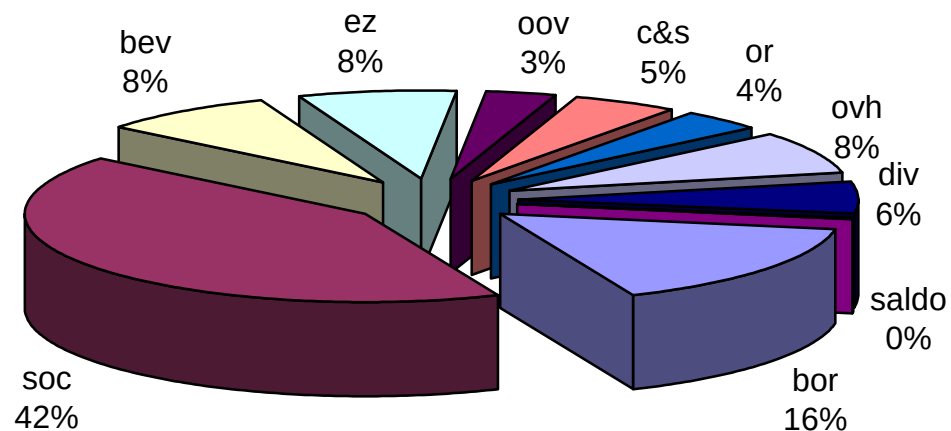
¹⁾ In rekening 2021 inclusief Tozo 1

²⁾ De post diversen is opgebouwd uit o.a. legesopbrengsten, pachten, huren, bijdragen derden e.d..

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Uitgaven (x € 1 miljoen)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bevolking en bestuur (bev)	€ 9,3	€ 7,9	€ 7,4
Openbare orde en veiligheid (oov)	€ 2,8	€ 2,9	€ 3,0
Beheer openbare ruimte (bor)	€ 15,8	€ 14,2	€ 14,1
Onderwijs	€ 2,6	€ 2,1	€ 2,3
Cultuur & sport (c&s)	€ 7,4	€ 4,5	€ 4,4
Sociaal domein	€ 41,1	€ 35,1	€ 37,9
Ruimtelijke ontwikkeling/ volkshuisvesting	€ 1,8	€ 1,3	€ 1,2
Omgevingsrecht (or)	€ 3,6	€ 2,6	€ 3,4
Economische zaken en grondexploit. (ez)	€ 7,0	€ 6,0	€ 6,8
Algemene dekkingsmiddelen	€ 9,5	€ 1,8	€ 1,6
Overhead (ovh)	€ 6,8	€ 6,9	€ 7,1
Rekening-/begrotingsaldo	€ 1,4	€ 0,5	€ -0,3
Totaal	€ 109,1	€ 85,8	€ 88,9

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen in duizenden euro's)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Algemene dekkingsmiddelen			
Algemene uitkering gemeentefonds ¹⁾	€ 55.175	€ 52.175	€ 58.825
Algemene belastingen			
Onroerende zaakbelasting	€ 6.715	€ 6.972	€ 7.450
Hondenbelasting	€ 183	€ 175	€ 175
Toeristenbelasting	€ 510	€ 385	€ 388
Forensenbelasting			€ 75
Onvoorzien			
Onvoorziene uitgaven algemeen	€ -	€ 104	€ 104
Rente van kapitalen			
Dividend BNG	€ 39	€ 25	€ 25
Rente converteerbare hybride lening Enexis	€ 41		
Dividend Enexis, Attero	€ 280	€ 262	€ 262
Saldo begroting voor bestemming	€ 1.431	- € 207	- € 320
Mutaties met reserves			
Toevoegingen aan reserves	€ 17.402	- € 1.222	€ 1.843
Onttrekking aan reserves	€ 17.383	€ 1.964	€ 2.042
Saldo reserves	€ 19	€ 742	- € 199
Saldo begroting na bestemming	€ 1.412	€ 535	€ 0
¹⁾ inclusief deelfondsen sociaal domein			

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat mag het kosten?

	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Lasten	340.046	47.165.003	45.037.228	45.977.572	46.880.091	45.988.770
Baten	46.192.765	904.423	1.359.948	1.588.744	1.724.423	1.688.604
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	45.852.719	46.260.580	43.677.280	44.388.828	45.155.668	44.300.166
Storting reserves	7.204.204	7.986.960	1.335.943	340.157	288.254	274.667
Onttrekking reserves Mutaties van de reserves	9.204.308	1.156.254	255.521	142.037	141.120	140.547
Geraamde resultaat	43.852.615	53.091.286	44.757.702	44.586.948	45.302.802	44.434.286

2.11 Overzicht overhead

Volgens het BBV 2017 wordt de overhead vanaf 2017 apart in de begroting zichtbaar gemaakt.

Overhead	Begroting 2022			Begroting 2023		
	uitgaven	inkomsten	saldo	uitgaven	inkomsten	saldo
Personeel	4.800.148	58.991	4.323.788	4.394.724	58.991	4.335.733
Kabinet	154.330		154.672	139.330		139.330
Beheer buiten	531.202		373.991	423.378		423.378
Bestuur & Organisatie	245.652	7.000	122.142	234.195	7.000	234.195
Huisvesting	2.395.661	41.734	2.353.927	1.825.052	41.734	1.783.318
Info & services	15.342		1.046.288	15.342		15.342
Totaal	8.142.335	107.725	8.034.610	7.032.021	107.725	6.924.296

Definitie overhead

De definitie van overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Onder overhead zijn in deze begroting gerekend:

- Personeel: leidinggevende primair proces, medewerkers communicatie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, facilitaire zaken en managementondersteuning.
- Kabinet: advertentiekosten en kosten voorlichting en communicatie, representatie.
- Beheer buiten: kosten vervoermiddelen, garage en magazijn en dienstkleding.
- Innovatie, ontwikkeling en control: onderzoeks- en advieskosten, fiscaliteiten en informatiebeveiliging.
- Huisvesting: de kosten van het gemeentehuis Nieuwe Markt 55 en de gemeentewerf Edisonweg 35.
- Info & services: kosten van facilitaire zaken en ICT die niet in het Servicecentrum MER zijn ondergebracht.

3. Paragrafen

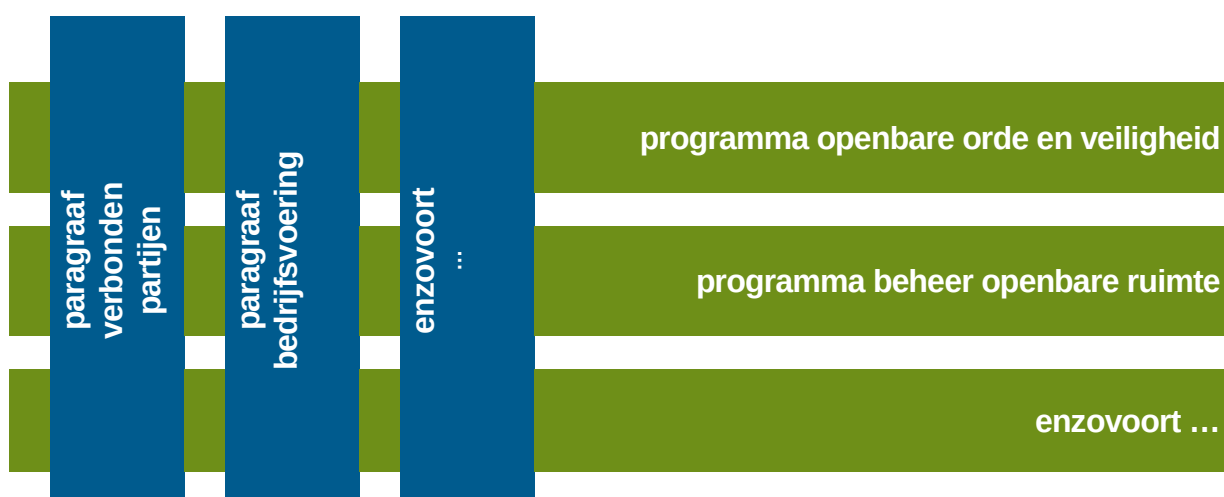
Beleidsbegroting 2023

3.0 Inleiding paragrafen

De paragrafen bij de begroting en de jaarstukken geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting en de jaarstukken gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Die kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk is hun politieke betekenis groot, of zijn ze van belang voor de realisatie van de programma's. Het gaat bijvoorbeeld om het aangeven van het beleid over het weerstandsvermogen: Wat denkt de raad dat een verstandige spaarpot is voor toekomstige tegenvallers? Over de onderwerpen van de paragrafen is momenteel veelal in de begroting, jaarstukken en andere documenten informatie te vinden, maar deze informatie is versnipperd. Vanwege het belang van de betrokken onderwerpen en het feit dat de raad in een dual stelsel kaders stelt en controleert, is het belangrijk dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en daarvoor een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren. Daarvoor zijn de paragrafen.

De paragrafen en de programma's

Er is een relatie tussen de programma's en de paragrafen. Deze relatie is in het onderstaande schema weergegeven:

Zoals het schema aangeeft, is er enige overlap tussen de paragrafen en de programma's. Bijvoorbeeld wanneer een gemeente heeft gekozen voor het instrument kwaliteitshandvesten dan wordt deze keuze opgenomen en uitgewerkt in de paragraaf bedrijfsvoering. Betreft een van de kwaliteitshandvesten het parkeerbeleid (een wielklem wordt binnen één uur na melding verwijderd), dan kan dit ook een onderdeel vormen van het programma beheer openbare ruimte.

De mate waarin onderwerpen zowel in de bedrijfsvoeringparagraaf als in een programma terugkomen, hangt ook af van het politieke gewicht dat het onderwerp heeft in het programma. Is in genoemd voorbeeld het kwaliteitshandvest parkeerbeleid maar van marginale betekenis in het programma beheer openbare ruimte, dan kan in het programma met een korte verwijzing worden volstaan. Is het een cruciaal onderdeel in het programma, dan wordt daar op het kwaliteitshandvest ingegaan. Een vergelijkbare redenering gaat op voor de andere paragrafen.

Een eenduidige richtlijn is hier niet makkelijk te geven, omdat per gemeente en per begrotingsjaar de situatie kan verschillen. Elke gemeente moet haar eigen 'maatwerk' vinden. Een duidelijk markeringspunt is dat de programma's direct gericht zijn op de inwoners en de paragrafen indirect; het zijn kaders die de raad voor het college stelt voor het beheer en de uitvoering.

Het hoofddoel van de paragrafen is de raad in staat te stellen de beleidslijnen van de diverse onderdelen van de financiële functie vast te stellen en de hoofdlijnen van de uitvoering te controleren. Daarnaast betekenen de paragrafen ook dat de raad meer zelf gaat regelen. De raad wordt niet alleen beter in staat gesteld de kaderstellende en controlerende functie uit te voeren, maar heeft ook een plicht tot kaderstellen en controleren. Het gaat vooral om zaken waarbij gemeenten te zeer verschillen om normen verplichtend op te leggen. Een standaardnorm voor het weerstandsvermogen is immers niet goed mogelijk, gezien de verschillen tussen gemeenten. Daar staat tegenover dat transparantie essentieel is voor de raad zelf, maar ook voor de inwoners en de toezichthouders, dus voor het algemeen belang. Om voldoende transparantie te verkrijgen is het van belang dat de raad zelf aangeeft wat hij onder bijvoorbeeld de weerstandscapaciteit en risico's verstaat en wat zijn beleid over het weerstandsvermogen is.

Bovenstaande geeft eigenlijk al aan dat de paragrafen, niet alleen van belang zijn voor raad en inwoner, maar ook voor de toezichthouder. Die heeft een toegenomen behoefte aan informatie voor het beoordelen van de financiële positie van gemeenten. Redenen hiervoor zijn de complexer wordende samenleving, ontwikkelingen van financiering en vormen van verzelfstandiging. Daarnaast hebben gemeenten, via decentralisatie meer taken en verantwoordelijkheden gekregen. Een belangrijk deel van de informatiebehoefte van de toezichthouder wordt opgevangen door de voorgestelde paragrafen bij de begroting en de jaarstukken.

Waarom, welke paragrafen?

Zeven paragrafen zijn verplicht gesteld bij het Besluit Begroten & Verantwoorden (BBV). Alle paragrafen zijn, ieder op hun eigen manier, van belang voor het inzicht in de financiële positie.

Hieronder wordt kort beschreven welke paragrafen voorgeschreven zijn en wat het specifieke belang van de betreffende paragraaf is.

Lokale lasten

Het overzicht lokale heffingen, maakt deel uit van het programmaplan van het overzicht algemene dekkingsmiddelen. Bij de uitwerking van de lokale heffingen kan naast de algemene dekkingsmiddelen, zoals de OZB, ook worden ingegaan op lokale heffingen die bij een programma horen. Zo worden de rioolrechten op een programma, bijvoorbeeld volksgezondheid of infrastructuur, geboekt als baten. Het overzicht lokale heffingen heeft betrekking op de belastingen en op de heffingen. Het overzicht bevat de beleidsvoornemens voor de lokale lasten en een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen. De belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten. De lokale lasten zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De uitgangspunten van het beleid, de tarieven, de kostendekkendheid, kwijtschelding en 'lastenplaatjes' zijn de centrale onderwerpen van dit onderdeel.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is belangrijk wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Aandacht voor het weerstandsvermogen kan voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen.

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, wordt vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument voor het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder anderen financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van de eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Onderhoud kapitaalgoederen

Dit onderdeel gaat met name in op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, kunstwerken en dergelijke. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een groot deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom belangrijk voor een juist inzicht in de financiële positie.

Financiering

De financieringsparagraaf is sinds 2001 verplicht bij begroting en jaarverslag. Het doel van deze paragraaf is de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering is nodig voor het verwezenlijken van de taken van gemeenten. De bedrijfsvoeringparagraaf moet inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering; met het oog op het uitvoeren van de programma's in het programmaplan en met het oog op de continuïteit van de gemeente. Delen van bedrijfsvoering zijn vanaf 1 juli 2017 ondergebracht in het Servicecentrum MER. Het betreft personeel & organisatie, financiën, documentaire informatievoorziening en informatisering en automatisering.

Verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in derde rechtspersonen, waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren; het aangaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Gezien de veelheid aan verbonden partijen en hun financiële en bestuurlijke belang is het voor het inzicht van de raad belangrijk dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in de programma's in hoofdlijnen aan worden gegeven. Daarbij moet apart stilgestaan worden bij de plannen over verbonden partijen.

Grondbeleid

De hoofdlijnen van het grondbeleid komen in deze paragraaf aan de orde. De paragraaf grondbeleid geeft de visie op het grondbeleid in relatie tot de uitvoering van de doelstellingen, zoals opgenomen in het programmaplan. Via grondbeleid kan een nadere invulling aan het uitvoeren van bepaalde beleidsvoornemens worden gegeven. Gedacht kan worden aan volkshuisvesting. Gezien het grote financiële belang van grondbeleid is een overzicht van het grondbeleid noodzakelijk voor de raad.

De paragrafen en de beleids- en budgetcyclus

Van de programma's is gezegd dat een gemeente een reeks van beleidscycli kent, met elk hun eigen beleidsprocessen en eigen, veelal meerjarige tijdshorizon. De begroting kan daarom worden gezien als de beleidsmatige en budgettaire neerslag van meerjarige beleidscycli die betrekking hebben op één kalenderjaar. De raad gebruikt in deze visie de begroting als een instrument van planning en control om het voortschrijden van de uitvoering van de (beleids-)programma's (bij) te sturen en te controleren. Ook voor de onderwerpen van de paragrafen geldt dat ze veelal een meerjarige tijdshorizon hebben en voor de raad een instrument van planning en control zijn. In dat licht zijn er twee manieren om met de paragrafen om te gaan.

De gemeente gaat uit van een nota voor het terrein van de betreffende paragraaf. Zo'n nota geeft dan bijvoorbeeld ontwikkelingen die belangrijk zijn, uitgangspunten, een visie, een lange termijn aanpak en prioriteiten. De nota's, die net zoals bij de beleidsnota's voor de programma's een neerslag kunnen krijgen in een collegeprogramma, zijn dan leidend bij het opstellen van de paragrafen. Deze behandelen voor het betreffende onderwerp de voortgang van de beleidsuitvoering, zoals aangegeven in de nota, de nieuwe ontwikkelingen en de vraag of de inhoud van het beleid nog steeds van toepassing is. De paragrafen hebben op die manier, evenals de programma's, een functie in de planning en control van de raad. De paragrafen kunnen in deze aanpak meer concreet en kort zijn, zeker wanneer er geen duidelijke beleidswijzigingen nodig zijn. Ook is het bij deze benadering van belang dat de betreffende nota actueel blijft door deze bijvoorbeeld een keer in de vier jaar bij te stellen.

Een vereiste is dat de paragrafen zelfstandig leesbaar zijn. Dat betekent onder meer dat er kort wordt samengevat wat in de nota is bepaald. Ook het onderwerp van de paragraaf is van invloed op de

inhoud en de omvang. Een paragraaf weerstandsvermogen bijvoorbeeld is als regel omvangrijker dan een paragraaf verbonden partijen. Het eerste onderwerp heeft namelijk een dynamischer karakter dan het tweede. Als de tweede benadering niet gekozen wordt, dan is als regel de paragraaf langer dan in het geval er met een nota gewerkt wordt.

3.1 Paragraaf lokale heffingen

Verordening 212: Artikel 14. In de paragraaf lokale heffingen bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op:

- a. De mate van kostendekkendheid van de rioolrechten en de afvalstoffenheffing*
- b. Het aantal en het bedrag aan kwijtscheldingen*
- c. De waardeontwikkeling van onroerende zaken*

Deze paragraaf bevat verder informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Begroting 2023
OZB	€ 6.715.000	€ 6.972.000	€ 7.042.000	€ 7.450.000
Afvalstoffenheffing	€ 2.825.000	€ 2.859.000	€ 2.884.000	€ 3.101.000
Rioolheffing	€ 4.258.000	€ 4.312.000	€ 4.273.000	€ 4.480.000
Hondenbelasting	€ 183.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000
Toeristenbelasting	€ 355.000	€ 385.000	€ 385.000	€ 388.000
Toeristenbelasting voorgaande jaren	€ 155.000			
Forensenbelasting			€ 75.000	€ 75.000

Lokale heffingen

Visie en uitgangspunten

In deze begroting zijn volgende uitgangspunten aangehouden:

- Kostendekkendheid: het eerste uitgangspunt is dat de gebruiker betaalt. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van het tarief vast te stellen met een kostenonderbouwing als basis, waarbij het Rijk een aantal grenzen heeft gesteld, waaronder een maximale kostendekkendheid van 100%.
- Voor de berekening van de bouwleges is een staffeling van de tariefberekening toegepast. Het plafond voor de te heffen bouwleges is bepaald op € 350.000.
- In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is aangegeven dat de onroerendezaakbelasting in de periode 2023-2026 met maximaal het inflatiepercentage te laten stijgen. Uitgangspunt hierbij is om op of onder het provinciaal gemiddelde te blijven.
- De hoogte van de tarieven en de kostendekkendheid van de tarieven worden in december 2022 door de raad vastgesteld. In het hoofdstuk "Uniforme methode van berekening van tarieven" van de "Nota heffingen 2010" staat de methode beschreven die gehanteerd wordt voor het bepalen van de kosten die inzicht geeft in de totstandkoming van de tarieven doordat beleidskeuzes zichtbaar worden vastgesteld.
- Het nieuwe systeem voor de inzameling van het huishoudelijk afval is op 1 januari 2020 gestart. De raad heeft in de vergadering van 21 februari 2019 gekozen voor een moderne en duurzame afvalinzameling, volgens de startnotitie Van Afval Naar Grondstoffen. Het scheidingsgedrag van de inwoners wordt maximaal gestimuleerd met een goede service en een financiële prikkel. De tarieven zijn 100% kostendekkend en als de inwoners het afval goed scheiden betalen zij een lagere afvalstoffenheffing dan voorheen.
- Volgens het in de raad van 22 september 2016 vastgestelde Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2017-2021 is het tarief voor rioolheffing in 2018 gebleven op het niveau van 2017. Vanaf 2019 is dit geleidelijk verhoogd met 1,6% tot € 295 in 2028. Vanaf 2016 zijn objecten in de lozing betrokken die indirect lozen op het riool. Het is wettelijk vereist deze objecten in de heffing te betrekken en het is gerechtvaardigd en juridisch verdedigbaar om deze objecten maar voor 50% te belasten. In 2022 wordt een nieuw GRP aan de raad voorgelegd voor de periode 2022-2026.
- Het tarief voor de toeristenbelasting bedraagt € 1,50 per persoon per overnachting. In 2024 zal dit met € 0,25 per persoon per overnachting worden verhoogd.

- Om onderscheid in tarief tussen het kort verblijf van arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming (bijvoorbeeld huisvesting volgens de beleidsnotitie *'huisvesting shortstay-arbeidsmigranten gemeente Echt-Susteren'*) enerzijds en elke andere vorm van kort verblijf anderzijds mogelijk te maken, is vanaf 2018 de lijst van definities uitgebreid en is onderscheid gemaakt in het van toepassing zijnde tarief per persoon per nacht. Dit tarief is € 1 per persoon per overnachting. Het onderscheid is gebaseerd op de aard van het verblijf dat voor overnachting ter beschikking wordt gesteld. Een en ander houdt in dat verblijf door bijvoorbeeld arbeidsmigranten in verblijven met een recreatieve bestemming (of verblijven die bepaalde perioden van het jaar als zodanig worden gebruikt), belast wordt tegen het reguliere (hogere) tarief.
- Hoewel de grafrechten van openbare begraafplaatsen niet kostendekkend zijn worden deze niet verder verhoogd. Er is duidelijk een maatschappelijke trend zichtbaar dat het aantal crematies toeneemt en het aantal begravingen afneemt. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de begraafplaatsen over minder begravingen moet worden omgeslagen, waardoor de kosten per begraving sterk stijgen. Hierdoor wordt de keuze voor een begraving of crematie om financiële redenen bijna onmogelijk. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Daarom zijn de tarieven van begravingen bevroren op het niveau van het jaar 2015.
- Op basis van de Gemeentewet is er geen grondslag voor de invoering van een leegstandsbelastingen voor niet-woningen.
- Vanaf 2021 geldt een nieuwe verordening precariobelasting. De gemeenteraad heeft er mee ingestemd dat geen precariobelasting meer wordt geheven voor terrassen.
- Op 15 december 2021 heeft de gemeenteraad er mee ingestemd om vanaf 2022 een forensenbelasting in te voeren om zodoende de niet-ingezetenen die in de gemeente een tweede woning heeft, bij te laten dragen in de algemene voorzieningen die de gemeente biedt. De eigenaar betaalt weliswaar onroerendezaakbelasting over zijn bezit, net als de ingezetene met een eigen huis in de gemeente, maar voor de niet-ingezetene wordt geen vergoeding via de algemene uitkering ontvangen.

Lokaal belastinggebied

De VNG pleit al langere tijd voor een lokaal belastinggebied dat qua omvang beter past bij de steeds grotere hoeveelheid taken en verantwoordelijkheden van gemeenten.

Gemeenten zijn nu voor een belangrijk deel van hun inkomsten afhankelijk van uitkeringen door het rijk. Ondanks ingenieuze verdeelsleutels blijkt het niet mogelijk om de financiële middelen volledig aan te laten sluiten op de gemeentelijke taken.

Een eigen belastinggebied van voldoende omvang is dan ook van groot belang om als gemeenten de vele taken waar te kunnen maken. Daarnaast biedt een eigen belastinggebied de lokale politiek betere mogelijkheden om keuzes te maken en verantwoording aan de kiezers af te leggen.

De VNG vindt dan ook dat de uitkeringen van het rijk voor een deel kunnen worden ingeruild voor meer mogelijkheden voor gemeenten om eigen belastingen te heffen. Ze heeft zeven ijkpunten benoemd waaraan uitbreiding van het lokaal belastinggebied zou moeten voldoen:

1. Een groter belastinggebied is geen doel op zich, maar is nodig om de band tussen bepalen, betalen en verantwoorden te versterken.
2. Het moet gaan om een substantiële uitbreiding.
3. De horizontale, democratische verantwoording waarborgt verantwoorde heffing. Limitering van de opbrengsten via rijksregelgeving past daar niet bij.
4. Geen verhoging van de lastendruk. Uitbreiding van de gemeentelijke belastingen is onlosmakelijk verbonden met een navenante verlaging van de rijksbelastingen (mogelijk gemaakt door een verkleining van het gemeentefonds).
5. Voor de belastingbetaler is de herziening zo veel mogelijk inkomensneutraal. Koopkrachteffecten moeten worden geneutraliseerd. Dit vereist maatregelen van het Rijk.
6. Voor de belastingbetaler moet zichtbaar zijn dat er sprake is van een verschuiving en geen verhoging. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk en gemeenten.
7. Vereenvoudiging door afschaffen kleinere heffingen is mogelijk voor zover er sprake is van aanvaardbare financiële gevolgen op gemeentelijk niveau.

Provinciale lastendruk

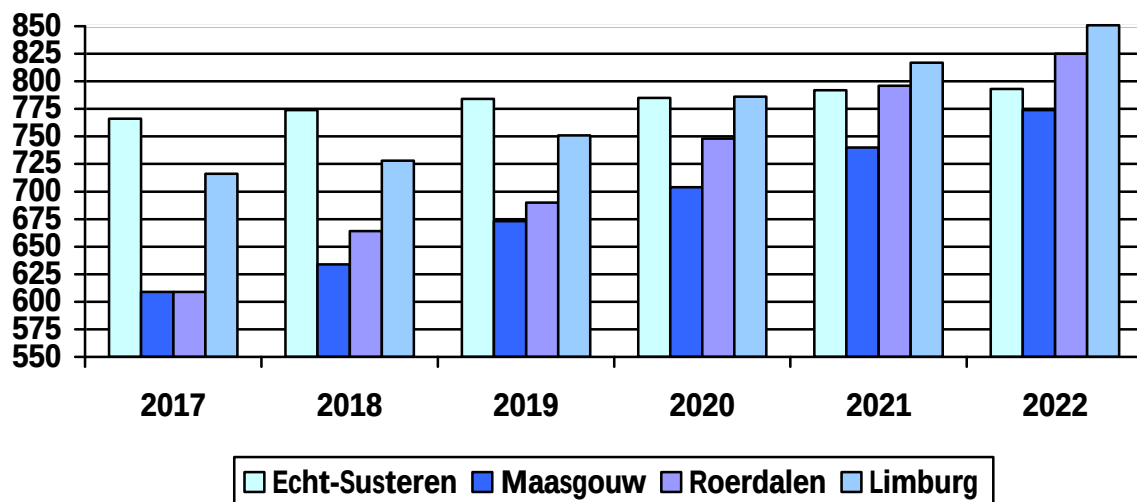
Wat betreft het belastingniveau heeft de gemeente tot in 2013 onder of gelijk aan het provinciale gemiddelde gepresteerd. Vanaf 2014 was dit niet meer het geval en in 2018 is de lastendruk € 52 hoger

geweest dan het gemiddelde. Sinds 2019 is een duidelijke kentering merkbaar, het verschil was toen nog € 33 en in 2020 is dit geheel weggewerkt. In 2022 is het gemiddelde zelfs € 58 lager dan het provinciale gemiddelde. Uit de grafieken blijkt dat met name de afvalstoffenheffing in de andere Limburgse gemeenten stijgt terwijl Echt-Susteren er in slaagt dit gelijk te houden.

Samenvatting van de lastendruk 2022:

Belasting	Echt-Susteren	Limburg	Vershil
Ozb	€ 306	€ 341	- € 35
Riool	€ 269	€ 224	€ 45
Afval	€ 218	€ 286	- € 68
Totaal	€ 793	€ 851	- € 58

Gemiddelde lastendruk

Kostendekkendheid tarieven

Rechten	Begroting 2023	Kostendekkendheid
Afvalstoffenheffing	€ 3.101.000	99,85%
Rioolheffing	€ 4.480.000	99,90%
Leges titel I	€ 349.000	87,15%
Leges titel II	€ n.n.b.	1)
Leges titel III	€ 37.000	42,02%
Begraafenisrechten	€ 33.000	47%
Totaal	€ 8.000.000	

- 1) De omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging zijn beoogd in werking te treden op 1 januari 2023. De tariefbepalingen die betrekking hebben op de omgevingswet zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van de tarieventabel. In dit hoofdstuk zijn bestaande tariefbepalingen gewijzigd of vervallen en nieuwe tariefbepalingen toegevoegd. De tarieven dienen opnieuw bepaald te worden. Om te komen tot een juiste en volledige tarieventabel hebben de MER-gemeenten een externe partij die ervaring heeft in dit proces in de arm genomen. Dat proces is momenteel nog gaande. Zodra de leges van hoofdstuk 2 beschikbaar zijn worden deze ter verstelling aan de raad aangeboden.

Relaties met de programma's

De diverse belasting- en heffingenopbrengsten zijn verantwoord onder de volgende programma's:

Programma	Belasting
Bevolking en bestuur	Leges
Openbare orde en veiligheid	Leges
Beheer openbare ruimte	Rioolheffing Afvalstoffenheffing Begrafnisrechten Leges
Omgevingsrecht	Leges
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Leges
Algemene dekkingsmiddelen	Onroerende zaakbelastingen Toeristenbelasting Hondenbelasting Baatbelasting Precariorechten Forensenbelasting

Kostenontwikkelingen

De kostenontwikkeling voor inzameling en verwerking van afval is vanaf 2020 door de andere systematiek van inzamelen en verwerken gewijzigd. Deze ziet er als volgt uit:

Kostensoort	X € 1.000
Directe kosten	3.402
Kwijtschelding	60
Oninbaar	16
Kapitaallasten	0
Onttrekking voorziening	-150
Inkomsten excl. heffingen	-483
Netto kosten	2.845
Overhead	210
Compensabele btw	50
Totale kosten	3.105
Opbrengst heffingen	
- reinigingsrechten	26
- eenpersoons huishoudens	768
- meerpersoons huishouden	2.307
Totale heffingen	3.101
Dekkingspercentage	99,85%

Voor het rioolrecht ziet de onderbouwing er als volgt uit:

Kostensoort	X € 1.000
Directe kosten	1.956
Kwijtschelding	1
Oninbaar	19
Kapitaallasten	2.015
Storting voorziening	-217
Inkomsten excl. heffingen	-32
Netto kosten	3.742
Overhead	296
Compensabele btw	446
Totale kosten	4.484
Opbrengst heffingen	
- rioolheffing	4.480
Totale heffingen	4.480
Dekkingspercentage	99,90%

Voor de grafrechten ziet de onderbouwing er als volgt uit:

Kostensoort	X € 1.000
Directe kosten	98
Kapitaallasten	1
Netto kosten	99
Overhead	11
Totale kosten	110
Opbrengst grafrechten	
- Echt	37
- Nieuwstadt	15
Totale grafrechten	52
Dekkingspercentage	47,02%

Voor de leges ziet de onderbouwing en kostendekkendheid er als volgt uit:

1.	Algemene dienstverlening	Kosten	Opbrengsten	Dekking
1.1	Burgerlijke stand	50.433	60.554	120,07%
1.2	Reisdocumenten	108.008	114.685	106,18%
1.3	Rijbewijzen	145.356	101.862	70,08%
1.4	Verstrekingen uit de Basisregistratie Personen	5.216	5.276	101,15%
1.8	Overige publiekszaken	12.867	10.021	77,88%
1.9	Gemeentearchief	8.290	3.832	46,22%
1.10	Leegstandswet	121	240	198,35%
1.12	Kansspelen	519	812	156,45%
1.13	Verkeer en vervoer	17.992	6.700	37,24%
Totaal		348.802	303.982	87,15%
2.	Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	Kosten	Opbrengsten	Dekking
2.2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
2.3	Omgevingsvergunning	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Totaal				
3.	Europese dienstenrichtlijn	Kosten	Opbrengsten	Dekking
3.1	Horeca	17.217	8.937	51,91
3.2	Organiseren evenementen of markten	16.948	3.987	23,52%
3.3	Prostitutiebedrijven	0	1.029	0%
3.4	Huisvestingsvoorzieningen short-stay arbeidsmigranten	0	404	0%
3.5	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	3.110	1.306	41,99%
Totaal		37.275	15.663	42,02%
Totale kostendekkendheid				n.n.b.

Extracomptabele berekening

In de tarieven van de heffingen zijn een aantal componenten extracomptabel berekend. Volgens het BBV is dit toegestaan. Het betreft:

- een rentepercentage van 3,5% over de boekwaarden van de investeringen;
- overhead: de totale overheadskosten van afgerond € 6,75 miljoen zijn berekend als een percentage over het begrotingstotaal van afgerond € 85,8 miljoen (7,86%);
- de compensabele btw over de afschrijvingscomponent van de afschrijvingen vanaf 2003 (19% over de periode 2003-2012; 21% over 2013 en volgende jaren).

Onroerende Zaak Belasting (OZB)

Voor 2023 gelden voor de aanslagen OZB de nieuwe, naar prijspeil 1 januari 2022, vastgestelde waarden van het onroerend goed. Het is een bestendige gedragslijn om na een herwaardering te rekenen met een per saldo gelijkblijvende netto OZB-opbrengst.

Openbaarheid WOZ-waarde

Vanaf 1 oktober 2016 zijn WOZ-waarden van woningen verplicht openbaar. Door de gerealiseerde aansluiting van Echt-Susteren medio oktober 2017 op de landelijke voorziening (LV-WOZ) voldoet de gemeente aan deze wettelijke plicht.

Waardeontwikkeling onroerende zaken (waardepeildatum 1-1-2022; jaar 2023)

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022 bij woningen wordt, op basis van informatie van het CBS, geschat op 15,2%. Voor niet-woningen is de waardeontwikkeling over dezelfde periode nog niet bekend gemaakt.

De waarderingskamer maakt de waardeontwikkeling pas in oktober/november bekend.

De inflatie (pNB= prijs Nationale Bestedingen) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 2,7%.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente heeft eigen beleidsvrijheid voor de normbedragen bij het toekennen van kwijtschelding. De kwijtscheldingsnorm is in Echt-Susteren 100% van de voor de aanvrager geldende bijstandsnorm. BsGW voert het kwijtscheldingsbeleid uit. Ze maken hierbij gebruik van het Inlichtingenbureau (IB). Het Inlichtingenbureau toetst de gegevens van de aanvrager die nodig zijn voor eventuele kwijtschelding aan de criteria om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Het gaat hierbij om de gegevens van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe), de Belastingdienst en de Dienst Wegverkeer (RDW). Komt de aanvrager op basis van deze toetsing in aanmerking voor kwijtschelding, dan wordt deze automatisch toegekend en hoeft de aanvrager niet opnieuw een verzoek in te dienen.

Om voor deze toetsing in aanmerking te komen, is de toestemming nodig van de aanvrager. Die toestemming verleent hij door een handtekening te plaatsen op het formulier 'verzoek om kwijtschelding'.

Belasting	X € 1	% ¹⁾	aantal
Onroerende-zaakbelasting	-	-	-
Afvalstoffenheffing			
- Eénpersoons huishouden	24.000	3,00%	237
- Meerpersoons huishouden	36.000	2,00%	233
Reinigingsrechten bedrijven	-	-	-
Rioolheffing	1.000	0,02%	4
Totaal	61.000	0,4%	

¹⁾ in relatie tot de totale opbrengst

Tarieven

Hieronder is een overzicht ingevoegd van de belangrijkste tarieven, voor zover deze op dit moment bekend zijn. Als er aanleiding is om de verordening aan te passen vindt besluitvorming over de tarieven 2023 plaats in de vergadering van 14 december 2022 van de raad.

	Tarieven	2020	2021	2022	2023 ¹⁾
A	Algemene dekkingsmiddelen				
	OZB				
	• Woningen – eigenaarsdeel	0,13236%	0,12401%	0,12077%	Verhoging van 3,25%
	• Niet-woningen – eigenaarsdeel – gebruikersdeel	0,22266% 0,17799% 0,40065%	0,23873% 0,19083% 0,42956%	0,25114% 0,20075% 0,45189%	Verhoging van 4%
	Hondenbelasting				
	• 1 ^e hond	€ 43,10	€ 43,80	€ 44,40	€ 45,00
	• 2 ^e en volgende hond	€ 64,65	€ 65,40	€ 66,00	€ 66,70
	Toeristenbelasting	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
B	Overige lokale heffingen				
	Afvalstoffenheffing				
	• Vast recht (per aansluiting)				
	- eenpersoons huishouden	€ 101,00	€ 101,00	€ 101,00	€ 114,00
	- meerpersoons huishouden	€ 155,00	€ 155,00	€ 155,00	€ 175,00

Tarieven	2020	2021	2022	2023 ¹⁾
• Variabel deel (per lediging)	€ 9,00	€ 9,00	€ 9,00	€ 9,00
• Rioolheffing	€ 260,70	€ 264,85	€ 269,10	€ 278,50
• Indirecte lozing (50%)	€ 130,35	€ 132,45	€ 134,50	€ 139,25
onder voorbehoud van vaststelling door de raad in zijn vergadering van 14 december 2022				

Meerjarenraming

In het meerjarenperspectief van de begroting 2023 zijn de onderstaande bedragen geraamd.

	Begroting 2023	2024	2025	2026
OZB (inclusief tariefsstijging)	€ 7.350.000	€ 7.830.000	€ 8.160.000	€ 8.442.000
OZB-areaaluitbreiding	€ 100.000	€ 100.000	€ 200.000	€ 200.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.101.000	€ 3.101.000	€ 3.101.000	€ 3.101.000
Rioolheffing	€ 4.480.000	€ 4.480.000	€ 4.480.000	€ 4.480.000
Hondenbelasting	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000
Toeristenbelasting	€ 388.000	€ 453.000	€ 453.000	€ 453.000
Forensenbelasting	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000

3.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Verordening 212 artikel 16

- 1. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op een overzicht van de top 10 van de risico's.*
- 2. Het beleid over het risicomanagement van de gemeente Echt-Susteren wordt vastgelegd in een "Nota Risicomanagement" en een "Nota Weerstandsvermogen". De raad stelt deze nota's vast. In de nota's wordt aandacht besteed aan:*
 - a. De methodiek hoe het risicomanagement wordt gevoerd*
 - b. De manier waarop het weerstandsvermogen wordt bepaald*
- 3. De in lid 2 genoemde nota's worden tenminste één maal per raadsperiode geactualiseerd.*

Algemeen

Het doel van een gemeente is om maatschappelijke doelstellingen te realiseren voor zijn klanten (inwoners, ondernemingen, maatschappelijke instellingen, andere overheden etc.). Dit geldt ook voor onze gemeente. Bij het realiseren van deze doelstellingen loopt de gemeente risico's. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard. Om zicht te krijgen op de aard, inhoud en omvang van de risico's en op de mogelijke beheersmaatregelen, wordt risicomanagement toegepast. Het gemeentelijk risicomanagement is gericht op het opsporen en ondervangen van bedreigingen die aan het realiseren van de gestelde maatschappelijke doelstellingen in de weg kunnen staan. Verder geeft het risicomanagement inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële en niet-financiële gevolgen van risico's op te vangen, (het zogenaamde weerstandsvermogen) en in de financiële buffer die de gemeente daarvoor nodig en beschikbaar heeft (de zogenaamde weerstandscapaciteit).

Beleidskader

Het huidige gemeentelijk beleid over risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd in enerzijds de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2018 en anderzijds de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2018, beiden vastgesteld door de raad op 5 juli 2018. Beide nota's zijn nauw met elkaar verbonden en moeten in onderlinge samenhang gelezen worden.

Beleid over risicomanagement

In de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2018 is voor de uitvoering van het risicomanagement gekozen voor het zgn. COSO ERM plus-model. Met behulp hiervan worden periodiek op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Dit restrisico is de grondslag voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit respectievelijk het weerstandsvermogen. Hierover wordt in de begroting en jaarrekening aan de raad gerapporteerd. Daarbij wordt ook de noodzakelijk geachte omvang van het weerstandsvermogen voorgelegd.

Het risicomanagement maakt daarmee regulier onderdeel uit van de gemeentelijke planning en control-cyclus en de berekeningen uit het risicomanagement-model geven de juiste omvang van de benodigde weerstandscapaciteit aan. Er wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken en voorkomen. Ook wordt het risicobewustzijn gestimuleerd doordat in ieder op te stellen bestuurlijk behandelvoorstel (B&W-voorstel, raadsvoorstel), iedere projectfile en in iedere projectenrapportage verplicht een risicoparagraaf opgenomen moet worden.

Beleid over weerstandsvermogen

Hierna wordt kort ingegaan op de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor het weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit zoals deze voortvloeien uit de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2018.

Bepaling weerstandscapaciteit

Bij de weerstandscapaciteit moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- *Beschikbare weerstandscapaciteit*
- *Benodigde weerstandscapaciteit*

De **beschikbare** weerstandscapaciteit wordt bepaald door de optelling van:

- algemene reserves
- onbenutte begrotingsruimte
- onbenutte belastingcapaciteit
- stille reserves in de materiële vaste activa
- stille reserves in de niet uit de balans blijvende bezittingen

Omdat in de nota reserves en voorzieningen een onder- en bovengrens is gesteld aan de algemene reserves, kan de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit:

- nooit minder bedragen dan de ondergrens van de algemene reserve (zgn. minimaal beschikbare weerstandscapaciteit);
- nooit meer bedragen dan de optelsom van de bovengrens van de algemene reserve, de onbenutte ruimte in begroting en belastingcapaciteit en de stille reserves in materiële vaste activa en niet uit de balans blijvende bezittingen (zgn. maximaal beschikbare weerstandscapaciteit).

De **benodigde** weerstandscapaciteit is gelijk aan de optelsom van de financiële restrisico's uit het netto-risicoprofiel. Het netto-risicoprofiel is de resultante van het risicomanagementproces zoals beschreven in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2018. Ter afdekking van risico's die op dit moment nog niet ingeschat zijn of kunnen worden, wordt dit bedrag vanuit het voorzichtigheidsbeginsel verhoogd met 10%. In formulevorm:

Formule 1

Benodigde weerstandscapaciteit = 1,1 x (som financiële restrisico's uit netto-risicoprofiel)

Bepaling weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- Het *relatieve* weerstandsvermogen
- Het *absolute* weerstandsvermogen

Het **relatieve** weerstandsvermogen is het verhoudingsgetal (ratio) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit, en wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 2

Relatieve weerstandsvermogen =

$$\frac{(\text{beschikbare weerstandscapaciteit})}{(\text{benodigde weerstandscapaciteit})}$$

Dit verhoudingsgetal is een maatstaf voor de mate waarin financiële restrisico's kunnen worden opgevangen ('robuustheid van de gemeentelijke financiële positie'). Voor de beoordeling van deze ratio wordt uitgegaan van de volgende tabel:

Tabel 1

Ratio	Kwalificatie
> 2	Uitstekend
$1,4 < X < 2$	Goed
$1,0 < X < 1,4$	Ruim voldoende
$0,8 < X < 1,0$	Voldoende
$0,6 < X < 0,8$	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste de kwalificatie 'voldoende' moet hebben. Met andere woorden: dat de ratio tenminste 0,8 bedraagt.

Het **absolute** weerstandsvermogen is een door de raad vastgesteld bedrag dat als financiële buffer wordt aangehouden voor het opvangen van financiële restrisico's.

Dit bedrag moet beschikbaar zijn als weerstandscapaciteit en is in het theoretisch ideaalmodel tenminste gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit.

Maar omdat als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste 0,8 moet bedragen, volgt hieruit automatisch dat het absolute weerstandsvermogen tenminste gelijk moet zijn aan 80% van de benodigde weerstandscapaciteit. In formulevorm:

Formule 3

Absolute weerstandsvermogen = 0,8 x benodigde weerstandscapaciteit

Verder wordt vanuit het voorzichtigheidsbeginsel een normatieve ondergrens gesteld voor het absolute weerstandsvermogen. Deze normatieve ondergrens bedraagt 10% van enerzijds de Algemene Uitkering (AU) uit het gemeentefonds en deelfonds sociaal domein en anderzijds de OZB-capaciteit. Het bedrag voor de normatieve ondergrens wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 4

Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen = 0,1 x (AU + OZB-capaciteit)

Als beleidskader is gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag lager is dan de uitkomst van formule 4. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 4 vast als absolute weerstandsvermogen. Met andere woorden: het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet tenminste een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn.

Tenslotte is er ook nog een normatieve bovengrens voor het absolute weerstandsvermogen. Dit hangt samen met het feit dat er een maximum zit aan de beschikbare weerstandscapaciteit, en het absolute weerstandsvermogen nu eenmaal niet meer kan bedragen dan de maximale beschikbare weerstandscapaciteit. Het bedrag voor de normatieve bovengrens wordt berekend op basis van de volgende formule: weerstandscapaciteit

Formule 5

Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen = maximaal beschikbare weerstandscapaciteit

Als beleidskader wordt gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag hoger is dan de uitkomst van formule 5. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 5 vast als absolute weerstandsvermogen.

Berekening ondergrenzen, bovengrens, weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen per 1 januari 2023

Op basis van het gestelde in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2018, de Nota Weerstandsvermogen Echt-Susteren 2018, de uitkomsten van het risicomanagementproces en de aan deze begroting ten grondslag liggende gegevens worden de ondergrens, de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen per 1 januari 2023 voor de begroting 2023 als volgt berekend (afgerond op duizendtallen):

Tabel 2

Weerstandscapaciteit			Toelichting
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 7.090.000	Op basis van de begroting 2023; betreft de algemene reserve per 1-1-2023 plus de onbenutte belastingcapaciteit
B	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 975.000	Zie formule 1: 1,1 x (som financiële restrisico's uit nettorisicoprofiel per 1 januari 2023)
Weerstandsvermogen			Toelichting
C	Relatieve weerstandsvermogen	7,27	Zie formule 2: A gedeeld door B

D	Absolute weerstandsvermogen	€ 780.000	Zie formule 3: $0,8 \times \mathbf{B}$
Ondergrenzen			Toelichting
E	Normatieve ondergrens relatieve weerstandsvermogen	0,80	Zie toelichting nota's.
F	Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen	€ 6.554.000	Zie formule 4: $0,1 \times (\text{AU} + \text{OZB-capaciteit})$, waarbij: • Algemene Uitkering 2022: € 58.825.000 (op basis van de begroting 2022, programma 10 algemene dekkingsmidd.) • OZB-capaciteit 2022 € 6.715.000 (op basis van de begroting 2022, paragraaf 3.1)
Bovengrenzen			Toelichting
G	Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen	€ 11.573.000	Zie formule 5: Gelijk aan maximaal beschikbare weerstandscapaciteit, waarbij: • Bovengrens algemene reserve: € 10.000.000 (op basis nota reserves en voorzieningen 2021); • Onbenutte belastingcapaciteit: € 1.573.000

Conclusies:

1. **C** is groter dan **E**, dus **C** voldoet aan het ondergrensvereiste (= ratio moet tenminste 0,8 bedragen);
2. De kwalificatie van **C** luidt: 'uitstekend' (zie tabel 1);
3. **D** is kleiner dan **F**, dus **D** voldoet niet aan het ondergrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet minimaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn). Het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet daarom minimaal bedrag **F** zijn;
4. **F** is kleiner dan **G** en voldoet dus aan het normatieve bovengrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen mag maximaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 5 zijn);
5. Daarom wordt het begrote absolute weerstandsvermogen per 1 januari 2022 voor de begroting 2023 vastgesteld op het bedrag **F**, dus op € 6.554.000.

Opgemerkt wordt dat, op basis van de per 31 augustus 2022 beschikbare informatie, van sommige onderkende risico's niet precies bekend is óf en zo ja in welke mate deze een financieel restrisico kennen. Dergelijke risico's zijn dus wel in beeld en worden als zodanig bewaakt, maar zijn nog niet cijfermatig verdisconteerd in het begrote weerstandsvermogen per 1 januari 2023 voor de begroting 2023.

Risico Top 10

Bij de 'Risico Top 10' wordt voor de rangvolgorde uitgegaan van het **netto** risico, d.w.z. het financieel restrisico dat overblijft nadat rekening is gehouden met de kans van intreden en met de genomen beheersingsmaatregelen.

Per 1 januari 2023 ziet de 'Risico Top 10' er als volgt uit (afgerond op duizendtallen):

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
1	Programma Centrum Echt Saldo diverse projectrisico's	800.000	50%	Beheersingsmaatregel: vooral proactief in overleg treden met vastgoedeigenaren en kansen transformatie benutten. Effectiviteit momenteel lastig te kwantificeren. Transformatieprojecten komen goed op gang. In exploitatieovereenkomsten worden afspraken over planschade gemaakt.	400.000
2	De slechte afwatering van de omgeving van de Reinoudhal en basisschool In 't Park is een risico bij extreme regenval.	1.500.000	10%	Integraal onderzoek naar oplossingen voor de waterproblematiek	150.000
3	Milieuschade (Water- en stormschade en droogteschade)	300.000	30%	Er wordt continu gewerkt aan het optimaliseren van het riool- en watersysteem. Stormschade (o.a. omgewaaide bomen) is niet te beheersen.	90.000
4	Bocage: Grondexploitatie	450.000	20%	Intensieve projectbewaking Effectiviteit beheersingsmaatregel onbekend.	90.000
5	Bedrijventerrein De Berk III Exploitatierisico	1.232.200	5%	Beheersingsmaatregel; intensieve projectbeheersing en omgevingsdialoog. Effectiviteit: 10%	62.000
6	OML BV: borgtocht BNG	392.000	10%	Extern lichaam, dus slechts in verwaarloosbare mate beïnvloedbaar via intensieve projectbewaking. Effectiviteit beheersingsmaatregel onbekend.	39.200
7	Schoolgebouwen: Herstel constructiefouten	300.000	10%	Geen beheersingsmaatregel. Dergelijke gebreken vallen niet onder de voor de schoolgebouwen afgesloten verzekering.	30.000
8	Cybercriminaliteit, cyberaanvallen die resulteren in het kapen/versleutelen van gegevens (ransomware) voor losgeld, verstoring of volledig (langdurig) wegvallen de dienstverlening, verlies en/of misbruik van gegevens, schade aan applicaties en systemen, imagoschade, etc.	500.000	5%	Naast allerlei technische maatregelen zoals firewalls en back-ups is er geïnvesteerd in het vergroten van de bewustwording bij medewerkers. Aangetoond is dat bij de meeste cyberaanvallen gebruik wordt gemaakt van (informatie verkregen via) medewerkers.	25.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
9	Bocage: financiering CV/BV	4.500.000	10%	Recht van hypotheek op gronden. Effectiviteit beheersingsmaatregel = € 2.199.361	0
10	Het sociaal domein (WMO, Jeugd en participatie)	1.000.000	10%	Het risico is afgedekt door middel van het opnemen van reserves	0
	Totaal	€ 10.254.200			€ 886.200

Uit deze Risico Top 10 per 1 januari 2023 blijkt dat:

- Het totaal netto risico van deze Top 10 € 886.200) bijna 91% vormt van de totale benodigde weerstandcapaciteit (€ 975.000).

Omdat het totale gemeentelijke netto risicoprofiel als resultante van het risicomanagement-proces per 1 januari 2023 voor een belangrijk deel voortvloeit uit projecten, wordt van alle projecten, dus ook die uit de Risico Top 10, nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel gevolgd om, als noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. Dit gebeurt zowel voor het reguliere periodieke risicomanagementproces als voor de periodieke projectenrapportage.

In het voorgaande is inzicht gegeven in de weerstandcapaciteit en het weerstandsvermogen, en is een Risico Top 10 behandeld. Via het risicomanagementproces dat deel uitmaakt van onze reguliere planning- en control cyclus wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken. Voor projecten geldt bovendien dat nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel wordt gevolgd om, wanneer noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. In de praktijk doen lang niet alle risico's zich daadwerkelijk voor. Toch moet de gemeente waakzaam blijven voor de mogelijke gevolgen van al ingezet en nieuw beleid, van ontwikkelingen in de projecten en van gevolgen die voortvloeien uit opgelegd rijksbeleid, zoals bijvoorbeeld de drie decentralisaties en transities in het sociaal domein, de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de wetgeving op het terrein van de vennootschapsbelasting. Naast de risico's genoemd in deze paragraaf zijn er ook nog risico's benoemd in de toelichting op de programma's en in de afzonderlijke paragrafen.

Meerjarige verwachting van het weerstandsvermogen

Voor de jaren na 2023 ziet het weerstandsvermogen er als volgt uit:

	Begroet weerstandsvermogen	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
A	Beschikbare weerstandcapaciteit	6.508.426	6.508.596	6.508.766
B	Benodigde weerstandcapaciteit	1.282.600	1.282.600	1.282.600
	Relatieve weerstandsvermogen (A/B)	5,08	5,08	5,08

De bepaling van de toekomstige risico's is gebaseerd op de huidige risicopositie en het verloop hier van in de komende jaren. De risico's zoals deze zijn ingeschat per 1 januari 2023 zullen afnemen in de komende jaren. Gezien de ambities uit het hoofdlijnenakkoord met betrekking tot de ontwikkeling van diversen (woningbouw)projecten zullen er nieuwe risico's voor in de plaats komen. Uitgangspunt voor de inschatting van het netto-risico is om dit gelijk te houden aan deze begroting. Hiermee ligt het netto-risico tevens in de lijn met de risicopositie uit het verleden. De verwachting van het weerstandsvermogen kwalificeert zich hiermee de komende jaren dan ook als uitstekend.

Financiële kengetallen en de relatie met het BBV

Met ingang van de begroting 2016 en de jaarrekening 2015 is het voor gemeenten verplicht een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie inzichtelijker te maken en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van een gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van een gemeente. Het is dan ook van belang dat de kengetallen door het college worden voorzien van een adequate toelichting en worden geprognosticeerd voor vier jaar, zodat transparant wordt waar het gevoerde en voorgestelde beleid heen leidt. Vanuit de kaderstellende en controlerende rol, is het aan de raad om eventueel bijstellingen te verlangen.

Bij de invoering van de kengetallen is door de wetgever een bewuste keuze gemaakt om geen norm op te leggen. Het is aan gemeenten zelf om ervoor te kiezen de kengetallen te normeren. De raad kan het college opdragen maatregelen te treffen als de gemeente de gestelde normen niet haalt.

Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Voor de toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente. De toezichthouder hanteert dus geen normering, maar maakt zo nodig gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

De provincie heeft onderstaand overzicht gepresenteerd. Aan de categorieën heeft de provincie geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf moet plaatsvinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

Kengetal	2023	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden	71,38%	< 90%	90-130%	> 130%
2. Netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden	75,89%	< 90%	90-130%	> 130%
3. Solvabiliteitsratio	32,54%	> 50%	20-50%	< 20%
4. Grondexploitatie	5,06%	< 20%	20-35%	> 35%
5. Structurele exploitatieruimte	-0,33%	> 0%	= 0	< 0%
6. Belastingcapaciteit	0%	< 95%	95-105%	> 105%

1A. Netto schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft daarmee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie leggen en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Daarnaast wordt de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, als apart cijfer gepresenteerd. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. In het algemeen geldt dat een lager percentage beter is dan een hoger. Een hoge netto schuldquote hoeft echter op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Bij een negatieve netto schuldquote heeft een gemeente meer vorderingen dan schulden. De gemiddelde netto schuldquote van alle gemeenten ligt op 56. Het merendeel van de gemeenten (ruim 85%) heeft volgens landelijke cijfers over 2017 een waarde tussen de 114 (negatief) en de 90 (positief). Daarna volgt een groep van 11% met een quote tussen de 90 en 130 en een kleine groep van 3% die hoger scoort dan 130. De verdeling voor de gecorrigeerde schuldquote laat een vergelijkbaar beeld zien.

Wanneer schulden worden aangaan voor het financieren van duurzame investeringen waarbij de financieringslasten (rente) meerjarig in de begroting gedekt zijn, dan is er sprake van een gezonde financiering. Dit is daarentegen niet het geval wanneer langdurige schulden worden aangegaan voor het financieren van eenmalige consumptieve bestedingen.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers blijft de netto schuldquote nagenoeg gelijk. De verwachting blijft dat ondanks het ambitieniveau van onze gemeente en de daarbij behorende investeringen de komende jaren de vaste schuld afneemt, waardoor ook de netto-schuldquote weer afneemt. Het beoordelen van de netto schuldquote is niet alleen afhankelijk van onderstaande gegevens. Dit moet in een breder perspectief worden gezien (denk aan stille reserves, opbrengsten uit grondexploitaties, beleggingen etc.). Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	69.387	69.387	63.780	58.170	52.576	48.379
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	10.942	22.265	22.949	12.867	16.494	25.124
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	9.840	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	9.925	9.860	9.795	9.730	9.665	9.600
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	44.387	26.469	19.370	0	0	0
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	201	60	60	60	60	60
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	2.440	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	91.710	97.062	86.859	83.332	89.000	85.069
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	36,22%	61,57%	71,38%	78,90%	71,74%	80,34%
	Bedragen x € 1.000						

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV).

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers blijft de netto schuldquote nagenoeg gelijk. De verwachting blijft dat ondanks het ambitieniveau van onze gemeente en de daarbij behorende investeringen de komende jaren de vaste schuld afneemt, waardoor ook de netto-schuldquote verder afneemt.

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	69.387	69.387	63.780	58.170	52.576	48.379
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	10.942	22.265	22.949	12.867	16.494	25.124
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	9.840	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	5.884	5.884	5.884	5.884	5.884	5.884
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	44.387	26.469	19.370	0	0	0
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	201	60	60	60	60	60
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	2.440	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	91.710	97.062	86.859	83.332	89.000	85.069
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	40,62%	65,67%	75,89%	83,51%	75,98%	84,71%
	Bedragen x € 1.000						

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Ook hier geldt dat het belangrijk is om het kengetal te duiden in de context. De solvabiliteit van een gemeente ligt per definitie tussen de 0 en 100. Iets meer dan 15% van de gemeenten had in 2017 een solvabiliteit van minder dan 20 en 24% van de gemeenten had een solvabiliteit hoger dan 50. De meerderheid van de gemeenten (62%) bevindt zich tussen de 20 en 50. Het gemiddelde voor heel Nederland was 35.4.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers blijft de solvabiliteit nagenoeg gelijk. Hierbij wordt er van uitgegaan dat het eigen vermogen niet wordt aangevuld. De praktijk laat echter zien dat er telkenjare overschotten zijn op de exploitatie, waardoor het eigen vermogen toeneemt en daardoor ook de ratio. Een ratio tussen 25 en 40 wordt als solide beoordeeld. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze solvabiliteitsratio in categorie B: Tussen 20 en 50% weinig risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	55.630	50.312	49.794	50.286	51.591	52.097
B	Balanstotaal	154.973	129.250	153.030	118.005	113.523	109.638
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	35,90%	38,93%	32,54%	42,61%	45,45%	47,52%
	Bedragen x € 1.000						

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Wanneer een gemeente leningen heeft afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject dan heeft zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Er is een directe relatie met de kengetallen netto schuldquote en solvabiliteit.

In 2017 had 75% van de gemeenten een waarde onder de 20. Van de gemeenten had 15% een waarde tussen de 20 en 25 en 10% van de gemeenten een waarde boven de 35. Bij deze laatste groep komen waarden voor van boven de 50 wat wijst op een groot beslag en daarmee risico van de grondexploitatie op de exploitatie van de gemeente. Het gemiddelde in 2017 voor heel Nederland bedroeg 9.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt het kengetal grondexploitatie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2025
A	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)	662	4.286	4.398	4.704	914	3.295
B	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	91.710	97.062	89.859	83.332	89.000	85.069
	Grondexploitatie A/B x 100%	0,72%	4,42%	5,06%	5,64%	1,03%	3,87%
	Bedragen x € 1.000						

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten onvoldoende ruimte biedt om de structurele lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de financieringslasten) te dekken. Een cijfer van rond de nul (tussen – 0,4 en 0,4) betekent dat structurele baten en lasten min of meer in evenwicht zijn.

Uit de cijfers over 2017 blijkt dat bij een kleine 20% van de gemeenten sprake is van structureel evenwicht. Zo'n 20% van de gemeenten heeft meer structurele lasten dan baten en heeft dan ook een negatieve exploitatieruimte. Voor 62% van de gemeenten geldt dat zij meer structurele baten dan lasten hebben en daarmee een positieve exploitatieruimte. Als het evenwicht ruimer geformuleerd wordt, bijvoorbeeld tussen -/2 en 2 dan is 60% van de gemeenten in structureel evenwicht qua baten en lasten.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt de structurele exploitatieruimte voor het jaar 2023 in categorie C: het meest risicovol. Voor de jaren vanaf 2023 valt de structurele exploitatieruimte weer in categorie A het minst risicovol.

	Bij begroting	Rek. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
A	Totale structurele lasten	81.903	78.492	81.946	82.302	82.408	82.129
B	Totale structurele baten	84.328	79.013	81.441	82.956	83.625	82.339
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	16	-	-	-	-	-
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	199	193	216	216	216	216
E	Totale baten	91.710	85.797	88.901	83.973	89.525	82.555
	Structurele exploitatie- ruimte $((B-A)+(D-C))/(E) \times$ 100%	2,84%	0,83%	-0,33%	1,04%	1,60%	0,52%
	Bedragen x € 1.000						

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Als dit percentage laag ligt, hoeft dat nog niet te betekenen dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. De lagere woonlasten kunnen immers ook veroorzaakt zijn door een lagere gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Om te kunnen bepalen of de gemeente nog ruimte heeft om de belastingen te verhogen is het nodig om na te gaan in hoeverre de riool- en afvalheffingen kostendekkend zijn en hoe het OZB-tarief van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het verhogen van de tarieven is een politieke keuze. De belastingen, die voor de inwoners de woonlasten vormen, zijn (naast de Rijksbijdragen) de belangrijkste eigen baten voor een gemeente. De riool- en afvalstoffenheffing zijn een bijzonder aandachtspunt omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Overigens geldt voor heffingen en retributies dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Lokale heffingen bestaan daarnaast uit belastingen op parkeren, toeristenbelasting, milieuheffing, hondenbelasting en dergelijke. Maar ook inkomsten uit het verstrekken van paspoorten en vergunningen maken onderdeel uit van de baten van een gemeente. In 2017 lag de helft van de gemeenten onder het landelijk gemiddelde aan belastingopbrengsten en de andere helft boven dit gemiddelde.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te

drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2021 - op basis van de cijfers van het Coelo - bedragen € 811. Het gemiddelde voor het jaar 2020 was € 776.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze belastingcapaciteit in categorie B tussen 95% en 105%.

	Bij begroting	Rek. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 300	€ 310	€ 315	€ 320	€ 325	€ 330
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 265	€ 269	€ 278	€ 283	€ 288	€ 293
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 155	€ 155	€ 175	€ 175	€ 175	€ 175
	Variabel deel (per lediging € 9,00) x 7 vanaf 2023	€ 54	€ 72	€ 63	€ 63	€ 63	€ 63
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 769	€ 806	€ 831	€ 841	€ 851	€ 861
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	€ 776	€ 811	€ 834	€ 844	€ 854	€ 864
	Woonlasten t.o.v. land. gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	99,10%	99,30%	99,64%	99,64%	99,65%	99,65%
	Bedragen x € 1.000						

Verloop van de kengetallen

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
1	Netto schuldquote	36,22%	61,57%	71,38%	78,90%	71,74%	80,34%
1a	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	40,62%	65,67%	75,89%	83,51%	75,98%	84,71%
2	Solvabiliteitsratio	35,90%	38,93%	32,54%	42,61%	45,45%	47,52%
3	Structurele exploitatieruimte	2,84%	0,83%	-0,33%	1,04%	1,60%	0,52%
4	Grondexploitatie	0,72%	4,42%	5,06%	5,64%	1,06%	3,87%
5	Belastingcapaciteit	99,10%	99,30%	99,64%	99,64%	99,64%	99,65%

Bovenstaande kengetallen laten zien dat op basis van de momenteel bekende cijfers de kengetallen er solide uitzien voor de gemeente de komende jaren. Door de stijgende reserves stijgt ook het solvabiliteitsratio waardoor deze bij een verdere stijging ook in de categorie minst risicovol terecht kan komen. De prognose van het resultaat sluit aan met het beeld van de kengetallen van de structurele exploitatieruimte. Incidenteel laat 2023 een negatieve exploitatieruimte zien. De daarop volgende jaren zijn weer positief en kwalificeren zich daarmee dan ook weer in de categorie minst risicovol.

Aansluiting tussen lv3-posten en BBV-definities/artikelen

1. Netto schuldquote

Onderhandse leningen (= vaste schulden volgens art. 46 BBV lid b)

P132 van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars

P133 van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

P134 van binnenlandse bedrijven

P135 van overige binnenlandse sectoren

P136 van buitenlandse instellingen

Overige vaste schuld (= vaste schulden volgens art. 46 BBV lid a, c en d)

P131 Obligatieleningen

P137 Door derden belegde gelden

P138 Waarborgsommen

Kortlopende schuld (= netto vlottende schuld volgens art. 48 BBV)

P211 Kasgeldleningen

P212 Banksaldi

P213 Overige kortlopende schulden

Overlopende passiva (= overlopende passiva volgens art. 49 BBV)

P 29 Overlopende passiva

Langlopende uitzettingen (= financiële vaste activa volgens art. 36 BBV lid d, e en f)

A1332 Overige uitzettingen met een looptijd ≥ 1 jaar (niet zijnde leningen aan woningbouwcorporaties, deelnemingen, overige verbonden partijen en overige partijen)

Kortlopende (debiteuren) vorderingen en uitzettingen (=uitzettingen < 1 jaar volgens art. 39 BBV)

A221 Vorderingen op openbare lichamen

A222 Verstrekte kasgeldleningen

A223 Rekening courant verhoudingen niet financiële instellingen

A224 Overige vorderingen

A225 Overige uitzettingen

A23 Liquide middelen (kas, bank) (=liquide middelen volgens art. 40 BBV)

Overlopende activa (=overlopende activa volgens art. 40a BBV)

A29 Overlopende activa

2. Het eigen vermogen bestaat uit (zie ook artikel 42 BBV)

P111 Algemene reserve

P112 Bestemmingsreserve (exclusief P113 Overige bestemmingsreserves (dekkingsreserves d.w.z. opheffen heeft gevolg voor de exploitatie) + f

P114 Saldo van rekening

3. Kengetal grondexploitatie

Ook hier kunnen lv3-gegevens voor worden gebruikt, namelijk:

A211 Niet in exploitatie bouwgronden

A213 Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)

De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit zijn niet te berekenen op basis van lv3-gegevens. Gemeenten moeten deze kengetallen zelf berekenen.

Bijlage 5.10.1 Redelijk peil 2023

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

2. Rioolheffingen

3. Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten

Totaal WOZ-waarde woningen 2022	[1]	2.906.000.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2022	[2]	376.500.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2022	[3]	404.600.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2022	[4]	6.715.000
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2023	[5]	4.000
Totaal onderdekking riolering 2023	[6]	4.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2022	[7=4-5-6]	6.707.000
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentage van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2022	[8=(7/(1+2+3)*100)]	0,1819%
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2023	[9=8*1,20]	0,2183%

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2023 vastgesteld op 0,17290%. Als de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating.

3.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Verordening 212: Artikel 16. Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op een overzicht van en een stand van zaken over de geldende onderhoudsplannen.

Algemeen

Volgens artikel 212 Gemeentewet doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud aan openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, riolering en gebouwen.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud komen in de gehele begroting voor. Met onderhoud van de kapitaalgoederen gaat een groot deel van de begroting om. Een goed overzicht is daarom van belang voor een duidelijk inzicht in de financiële positie.

De raad heeft met deze paragraaf de mogelijkheid om kaders te stellen in het onderhoud en de onderhoudstoestand van de diverse vakgebieden. Het gewenste niveau van het onderhoud is recht evenredig met de noodzakelijke kosten om dit niveau te bereiken en te handhaven. Het is gewenst om het onderhoudsniveau op alle vakgebieden in evenwicht met elkaar te hebben, zodat een goede keuze gemaakt kan worden tussen wat minimaal vereist is en de kosten die nodig zijn om een hoger onderhoudsniveau te handhaven. Er is een meetlat opgesteld om te komen tot een beheervorm, die duurzaam, functioneel en veilig is en waarbij rekening wordt gehouden met de financiële kaders van de gemeentelijke begroting. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vier kwaliteitsniveaus. Een centrumgebied vereist bijvoorbeeld een hoger onderhoudsniveau.

Riolering/waterhuishouding

De gemeentelijke rioleringszorg is vastgelegd in de Wet milieubeheer. In 2016 is het waterketenplan en een bijbehorend gemeentelijk rioleringsplan (GRP 2017 tot en met 2021) door de raad vastgesteld. Deze plannen zijn in het samenwerkingsverband Limburgse Peelen tot stand gekomen. In deze plannen zijn maatregelen opgenomen ter bescherming van de volksgezondheid en het verbeteren van de milieuhygiëne. Op basis van de uitgangspunten uit het waterketenplan is een doorkijk gemaakt naar de noodzakelijke ontwikkelingen op watergebied.

In het GRP 2017 tot en met 2021 is het gemeentelijke beleid over het onderhoud en de gewenste verbeteringen van het gemeentelijke rioleringsstelsel vastgelegd. Hierbij is ook een doorkijk gegeven van de gevolgen van forsere regenbuien op het stelsel.

De voorgenomen verbetermaatregelen, zoals opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan, zijn geïntegreerd in het huidige meerjareninvesteringsprogramma (MIP). Het meerjareninvesteringsprogramma loopt op schema; de uitvoering van de verbetermaatregelen ook.

Het reguliere jaarlijkse cyclisch onderhoud verloopt volgens plan en er is geen sprake van achterstallig onderhoud. In 2021 is gestart met de voorbereiding voor het opstellen van een nieuw GRP met opnieuw een looptijd van 5 jaar (2022-2026). Deze nota wordt in 2022 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Openbaar Groen

Sinds april 2020 is het groenonderhoud in onze gemeente uitbesteed aan een marktpartij met een 'social return'-component en inzet van medewerkers uit de sociale werkvoorziening (SW) en participatiewet (PW) doelgroep. Het streven is om met ingang van 2024 het onderhoud van de groenvoorzieningen, de onkruidbestrijding en een aantal andere uitvoeringstaken in de openbare ruimte weer in eigen beheer uit te voeren. Wij beogen hiermee beter in te kunnen spelen op de lokale situatie door de uitvoering vanuit lokale gebiedsteams direct aan- en bij te kunnen sturen. Dit met als doel een verbetering van de kwaliteit, meer ruimte voor maatwerk en sturing op specifieke situaties, de inzet van WSW-ers, uitkeringsgerichtigden en overige medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt, met bijzondere focus op inwoners uit onze eigen gemeente. Ter voorbereiding van de voorgenomen wijziging in het groenonderhoud, wordt in 2022 een onderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek vormen de basis voor verdere besluitvorming.

Het groenonderhoud wordt uitgevoerd op basis van het Integraal Beheer Openbare Ruimte plan (IBOR) en de door de raad in 2012 vastgestelde kwaliteitsniveaus. Er is geen sprake van achterstallig kwalitatief onderhoud. Maatregelen voor het beheer van de openbare ruimte (op basis van beeldkwaliteit) zijn gekoppeld aan de daarvoor beschikbare budgetten. Op grond hiervan worden betreffende onderdelen binnen de bebouwde kom op niveau B (basis), en buiten de bebouwde kom op niveau C (laag) onderhouden volgens de kwaliteitsmeetlatcatalogus (KOR) van het CROW.

De gemeentelijke structuurvisie bevat de thema's en onderwerpen van een landschapsbeleidsplan. In plaats van een actualisering van het groenstructuurplan is in 2016 de nota Regie op Groen vastgesteld. Met deze nota is een stap gezet in het voeren van regie op groen. De beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar het Groenbeheerplan 2019-2023. Het Groenbeheerplan vormt de concrete uitwerking naar realisatie in het veld. Daarnaast bevat het een meerjarenplanning voor renovatie van groen op wijk- en buurtniveau. De nota Regie op Groen heeft gevolgen voor de kwaliteitsniveaus van het beheer openbaar groen. Differentiatie in de kwaliteitsniveaus wordt aangebracht, afhankelijk van locatie, groenfunctie en budget. Aan de hand van het groenbeheerplan worden vervolgens de werkplannen/bestekken voor de uitvoering onderhoud openbaar groen opgesteld, geactualiseerd of aanbesteed (wanneer nodig). In 2023 zal worden gestart met de voorbereiding van een nieuw groenbeheerplan 2024-2029. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de vertaling uit het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026.

Wegen

Het beheer van wegen is het systematisch plannen, budgetteren, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten die gericht zijn op de verhardingen om hun functie te laten vervullen en voor de lange termijn op economisch verantwoorde wijze mobiliteit, veiligheid en kwaliteit te waarborgen.

De wegbeheernota 2017-2021 wordt nu nog gehanteerd. In de wegbeheernota is aangegeven dat met het huidige beschikbare budget, continuering van het behaalde onderhoudsniveau basis, gegarandeerd kan worden. Er is geen achterstand in het onderhoud. In 2021 is gestart met de voorbereiding voor het opstellen van een nieuwe wegbeheernota met opnieuw een looptijd van 5 jaar (2022-2026). Deze nota wordt ter vaststelling voorgelegd aan de raad van september 2022. Het Meerjarig Investeringsplan (MIP) 2023-2026, waarin grootschalige reconstructies van wegen zijn opgenomen, wordt bij deze begrotingsbehandeling ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Verkeer

Het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025 zorgt voor een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid van de gemeente. De gemeente voldoet hiermee aan de Planwet verkeer en vervoer. Het verkeersplan fungeert enerzijds als een beleidslijn voor toekomstige plannen, anderzijds bevat het een uitvoeringsprogramma (actualisatie 2020-2025) met concrete maatregelen voor de komende jaren. In de uitvoering is geen sprake van achterstallig onderhoud. In het Meerjarig Investeringsplan (MIP) 2023-2026 zijn tot en met 2024 'algemene verkeerstechnische aanpassingen' opgenomen. Deze investeringen voorzien in concrete maatregelen om de verkeersveiligheid te optimaliseren. De provincie Limburg werkt op het gebied van mobiliteit samen met gemeenten (RMO/ SML Midden-Limburg). Onderdelen van het uitvoeringsprogramma kunnen via het RMO/SML mogelijk cofinanciering van de Provincie ontvangen.

Civieltechnische kunstwerken

Een nieuw uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026 is opgesteld. Dit plan wordt in 2022 door het college vastgesteld. Het uitvoeringsplan is de leidraad voor de jaarlijks geplande onderhoudswerkzaamheden.

Alle kunstwerken zijn geïnspecteerd om de huidige staat van de civieltechnische kunstwerken te bepalen. Naar aanleiding hiervan is een nieuwe meerjarenplanning opgesteld voor de te nemen onderhoudsmaatregelen per kunstwerk. Onderhoud wordt afgestemd met de overige geplande werkzaamheden van de gemeente, Waterschap en Provincie. Het benodigde budget is onderdeel van de post voorziening wegen. Er is geen achterstallig onderhoud.

Vanaf 2018 is, samen met het Waterschap, gestart om het beheer van het kunstwerken bestand te controleren en op elkaar af te stemmen. Dit leverde een reeks kleine kunstwerken, zoals duikers, in het buitengebied op die in beheer en onderhoud moeten komen bij de gemeente. Deze zijn nu toegevoegd in het nieuwe uitvoeringsplan.

Openbare Verlichting

De kwaliteit van de openbare verlichting is van groot belang voor de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Daarnaast spelen ook sfeer-, milieu- en energieaspecten een rol. Gezien de steeds verdergaande aansprakelijkheid van de gemeente is het belangrijk het huidige beeld weer te geven. Dit gebeurt middels het beleidsplan openbare verlichting. Hierdoor is een adequaat verlichtingsniveau geborgd, dat doelmatig en efficiënt wordt beheerd. Er is dan ook geen achterstallig onderhoud. Uitgangspunt voor het beheer is het Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023. Het voornaamste uitgangspunt is het verduurzamen van de lichtbronnen. Door het vervangen van armaturen, die zijn voorzien van een conventionele lichtbron, wordt hier invulling aan gegeven. De nieuwe armaturen worden voorzien van een LED lichtbron. Hierdoor wordt eveneens invulling gegeven aan het landelijk energieakkoord.

Gebouwen

Het beheerplan gemeentelijke gebouwen inclusief de financiële aspecten is in 2019 geactualiseerd voor de komende 10 jaar (2020-2030). Het beheerplan gebouwen is leidraad bij alle uit te voeren onderhoudswerkzaamheden. Door een onafhankelijk adviesbureau vindt inventarisatie van het onderhoud plaats waarbij is uitgegaan van de conditiemeting volgens de NEN 2767 methodiek. Voor het gemeentehuis wordt uitgegaan van een onderhoudsniveau "iets hoger dan basis" (conditiescore 2) vanwege het openbare karakter. Voor de overige gebouwen is een "basis niveau" (conditiescore 3) aangehouden. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud, daar er gewerkt wordt met een onderhoudsplan, dat elke vijf jaar geactualiseerd wordt. In het meerjarenonderhoudsplan is vooralsnog geen rekening gehouden met verduurzamen van gemeentelijke gebouwen. Bij vervanging van installaties is wel aandacht voor energiebesparing, maar voor verduurzaming zal extra budgetten beschikbaar gesteld moeten worden. Eventuele meevallers en tegenvallers worden binnen het beschikbare budget opgevangen.

Voor wat betreft de gemeenschapshuizen is in 2020 een notitie opgesteld, met als uitgangspunt het door de raad in 2011 vastgestelde beleid voor gemeenschapshuizen. Via de 1^e bestuursrapportage 2020 is € 105.000 beschikbaar gesteld voor kleinere aanpassingen aan de gemeenschapshuizen en voor nader onderzoek naar de toekomst van de gebouwen. Verdere besluitvorming is afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek. Bij de uitwerking van plannen is ook aandacht voor verduurzaming van de gebouwen

Beheerplannen

Plannen	Vastgesteld door de raad	Nieuwe planning in raad/ college	Financiële vertaling begroting/meerjarenraming	Achterstallig onderhoud
Verkeer, GVVP 2016-2025	Ja	2025	Ja	Nee
Waterketenplan 2022-2026	Ja	2022	Ja	Nee
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026	Ja	2022	Ja	Nee
Verlichtingsplan 2019-2023	Ja	2023	Ja	Nee
Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026	Ja	2022	Ja	Nee
Beheerplan Gebouwen 2020-2030	Ja	2024	Ja	Nee
Kadernota Regie op Groen 2016	Nee	n.v.t.	Nee	Nee
Aanpak hondenpoepoverlast 2021 - 2025	Nee	n.v.t.		Nee
Groenbeheerplan 2019-2023	Nee	2023	Ja	Nee
Wegbeheerplan 2017-2021	Ja	2022	Ja	Nee
Bomennota 2008-lopende	Ja	2007	Ja	Nee

Naam	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Openbare verlichting	€ 504.392	€ 504.214	€ 503.705	€ 503.692
Beheer en onderhoud wegen	€ 3.366.127	€ 3.411.270	€ 3.418.383	€ 3.519.716
Openbaar groen	€ 2.317.422	€ 2.488.375	€ 2.464.383	€ 2.462.368
Verkeer	€ 409.764	€ 414.588	€ 424.720	€ 445.276
Beheer/onderhoud riolering en waterhuishouding	€ 2.763.953	€ 2.884.944	€ 2.905.046	€ 3.016.811
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 306.240	€ 215.773	€ 218.937	€ 447.593
Onderhoud gemeenschapshuizen	€ 22.533	€ 6.532	€ 8.642	€ 8.642
<i>Begrotingscijfers zijn volgens het nieuwe BBV. Doorverdeelde salarissen en bijkomende kosten zijn verrekend in bovenvermelde kosten. Overige kosten die voorheen in doorverdelingen werden meegenomen, zoals kosten financiën/automatisering/personeel algemeen etc., zijn nu verantwoord onder overhead.</i>				

Algemeen voorbereidingskrediet

Om de uitvoering van de projecten volgens het meerjareninvesteringsplan (MIP) te kunnen realiseren is het noodzakelijk om de voorbereiding een jaar eerder te starten dan vermeld in het MIP.

Hiervoor is jaarlijks een algemeen voorbereidingskrediet ad € 250.000 nodig voor alle kredieten die in het MIP zijn opgenomen. In het jaar dat een bepaald project in het MIP is opgenomen, worden gemaakte voorbereidingskosten overgeheveld naar het krediet voor dat project. Op dit voorbereidingskrediet wordt niet afgeschreven.

Deze werkwijze is bepaald in de 1^e bestuursrapportage 2013.

Naast bovenstaande investeringen van het MIP kunnen ook in de loop van het jaar nieuwe investeringen worden voorbereid. Deze staan dan nog niet op het MIP vermeld. Ook voor deze investeringen geldt dat voorbereidingskosten worden gemaakt voordat een kredietvoting aan de raad wordt voorgelegd.

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad binnen het genoemde voorbereidingskrediet bestedingen te doen voor het maken van voorbereidingskosten voor (nieuwe) investeringen.

Als de raad afwijzend besluit over de kredietvoting, dan moeten de gemaakte voorbereidingskosten ten laste gebracht worden van de reserve vermindering kapitaallasten. Wordt het krediet wel gevoteerd, dan worden de voorbereidingskosten overgebracht naar het gevoteerde krediet.

3.4 Financieringsparagraaf

Verordening 212, Artikel 15:

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op:

- a. Kasgeldlimiet*
- b. Renterisiconorm*
- c. Berekening van het emu-saldo (bij de begroting)*

Financieringsstatuut

De Wet Fido stelt regels voor het financieringsgedrag van de decentrale overheden, met name gaat het om regels voor het beheersen van financiële risico's, zowel op aangetrokken als op uitgezet geld en voor het beheer van de treasury. In het Financieringsstatuut is de beleidsmatige kant van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstelling, richtlijnen en limieten.

In september 2019 is het Financieringsstatuut van de gemeente Echt-Susteren herzien en vastgesteld door het college.

Kredietrisico op verstrekte leningen.

Tot 1994 werden leningen voor sociale woningbouw door de gemeente aangetrokken en verstrekt aan de woningcorporaties. Het saldo van de leningen aan de woningcorporaties bedraagt € 1.445.000 per 1 januari 2022. Al deze leningen zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Vanaf 1994 trekken woningcorporaties zelf geldleningen aan die eveneens worden ondergebracht bij het WSW.

De gewaarborgde geldleningen voor een bedrag van € 932.000 voor zorginstellingen, verenigingen en gemeenschapshuizen betreffen leningen die toegestaan zijn volgens het Financieringsstatuut.

Samenstelling leningenportefeuille en spreiding renterisico.

Volgens de staat van de vaste leningen, behorende bij de begroting 2023 bedraagt de restant schuld, inclusief de leningen voor woningbouw, per 1 januari 2023 € 63.780.000.

De lasten van rente voor 2023 worden begroot op € 711.000. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt daarom 1,11%.

Het effectief percentage bedraagt 1,03%. Dit is het percentage exclusief de leningen ter financiering van de woningbouw. De hieruit voortvloeiende lasten worden van de betreffende corporaties terugontvangen. Wanneer de markt daartoe aanleiding geeft en de bepalingen in de betreffende contracten de mogelijkheid bieden, converteren wij waardoor ruimte ontstaat voor door de raad te formuleren nieuw beleid zonder extra belasting voor de inwoners.

Financieringen en beleggingen en af te sluiten transacties

Binnen de marges van het contract van de integrale dienstverlening van onze rekening-courant met de BNG (kredietmaximum € 2.000.000) en de bepalingen van de wet FIDO, waarbij een kasgeldlimiet van 8,5% wordt gehanteerd van de uitgaven op de exploitatie van het betreffende begrotingsjaar € 88.901.000), wordt geprobeerd de bedrijfsvoering voor het jaar 2023 vorm te geven.

Meerjarige liquiditeitenplanning

Voor de normale exploitatielasten wordt uitgegaan van het principe dat jaarlijkse uitgaven worden voldaan uit de jaarlijkse inkomsten. Voor een goede liquiditeitenplanning zijn twee zaken van belang, namelijk de verwachte investeringen en de renteontwikkeling op korte en op lange termijn.

Voor de investeringen wordt uitgegaan van het meerjareninvesteringsplan. De renteontwikkeling wordt dagelijks bijgehouden en maandelijks met de portefeuillehouder financiën besproken. Als de renteontwikkeling daarvoor aanleiding geeft wordt in direct overleg met de portefeuillehouder gehandeld, om mogelijke renterisico's te beperken. Naast de investeringen worden ook in de liquiditeitenplanning meegenomen de eventuele verkoopopbrengsten uit het grondbedrijf. Door deze aspecten regelmatig te monitoren wordt optimaal gebruik gemaakt van de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

Schatkistbankieren

Het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Het wetsvoorstel verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten op grond van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan.

Voor Echt-Susteren heeft het schatkistbankieren relatief weinig gevolgen. Doordat er fors geïnvesteerd wordt, moeten financiële middelen aangetrokken worden. De middelen die niet direct nodig zijn, worden tegen 0% "geparkeerd" bij de schatkist..

In 2019 is besloten tot het aantrekken van financieringsmiddelen voor een totaalbedrag ad € 40 miljoen tegen verschillende looptijden. Voorwaarde was en is dat de rente negatief moet zijn. Ná de onzekere periode in november 2019 is de rente weer stilaan gestegen, totdat eind januari 2020 de rente voor lang geld weer begon te dalen. Op 9 maart 2020 werd de rente voor het eerst negatief en zijn toen twee lineaire geldleningen van € 10 miljoen elk aangetrokken. Een geldlening met een looptijd van 15 jaar en een rente van -/- 0,11%. De tweede geldlening met een looptijd van 20 jaar en een rente van -/- 0,02%. Per 15 oktober 2020 is de rente weer gedaald en is nog een geldlening afgesloten van € 10 miljoen met een looptijd van 20 jaar tegen een rente van -/- 0,035%. Met de aangetrokken € 30 miljoen kunnen investeringswerken en aflossingen van langlopende schuld gefinancierd worden. De middelen die niet direct nodig zijn worden tegen 0% "geparkeerd" bij de schatkist. Op 31 augustus 2022 was het saldo bij de schatkist € 22.757.000.

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) en Wet tot aanpassing van het sanctiemechanisme voor decentrale overheden van de Wet houdbare overheidsfinanciën

De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) bevat het benodigde wettelijke instrumentarium voor het bereiken en in stand houden van houdbare overheidsfinanciën. De kern van de wet is verankering van de Europese begrotingsafspraken en de bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren om aan deze afspraken te voldoen. De meest in het oog springende daarvan is het bereiken van begrotingsevenwicht op middellange termijn. Met deze afspraak wordt uitdrukking gegeven aan de noodzaak van een houdbare EMU-schuld. De beheersing van het EMU-saldo is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Rijk en de decentrale overheden. De eindverantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën als geheel ligt bij het Rijk. Om deze verantwoordelijkheid in te kunnen vullen, heeft het Rijk, in het bijzonder de Minister van Financiën, de instrumenten daarvoor nodig. De inkomsten en uitgaven van de decentrale overheden staan niet onder de directe invloed van het Rijk. Het huidige artikel 6 van de Wet Hof biedt de Minister van Financiën de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen via een sanctiemechanisme. Met deze wetwijziging wordt het sanctiemechanisme vervangen door een correctiemechanisme. Met het correctiemechanisme bestaat de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen bij een dreigende, meerjarige, overschrijding van de vastgestelde norm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden. Het correctiemechanisme treedt alleen in werking als de macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden structureel wordt overschreden. Het opleggen van sancties aan de decentrale overheden op grond van het correctiemechanisme is pas mogelijk als op realisatiebasis sprake is van de overschrijding van de tekortnorm.

N.B. De sanctie bestaat uit een korting op het gemeentefonds als op macroniveau de gemeenten een overschrijding van dit EMU-saldo veroorzaken. De individuele gemeente heeft daarop geen invloed.

Meerjarige ontwikkeling financiering

Om een beeld te vormen van onze gemeentelijke schuldpositie kan men werken met diverse ratio's. Vaak komen hier echter cijfers uit die van toepassing zijn voor het bedrijfsleven, maar in mindere mate geschikt zijn voor de lagere overheid. Daarom wordt gekozen voor een andere insteek om toch een oordeel te kunnen vormen over onze gemeentelijke schuldenpositie. Men kan zich de vraag stellen: wanneer is de schuld te hoog? In zijn algemeenheid kan men zeggen dat de schuld te hoog is als deze

meer bedraagt dan 150% van de exploitatie-uitgaven. Voorzichtigheid is geboden als de schuld tussen de 100% en 150% van de exploitatie-uitgaven bedraagt.

Schulden nemen door de rentelasten meerjarig begrotingsruimte in. Als de rentelasten te hoog oplopen, wordt te zeer beslag gelegd op de begrotingsruimte, waardoor geen ruimte meer overblijft voor reguliere activiteiten.

In onderstaande tabel zijn opgenomen de saldo van de geldleningen per 31-12 van het dienstjaar evenals de betaalde rente behorende bij deze geldleningen en de exploitatietotalen per 31-12 van het dienstjaar.

In de laatste kolom wordt de verhouding weergegeven tussen de schuld en het exploitatietotaal. Geconcludeerd mag worden dat onze gemeente met een percentage schuld van 65,43% in relatie tot het exploitatie totaal voor 2023 zich in de veilige zone bevindt.

Saldo per	Saldo vaste geldleningen	Betaalde rente	Exploitatie-totaal begroot	Schuld exploitatie-totaal in procenten
31-12-2010	€ 62.438.985	€ 2.189.949	€ 66.209.000	94,31%
31-12-2011	€ 51.523.928	€ 2.105.744	€ 69.796.000	73,82%
31-12-2012	€ 33.493.729	€ 1.852.055	€ 67.850.000	49,36%
31-12-2013	€ 54.967.283	€ 1.433.187	€ 65.269.000	84,22%
31-12-2014	€ 47.553.356	€ 1.320.564	€ 65.939.000	72,13%
31-12-2015	€ 48.801.828	€ 1.150.286	€ 82.672.000	59,03%
31-12-2016	€ 50.043.000	€ 1.018.045	€ 80.682.000	62,02%
31-12-2017 *)	€ 54.828.000	€ 943.000	€ 77.956.000	70,33%
31-12-2018	€ 50.801.000	€ 1.199.000	€ 73.829.000	68,81%
31-12-2019	€ 46.840.000	€ 1.111.000	€ 76.056.000	61,59%
31-12-2020 **)	€ 77.478.000	€ 1.007.000	€ 78.267.000	98,99%
31-12-2021	€ 69.387.000	€ 888.000	€ 77.073.000	90,03%
31-12-2022	€ 63.780.000	€ 796.000	€ 85.797.000	74,34%
31-12-2023	€ 58.170.000	€ 711.000	€ 88.901.000	65,43%
31-12-2024	€ 52.576.000	€ 625.000	€ 83.973.000	62,61%
31-12-2025	€ 46.379.000	€ 542.000	€ 89.525.000	51,81%
31-12-2026	€ 42.179.000	€ 476.000	€ 85.413.000	49,38%

*) De te betalen rente is in 2017 lager doordat een kasgeldlening ad € 20.000.000 is afgesloten met een negatieve rente.

**) Het saldo van de schuldenlast is weliswaar gestegen, maar de rentelast is gedaald.

Renterisiconorm

Voor de leningen is van belang de wettelijke renterisico norm. Door deze normstelling, zijnde 20% van het begrotingstotaal aan het begin van het dienstjaar, wordt een kader gesteld om openbare lichamen tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te laten komen, dat het renterisico op grond van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren. Een verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten en baten in enig jaar. Voor de berekening van het renterisico moet modelstaat B opgesteld worden.

Modelstaat B

- Renterisico vaste schuld over de jaren 2023-2026
- Gemeente Echt-Susteren
- Provincie Limburg

Toelichting: renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm

Modelstaat B wordt eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder gezonden. Op deze staat wordt het renterisico van de komende vier jaren gerapporteerd. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico heeft betrekking op het gehele openbare lichaam, zoals ook op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komend jaar. Het komend jaar is 2022.

(Bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisiconorm	2023	2024	2025	2026
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	5.610.000	5.594.000	6.197.000	4.199.000
3	Renterisico 1 + 2	5.610.000	5.594.000	6.197.000	4.199.000
4	Renterisiconorm	17.780.000	17.780.000	17.780.000	17.780.000
5a = 4 > 3	Ruimte onder Renterisiconorm	12.170.000	12.186.000	11.583.000	13.581.000
5b = 3 > 4	Overschrijding Renterisiconorm				

Berekening renterisiconorm		2023
4a	Begrotingstotaal	88.901.000
4b	Percentage regeling	20%
4 = (4a x 4b / 100)	Renterisiconorm	17.780.000

Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage.

Begrotingstotaal 2023	€ .88.901000
Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet: € 88.901.000 x 8,5% =	€ .7.557.000

Toelichting kasgeldlimiet

Rapportage van over- en overschrijding van de kasgeldlimiet vindt plaats via de financieringsparagraaf bij de Jaarrekening en bij de Begroting. In de begroting worden opgenomen de kwartaalstaten van het 3^e en 4^e kwartaal 2021 en 1^e en 2^e kwartaal 2022. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichthouder daarvan op de hoogte gesteld, zo enigszins mogelijk ruim voorafgaand aan de derde overschrijding. In een plan van aanpak moet aangegeven worden hoe opnieuw aan de kasgeldlimiet te voldoen. Dit plan moet door Gedeputeerde Staten goedgekeurd worden.

Zoals uit bijgevoegde kwartaalstaten blijkt, was er in het 3^e en 4^e kwartaal 2021 en in het 1^e en 2^e kwartaal 2022 geen overschrijding van de kasgeldlimiet.

Berekening EMU-saldo

Beheersing van het EMU-saldo begint met een goede informatievoorziening, ook over het begrote EMU-saldo van de lokale overheid. Het EMU-saldo moet over alle jaren van de meerjarenbegroting gepresenteerd worden, daarom voor de jaren 2023 tot en met 2026. De berekening is als bijlage opgenomen in deel II van deze begroting.

Renteschema

In artikel 13 van het besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten is opgenomen in de financieringsparagraaf inzicht moet worden gegeven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand renteschema staan de gevraagde gegevens vermeld.

Renteschema		
De externe rentelasten over de korte en lange financiering		662.740
De externe rentebaten (idem)		-/- 58.756
Saldo rentelasten en baten		603.984
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	8.200	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-/- 28.645	
De rentebaai van doorverstrekte leningen als daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 66.256	
De rente van de kasgeldlening Bocage die moet worden doorverdeeld	-/- 17.500	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-/- 104.201
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		499.783
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/- 499.783
Renteresultaat op het taakveld Treasury		0

Modelstaat A

Liquiditeitspositie over het 3^e en 4^e kwartaal 2021 en het 1^e en 2^e kwartaal 2022 Provincie Limburg

Berekening liquiditeitspositie

Op deze staat moet eenmaal per kwartaal de gemiddelde liquiditeitspositie over het voorgaande kwartaal worden ingevuld. Het gaat hierbij om de gemiddelde liquiditeitspositie van het gehele openbare lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Schuldverhoudingen tussen de algemene dienst en bedrijven of andere takken van dienst moeten niet worden opgenomen. De staten moeten op kwartaalbasis worden verstuurd naar de toezichthouder. De staten over de kwartalen van het afgelopen jaar worden ook als onderdeel van de financieringsparagraaf in het jaarverslag over het voorgaande jaar naar de toezichthouder gezonden.

Bij het bepalen of een lening tot een korte schuld gerekend kan worden, moet rekening worden gehouden met de gehanteerde derivaten. Uitgangspunt hierbij is dat het resultaat van de onderliggende lening en het derivaat telt. Een lange vastrentende lening waarop een derivaat wordt afgesloten, met als gevolg een variabele (bv. 3-maands) rente, heeft een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en moet tot de korte schuld worden gerekend.

Bedragen x € 1.000

	maand	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal
(1) Vlottende (korte) schuld	1	500	5.550	5.000	5.551
	2	600	6.250	5.000	5.001
	3	550	5.000	5.050	5.000
(2) Vlottende middelen	1	30.874	31.799	35.235	29.053
	2	28.233	29.668	27.301	27.380
	3	30.014	30.989	27.323	29.991
(3) Netto vlottende schuld (+) overschot (-)	1	- 30.374	- 26.249	- 30.235	- 23.502
	2	- 27.633	- 23.418	- 22.301	- 22.379
	3	- 29.464	-25.989	- 22.273	-24.991
(4) Gemiddelde netto vlottende schuld (+) Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		-29.157	- 25.219	- 24.936	-23.624
(5) Kasgeldlimiet		6.651	6.651	7.293	7.293
(6a) Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		35.808	31.870	32.229	30.917
(6b) Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)					
<u>Berekening kasgeldlimiet</u>					
De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage (post 8).					
(7) Begrotingstotaal		77.073	77.073	85.797	85.797
(8) Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage		8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(9) Kasgeldlimiet: 7 x 8 : 100		6.551	6.551	7.293	7.293

Toelichting

Post 1: het gezamenlijk bedrag van

1. De opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar
2. De schuld in rekening-courant
3. De voor een termijn van korter dan één jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden
4. Overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld

Post 2: het gezamenlijk bedrag van

5. De contante gelden in kas

6. De tegoeden in rekening-courant

7. De overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

Post 7: stand van de begroting per 1 januari van het betreffende jaar.

3.5 Paragraaf bedrijfsvoering

Verordening 212: Artikel 18: In de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op:

*Omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand
Percentage ziekteverzuim*

Organisatie-ontwikkeling

Om onze dienstverlening te garanderen is het noodzakelijk dat de organisatie steeds kan inspelen op de veranderende behoeften van de samenleving. Dit vereist een flexibele organisatie die inzet op effectiviteit en continu streeft naar verbetering. Hier wordt invulling aan gegeven vanuit de volgende vier ontwikkelingsporen.

- Professionalisering:
De medewerker is de professional, hij is goed gekwalificeerd en is specialist in zijn vakgebied. Naast de tijd die de medewerker besteedt aan inhoudelijke taken en werkzaamheden is ruimte nodig om te werken aan eigen ontwikkeling en aan de ontwikkeling van de organisatie als geheel. De leidinggevende stimuleert deze ontwikkeling, geeft coachend leiding en vertrouwen.
- Optimaliseren werkomgeving:
Faciliteiten zoals huisvesting en ICT-voorzieningen zijn een belangrijk onderdeel van aantrekkelijk werkgeverschap. Mogelijkheden als hybride werken, autonomie en regelvrijheid dragen bij aan het aantrekken van de juiste professionals en aan het behouden van vitale en goed gekwalificeerde medewerkers.
- Continue verbeteren:
Door de wendbaarheid van de organisatie te vergroten kan op de juiste manier worden ingespeeld op de steeds sneller veranderende wereld om ons heen. Van activiteitgericht naar procesgericht werken op basis van proces- en zaakgericht werken, Lean en stimulerend leiderschap.
- Aandacht voor medewerkers:
Betrokken en bevlogen medewerkers zijn cruciaal voor het succes van de organisatie. Leidinggevendenden moeten dan ook voldoende tijd besteden aan coaching en begeleiding van medewerkers. En om medewerkers nog meer te betrekken bij de organisatie wordt onder andere ingezet op het organiseren van ontmoetingen en sociale activiteiten.

De ontwikkeling van de organisatie wordt vormgegeven via een meerjarige programmatische aanpak.

Human Resource Management (HRM)

E-HRM: Nieuw HRM & Payroll softwarepakket

Eind 2021, begin 2022 heeft er een aanbesteding plaatsgevonden voor een nieuw E-HRM systeem voor de vier organisaties. Deze is in het 1^e kwartaal 2022 afgerond en het implementatietraject is in volle gang. Het systeem wordt in januari 2023 in gebruik genomen. Minimaal alle bestaande digitale processen zijn dan operationeel en uitgebreid met functionaliteiten die wenselijk en haalbaar zijn. De verdere optimalisering van het systeem loopt ook in 2023 nog door.

In december 2022 worden de gebruikers geïnformeerd over het nieuwe systeem en uiterlijk januari 2023 wordt gestart met het opleiden van de gebruikers.

Salarisafspraken

Er is voor het jaar 2023 nog geen nieuwe cao Gemeenten vastgesteld per 1 augustus 2022.

Werkgevers en de vakbonden zijn hierover nog in overleg. Belangrijke onderwerpen waarover nog afspraken gemaakt moeten worden zijn o.a. hybride werken en duurzaam verplaatsen, bovenwettelijke sociale zekerheid, toelagen, duurzame inzetbaarheid en een passende loonontwikkeling.

De verwachting is dat er vóór het einde van 2022 een nieuwe cao komt. Dan wordt ook pas duidelijk welke financiële consequenties deze met zich meebrengt. In de meerjarenbegroting 2023-2026 is een stelpost opgenomen voor cao-ontwikkelingen.

Arbeidsmarktbeleid

Het aanbod op de arbeidsmarkt is beperkt en dat leidt tot continuïteitsrisico's. Om de gezamenlijke positie op de arbeidsmarkt te versterken is er begin 2022 een project gestart. De eerste stap is de arbeidsmarktcommunicatie en wervingsprocessen te verbeteren. Vervolgens wordt er een gezamenlijke visie ontwikkeld op strategisch arbeidsmarktbeleid. De realisatie van dit project loopt door naar 2023.

Arbeidsomstandigheden (arbo)

In 2021 is in werksessies met deelname van preventiemedewerkers, OR-afgevaardigden van de vier MER-organisaties en HRM gewerkt aan een gemeenschappelijk arbobeleidsplan voor de jaren 2022 – 2026. Het arbobeleid vormt de kapstok waaronder overige arbo gerelateerde onderwerpen een plaats gaan krijgen. Denk hierbij aan het harmoniseren van activiteiten in het kader van arbo, en verder ontwikkelen/harmoniseren van beleid. De verwachting is dat nog in 2022, na vaststelling van het arbobeleidsplan, gestart kan worden met de eerste vervolgacties uit dit plan.

Vanaf 1 januari 2021 is er één bedrijfsarts voor de vier organisaties. De dienstverleningsovereenkomst met de nieuwe bedrijfsarts loopt tot 1 januari 2023. Hierna is het jaarlijks mogelijk de overeenkomst te verlengen met telkens een jaar. Voordat overgegaan wordt tot verlenging van de overeenkomst vindt er eind 2022 nog een evaluatie plaats.

Opleiden en ontwikkelen

Met het jaarlijks opleidingsbeleid wordt mede invulling gegeven aan de ontwikkeling van medewerkers, leidinggevend en de organisatie als geheel. Om te zorgen voor continue groei van kennis en kunde gemeentebreed en optimale aansluiting bij de ontwikkelingen per vakgebied, worden organisatie- en teambreed opleidingstrajecten opgezet en individuele opleidingsmogelijkheden aangeboden.

HR21 en resultaatgesprekken

Gemeente Echt-Susteren maakt gebruik van de functiebeschrijvingen van het functiewaarderingssysteem HR21. In 2021 is gestart met het opstellen van resultaatbeschrijvingen per functie. Vervolgens zijn ook de competenties per functie toegevoegd. Daarnaast is er een methode voor het vastleggen van resultaatafspraken in een resultaatformulier ontwikkeld. Op deze manier kunnen medewerkers en leidinggevend afspraken over de resultaatgebieden van de functie, persoonlijke ontwikkeling en werktijd, -plek en planning vastleggen en monitoren. 2022 was beoogd als proefjaar om te experimenteren met deze methode met als doel afspraken vast te leggen en te evalueren. Omdat er door hoge werkdruk, vacatures, ziekte en actuele prioriteiten in de afgelopen periode onvoldoende ervaring is opgedaan met het gebruik van het resultaatformulier, is experimenteerjaar 2022 met een jaar verlengd. Op basis van de resultaten van het experiment zal bekeken worden in welke vorm het formulier officieel kan worden vastgesteld en welke invloed dit heeft op de HR gesprekscyclus.

Personeelsplanning

Een goede match tussen (bestuurlijke) opgaven en medewerkerscapaciteit is evident. Om hier vorm aan te geven vervolgt gemeente Echt-Susteren het ingezette SPP-traject. Met deze Strategische PersoneelsPlanning (SPP) verkrijgt het management cyclisch inzicht met welke HR-interventies de personele inzet geoptimaliseerd kan worden. Personeelsplanning, organisatieontwikkeling, opleiden en resultaatgesprekken kennen daarin een grote onderlinge verbondenheid en kunnen dan ook niet los van elkaar worden opgepakt.

HRM-kengetallen

Leeftijdsofbouw per 30 juni 2022							
	Totaal	< 25	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55-59	> 60
Totaal aantal medewerkers	136	1	18	31	34	27	25
mannen	81		10	21	17	18	15
vrouwen	55	1	8	10	17	9	10

Deeltijdfactor per 30 juni 2022		Aantal		Percentage	
	TOTAAL	Fulltime	Parttime	Fulltime	Parttime
Totaal aantal medewerkers	136	96	40	71%	29%
Mannen	81	75	6	94%	6%
vrouwen	55	21	34	38%	62%

Peildatum 30 juni 2022

Ontwikkeling personeelsbestand	
2017	151,54 fte
2018	126,08 fte
2019	126,53 fte
2020	126,85 fte
2021	129,47 fte
2022	132,47 fte
Per 1 juli 2017 zijn onderdelen Bedrijfsvoering overgegaan naar het Servicecentrum MER.	

Ontwikkeling gemiddeld ziekteverzuimpercentage	
2016	4,78%
2017	5,48%
2018	4,08%
2019	4,22%
2020	6,41% ²⁴⁾
2021	7,27% ²⁵⁾
2022	7,24%

Schaalbezetting per 30 juni 2022		
Schaal	Aantal medewerkers	%
0 t/m 3		
4 t/m 6	18	13%
7 t/m 9	54	40%
10 t/m 12	60	44%
13 en hoger	4	3%
Totaal		100,0%

²⁴⁾ In de begroting 2021 stond voor 2020 een onjuist percentage

²⁵⁾ Het ziekteverzuimpercentage ligt boven het landelijk gemiddelde voor vergelijkbare gemeenten (5,8 % in 2021). Het hogere verzuim heeft te maken met enkele langdurig zieken.

Indicatoren/kengetallen (wettelijk voorgeschreven)	
Formatie fte per 1.000 inwoners	4,18 fte
Bezetting fte per 1.000 inwoners	4,13 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 403
Kosten externe inhuur als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2,64%
Overhead in % van totale lasten	8,08%

Financiën

Beleids- en budgetcyclus

In 2023 worden de volgende producten uit de beleids- en budgetcyclus (BBC) aan de raad aangeboden:

Raad	Product
Juni/juli	jaarrekening 2022
Juni/juli	1 ^e bestuursrapportage 2023
Juni/juli	kadernota 2024
November	begroting 2024
December	2 ^e bestuursrapportage 2023

In november 2023 wordt de nieuwe nota reserves en voorzieningen 2023 aan de raad voorgelegd.

Kostentoerekening

Omdat medewerkers van de gemeente ook werken aan investeringen en grondexploitaties, worden uurkosten hiervan toegerekend aan bedoelde investeringen en exploitaties. Dit is gerechtvaardigd vanuit het oogpunt van kosten toerekenen waar ze thuishoren en is ook bedrijfseconomisch gebruikelijk.

Relatie met programma's

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke organisatie maar ook de 'bestuurlijke' organisatie. De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Het slagen van de programma's is voor een belangrijk deel afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Er is een samenhang tussen het programma Bevolking en Bestuur en de paragraaf Bedrijfsvoering. De paragraaf richt zich op de reguliere operationele kaders terwijl het programma zich meer richt op de relatie tussen de inwoners en de gemeente.

Informatisering

Informatisering is een dynamisch werkterrein door de vele en frequente maatschappelijke, technologische en wettelijke ontwikkelingen. Servicecentrum MER neemt hierin de regie ("initieënd op de inhoud en sturend op het proces") om samen met de deelnemende gemeenten te komen tot een beleid dat in de eerste plaats gericht is op kostenbesparing (uniforme oplossingen), kwaliteit (moderne oplossingen) en veiligheid. Essentieel is dat landelijke ontwikkelingen als Common Ground en Samen Organiseren maximaal omarmd worden en bepalend zijn voor het beleid.

In veel ontwikkelingen heeft een goede invulling van informatievoorziening en automatisering een belangrijke en steeds meer bepalende rol. Zo is moderne digitale dienstverlening uitsluitend mogelijk met moderne ICT en voor de invoering van de Omgevingswet is beschikbaarheid van en aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zelfs randvoorwaardelijk. Om alle relevante ontwikkelingen goed te volgen én om deze goed te vertalen – binnen de beleidskaders – in effectieve en efficiënte oplossingen zorgt servicecentrum MER voor uitvoerbare adviezen en desgewenst voor implementatie.

Omdat er een spanningsveld is tussen beschikbare en gevraagde capaciteit voor advisering en implementatiebegeleiding wordt portfoliomanagement verregaander ingevoerd om gezamenlijk de juiste prioriteiten te stellen. Daarnaast wordt meer dan voorheen, gebruik gemaakt van elders opgedane ervaringen.

Wat zijn voorwaarden om de beoogde resultaten te behalen?

- Een voldoende personele invulling van de formatie. De formatieve ruimte en de middelen zijn er, maar een kwalitatief goede invulling blijkt in de huidige arbeidsmarkt en binnen de bestaande kaders zeer moeilijk.
- Samenwerking op basis van co-creatie en coproductie.
- Digitalisering en harmonisering van processen, gegevens- en informatiestromen binnen de gemeentelijke processen. Dit geldt met name voor de efficiencyvoordelen binnen informatiebeheer.
- Beperkt optreden van risico's, zoals genoemd in de risicoparagraaf.

Automatisering

Het professioneel beheren en onderhouden van een complexe ICT-infrastructuur is nodig om medewerkers in de gemeenten en servicecentrum MER optimaal te ondersteunen en anderzijds om gegevensveiligheid te garanderen. Naast het reguliere beheer en onderhoud ('going business') wordt in 2023 verder gewerkt aan het up-to-date houden van de basisinfrastructuur:

- Rationalisatie van oplossingen om beheerslast en kosten zo laag mogelijk te houden;
- Minimaliseren van technische beveiligingsrisico door meer uniformeren en standaardisatie.

In de nasleep van de coronapandemie wordt ingezet op hybride werken, deels op kantoor en deels thuis. De rol van de moderne werkomgeving hierin is onmiskenbaar. Deze moet het mogelijk blijven maken om tijds- en plaats onafhankelijk te kunnen blijven werken. Het gebruik van een digitaal samenwerkingsplatform is hierin onmisbaar. In het kader van deze samenwerking worden in 2023 de volgende stappen gezet voor het verder faciliteren van digitale samenwerkingsmogelijkheden, waarbij digitaal vergaderen en samenwerken aan bestanden een groot onderdeel is.

Het verder professionaliseren van de dienstverlening door middel van ontwikkeling van onze medewerkers is een speerpunt. Evenals het meten en waar nodig moderniseren van de prestatieafspraken in zowel een producten- en dienstencatalogus en een uitvoeringsplan.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging kent twee sporen, namelijk:

1. Technische maatregelen;
2. Organisatorische maatregelen ("awareness").

De technische maatregelen in onze basisinfrastructuur zijn al geruime tijd op peil en worden in dit kader ook op peil gehouden. Digitale kwetsbaarheid is en blijft hierin een groot aandachtspunt. Dit manifesteert zich in adequate ondersteuning en ingrepen achteraf maar vooral in het beschikbaar stellen van kennis over dit onderwerp aan alle medewerkers vooraf. Informatiebeveiliging focust zich daarnaast ook op de dit vraagstuk bij het implementeren van nieuwe systemen en werkwijzen.

In 2023 zal het Servicecentrum MER de regierol, nog meer dan in de afgelopen jaren, op zich nemen.

Bescherming persoonsgegevens (privacy)

De Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vormt het kader van privacywetgeving dat uniform geldt in Nederland en in de rest van de Europese Unie. In de AVG wordt geregeld hoe er moet worden omgegaan met persoonsgegevens.

In 2023 speelt het beschrijven van de werkprocessen en de daaraan gekoppelde risico inventarisatie een hoofdrol. In samenwerking met de betreffende proceseigenaren worden de risico's beschreven en wordt er in gezamenlijkheid gewerkt aan het reduceren van deze risico's.

Juridische zaken

Vanuit de gemeentelijke organisatie en Servicecentrum MER (Omgevingsdienst, Sociaal Domein en Bedrijfsvoering) wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de juridische vraagbaak- en controlfunctie. Hierdoor kunnen juridische risico's al in de voorfase worden afgewend. De verwachting is dat de juridische vraagbaak- en controlfunctie in 2023 zich doorzet en dat er meer juridisch advies wordt ingewonnen op verschillende beleidsterreinen. Ook in 2023 wordt het mandaatregister op het terrein van de uitvoeringstaken van de MER-partners op nieuwe wetgeving (o.a. Wet Schuldhulpverlening) geharmoniseerd. Gelet op de ervaren inefficiënties tussen de MER-partners in het bezwarenproces wordt er gestreefd naar harmonisatie en uniformering in de administratieve afhandeling van het bezwaarproces. Daartoe is een projectgroep ingesteld die de mogelijkheden onderzoekt en verkent om te komen tot een gezamenlijke bezwaarschriftencommissie ten behoeve van de Omgevingsdienst en het Sociaal Domein van het Servicecentrum MER.

In vergelijking tot voorgaande jaren is het aantal bezwaren redelijk stabiel gebleven met soms een uitschieter. Deze uitschieters zijn meestal het gevolg van beleids- en wetswijzigingen. Meer dan voorheen is ook ingezet op premediation wat in diverse gevallen tot een minnelijke oplossing dan wel het intrekken van het bezwaarschrift heeft geleid. Door het intensiveren van de aanpak van ondermijning bestaat de verwachting dat er in 2023 meer (extern) juridisch advies wordt ingewonnen en dat daarmee samenhangend ook een toename van het aantal bezwaar- en beroepschriften te verwachten is.

Er is een lichte tendens merkbaar waarbij er verzoeken worden gedaan op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en soms de Wet Hergebruik Overheidsinformatie.

De Wet Open Overheid (Woo) is per 1 mei 2022 in werking getreden. De wet geeft regels over het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De wet verplicht overheidsorganisaties documenten in elf categorieën (wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuurstaken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen en klachten) actief openbaar te maken, welke taak mogelijk extra formatie meebrengt. Deze wet vervangt de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob). De verwachting is dat in 2023 ook veelvuldig een beroep wordt gedaan op de Woo voor het toezenden van informatie inzake bestuurlijke aangelegenheden.

Bij de afhandeling van klachten wordt zoveel mogelijk de minnelijke procedure toegepast omdat dit in veel gevallen tot een voor alle betrokkenen positief resultaat leidt. Voor de afhandeling van klachten over het Servicecentrum MER geldt dat de ontvangst en registratie van die klachten en ook de bewaking van de procedure bij de moedergemeente ligt. Dit vanwege de regierol van de moedergemeente ten opzichte van Servicecentrum MER. Dit heeft tot voordeel dat er veel meer zicht is op de aard en omvang van het aantal klachten. Daarnaast kan een klacht, respectievelijk de afwikkeling ervan, bijdragen aan verbetering van de dienstverlening. Verder worden de gevolgen van de Omgevingswet die op 1 januari 2023 in werking treedt inzichtelijk gemaakt en wordt op de wijzigingen voor de organisatie zoveel mogelijk geanticipeerd.

Facilitaire Zaken

Doorontwikkeling facilitaire dienstverlening

De professionalisering van de interne dienstverlening wordt in 2023 verder doorgezet.

Herinrichting representatieve ruimtes

Na de aanpassing van de kantoorruimtes van de burgemeester tot de directeur, worden in 2023 de kantoorruimtes van de wethouders en de bestuurscirkel opgeknapt. De vergaderruimtes in het gemeentehuis en op de gemeentewerf zijn reeds voorzien van moderne vergaderapparatuur, daar wordt voor alle bestuurderskamers ook in geïnvesteerd. Daarnaast wordt een plan gemaakt voor de aanpassing van de Trouwzaal en de Raadzaal. Het eerder opgestelde huisvestingsconcept wordt bij alle toekomstige verbouwingen als basis gebruikt.

Gemeentelijke evenementen

In 2023 wordt de gebruikelijke facilitaire ondersteuning geleverd bij in- en externe evenementen die (mede) door de gemeente worden georganiseerd. In het kader van het 20-jarig bestaan van de gemeente Echt-Susteren in 2023 wordt voor onze inwoners een open dag georganiseerd.

De alsmat groeiende behoefte aan ondersteuning vanuit de gemeente bij evenementen heeft een behoorlijke impact op de gemeentelijke organisatie.

Gevolgen Corona maatregelen

Vanaf 2020 is de hele wereld in de ban van de medische, economische, financiële en maatschappelijke gevolgen die het coronavirus heeft veroorzaakt. Ook de gemeente merkt de gevolgen van de crisisbestrijding door de overheid. Zowel aan de uitgaven als aan de inkomstenkant loopt de gemeente risico.

In de jaarrekening 2019 is hierover voor het eerst melding van gemaakt. Dit gebeurde door het opnemen van een tekstpassage in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen en in de rubriek *'gebeurtenissen na balansdatum'* in deel II van diezelfde jaarrekening 2019.

Het grootste gedeelte van de bevolking is inmiddels gevaccineerd tegen het virus waardoor het virus minder gevolgen lijkt te hebben voor de gezondheid. De steunmaatregelen die voorgaande jaren zijn ingezet om bedrijven en inwoners tijdens deze crisis te ondersteunen zijn inmiddels ook beëindigd.

Per ultimo juli 2022 kan niet concreet worden aangegeven in hoeverre toekomstige mutaties van het virus financieel en maatschappelijk invloed gaan hebben in het volgend jaar.

Rechtmatigheidsverantwoording

In voorgaande rapportages van de accountant is uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. In 2022 vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van wetgeving en notities vanuit onder ander het NBA (de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants). De rechtmatigheidsverantwoording wordt per boekjaar 2023 ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Dit is voor de meeste gemeenten een uitdaging, maar ook een kans voor de organisatie en interne beheersing. De wetwijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

3.6 Paragraaf verbonden partijen

Verordening 212, artikel 19:

1. *In de paragraaf verbonden partijen bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval van elke verbonden partij op:*
 - a. *De naam en vestigingsplaats*
 - b. *Het financieel belang van de gemeente*
 - c. *De zeggenschap van de gemeente*
 - d. *Het publiek belang dat wordt gediend met de deelname*
 - e. *De bestuursstructuur*
2. *Het beleid over verbonden partijen wordt vastgelegd in de Nota verbonden partijen. De raad stelt de nota vast. In de nota wordt aandacht besteed aan:*
 - a. *De uitgangspunten voor het beleid over verbonden partijen*
 - b. *Het denkkader voor de uitvoering van taken door verbonden partijen*
 - c. *De randvoorwaarden voor deelname in een-verbonden partij*
 - d. *Het beheer van en het toezicht op een verbonden partij*

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vastgelegd dat de paragraaf verbonden partijen wordt opgesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Stichtingen/verenigingen;
3. Coöperaties/vennootschappen.
4. Overige verbonden partijen.

De betekenis van deze paragraaf is afhankelijk van de vraag of er een Nota Verbonden Partijen aanwezig is, waarin een kader stellend overzicht is opgenomen. De paragraaf verbonden partijen kan zich dan beperken tot het geven van een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en de financiële aspecten er van.

Inleiding

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenaamde 'verbonden partijen'. Dit zijn rechtspersonen waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. De gemeente heeft een bestuurlijk belang, als ze een zetel heeft in het bestuur, of als ze stemrecht heeft. De gemeente heeft een financieel belang, als zij geld ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement, of als financiële problemen bij de betreffende rechtspersoon verhaald kunnen worden op de gemeente.

Een partij die jaarlijks een subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Visie en beleid over verbonden partijen.

De gemeente Echt-Susteren streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de gemeente Echt-Susteren wordt gevoerd.

De Nota verbonden partijen 2011 is vastgesteld in de raadsvergadering van 15 december 2011. In deze nota is het beleid over verbonden partijen geformuleerd. Een nieuwe Nota verbonden partijen wordt voorgelegd aan de raad in 2022. Hierin wordt dan meegenomen de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen die in 2022 is vastgesteld door de Eerste kamer.

Algemeen

Bij het aangaan en continueren van samenwerking met - of deelnemingen in - verbonden partijen, is het van belang om af te wegen:

- Wat is de meest doelmatige manier om de betreffende taak uit te voeren?
- In hoeverre is gegarandeerd, dat de verbonden partij bij de taakuitvoering de resultaten realiseert die de gemeente voor ogen staan?
- Heeft de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in de taakuitvoering?

De gemeente Echt-Susteren heeft bestuurlijke en financiële belangen in diverse verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente Echt-Susteren beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden over deze partijen. Een volledig overzicht van de partijen waarin de gemeente bestuurlijk en/of financieel per 31 augustus 2022 participeerde, treft u in deze paragraaf aan.

Samenwerking is noodzakelijk. Alle taken die de gemeente samen met anderen beter, efficiënter en effectiever kan doen dan alleen, komen daarvoor in principe in aanmerking. Alleen, hierbij moet iedere keer opnieuw de schaal in aanmerking genomen worden. Een grotere schaal biedt vaak een groter draagvlak (economisch, kennis, distributie). Daarnaast kan uiteraard in bepaalde gevallen ook nog worden gekozen voor uitbesteden.

Het niveau van samenwerking kan uiteraard ook verschillen. Samenwerking is mogelijk op gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling, als overlegplatform of voor uitvoerende taken. Voor de uitvoerende taken kan men ook kiezen voor andere uitvoeringsorganisaties. Verder kan samenwerking nog worden gesplitst in verplichte en vrijwillige samenwerking. Verplichte samenwerking kent de gemeente bijvoorbeeld op het gebied 'rood-wit-blauw': brandweer, rampenbestrijding en politie.

Overzicht verbonden partijen per 31-08-2022

Nr.	Naam
A. Gemeenschappelijke regelingen	
1.	Veiligheidsregio Limburg-Noord
2.	Westrom
3.	Omnibuzz
4.	Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)
5.	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
6.	Reinigingsdienst Maasland
7.	Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)
8.	Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette
9.	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)
10.	Euregio Rijn-Maas-Noord
11.	Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)
B Stichtingen / verenigingen	
1.	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing
2.	VVV Zuid-Limburg
3.	Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)
C Coöperaties / vennootschappen	
1.	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.
2.	C.V. Inkoopcentrum Zuid
3.	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
4.	N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)
5.	Bocage Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
6.	Deelneming Enexis Holding N.V.
7.	CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
8.	Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
9.	Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek
D Overige verbonden partijen	
1.	Euromosa
2.	Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)
3.	Samenwerking Midden-Limburg

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord

Doel	De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan intergemeentelijke samenwerking op de schaal van Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel: De behartiging van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen voor: a) De brandweerzorg; b) De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c) De rampenbestrijding en crisisbeheersing; d) Het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; e) Het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; f) De publieke gezondheidszorg als bedoeld in de Wpg.
Nut	De gemeente heeft de regie op het lokale integrale veiligheidsbeleid. Sommige veiligheidsonderwerpen zijn echter regionaal belegd omdat dit qua schaalgrootte en efficiëntie voordelen biedt. Zo zijn de Veiligheidsregio's in het leven geroepen om de crisisbeheersing en rampenbestrijding in Nederland goed te beleggen.
Noodzaak	Artikel 9 Wet veiligheidsregio's (Wvr). De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 (Veiligheidsregio Limburg-Noord), treffen een gemeenschappelijke regeling, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio.
Effecten	De effecten van de GR (zo mogelijk objectief meetbaar); • Inventarisatie van risico's van branden, rampen en crises; • adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of op grond van de wet aangewezen gevallen en in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid; (het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al wat daarmee verband houdt en het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand) • voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; • instellen en in stand houden van een brandweer; • instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen; • voorzien in de meldkamerfunctie; • aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; • inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de Veiligheidsregio.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
	van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Vestigingsplaats	Venlo
Deelnemers	Limburgse gemeenten vanaf Echt-Susteren en noordelijker.
Bestuursstructuur	Het aantal deelnemers aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord bestaat per 31 december 2021 uit 15 gemeenten. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling bestaat een bestuurscommissie GGD en een bestuurscommissie Veiligheid. De bestuurscommissies zijn adviserend aan het AB.
Financiën	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2022 € 3.401.000 2023 € 3.483.000 2024 € 3.482.000 2025 € 3.482.000 2026 € 3.482.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 7.540.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 7.683.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 50.608.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 58.712.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 6.177.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 6.783.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 55.778.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 55.904.000
Solvabiliteit (EV / VV)	11,07%
Resultaat 2021	€ 409.000
Risico	De deelnemende gemeenten kunnen bij niet nakomen van financiële verplichting, door aangetrokken geldleningen of verstrekte garanties, hoofdelijk worden aangesproken (art 32). Bij uittreding uit de gemeenschappelijke regeling regelt het algemene bestuur de gevolgen hiervan. Bij opheffing wordt een liquidatieplan opgesteld met daarin de gevolgen van de deelnemende gemeenten.

2. Westrom	
Doel	Westrom heeft tot doel om mensen te integreren in de samenleving door werk. Het gaat dan om mensen die om welke reden dan ook een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt. De missie van Westrom is om deze mensen te helpen zich via werk verder te ontplooiën. Dit vanuit de visie dat elk mens waarde heeft en passend werk verdient. Leidende doelstellingen voor Westrom zijn het in gezamenlijkheid uitvoeren van de re-integratie, het succesvol invullen van (beschutte) werkplekken en het ontwikkelen van medewerkers door (zo regulier mogelijk) werk. De activiteiten en werkzaamheden van Westrom zijn er op gericht om het mogelijk te maken dat mensen met een arbeidsbeperking volwaardig aan de slag kunnen. Westrom biedt daarmee ondersteuning aan hen die dit nodig hebben op weg naar een passende baan.
Nut	Westrom is de uitvoeringsorganisatie van en voor vijf gemeenten in Midden-Limburg. Er wordt intensief samengewerkt met de deelnemende gemeenten in Midden-Limburg en er vindt afstemming plaats over beleid en uitvoering. De aan de Westrom verbonden gemeenten zijn Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Noodzaak	De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Westrom voert voor de vijf gemeenten een belangrijk deel van de Participatiewet uit. Daarmee vervult Westrom als Participatiebedrijf een belangrijke rol bij het aan het werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking (waaronder met name de Wsw-doelgroep) als ook bij het toeleiden naar regulier werk voor de bredere doelgroep van de Participatiewet en de invulling van beschut werk. Westrom heeft de kennis, ervaring en het netwerk om de kwaliteiten van mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt te vertalen naar geschikt werk met professionele begeleiding.
Effecten	Het aantal medewerkers per ultimo 2021 bij of via Westrom bedraagt 845,90 fte tegen 900,20 fte per ultimo 2020. Daarmee vervult Westrom een belangrijke maatschappelijke functie en is Westrom één van de grotere werkgevers in de regio. Naar de toekomst toe ligt er een belangrijke taak voor Westrom om invulling te geven aan de wettelijk verplichtte realisatie van beschut werk nieuw, dat gefaseerd de oude Wsw-dienstverbanden gaat vervangen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Westrom is een intergemeentelijk samenwerkingsverband van 5 Midden-Limburgse gemeenten. Aan het hoofd van deze intergemeentelijke samenwerking staan een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden van het college van burgemeester en wethouders van elke deelnemende gemeente. Daarnaast zijn drie externe adviseurs aan het algemeen bestuur toegevoegd. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf afgevaardigden van het algemeen bestuur en drie externe leden, die op basis van hun deskundigheid door Westrom zijn gevraagd om zitting te nemen in het bestuur. De gemeenteraad kan de eigen leden van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Westrom krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad binnen acht weken na ontvangst van de

2. Westrom	
	stukken aan het dagelijks bestuur van Westrom zijn zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Het algemeen bestuur beoordeelt en bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting. Het algemeen bestuur van Westrom stelt de stukken voor 1 juli vast. Naast deze verantwoordingsplicht van een lid van het algemeen bestuur aan college en raad heeft de gemeenteraad altijd nog de mogelijkheid om op grond van de Gemeentewet het vertrouwen in de wethouder of het lid van het algemeen bestuur op te zeggen. Dit is het meest vergaande middel dat de gemeenteraad kan inzetten.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	Per 31 december 2021 waren er de volgende deelnemers: gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond
Bestuursstructuur	Er is een algemeen en dagelijks bestuur
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 3.292.851
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 3.606.383
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 4.138.107
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 4.072.791
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 4.177.573
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 4.206.573
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 4.138.107
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 4.072.791
Resultaat 2021	€ 544.190

2. Westrom	
Financiën	De verdeling van de gemeentelijke bijdrage vindt zijn basis in de afspraken voor de GR (de regeling baten en lasten Westrom). Vanaf de begroting 2019 worden voor de te betalen gemeentelijke bijdrage(n) aangepaste (kosten-) verdeelsleutels gehanteerd. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke bijdrage(n) aan de Westrom in het negatief subsidieresultaat verrekend worden naar rato van de loonsom Sw'ers per deelnemende gemeente van het voorbije jaar. De gemeentelijke bijdrage ter bekostiging van een deel van de infrastructuur kent een andere verdeelsleutel namelijk op basis van inwoneraantal per (vaste) peildatum 31-12-2016 voor de restant huurperiode van het bedrijfspand De Hanze. De gemeentelijke bijdrage aan de Westrom bedraagt in: 2022 € 491.684 2023 € 261.582 2024 € 235.242 2025 € 242.522 2026 € 244.862 De bijdrage van het ministerie die volledig wordt doorbetaald is op basis van de meicirculaire 2022, in: 2022 € 3.260.174 2023 € 3.107.404 2024 € 2.993.221 2025 € 2.740.957 2026 € 2.571.754
Risico	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort binnen de Westrom. De komende jaren zal Westrom naar verwachting haar organisatie(-omvang) dienen aan te passen aan een verder afnemende Wsw-doelgroep.

3. Omnibuzz	
Doel	Omnibuzz is de organisatie die voor haar klanten (reizigers en gemeenten) het vervoer met de regiotaxi regelt. Inwoners die een beperking ondervinden m.b.t. het vervoer en het zich lokaal verplaatsen kunnen bij de gemeente een aanvraag doen voor de regiotaxi. Omnibuzz verstrekt de vervoerspassen en verzorgt de administratieve afhandeling van het reizen. Taken: administratie en beheer van het klantenbestand, planning van de ritten, pasverstrekking, klachtenafhandeling, advisering aan pashouders over het op maat maken van de vervoerswensen, adviseren aan gemeenten over beleidsontwikkeling, communicatie via (nieuws)brieven aan reizigers, persberichten, veel gestelde vragen, informatiefolders, planning en control, het voeren van een financiële administratie (automatische incasso reizigers, betaling vervoerders), het opstellen van de begroting en jaarrekening, tussentijdse financiële rapportages, het doen van calculaties en controle van ritgegevens, waarborgen van kwaliteit door een bonus/malus systematiek en controle op tijdigheid van uitgevoerde ritten, het doen van klanttevredenheidsonderzoeken.
Nut	Door de samenwerking met de deelnemende gemeenten is Omnibuzz in de loop van de jaren uitgegroeid tot een organisatie die rekening houdt met de belangen van gemeenten en hun inwoners. Omdat er wordt samengewerkt met 32 gemeenten vindt er afstemming plaats over beleid en uitvoering rondom de regiotaxi. Dat biedt uniformiteit en schaalvoordelen.

3. Omnibuzz	
Noodzaak	• Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten. • Omnibuzz heeft een groot bereik in de provincie. • Omnibuzz verzekert de klanten van een juiste uitvoering door de ervaring en deskundigheid op gebied van collectief vraagafhankelijk vervoer. • Omnibuzz neemt administratie uit handen. Zij zorgt voor controle op de ritgegevens en geeft inzicht in het gebruik en de kosten. • Omnibuzz evalueert de dienstverlening en handelt klachten af. • Omnibuzz verzorgt de coördinatie tussen de reiziger en deelnemende gemeenten.
Effecten	De GR Omnibuzz zorgt dat klanten (ook diegenen die daarbij ondersteuning nodig hebben) optimaal vervoerd worden en daardoor deel kunnen blijven nemen aan maatschappelijke activiteiten. De GR Omnibuzz werkt in overleg met de gemeenten en klanten continu aan kwaliteitsverbeteringen en beheersbaarheid van vervoersvormen. Het efficiënter organiseren van vervoer levert resultaten op duurzaamheid (minder voertuigen nodig) en zorgt dat vervoer binnen de gemeentelijke begrotingen mogelijk blijft. Dit sluit aan bij de (al ingezette) kanteling in het sociaal domein, het bevorderen van zelfredzaamheid en het zo veel als mogelijk gebruik maken van algemeen (voor iedere inwoner) toegankelijke voorzieningen (bijvoorbeeld het openbaar vervoer). Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	GR Omnibuzz is een collegeregeling in de vorm van een openbaar lichaam. Een collegeregeling wil zeggen dat de colleges van de deelnemende gemeenten de regeling hebben getroffen. Dit houdt ook in dat er geen raadsleden in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling plaats kunnen nemen. De gemeenteraad kan het eigen lid van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. De algemene financiële en beleidsmatige kaders geven een aanwijzing over de hoogte van de eigen bijdrage, de beleidsvoornemens en de prijscompensatie. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Omnibuzz krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz hun zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Niet het dagelijks bestuur maar het algemeen bestuur, waarin alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd, bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting.
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten, met uitzondering van Mook en Middelaar.

3. Omnibuzz	
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke Regeling. Er is een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door 30 wethouders van de deelnemende gemeenten (van elke afzonderlijke gemeente is de portefeuillehouder Wmo lid van het AB). Het Dagelijks Bestuur van Omnibuzz wordt gevormd door zeven portefeuillehouders van deelnemende gemeenten (drie portefeuillehouders uit Noord-Limburg en vier uit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 4.072.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 4.242.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 4.517.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 3.626.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 966.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 960.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 4.610.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 5.337.000
Resultaat 2021	€ 137.858 negatief
Financiën	Iedere gemeente betaalt het werkelijke aantal zones die de geïndiceerde inwoners met Omnibuzz reizen. De beheerskosten worden voor 50% afgerekend op basis van het aantal pashouders en voor 50% op basis van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2022 € 706.007 2023 € 749.126 2024 € 772.016 2025 € 796.767 2026 € 821.326

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Vestigingsplaats	Statutair: Echt Locaties: Maasbracht (afdeling Omgevingsdienst), Echt (afdeling Sociaal Domein en concernstaf), St. Odiliënberg (afdeling Bedrijfsvoering)
Doel	Het algemene doel van de Gemeenschappelijke Regeling MER (werknaam: Servicecentrum MER) is een adequate uitvoering van diverse taken op het gebied van het omgevingsrecht, sociaal domein en bedrijfsvoering voor de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Nut	Binnen het Servicecentrum MER bundelen de drie gemeenten hun afzonderlijke kwantitatieve en kwalitatieve uitvoeringscapaciteit, wat hen in staat stelt de kwaliteit en klantgerichtheid van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en continuïteit te borgen en kosten te reduceren, zonder daarbij te zeer in te boeten op sturingsmogelijkheden en 'bestuurlijke nabijheid'.
Noodzaak	<i>Omgevingsdienst</i> Onderzoeken naar verschillende landelijke (milieu)incidenten en naar de

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)

	kwaliteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht (met name milieuhandhaving) hebben geleid tot de introductie van landelijke kwaliteitscriteria, die zijn verankerd in de Wet Vergunning Toezicht Handhaving. Deze kwaliteitscriteria zijn gericht op zowel de kwalitatieve als kwantitatieve capaciteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht. Aangezien de MER-gemeenten individueel niet konden voldoen aan deze kwaliteitscriteria is ervoor gekozen om in de vorm van een gemeenschappelijke regeling een uitvoeringsorganisatie op te richten die dat wel kan. <i>Sociaal Domein</i> Inspelend op de complexiteit van de drie decentralisaties binnen het Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugdwet en Wmo) is er voor gekozen om de uitvoeringstaken op het gebied van zorg, ondersteuning en participatie te bundelen en onder te brengen binnen het Servicecentrum MER. Dit om daarmee voor cliënten ook integraler, efficiënter en effectiever te kunnen opereren binnen het sociaal domein. <i>Bedrijfsvoering</i> Uitgangspunt is om waar mogelijk via de samenwerking op de bedrijfsvoeringstaken financiën, human resource management (HRM), informatie & automatisering (I&A) en digitale informatievoorziening (DIV) voordelen te realiseren op het terrein van kostenbeheersing, kwaliteitsverbetering, klantgerichtheid en kwetsbaarheid/continuïteit. Dit door standaardisatie/uniformering, optimalisatie en synchronisatie van processen en systemen.
Effecten	<i>Algemeen</i> In het Uitvoeringsprogramma worden concrete resultaatafspraken vastgelegd. Over de voortgang van de resultaatafspraken wordt door het Servicecentrum MER gerapporteerd aan de opdrachtgevende gemeente. De raad wordt via het jaarverslag hierover geïnformeerd. <i>Omgevingsdienst</i> Naast het feit dat het Servicecentrum op (nagenoeg) alle punten voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria blijkt uit deze rapportages ook een hoge klanttevredenheid, en een jaarlijkse besparing op de uitvoeringskosten <i>Sociaal Domein</i> De afdeling Sociaal Domein heeft de transitietaken en de dienstverlening aan cliënten geborgd. Vanuit deze basis worden de uitvoeringstaken verder doorontwikkeld om de komende jaren de beoogde transformatie te realiseren. <i>Bedrijfsvoering</i> De uitvoering van de basale dagelijkse bedrijfsvoeringstaken in de vorm van advisering, service en beheer over Financiën, HRM, I&A en DIV is binnen deze afdeling geborgd voor zowel de drie deelnemende gemeenten als het Servicecentrum MER zelf. Ook deze afdeling moet zich nog doorontwikkelen om een transformatie van taakgericht werken naar integrale dienstverlening te realiseren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en begrotingswijzigingen naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting of begrotingswijziging, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van het Servicecentrum MER geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
	of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Deelnemers	De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Bestuursstructuur	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de drie colleges van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden, d.w.z. één collegelid per deelnemende gemeenten, waaronder de voorzitter.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 169.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 131.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 4.994.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 4.558.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 131.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 131.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 3.800.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 3.750.000
Resultaat 2021	€ -
Financiën	Door overheveling van budgetten uit de begrotingen van de deelnemende gemeenten, beschikt de MER over een eigen begroting. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2022 € 9.748.000 2023 € 9.516.000 2024 € 9.381.000 2025 € 9.406.000 2026 € 9.406.000

5. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling is getroffen in het belang van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van enige wettelijke bepaling of beleidsregel over de heffing en invordering van: a. Gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten binnen de Wet waardering onroerende zaken, zoals dit door de deelnemende gemeenten na bereikte overeenstemming daarover met het algemeen bestuur expliciet is bepaald. b. Waterschapsbelastingen en – als hiervan afgeleid belang – de werkzaamheden van de administratie van gegevens voor bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers. De BsGW optimaliseert het maatschappelijk rendement door de volgende doelstellingen: 1. Minimaliseren van de uitvoeringskosten;

5. Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
	2. Optimaliseren van de belastingopbrengsten; 3. Beperken en spreiden van de risico's in de bedrijfsvoering en 4. Optimaliseren van de kwaliteit van haar dienstverlening aan de inwoner en haar deelnemers. BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor de heffing en inning van gemeentelijke en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. 30 van de 33 Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg werken samen in BsGW. Vanaf 2019 zijn dit 28 gemeenten vanwege de vorming van de gemeente Beekdaalen. In 2020 heeft de gemeente Mook en Middelaar gevraagd toe te mogen treden tot BsGW. Deze samenwerking betekent dat de uitvoeringstaken van de waterschap-belastingen, de gemeentelijke belastingtaken en de administratieve taken van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), worden verzorgd door BsGW.
Nut	De verzelfstandiging heeft als doelstelling een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en - inning.
Noodzaak	Wettelijk of op een andere manier was er geen noodzaak om toe te treden tot BsGW. Ook zelfstandig konden de taken uitgevoerd worden.
Effecten	Het onderbrengen van genoemde werkzaamheden bij BsGW heeft geleid tot aanzienlijke structurele financiële voordelen. Zie hiervoor het raadsvoorstel met de zienswijze over de jaarlijkse begroting van BsGW.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad mag jaarlijks zijn zienswijze uitspreken over de conceptbegroting van BsGW. Daarnaast formuleert de raad zelf zijn beleid over de heffingen door deze jaarlijks vast te stellen. BsGW voert dit beleid dan uit.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	Waterschap Limburg, alle Limburgse gemeenten behalve Horst aan de Maas en Venray.
Bestuursstructuur	Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (opgericht per 1 april 2011). Het bestuur van de regeling bestaat uit: a. Het algemeen bestuur; b. Het dagelijks bestuur; c. De voorzitter. <i>Algemeen Bestuur:</i> Het belangrijkste orgaan van BsGW is het algemeen bestuur. De raad van iedere deelnemende gemeente respectievelijk het algemeen bestuur van ieder deelnemend waterschap wijst één lid van het algemeen bestuur aan. In 2019 zijn er 28 deelnemende gemeenten en één waterschap. De vergaderingen van het bestuur zijn openbaar. <i>Dagelijks bestuur:</i> Het dagelijks bestuur bestaat minimaal uit drie en maximaal uit zeven leden uit het algemeen bestuur, te benoemen door het algemeen bestuur. Per deelnemer kan niet meer dan één lid van het dagelijks bestuur worden aangewezen. Tot de bevoegdheden van het dagelijks bestuur behoort onder meer het voorbereiden van besluiten van het algemeen bestuur. <i>Voorzitter:</i> De voorzitter wordt aangewezen door het algemeen bestuur. De voorzitter is onder meer belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Hij tekent de stukken die van het bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. De voorzitter vertegenwoordigt BsGW in en buiten rechte. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen en het dagelijks bestuur.
Financiën	De netto exploitatiekosten worden gedragen door de deelnemers. Om deze kosten over de deelnemers te verdelen, maakt BsGW gebruik van een methodiek waarbij de kosten worden toegerekend aan producten van dienstverlening. De verdeelsleutels voor de kosten zijn gebaseerd op de

5. Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
	productieomvang van de deelnemers.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 889.000 negatief
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 362.000 negatief
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 9.101.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 9.491.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 1.203.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 1.203.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 6.796.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 6.508.000
Resultaat 2021	€ 1.565.000 negatief
Risico	De bedrijfsvoeringsrisico's van de Gemeenschappelijke Regeling komen voor rekening van BsGW. Daarnaast zijn er risico's die voor rekening komen van de deelnemers, onder meer risico's over de eigen belastingopbrengsten. BsGW heeft een risicoanalyse uitgevoerd op haar bedrijfsvoeringsrisico's. Voor elk van de risico's is de kans dat het zich voordoet realistisch ingeschat en de gevolgen benoemd met daarbij de omvang van de financiële impact.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2022 € 495.000 2023 € 588.000 2024 € 548.000 2025 € 559.000 2026 € 572.000

6. Reinigingsdienst Maasland	
Statutaire naam	Reinigingsdienst Maasland
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	RD Maasland verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval in de gemeenten Maasgouw, Roerdalen en Leudal. De gemeente Echt-Susteren participeert in de GR voor het onderdeel milieuparken.
Vestigingsplaats	Haalen (gemeente Leudal)
Doel	RD Maasland is een regionaal afval inzamelbedrijf dat op 14 januari 1963 is opgericht door de voormalige gemeenten Heel, Horn en Beegden. Vervolgens is, na diverse herindelingen en uitbreiding van de samenwerkingsregeling het huidige werkgebied ontstaan. De deelnemende gemeenten zijn naast eigenaar ook de belangrijkste opdrachtgevers van RD Maasland. Echt-Susteren is per 1 januari 2014 toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling voor het onderdeel milieupark. Daarnaast voert RD Maasland diensten uit in opdracht van particulieren en bedrijven. RD Maasland wil zich met haar activiteiten onderscheiden van andere op de markt opererende afvalinzamelingbedrijven door: op maatschappelijk verantwoorde (MVO) en doelmatige wijze zorg te dragen voor een duurzame verwijdering en nuttige toepassing van huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen;

6. Reinigingsdienst Maasland	
	• een verbreding van het takenpakket op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte; • actief en soepel in te spelen op nieuwe vragen vanuit de lokale overheid op het gebied van arbeidsparticipatie; • de uitvoering van de taken te realiseren tegen de laagst mogelijke kosten; • bij te dragen aan educatie en voorlichting op scholen; • samen te werken met aan gemeenten verbonden partijen, waaronder SW-bedrijven; • voor de inwoners van haar verzorgingsgebied herkenbaar te zijn als een bedrijf dat zich inzet voor een schone leefomgeving en een hoge klanttevredenheid.
Nut	Uitvoering van artikel 10.22 van de Wet milieubeheer. Echt-Susteren neemt alléén deel aan de milieuparken voor de inzameling van het grof huishoudelijk afval. De inwoners kunnen het grof huishoudelijk afval aanleveren bij de milieuparken in Maasbracht, Montfort en Roggel. Echt-Susteren hoeft daardoor geen eigen milieupark te exploiteren en maakt op deze wijze gebruik van op korte afstand gelegen bestaande voorzieningen. Als lid van de GR kan Echt-Susteren indien gewenst ook gebruik maken van andere diensten van RD Maasland.
Noodzaak	Door gebruik te maken van de bestaande milieuparken van RD Maasland is de noodzaak verbonden om deel te nemen aan de bestaande entiteit; de GR RD Maasland. Alternatieven voor de milieuparken zijn mogelijk, maar dan moet Echt-Susteren uit de GR treden. Een onderzoek in 2019 heeft uitgewezen dat de uittredekosten een belemmering zijn voor een alternatief milieupark.
Effecten	Er zijn slechts enkele meldingen over het gebruik van de milieuparken en de dienstverlening aan onze inwoners. De dienstverlening is dan ook op een schaal van 1 tot en met 10 te kwalificeren met het cijfer 8. De bijdrage Echt-Susteren bedraagt in 2021 € 340.119 en de kosten per aansluiting bedragen € 40,73. Er worden 8.350 aansluitingen toegerekend aan RD Maasland. De uiteindelijke kosten worden bepaald door de vaste en variabele kosten. De variabele kosten zijn afhankelijk van de hoeveelheid en soort grof afval dat jaarlijks wordt aangeleverd en van de poorttarieven. Er zijn slechts enkele meldingen over het gebruik van de milieuparken en de dienstverlening aan onze inwoners. De dienstverlening is dan ook op een schaal van 1 tot en met 10 te kwalificeren met het cijfer 8.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	In de Gemeenschappelijke Regeling zijn op basis van artikel 4, lid 5, de bijzondere afspraken met Echt-Susteren couleur locale, in een aanhangsel opgenomen. • Het bestuur van de GR krijgt voor de uitvoering van haar taken de bevoegdheden van (beleids)uitvoerende aard. • De raad kan uit hun midden of uit het college van burgemeester en wethouders één lid aanwijzen als vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. • De externe inlichtingen – en verantwoordingsverplichtingen van het algemeen bestuur zijn in artikel 15 van de GR opgenomen. • De raad kan een zienswijze op de begroting van de GR uitbrengen en het algemeen bestuur van de GR moet hier bij de vaststelling rekening mee houden. • De raden van de deelnemende gemeenten gaan over toetreding, uittreding, wijziging en opheffing van de GR.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling RD Maasland wordt gevormd door de vertegenwoordigers uit de colleges van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door drie

6. Reinigingsdienst Maasland	
	wethouders uit de deelnemende gemeenten. Wethouder Meuwissen is lid van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 1.449.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 1.003.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 7.504.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 6.998.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 1.014.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 1.014.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 7.833.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 7.645.000
Resultaat 2021	€ 275.000 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2022 € 318.518 2023 € 374.335 2024 € 380.448 2025 € 386.790 2026 € 402.284

7. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
Vestigingsplaats	Maastricht
Doel	Het doel van deze regeling is het oprichten en het in stand houden van een Anti Discriminatie Voorziening Limburg met de volgende taken: • klachtmelding en klachtbehandeling; • registratie, monitoring en (beleids)advisering • voorlichting en preventie
Nut	Mensen die discriminatie ervaren of waarnemen, kunnen hiervan melding maken of een klacht indienen bij een antidiscriminatievoorziening (ADV). In 2009 met de introductie van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) dient elke gemeente zijn bewoners toegang te bieden tot een meldpunt. Over de ontvangen meldingen dienen gemeentes jaarlijks te rapporteren aan het Rijk. Dit doet het ADV-Limburg voor ons.
Noodzaak	Artikel 1 van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen: Het college van burgemeester en wethouders biedt de ingezetenen toegang tot een antidiscriminatievoorziening.
Effecten	ADV Limburg neemt alle discriminatieregistraties en meldingen in behandeling. De klachtbehandeling houdt in dat op basis van een melding een vervoltraject ter afhandeling wordt ingezet met als doel: • ondersteuning van slachtoffers van discriminatie; • bevorderen van zelfredzaamheid van slachtoffers van discriminatie; • signaleren van structurele patronen van discriminatie; • gedrags- en/of beleidsbeïnvloeding van personen of organisaties die zich bedoeld of onbedoeld schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, gericht op voorkomen van herhaling; • toetsen van wetgeving; • ontwikkeling van jurisprudentie. Eénmaal per jaar ontvangen de aangesloten Limburgse gemeenten een geanonimiseerde rapportage van meldingen van discriminatie. Daarnaast worden de (geanonimiseerde) meldingen uit Limburg, verwerkt in een landelijke rapportage.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Deze gemeenschappelijke regeling is tussen de colleges van de van de gemeenten in Limburg aangegaan. In 2009 bleek dat de enige manier waarop alle bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de centrumgemeenten en de deelnemende gemeenten adequaat kunnen regelen een gemeenschappelijke regeling is. Deze gemeenschappelijke regeling is een beperkte vorm daarvan. Dat wil zeggen dat deze regeling alleen de relatie omschrijft tussen de gemeenten onderling met de centrumgemeente. Het betreft namelijk het mandateren van de centrumgemeente om namens de deelnemende gemeenten als subsidieverstrekker en daarbij behorende werkzaamheden en bevoegdheden namens alle gemeenten uit te oefenen. De raad heeft in 2009, op grond van artikel 1, tweede lid van de WGR, toestemming verleend om de gemeenschappelijke regeling aan te gaan.
Deelnemers	De gemeenten van de provincie Limburg, waarbij Maastricht optreedt als centrumgemeente voor de regio Zuid-Limburg en de gemeente Roermond optreedt als centrumgemeente voor de regio Noord- en Midden-Limburg.
Bestuursstructuur	De bevoegdheden van de colleges van de deelnemende gemeenten zijn overgedragen aan de colleges van de centrumgemeenten. Voor de gemeente Echt-Susteren daarom de gemeente Roermond.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	n.v.t.

7. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Resultaat 2021	n.v.t.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeenten op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,40. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 en volgende jaren € 14.160.

8. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, Nut en Noodzaak	Het openbaar lichaam is in 2002 opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark tussen de Nederlandse en Duitse partners te bevorderen. De doelstelling is voornamelijk gericht op de ontwikkeling van natuur en landschap , recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting in het grensgebied. Het doel is te komen tot een Grenspark met een eigen identiteit die gebaseerd is op de verscheidenheid van natuur en landschap en het karakter van de mensen die hier wonen en werken en voor de bezoekers van buiten de regio een belangrijke attractie vormt. Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het openbaar lichaam voert binnen deze taak projecten uit. Zij vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese en nationale. Het grenspark werkt daarbij nauw samen met de deelnemers en overige partners. Het grenspark levert een grensoverschrijdende bijdrage aan de regionale ontwikkelingen en de bekendheid van de grensregio vanuit toeristisch-recreatief oogpunt.
Effecten	In de periode 2023-2026 worden de actuele INTERREG projecten verder uitgevoerd en zal acquisitie gepleegd worden voor verdere grensoverschrijdende samenwerking en projecten conform de programmadoelen. Gepland is in de periode 2023-2026 zo mogelijke een nieuw project per jaar te starten. Naast de verdere uitvoering van de lopende projecten zullen de volgende reeds ontwikkelde communicatie en marketing instrumenten in 2023-2026 worden voortgezet: programma van evenementen zoals de fiets- en wandelexcursies, websites, social media, natuurwerkdag en netwerk bijeenkomsten van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.

8. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette	
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	Tot het Grenspark behoren het Duitse Naturpark Schwalm-Nette en de Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond en Venlo.
Bestuursstructuur	Het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Openbaar Lichaam naar Nederlands recht (gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) met standplaats Roermond.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 2.541 negatief
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 31.849
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 159.016
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 48.349
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 39.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 39.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 103.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 104.000
Resultaat 2021	€ 34.390
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt vanaf 2023 € 4.088 per jaar. Grenspark MSN wordt financieel gesteund door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de aan het Grenspark MSN deelnemende overheden. Dit vormt sinds 2002 de financiële basis voor de acquisitie en coördinatie van grensoverschrijdende projecten.

9. Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, nut, noodzaak	De gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord is per 1 januari 2018 van kracht. Het doel van deze regeling was en is om samen met de deelnemers: 1. de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH-taken en 2. de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Horst aan de Maas, Venray, Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, Leudal, Weert, Nederweert, Roermond, Beesel, Peel en Maas, Venlo en de provincie Limburg.

9. Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)	
Bestuursstructuur	Het bestuur van de RUD Limburg Noord bestaat uit een algemeen en een dagelijks Bestuur. Algemeen Bestuur Het Algemeen Bestuur bestaat uit 16 leden, waaronder de voorzitter. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten en Gedeputeerde Staten van de provincie hebben uit hun midden elk één lid en één plaatsvervangend lid aangewezen. Dagelijks Bestuur Het Dagelijks Bestuur is door en uit het Algemeen Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden en één plaatsvervangend lid. De voorzitter De voorzitter van de RUD Limburg Noord is de heer Tim Snijckers, wethouder van de gemeente Maasgouw.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 334.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 211.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 1.415.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 1.018.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 181.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 144.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 1.150.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 1.150.000
Resultaat 2021	€ 0
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2022 € 72.432 2023 € 73.470 2024 € 74.919 2025 € 76.398 2026 € 77.908

10. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Vestigingsplaats	Konrad-Zuse-Ring 6, D-41179 Mönchengladbach
Doel	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de ca. 2 miljoen inwoners in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit streven door verschillende subsidieregelingen.

10. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Deelnemers	Van de Euregio Rijn-Maas-Noord maken tegenwoordig 29 leden deel uit. In het Nederlandse deel van de Euregio zijn dat de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Peel en Maas, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en de Kamer van Koophandel. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Staelen,, Geldern, Nettetal, Wassenberg en Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg. Met ingang van komend jaar treedt de gemeente Selfkant mogelijk toe.
Bestuursstructuur	Publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht. De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Met ingang van 2015 is burgemeester Hessels toegetreden tot het dagelijks Bestuur (als vertegenwoordiger van de regio Midden-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Resultaat 2021	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage € 6.880 per jaar.

11. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Vestigingsplaats	Venray
Doel, nut, noodzaak	Regionale samenwerking op het gebied van Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en Bemoeizorg & preventie (B&P), dit met als doel om - De continuïteit van de voorzieningen voor BW, MO, B&P voor inwoners met complexe problematiek te waarborgen - De regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.

11. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)

Deelnemers	Op 21 juni 2022 is een mijlpaal bereikt in Noord- en Midden-Limburg. Met ingang van deze datum zijn veertien Noord- en Midden-Limburgse gemeenten de samenwerkingsovereenkomst Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke Opvang (MO), Bemoeizorg (B) & Preventie (P) aangegaan. Deze samenwerkingsovereenkomst regelt de regionale samenwerking op het gebied van BW, MO en B&P. Dit om de continuïteit te waarborgen van voorzieningen in Noord- en Midden-Limburg ten behoeve van de kwetsbare inwoners die afhankelijk zijn van deze voorzieningen en om ambities en doelen uit de Regiovisie Meedoen en Wonen te realiseren. De Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR) is als uitvoerder van deze bedrijfsvoeringstaken in de samenwerking aangewezen. Om dit mogelijk te maken is de MGR met ingang van 21 juni 2022 gewijzigd en is Module 2 (BW, MO, B&P) toegevoegd. Op dezelfde datum zijn de zeven Midden-Limburgse gemeenten officieel toetgetreden tot de regeling. De zeven gemeenten zijn: Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert.
Bestuursstructuur	Het samenwerkingsverband kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en een voorzitter. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 0
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 0
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 0
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 0
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 0
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 0
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 0
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 0
Resultaat 2021	€ 0
Financiën	Het Sociaal Domein Limburg-Noord kent een tweetal modules waarbij de gemeenten Maasgouw / Echt-Susteren / Roerdalen slechts aan 1 module deelnemen. De gemeenten Maasgouw / Echt-Susteren / Roerdalen dragen voor 3,45% / 5,11% / 2,64% bij aan de uitvoeringskosten van module 2 en ook delen ze in het overschot op de regionale begroting BW MO B&P voor dezelfde percentages van dit overschot.

Stichtingen/verenigingen

1. Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing

Doel	De statutaire taak is het behartigen van de belangen van de Limburgse gemeenten ¹⁾ bij het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Tot de taken behoort ook advisering aan de gemeenten en het deelnemen aan netwerken. Adres: postbus 950, 6000 AZ Weert ¹⁾ behalve Mook-Middelaar dat is aangesloten bij Afvalverwerking Regio Nijmegen
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook-Middelaar
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks en een acht leden tellend algemeen bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Dit apparaat werkt samen met een netwerk van deskundige ambtenaren uit diverse regio's in de provincie.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	Niet bekend
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	Niet bekend
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks € 0,35 contributie per inwoner. De gemeentelijke bijdrage over 2023 en volgende jaren bedraagt € 11.075.

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)

Doel	Visit Zuid-Limburg is een zogenaamde 'intermediaire' organisatie die als ondernemingsmissie heeft: <i>'Het bevorderen van het toerisme en recreatie in en náár Zuid-Limburg'</i> . Visit Zuid-Limburg is lid van de landelijke koepel VVV Nederland en uit dien hoofde ook verplicht om aan alle kwaliteitseisen die aan VVV's worden gesteld te voldoen. Visit Zuid-Limburg realiseert haar ondernemingsmissie door actief te zijn op de volgende taakvelden: • Informatieverzameling en -verstrekking • Reservering en bemiddeling • Productontwikkeling • Marktbewerking/promotie • Begeleiden van toeristisch/recreatieve projecten • (Mede) organiseren en coördineren van evenementen
Rechtsvorm	Visit Zuid-Limburg is een stichting zonder winstoogmerk.
Deelnemers	Visit Zuid-Limburg heeft twee belangrijke 'doelgroepen' waarvoor zij diensten verleent en die deze organisatie onder andere financieren: de Zuid-Limburgse gemeenten én de Midden-Limburgse gemeente Echt-

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
	Susteren en de ondernemers.
Bestuursstructuur	De gemeenten en ondernemers zijn representatief vertegenwoordigd binnen het bestuur van Visit Zuid-Limburg en in die zin dus ook continu vinger aan de pols houden over de ontwikkeling en de activiteiten van de organisatie. Het Visit bestuur bestaat uit 13 leden, waarvan zes afgevaardigden via de gemeenten/regio's, een neutrale voorzitter, een neutrale financiële inhoudsdeskundige en vijf afgevaardigden vanuit ondernemers (groeperingen). Burgemeester Hessels maakt deel uit van het bestuur. Hij vertegenwoordigt in het Visit -bestuur de regio Midden-Limburg (waarvan alleen de gemeente Echt-Susteren aangesloten is bij de Visit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 587.001
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 587.001 het Visit Zuid-Limburg werkt met een gebroken boekjaar. De cijfers worden bepaald per 31 maart van het dienstjaar. De jaarrekening 2021 wordt in september 2022 vastgesteld. De gepresenteerde cijfers zijn uit de jaarrekening 2020
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 1.173.947
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 1.173.947
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2020	€ 56.334
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2022 € 73.753 2023 € 75.229 2024 € 76.733 2025 € 78.268

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V. en de uit Essent voortkomende vennootschappen. De VEGAL heeft een faciliterende en verbindende rol bij de informatieverstrekking van en naar Enexis Holding N.V. Postadres: postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten
Rechtsvorm	De Vegal is een vereniging.
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Voorzitter van de Vegal is burgemeester Hessels.

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 12.493
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 12.765
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	N.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 12.765
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 12.765
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	N.v.t.
Resultaat 2021	€ 272
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen tot en met 2022 jaarlijks € 250 contributie. Vanaf het jaar 2023 wordt de contributie verhoogd naar € 400 per jaar.

Coöperaties/vennootschappen

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.

Doel	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg heeft als statutaire doelstelling: • De exploitatie, verkoop, beheer en onderhoud van werklocaties; • Het ondernemen van activiteiten voor het stimuleren van economische ontwikkelingen en het bevorderen van de werkgelegenheid; • Het opzetten en onderhouden van een intermediaire dienst ter ondersteuning van voornoemde doelen; • Het verkrijgen, exploiteren en vervreemden van registergoederen; • Het deelnemen in, het (doen) financieren van, het samenwerken met, het voeren van directie over en het verlenen van adviezen en andere diensten aan rechtspersonen en andere ondernemingen; Het verstrekken van garanties en het geven van zekerheden conform het door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde vigerende ondernemingsplan.	
Kerntaken	Met als uitgangspunt dat OML (meer)waarde creëert voor de regio en de aandeelhouders heeft zij de volgende kerntaken: • Locatie- en gebiedsontwikkeling waaronder herstructureringsprojecten en strategische verwervingen; • Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen; • Acquisitie en sales; • Advisering bij ruimtelijk-economische vraagstukken	
Deelnemers	Aandeelhoudende gemeenten: 5 Aantal aandelen: 3.700 Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799), Maasgouw (533 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.080 aandelen).	
Bestuursstructuur	OML BV is een onafhankelijke overheidsorganisatie met een eigen directie. De raad van commissarissen vormt het toezichthoudend orgaan op de OML BV. Het is de bedoeling dat de raad van commissarissen toezicht houdt op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de vennootschap. De Raad van Commissarissen moet ten allen tijde in het belang van het bedrijf handelen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (de deelnemende gemeenten) vormt het hoogste orgaan van de vennootschap.	
Financiën	Echt-Susteren bezit 725 aandelen van € 3.722 = € 2.697.348	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 19.337.803	(De bedragen wijken af van de bedragen genoemd in onze jaarrekening 2021 omdat de waarderingsgrondslagen van de deelnemingen zijn gewijzigd).
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 21.069.440	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 13.638.283	
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 4.332.596	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend	
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend	
Resultaat 2021	€ 2.177.753 na aftrek VPB € 1.731.637	
Risico	De deelnemende gemeenten staan samen garant voor de lening verstrekt door de Rabobank (borgstelling naar rato van aandelenbezit).	

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
Doel	Per 5 juli 2013 is deze Stichting omgevormd tot het Inkoopcentrum Zuid, zijnde een Coöperatieve Vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid. Het doel van het Inkoopcentrum Zuid bestaat uit twee pijlers. De eerste pijler is de basisdienstverlening die bestaat uit diensten die direct voor alle deelnemers beschikbaar is i.c. de aanbidding van raamcontracten, de netwerkfunctie en de digitale helpdesk. De tweede pijler betreft het in opdracht van de deelnemers verrichten van aanbestedingen, contractmanagement, advisering, het maken van een digitale inkooptoolkit op maat en het invullen van (tijdelijke) inkoopfuncties.
Deelnemers	Alle 15 Noord- en Midden Limburgse gemeenten, WML, ICT-NML, SC MER en VRLN.
Bestuursstructuur	De coöperatieve vennootschap Inkoopcentrum Zuid kent een Algemene Ledenvergadering die bestaat uit door de deelnemers aan te wijzen leden (één per deelnemer) en een uit en door de leden van Algemene Ledenvergadering gekozen Bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 196.963
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 249.877
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Resultaat 2021	€ 52.914
Financiën	De lidmaatschapsbijdrage bedraagt € 7.500 per jaar, exclusief vergoedingen bij afname van diensten door de raamcontracten en kosten van rechtstreekse opdrachten. Al naar gelang de prestaties van deze C.V. ontvangt de gemeente ook geld. De begroting wordt eerst in oktober / november voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld.
Bijdrage 2021 Echt-Susteren	€ 7.531,50 (€ 7.500 bijdrage, plus 2/21 ^e deel niet compensabele BTW)

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Doel	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Deelnemers	Zie onder doel.
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).
Vestigingsplaats	Den Haag
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 5.097 miljoen
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 5.062 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 155.262 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 143.995 miljoen
Achtergestelde schulden begin dienstjaar 2021	€ 35 miljoen
Achtergestelde schulden einde dienstjaar 2021	€ 36 miljoen
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	Over 2021 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 236 miljoen (2020: EUR 221 miljoen).
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 21.411 aandelen met een balanswaarde van € 48.579, wat neerkomt op een zeer beperkt belang. Ieder jaar wordt door de bank dividend uitgekeerd. Wat betreft het dividend BNG over 2019 is het beleid van de ECB gevolgd. Op basis van een uitdrukkelijke aanbeveling van de Economic Systemic Risk Board (ESRB), heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de banken laten weten haar aanbeveling over het uitstellen of schrappen van dividenduitkeringen over 2019 te verlengen tot eind 2020. Op 15 december 2020 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de banken aanbevolen om tot 30 september 2021 af te zien van dividenden of deze te beperken. Eind juli

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
	2021 heeft de ECB aangekondigd de dividendrestricties te laten vervallen vanaf 1 oktober 2021. De BNG Bank keerde daarom in oktober 2021 het gereserveerde dividend uit over jaren 2019 en 2020 ter grootte van € 148 miljoen. Voor onze gemeente een bedrag van € 17.985 over 2019 en € 38.754 over 2020, in totaal is derhalve 2021 € 56.739 uitgekeerd.
Risico	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2023 kan de bank daarom niet maken.

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
Doel	1. De vennootschap heeft ten doel te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. 2. De vennootschap probeert het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, en het verrichten van diensten op genoemde terreinen.
Deelnemers	De provincie Limburg en de Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Aandeelhouders zijn de provincie Limburg en in Limburg gelegen gemeenten. De gemeente Echt-Susteren is niet vertegenwoordigd in de raad van commissarissen, die 5 leden telt.
Vestigingsplaats	Maastricht
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€187.941.000 WML heeft een stelselwijziging doorgevoerd. De uren van medewerkers die aan investeringsprojecten werken werden tot en met 2020 geïnvesteerd, vanaf 2021 gebeurt dit niet meer. Conform verslaggevingsregels zijn de vergelijkende cijfers van 2020 aangepast, waardoor het eigen vermogen per 01-01-2021 is gewijzigd.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 194.003 .000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 397.127.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 387.395.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	€ 6.063.000 Het positief resultaat wordt jaarlijks toegevoegd aan het eigen vermogen.
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 12 aandelen van € 4.538 nominaal per stuk met een balanswaarde van € 54.454, wat neerkomt op een zeer beperkt belang.
Risico	Het risico is nihil. Er is sprake van een robuust eigen vermogen. De solvabiliteit (EV/TV) van WML is 33,4% per ultimo 2021. Er is geen jaarlijkse dividendinkomst geraamd. Verder is er geen financieel risico behalve de balanswaarde van de aandelen (€ 54.454) als WML liquideert.

5. Herontwikkeling Bocage	
Doel	In het plangebied Bocage is een oude printplatenfabriek gesaneerd en een nieuw woningbouwgebied ontwikkeld voor ca. 215 -230 woningen. Het plan moet zich onderscheiden van andere plannen om de concurrentie met andere plannen in de regio te kunnen doorstaan. Daarom wordt ingezet op een plan met kwalitatief hoogwaardige woningbouw. De ontwikkeling van dit plan gebeurt in samenwerking met Hurks Groep. De concrete afspraken over deze samenwerking zijn uitgewerkt in de op 29 maart 2012 gesloten "Samenwerkingsovereenkomst Bocage in Echt". Het project wordt voor wat betreft de grondexploitatie door partijen uitgevoerd voor gezamenlijke rekening en risico in de vorm van een CV/BV structuur.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren, Hurks B.V. en Hurks participatie Echt BV.
Bestuursstructuur	Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 5.454.304
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 5.454.304
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 7.050.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 5.000.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	€ 0
Financiën	Beide participanten hebben ieder € 2.727.151,50 kapitaal gestort. Dat is ruim voldoende om het project te realiseren. Dit werkkapitaal vormt (als risicodragend vermogen) de basis voor de verkrijging van het voor de planuitvoering noodzakelijke vreemd vermogen door de CV (Gemeente Echt-Susteren, Hurks participatie Echt B.V. en GEM Bocage Beheer BV). De daarvoor noodzakelijke beheershandelingen worden uiteraard uitsluitend verricht door de beherend vennoot "GEM Bocage Beheer BV" waarin zowel de gemeente als Hurks B.V. als aandeelhouder participeren.
Risico	Het voeren van de grondexploitatie is niet zonder risico. De huidige economische ontwikkelingen (met name de ontwikkeling van de energie- en bouwkosten), de situatie op de woningmarkt en de woningbehoefte, strenge eisen van de hypotheek verstrekkers en de stijging van de hypotheekrente kunnen van invloed zijn op de afzet van bouwgrond en het woningbouwprogramma, planning en looptijd van de Gebiedsontwikkeling. De bij dit project behorende financiële risico's zijn door het risicomanagement verdisconteerd in het weerstandsvermogen van de gemeente Echt-Susteren.

6. Deelneming Enexis N.V.	
Statutaire naam	Enexis N.V.
Rechtsvorm	N.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch

6. Deelneming Enexis N.V.

Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie probeert met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. In de AVA vindt besluitvorming plaats over onder meer het jaarverslag, het dechargeren van de RvB en de RvC, het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook keurt de AVA de strategie van de vennootschap goed en benoemt zij de leden van de RvC. Bepaalde bevoegdheden van de AVA zijn toegekend aan de Aandeelhouderscommissie (AHC). Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AVA te bevorderen. De leden van de AHC ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37% (na splitsing)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 4.116 miljoen
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 4.241 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 3.218 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 3.669 miljoen
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	€ 199 miljoen winst
Financiën	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).

6. Deelneming Enexis N.V.

Dividend over 2021	Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (artikel 36.2). Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend over de planperiode van het Strategisch Plan maximaal 50% van de nettowinst zal bedragen, waarbij een minimumniveau van jaarlijks € 100 miljoen wordt nagestreefd. Dit percentage zal verlaagd worden als deze uitkering ertoe leidt dat het bedrijf binnen vijf jaar haar A rating-profiel kan verliezen. De voorgestelde dividenduitkering is voor 2021 gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen van € 199 miljoen en wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders. De voor 2021 voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,66 per aandeel (2020: € 0,50 per aandeel). Voor Echt-Susteren in 2022 een bedrag aan te ontvangen dividend van € 367.000. De voor 2020 voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,50 per aandeel (2019: € 0,70 per aandeel). Over het dividendvoorstel, voor de gemeente Echt-Susteren € 279.500, heeft in de AvA van april 2021 besluitvorming plaatsgevonden.
Risico's	De huidige reguleringsmethodiek is niet berekend op de trendbreuk in investeringen en exploitatiekosten als gevolg van de energietransitie. De vergoeding voor de extra investeringen en kosten wordt uitgesteld tot de volgende reguleringsperiode. Dit betekent dat Enexis deze extra investeringen moet voorfinancieren, wat de financiële ratio's en de investeringsruimte onder druk zet. Met meerdere stakeholders wordt over het financieringsvraagstuk gesproken. Samen met andere netbeheerders blijft Enexis pleiten voor verdergaande aanpassingen in de reguleringssystematiek. Enexis bewaakt de financiële ratio's en onderzoekt de mogelijkheden om deze op het gewenste niveau te behouden. Enexis participeert in een onderzoek naar alternatieve mogelijkheden om de energietransitie te financieren. Aangezien in het Methodebesluit 2022-2026 gedeeltelijk aan de zorgen van de netbeheerders wordt tegemoet gekomen, schat Enexis de financiële impact nu lager in.
Toekomstige verwachtingen	Het uitvoeren van de energietransitie vraagt de volledige aandacht. Alles moet erop gericht zijn dat de energievoorziening veilig en betrouwbaar blijft, dat klanten tijdig aangesloten worden en dat het energiesysteem van de toekomst gerealiseerd wordt. Daarom gaat Enexis Groep met de nieuwe strategie focus aanbrengen in de werkzaamheden. Enexis is toekomstgericht, blijft betrouwbaar en werkt transparant. Er wordt mede richting gegeven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. Tegelijk biedt Enexis iedereen toegang tot energie via een veilige energie-infrastructuur, met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijke kosten. Klanten en marktpartijen kunnen rekenen op transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening. In aanloop naar de vaststelling van de nieuwe strategie. In april 2022 zijn de eerste stappen in de organisatie gezet naar meer focus. Alle innovatiekracht is gericht op de kerntaken. In de sector wordt vaker de samenwerking gezocht met andere netbeheerders om de slagkracht te versterken. Bijvoorbeeld ten aanzien van gezamenlijke dossiers, zoals het faciliteren van de energiemarkt en innovaties zoals waterstof. Zo brengt Enexis de Nederlandse klimaatdoelen van 2030 samen binnen bereik.

7. CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)	
Statutaire naam	CLAIM STAAT VENNOOTSCHAP AMSTERDAM B.V.
Rechtsvorm	B.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Deze deelneming wordt tijdelijk aangehouden om (in eerste instantie) de verkoop van Essent aan RWE af te wikkelen en in een later stadium ook de verkoop van Attero aan Waterland. Eventuele claims kunnen door Waterland worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims aan waterland wordt de Escrow-rekening opgeheven en het restant op deze rekening kan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Dit is in 2020 ook gebeurd.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	Algemene vergadering van aandeelhouders. De aandeelhouder zijn vijf provincies en 88 gemeenten. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37%
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 393.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 312.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 27.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 23.0000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	€ -/- 42.665
Dividend over 2021	De vennootschap keert geen dividend uit.
Risico's	In 2020 is de escrow (verkoop Attero) afgewikkeld en deze afrekening heeft geleid tot een vrijval van bijna de gehele escrow van € 8 miljoen. Voor onze gemeente een bedrag van € 30.262,57. Uit de liquidatie van de BV komt naar verwachting nog een klein bedrag voor de gemeente beschikbaar.

8. Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	
Statutaire naam	PUBLIEK BELANG ELEKTRICITEITSPRODUCTIE (PBE) B.V.
Rechtsvorm	B.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Het aandeelhouderschap wordt aangehouden omdat PBE, door de afspraken met de staat en vastgelegd in een convenant, rechten en verplichtingen heeft voor een periode van 8 jaren ná ondertekening van de EPZ SPA (30 september 2011). PBE is sinds eind 2011 slechts een praktisch lege BV om een aantal zaken af te wikkelen.

8. Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	
Bestuurlijk- en/of financieel belang	Algemene vergadering van aandeelhouders. Aandeelhouders zijn vijf provincies en 88 gemeenten. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37%
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 1.589.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 1.539.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 19.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 7.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	€ -/- 20.148
Dividend over 2021	N.v.t.
Risico's	Het bestuur van de vennootschap is een proces gestart om het convenant met de Staat te beëindigen en de vennootschap op te heffen. Er zijn verder geen aandachtspunten en ontwikkelingen te melden.

9. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Doel, nut, noodzaak	Inzameling, verwerking, transporteren en vermarkten van afvalstoffen, alsmede aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente. Daarnaast is in de statuten tevens als doel geformuleerd "het initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werk en het bevorderen van de arbeidsmarkt voor met name diegenen, die in de toetreding tot de arbeidsmarkt worden belemmerd, dan wel een achterstand tot de arbeidsmarkt hebben." Wat betreft de functie van sociale werkgever, zoekt RWM de samenwerking met de sociale werkvoorziening. Bepaald is ook dat de vennootschap de genoemde activiteiten ook voor derden mag verrichten, mits in omvang van ondergeschikt belang conform de daarvoor geldende Europese richtlijnen van nu of in de toekomst.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Beek, Beekdaalen, Sittard-Geleen, Stein en Echt-Susteren (toegetreten per 1 januari 2023).
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders RWM N.V Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren

9. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 5.910.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 6.110.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 3.411.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 3.900.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	€ 199.000
Financiën	Ten opzichte van de begroting 2022 van RWM zijn de grootste stijgingen in de begroting 2023: • De kostenstijging wordt voornamelijk veroorzaakt voor de uitvoering van extra diensten en is zichtbaar in de personeelskosten, kosten inhuur personeel, kosten uitbesteed werk, kosten materieel, afschrijvingskosten en overige bedrijfskosten (extra stallingsruimte). • Een indexering van 6%.

Overige verbonden partijen

1. Euromosa	
Doel	De gemeente zet zich actief in t.a.v. het (verder) versterken van de banden met onze buurgemeenten en met name de euregionale contacten met de partners in Euromosa (Maaseik, Selfkant, Gangelt en Waldfeucht). Door onze nadrukkelijke rol in de regio als "Euregionale Verbinder" (schakel tussen de verschillende regio's en euregio's), willen we de mogelijkheden inzake euregionale samenwerking op het gebied van o.a. toerisme, sociale ontwikkeling en cultuur voor de regio en voor de gemeente stevig benutten en de gemeente hierdoor positioneren als (recreatief-toeristische) uitvalsbasis in de euregio. Dit heeft onder meer geleid tot het toetreden van Maaseik tot Cittaslow. Ook de Duitse gemeenten werken aan toetreding tot het Cittaslow-netwerk. Postadres: Postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Echt-Susteren (NL), Maaseik (B), Waldfeucht, Selfkant en Gangelt (D)
Bestuursstructuur	Stuurgroep
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Resultaat 2021	n.v.t.
Financiën	n.v.t.

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Doel	De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994. Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten. Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van de Midden-Limburgse natuur. De Stichting Ons WCL (Ons Waardevol Cultuur Landschap Midden-Limburg) heeft als doel: • het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten over inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten; • het zelfstandig uitvoeren van projecten in dat kader; • het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Ons WCL continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten. Tevens fungeert Ons WCL als subsidieaanvrager voor het

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
	Nationaal Pak De Meinweg nieuwe Stijl.
Deelnemers	Deelnemende gemeenten: Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Bestuursstructuur	Stichting
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 433.186
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	€ 420.416
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 32.399
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	€ 114.606
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2021	€ 5.230
Financiën	De gemeente betaalde in 2021 een bijdrage van € 39.500.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel	Het versterken van het voortreffelijk en afwisselend vestigings- en woonklimaat in de regio Midden-Limburg waarvoor een doelgerichte samenwerking tussen de zeven gemeente nodig is.
Nut	De Samenwerking Midden-Limburg is een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op het terrein van ruimte, wonen en economie. Deelnemende gemeenten stemmen hun beleid af en treden gezamenlijk op met het regionaal belang voor ogen. Problemen worden gezamenlijk opgelost en gemeenten informeren elkaar over te nemen initiatieven en ontwikkelingen die het regionaal belang of het belang van een van de andere partijen raken. Afzonderlijk en gezamenlijk wordt zorg gedragen voor een goede communicatie met burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.
Noodzaak	In Midden-Limburg is er sprake van een dynamische aandacht voor de regio en het behartigen van het regiobelang. Dit vereist een goede afstemming op visie, strategie en taken en verantwoordelijkheden. Het gezamenlijk doel van samenwerkingen als SML, Keyport 2020 en de Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (OML) bestaat uit het versterken van het vestigingsklimaat in Midden-Limburg door samenwerking op basis van respect voor elkaars belang, waarbij SML faciliteert en krachten bundelt, Keyport 2020 zich richt op innovatieve projecten in triple helix verband en OML een uitvoeringsorganisatie over bedrijfslocaties is met een lokale functie voor ondernemers.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)

Effecten	In de periode 2019/2020 is de samenwerking in het kader van de Samenwerking Midden-Limburg geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties is een koersdocument opgesteld en is een doorstart gemaakt. Hierbij is de wens uitgesproken een Investeringsagenda Midden-Limburg op te stellen langs de lijnen van de regionale visie "Het verbindend hart van Limburg". Dit houdt in werken aan een duurzaam en klimaatbestendig Midden-Limburg, een toekomstbestendige economie en een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving. In de Investeringsagenda zijn projecten gebundeld, waarvan er al een gedeelte in uitvoering zijn. Thema's zijn wonen, economie, recreatie en toerisme, energie, landschap, mobiliteit en landbouw. Doel van deze agenda is het bundelen van de kracht van de regio en daarmee externe middelen binnen kunnen halen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak aangezien besluitvorming over nieuwe financiële middelen (de gemeentelijke bijdrage) aan SML via de raad loopt.
Deelnemers	De zeven Midden-Limburgse gemeenten: Weert, Nederweert, Leudal, Roermond, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren.
Bestuursstructuur	Het Netwerkberaad is een bestuurlijk gezelschap dat is samengesteld vanuit de colleges van burgemeester en wethouders van elke gemeente. Het Netwerkberaad stuurt niet inhoudelijk, is wel agenderend, coördinerend, aanjagend en verbindend. De onderliggende werkvelden zijn economie, wonen, recreatie en toerisme, ruimte en regionale mobiliteit.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2021	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Resultaat 2021	n.v.t.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeente (Roermond) op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,60 afgerond € 19.000 per jaar.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Verordening 212:

1. *In de paragraaf grondbeleid bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op:*
 - a. *De verwerving van gronden;*
 - b. *De te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten.*
2. *Het grondbeleid van de gemeente Echt-Susteren wordt vastgelegd in de 'Grondnota'. De raad stelt de nota vast. In de nota wordt aandacht besteed aan:*
 - a. *Strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente;*
 - b. *Beheer en uitgifte van gemeentelijke eigendommen;*
 - c. *Grondbeleid gericht op verandering van het grondgebruik;*
 - d. *Uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden.*

De uitgangspunten voor kostenverhaal door de gemeente Echt-Susteren worden vastgelegd in de "Nota Kostenverhaal". De raad stelt de nota vast.

Inleiding

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Visie gemeentelijk grondbeleid (algemeen, prioritering, uitvoering Grondbeleid, bovengemeentelijke doelstellingen, overkoepelend gemeentelijk beleid,)
- Samenwerkingsmaatschappijen (Bocage, Businesspark Midden-Limburg)
- Grondexploitaties (algemeen)
- Stand van zaken en prognoses grondexploitaties (Vennootschapsbelasting, toelichting complexen)
- Winst- en verliesnemingen, voorziening en reserves grondexploitaties, meerjarig verloop Algemene reserve Grondbedrijf en voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Visie gemeentelijk grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid levert een bijdrage aan zowel (integrale) ruimtelijke plannen als specifieke beleidsvelden die voor de gemeente Echt-Susteren van belang zijn, zoals leefbaarheid, wonen, werken, groen, verkeer en financiën. De beoogde doelstellingen van de ruimtelijke plannen en specifieke beleidsvelden zijn verwoord in de verschillende programma's uit de begroting.

Het betreft met name de thema's binnen de programma's Economische zaken en grondexploitaties (werkgelegenheid, economie, plattelandsvernieuwing en recreatie & toerisme), Sociaal domein, cultuur en sport (maatschappelijke voorzieningen, sportstimulering en ondersteuning, zwembad, sporthallen en overige binnen- en buitensportaccommodaties), Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting (leefbaarheid kernen, bedrijvigheid en woningbouw). De doelstellingen die centraal staan binnen deze thema's worden deels verwezenlijkt door realisatie van de (grondexploitatie)projecten.

Prioritering

Via een gebiedsgerichte aanpak wenst de gemeente te komen tot een afgewogen integraal samenhangend ruimtelijk beleid.

Projecten voor de collegeperiode 2022-2026 zijn:

- Realisatie 500 nieuwe woningen;
- Woningbouw Middelveld 3 Susteren;
- Uitbreiding bedrijventerrein de Berk;
- Gebiedsontwikkeling Vonderen;
- Uitbreiding bedrijventerrein de Loop-West;
- Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul;
- Programma centrum Echt (herontwikkeling de Valk, Plats, compacter centrum en infrastructuur);
- Inpassing en compensatie ontwikkelingen VDL Nedcar;
- Leisurepark In de Bandert;

- Realisatie pilot 5 zonneparken;
- Onderzoek naar de ontwikkeling van een windturbinepark;
- Susteren (inclusief centrumplan Susteren);
- Project Roosteren;
- Project Nieuwstadt;
- Project Pey;
- Project Dieteren.

Naast deze gemeentelijke projecten zijn we betrokken bij majeure ruimtelijke projecten van derden, zoals verbreding A2, gebiedsontwikkeling VDL en diverse hotelontwikkelingen. Ook hierbij wordt gekozen voor een integraal samenhangende aanpak.

Uitvoering Grondbeleid

De gemeenteraad heeft het beleidskader voor het (te voeren) grondbeleid vastgelegd in de Grondnota (nu Grondnota 2019) en de nota Kostenverhaal (nu nota Kostenverhaal 2011).

De missie van gemeentelijk grondbeleid is: indirect en direct met financiële en juridische instrumenten bijdragen aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de gemeente in kwaliteit en kwantiteit. Het grondbeleid staat ten dienste aan de verwezenlijking van deze ruimtelijke doelstellingen dan wel eerder vernoemde specifieke beleidsvelden.

Als algemeen uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid geldt dat de gemeente de regie wil voeren over (de kwaliteit van) de ruimtelijke ontwikkelingen, van eigen maar ook particuliere locaties. Afhankelijk van omstandigheden, grondposities en de door de gemeente te realiseren doelen van het gemeentelijk beleid wordt per ontwikkeling bepaald voor welke vorm van grondbeleid gekozen wordt. Vormen van grondbeleid zijn: actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid en mengvormen tussen actief en passief grondbeleid (publiek private samenwerking (PPS)).

De gemeente Echt-Susteren kan dus, binnen aanvaardbare risicoprofielen, ervoor kiezen om winstgevende ontwikkelingen zelf ter hand te nemen (actief grondbeleid) of de ontwikkeling door een ontwikkelaar te faciliteren (facilitair grondbeleid).

Uitgangspunt is een situatie waarbij de exploitatie over het te voeren grondbeleid voor de gemeente tenminste kostendekkend is. Dat wil zeggen dat over een periode van enkele jaren de te maken kosten in balans zijn met de opbrengsten.

Bovengemeentelijke doelstellingen

Ter realisatie van bovengemeentelijke doelstellingen werkt de gemeente samen met de Midden-Limburgse gemeenten. Dit samenwerkingsverband 'Samenwerking Midden-Limburg' (SML) heeft als doel om namens de deelnemende gemeenten te komen tot onderlinge afstemming, stimulering en uitvoering van ruimtelijk-economische (grote) projecten met een bovengemeentelijk karakter. Dit ter versterking van de regionale economie inclusief de werkgelegenheid. In deze samenwerking zijn een aantal werkvelden benoemd, waarbij iedere gemeente als trekker van een bepaald werkveld fungeert.

De werkvelden zijn:

- Economie
- Duurzaamheid
- Recreatie & toerisme
- Landschap & Natuur
- Mobiliteit & infrastructuur
- Wonen, zorg & leefomgeving

Deze aanpak wordt momenteel geëvalueerd en heroverwogen om in de toekomst efficiënter samen te kunnen werken.

Daarnaast neemt de gemeente Echt-Susteren deel aan (is aandeelhouder van)

Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML BV). Projecten van OML BV in onze gemeente zijn realisatie Business Park Midden-Limburg (BPML) en verkenning bedrijventerrein het Vonderen.

Overkoepelend gemeentelijk beleid

Structuurvisie

In december 2012 is de Structuurvisie 2012-2025 'Ontwikkelen met kwaliteit' door de raad vastgesteld. Voor zowel ons buitengebied als stedelijk gebied formuleert de structuurvisie een aantal ambities die er op zijn gericht dat onze gemeente een aantrekkelijke gemeente is (en blijft) om prettig te wonen, te werken en te recreëren. Dit resulteert in zogenaamde 'speerpuntprojecten stedelijk gebied' en 'kwaliteitsverbeterende projecten' in het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie (deel C).

De structuurvisie is (intern) bindend voor de gemeente en wordt gebruikt als leidraad bij toekomstige beslissingen.

Voor inwoners en ondernemers geeft de visie inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden die er zijn binnen bepaalde gebieden van onze gemeente. Er is dus duidelijkheid over welke projecten/initiatieven we als gemeente ambiëren en welke niet.

Het (dynamisch) uitvoeringsprogramma is voor het laatst gerapporteerd aan de gemeenteraad in juli 2022 (raadsinformatiebrief 19 juli 2022).

Volkshuisvesting

De basis voor het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid is de Structuurvisie Wonen 2022 tot en met 2025. Op bestuurlijk verzoek is het een praktisch document dat inzage geeft in de woningbehoefte en het wenselijke bouwvolume. Voor de komende jaren geven onderzoekscijfers aan dat de groep senioren sterk toeneemt en het percentage jongeren afneemt. Dat heeft consequenties voor de woningmarkt: de behoefte aan grondgebonden seniorenwoningen en appartementen met lift neemt toe. Een andere doelgroep waarvan de vraag naar woningen toeneemt zijn starters en jongeren. Dat betekent een vraag naar huur en koopwoningen in het goedkopere segment en het inzetten van flexibele wooneenheden in de vorm van micro-wonen of tijdelijke woningen. De binnen de gemeente werkzame woningcorporaties Nester en ZOWonen worden hierbij actief betrokken.

Daarnaast spelen binnen de gemeente Echt-Susteren vragen op het gebied van transformatie van detailhandel en ander vastgoed. Deze transformatie kan bijdragen aan het leefbaar en aantrekkelijk houden van de leefomgeving en tegelijkertijd bijdragen aan de behoefte aan eerder genoemde woningen. Andere aspecten, in toenemende mate van belang, zijn duurzaamheid en levensloopbestendigheid van de woningen.

Samenwerkingsmaatschappijen

Bocage

In 2012 hebben Hurks vastgoedontwikkeling BV en de gemeente Echt-Susteren de 'Samenwerkingsovereenkomst "Bocage" in Echt' getekend en is in september 2012 de 'Grondexploitatie maatschappij Bocage CV' (GEM Bocage) opgericht.

In het plangebied wordt een hoogwaardig woningbouwplan ontwikkeld met grondgebonden woningen in een groen en dorps woonmilieu. De openbare ruimte wordt met kwalitatief duurzame materialen ingericht. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in het 'Stedenbouwkundig- en beeldkwaliteit plan Bocage' van 3 juli 2017.

In het voorjaar van 2022 is gestart met de inrichting van de openbare ruimte van de opgeleverde projectmatige woningen van fase 4 aan de Peutenweg. Hierbij is tevens de Peutenweg ingericht als 30 km/h zone. Medio 2022 is de omgevingsvergunning voor de 19 projectmatige/levensloopbestendige woningen aan de Peutenweg/Slotenmakerstraat (fase 5) aangevraagd. Deze fase gaat de 2e helft van 2022 in verkoop en de verwachting is dat begin 2023 gestart wordt met de bouw. Voor 2023 wordt de voorbereiding van de volgende fase met 19 projectmatige woningen opgestart.

Vanwege de toenemende vraag naar vrije bouwkavels is in 2022 een aantal bouwkavels (14) vervroegt in verkoop gegaan. In 2023 worden naar verwachting 8 bouwkavels in verkoop gebracht. Het bouw- en woonrijp maken van de wegen voor de in verkoop of aanbouw zijnde woningen wordt gefaseerd uitgevoerd.

Businesspark Midden Limburg (BPML)

Op 13 januari 2012 is de 'Realiseringsovereenkomst bedrijventerrein St. Joost (de Berk II) Echt', genaamd Businesspark Midden-Limburg, met Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) getekend en zijn de gronden, gelegen binnen het exploitatiegebied, geleverd aan OML.

Op Businesspark ML zijn nog twee bedrijfskavels van ca. 2 ha beschikbaar, te weten de noordelijke en zuidelijke kopkavel. Voor de noordelijke bedrijfskavels is een passende, kwalitatief hoogwaardige (landmark) invulling gevonden. De omgevingsvergunning voor de realisatie van een kleinschalig distributiecentrum is inmiddels aangevraagd. Een gedeelte van de zuidelijke kavel is verkocht. Op deze kavel wordt een kleinschalig kantoor voor een ICT dienstverlener gerealiseerd (lokale verplaatser).

Het logistiek distributiecentrum aan de Fahrenheitweg tussen P3 Logistic Parks en de waterbuffer is in het najaar 2022 opgeleverd.

Grondexploitaties

Algemeen

De woningmarkt staat momenteel onder druk. Er is relatief weinig aanbod, mede daardoor vindt er weinig doorstroming plaats. Binnen de gemeente Echt-Susteren is momenteel een aantal woningbouwplannen in ontwikkeling, bijvoorbeeld Bocage en Bloemenhof in Echt en Middelveld III binnen de kern Susteren. Ook binnen de andere kernen wordt gewerkt aan woningbouwplannen. Bouwlocaties zijn te vinden in Maria Hoop (o.a. Vlaskuileweg), Koningsbosch (o.a. Karel V straat), Pey (o.a. Chatelainplein en Houtstraat), Roosteren (Kasteel Terborghstraat) en Nieuwstadt (Susterderweg). Het woonwensenonderzoek, uitgevoerd in 2018, heeft uitgewezen dat in vrijwel alle gemeenten in Midden Limburg in kwalitatieve zin behoefte is aan grondgebonden seniorenwoningen en appartementen met lift. Uit de praktijk blijkt verder een toenemende behoefte aan flexibele woonmogelijkheden voor jongeren en kleine (een en/of tweepersoons) huishoudens. Volgens de oorspronkelijke prognoses zou de gemeente Echt-Susteren vanaf 2020/2021 qua bewonersaantallen krimpen. Deze trend heeft zich niet ingezet, prognoses geven een verschuiving aan naar latere jaren (2029 en verder). Gezien de toenemende werkgelegenheid binnen onze gemeente door de uitbreiding van de bedrijventerreinen kan de vraag worden gesteld of deze eventuele krimp wordt opgevangen door het toenemend aantal internationale werknemers dat zich binnen de gemeente vestigt. Deze ontwikkelingen worden gevolgd zodat hier adequaat op wordt ingespeeld met het ontwikkelen van woningbouwlocaties en mogelijkheden voor transitie van bestaande gebouwen.

Stand van zaken en prognoses grondexploitaties en vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting (Vpb) ingevoerd. Met ingang van 2016 worden de fiscale winsten belast met Vpb. In 2023 wordt onder begeleiding van een fiscaal adviesbureau een (voorlopige) aangifte over de winst van het boekjaar 2022 ingediend.

Op basis van de prognoses wordt rekening gehouden met afdracht van Vpb over 2023. Overeenkomstig het bepaalde in de nota reserves en voorzieningen wordt de over het grondbedrijf te betalen Vpb betaald uit de algemene reserve grondbedrijf.

Prognoses grondexploitaties

In onderstaande tabel worden de in exploitatie zijnde projecten weergegeven.

Opgenomen hierin zijn de boekwaarden per 19-7-2022 en de verwachte eindresultaten op eindwaarde. De verwachte (eind)resultaten vloeien voort uit de laatst vastgestelde herzieningen en herberekeningen van de betreffende grondexploitaties.

Let wel dat uit de afdrachten van de positieve resultaten aan de Algemene Reserve Grondbedrijf ook weer Vpb-moet worden afgedragen. De in de reserve te storten resultaten zijn daarom niet geheel inzetbaar voor de overige reserveringsdoelen.

Nr.	Complexen in exploitatie	Boekwaarde 19-7-2022 (in €)	Geraamd resultaat op eindwaarde (in €)	Geraamd resultaat minus reeds genomen winstnemingen tm 2021 (in €)
B05	Herstructurering de Loop	-184.680	-101.085	-90.338
B27	Businesspark Midden Limburg (BPML)	215.913	-1.915.771	-22.022
B44	Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt	-91.598	-269.625	-34.939
B45	RvR Oude Rijksweg Noord	-4.998	0	0
B46	Bocage	-21.270	-426.055	-314.771
B47	Livar Experience Centre ¹⁾	32.166	19.971	19.971
B48	Locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat	-294.347	-925.030	-216.117
B49	Dakpannenlocatie Cuijpers ¹⁾	-66.177	106.666	106.666
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	1.235.175	-6.587	-6.587
B51	Ruimte voor ruimte Weijenasweg St. Joost	4.115	-40.450	-40.450
	Totaal	824.299	-3.557.966	-598.587

-/- Betekent een positief resultaat (opbrengsten hoger dan kosten)

De gepresenteerde verwachte eindresultaten, zijn de resultaten rekening houdend met subsidies.

1) Voor deze geprognostiseerde verliezen is een voorziening getroffen, zie 'voorziening verliezen grondexploitaties'.

Toelichting complexen in exploitatie

B05 Herstructurering bedrijventerrein 'de Loop'

Op dit bedrijventerrein is nog één gemeentelijke kavel te koop. Deze is gelegen naast de Gamma.

Met het oog op de verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming op de Zuiderpoort en daarmee ook het bedrijventerrein (nu en in de toekomst) adviseren externe deskundigen diverse verkeersmaatregelen waarvoor verschillende prioriteiten gelden.

Eén prioritaire verkeersmaatregel is opgenomen in de exploitatie van de Loop. De verdere uitwerking en (besteks)voorbereiding is in 2022 opgepakt. Uitvoering van deze maatregel is eind 2022 gestart en loopt tot begin 2023. Behalve deze verkeersmaatregel is de exploitatie van de Loop voor het grootste deel afgerond.

B027 Businesspark Midden Limburg (BPML)

De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie een vergoeding bovenwijkse voorzieningen die volgens de nota reserves en voorzieningen, wordt gestort in de reserve deelneming OML BV.

B44 Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt

De gemeente heeft een anterieure exploitatieovereenkomst met MVJ Ontwikkelingen BV uit Echt (onderdeel van Mulleners Vastgoed BV, hierna MVJ) gesloten voor een woningbouwontwikkeling op de voormalige schoollocatie Burg. Willemeschool in Nieuwstadt. Het woningbouwplan voorziet in de bouw van 23 grondgebonden woningen. Door de sloop van het naastgelegen fitnessgebouw worden hier nog 3 woningen aan toegevoegd.

Het bestemmingsplan is in juni 2020 door de raad vastgesteld. Met het bouwrijp maken van het exploitatiegebied is in juni 2021 gestart. Met de woningbouw is na de zomer van 2021 begonnen.

MVJ is verantwoordelijk voor de opstalontwikkeling en de aanleg van de boven- en ondergrondse infrastructuur (inclusief benodigde nutsvoorzieningen). Na aanleg van de infrastructuur wordt deze aan de gemeente in eigendom over gedragen. Naar verwachting is het project begin 2023 gereed.

B45 RVR Oude Rijksweg Noord

De gemeente is een exploitatieovereenkomst aangegaan met RVR Limburg CV over de ontwikkeling van 4 zogeheten ruimte voor ruimte woningbouwkavels op de locatie Oude Rijksweg Noord in Susteren. Het

bestemmingsplan is in 2019 vastgesteld en de kavels zijn door RVR Limburg CV verkocht aan particuliere kopers.

In 2023 wordt de bouw van de woningen afgerond. Na de bouw van de woningen, wordt de aanpassing van het openbaar gebied afgerond en vinden waar nodig herstelwerkzaamheden plaats.

B46 Bocage

De grondexploitatie zelf vindt plaats via de eerder beschreven PPS-constructie.

De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie van de samenwerkingsmaatschappij Bocage per m² verkochte bouwgrond een vergoeding bovenwijkse voorzieningen, die wordt toegevoegd aan de Algemene reserve grondbedrijf. De inkomsten volgen de planning en gronduitgifte van de grondexploitatie.

B47 Livar Experience Centre

De gemeente is een verkoopovereenkomst aangegaan met de Holding Sus-Scrofa over de verkoop van 41.680 m² landbouwgrond aan de Zandweg in Maria Hoop om ter plaatse een Livar Experience Centre te kunnen realiseren. Het bijbehorende bestemmingsplan 'Abdij Lilbosch/LIVAR Experience Centre' is door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd. Voor de realisatie van het project wordt een nieuw bestemmingsplan in procedure gebracht. Ook de overeenkomst wordt daarvoor geactualiseerd. Het bestemmingsplan wordt in 2023 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. De verwachting is dat het plan in 2023 onherroepelijk wordt. De eigendomsoverdracht van de gronden vindt uiterlijk 12 maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan plaats.

B48 Locatie Julianastraat/Emmastraat /Mussenstraat

De gemeente heeft met MVJ Ontwikkelingen BV een anterieure exploitatie- en verkoopovereenkomst gesloten voor de ontwikkeling van 24 woningen op de locatie hoek Julianastraat/Emmastraat. Met Nester is een anterieure exploitatie- en verkoopovereenkomst gesloten voor de ontwikkeling van 90 zorgenheden op de locatie hoek Emmastraat/Mussenstraat. Voor beide ontwikkelingen is een nieuw bestemmingsplan vastgesteld. Beide bestemmingsplannen zijn inmiddels onherroepelijk, evenals de beide omgevingsvergunningen voor het bouwen. De bouw van beide ontwikkelingen is gestart en vordert snel. De 24 woningen en het zorgcomplex worden medio 2023 opgeleverd.

B49 Dakpannenlocatie Cuijpers (Bloemenhof)

De gemeente is een anterieure exploitatie- en verkoopovereenkomst aangegaan met Vof 't Thaal voor de ontwikkeling van 64 woningen op de locatie van de voormalige dakpannenlocatie Cuijpers in de wijk Schilberg. Het projectgebied betreft ook de voormalige locatie van buurthuis Blomehaof. Het bestemmingsplan is in december 2021 door de raad vastgesteld. De omgevingsvergunningen voor de 20 grondgebonden woningen en de 44 appartementen zijn aangevraagd. De eerste bouwwerkzaamheden vonden medio 2022 plaats. In de raadsvergadering van december 2020 is het grondexploitatiecomplex vastgesteld en is een budget beschikbaar gesteld van € 175.000 voor de verbetering en aanpassing van het naastgelegen openbaar gebied.

B50 Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III

Nadat vrijwel alle kavels op de Berk verkocht waren zijn de mogelijkheden van uitbreiding van dit bedrijventerrein onderzocht met als doelstelling om additionele en toekomstbestendige kavels te maken voor het MKB. Voor dit plan is de Wet voorkeursrecht gemeente gevestigd en heeft de Raad de grondexploitatie voor deze uitbreiding vastgesteld. De grondverwerving en de (voorbereiding) planologische procedure zijn in 2022 verder opgepakt. Het bestemmingsplan wordt medio 2023 aan de raad voorgelegd, waarna eind 2023 gestart kan worden met het bouwrijp maken van de 1e fase van de uitbreiding.

B51 Ruimte voor ruimte Weijenasweg St. Joost

De gemeente heeft een anterieure exploitatieovereenkomst met RvR Limburg CV gesloten voor de uitgifte van 6 Ruimte voor ruimte bouw kavels nabij de Weijenasweg. De locatie is gelegen in het open gebied tussen de kern St. Joost en Hingen en grenst aan de bestaande bebouwing van St. Joost.

RvR Limburg CV is verantwoordelijk voor de uitgifte van 5 kavels (RvR tweede tranche). Binnen het exploitatiegebied zal één kavel (RvR eerste tranche) door de gemeente uitgegeven worden.

RvR Limburg CV is verantwoordelijk voor de aanleg van de boven- en ondergrondse infrastructuur (inclusief benodigde nutsvoorzieningen). Na aanleg van de infrastructuur wordt deze aan de gemeente in eigendom overgedragen.

Om de woningbouw mogelijk te maken dient het bestemmingsplan Buitengebied herzien te worden. Nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is kan begonnen worden met het bouwrijp maken van de locatie. Naar verwachting zal dit in 2023 het geval zijn.

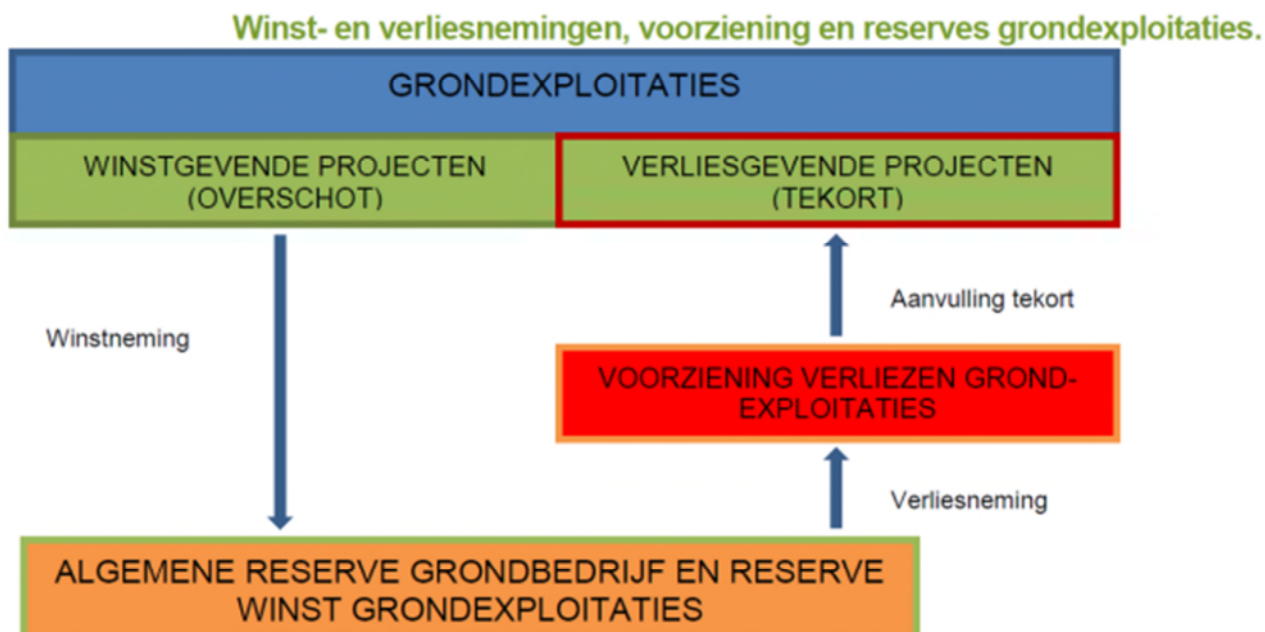
Overzicht meerjarenraming baten en lasten per complex

In onderstaande tabel worden over de jaren 2023 tot en met 2026 de baten en lasten per complex weergegeven, zoals verwerkt in deze begroting.

Nr.	Complexen in exploitatie		2023	2024	2025	2026
B05	Herstructurering de Loop	Baten	685.800			
		Lasten	844.838			
		Toename boekwaarde	159.038			
B46	Bocage	Baten	45.000	45.000	45.000	45.000
		Lasten	45.000	45.000	45.000	45.000
B47	Livar Experience Centre	Baten	494.971			
		Lasten	441.521			
		Afname boekwaarde	53.450			
B48	Locatie Julianastraat/ Emmastraat/Mussenstraat	Baten	1.503			
		Lasten	164.925			
		Toename boekwaarde	163.422			
B49	Dakpannenlocatie Cuijpers Echt	Baten	106.666			
		Lasten	15.836			
		Afname boekwaarde	90.830			
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	Baten	2.477.625	24.625	5.107.605	0
		Lasten	2.369.667	328.498	1.246.924	2.377.755
		Afname boekwaarde	77.958	-303.873	3.860.681	-2.377.755
B51	Ruimte voor ruimte Weijenasweg St. Joost	Baten	223.400	480	464	
		Lasten	121.964	3.000	70.680	
		Afname boekwaarde	101.436	-2.520	-70.216	

Risicobeheersing

Volgens de nota Risicomanagement worden van de grondexploitaties periodiek (o.a. bij de jaarrekening en begroting) op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Deze restrisico's vormen de grondslag en worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit resp. het weerstandvermogen. Verder wordt verwezen naar de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.

Winstnemingen

Winstneming bij grondexploitaties gebeurt volgens de 'Percentage of completion – methode' (Poc-methode) omdat deze is voorgeschreven door de Commissie BBV. De gemeente is zelf voorstander van een voorzichtiger beleid.

Dit houdt in dat er ook daadwerkelijk sprake moet zijn van gerealiseerde winsten (rekening houdende met de nog te realiseren kosten).

Het verschil tussen de verplichte winstneming volgens Poc-methode en de door de gemeente gehanteerde winstneming wordt toegevoegd aan een aparte reserve 'Winst Grondexploitaties' (RWG). Zodra winsten ook volgens gemeentelijk beleid als gerealiseerd gelden, worden deze bij de afsluiting van het boekjaar vanuit de RWG overgeboekt naar de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). Op de RWG ligt telkenmale een claim voor het nog aan de ARG over te boeken bedrag. Overboekingen vanuit de RWG kunnen dus enkel naar de ARG plaatsvinden.

Verliesnemingen

Als tekorten worden geconstateerd of worden voorzien, wordt op basis van het voorzichtigheidsprincipe de Voorziening verliezen grondexploitaties (aan)gevuld ter hoogte van het (te verwachten) verlies. Als de verliezen daadwerkelijk worden gerealiseerd, vindt verliesneming plaats via die gevormde voorziening.

Voorziening verliezen grondexploitaties

De Voorziening verliezen grondexploitaties moet voldoende groot zijn om in de exploitatietekorten te voorzien. Voeding gebeurt vanuit de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG), maar kan ook vanuit andere reserves en/of middelen plaatsvinden. De gemeente Echt-Susteren bepaalt (voorzichtigheidshalve) de hoogte van deze verliesvoorziening op eindwaarde (inclusief rente op einde looptijd).

Reserves grondexploitaties

De grondexploitatie gerelateerde reserves zijn de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) en de daarmee verbonden Reserve Winst Grondexploitaties (RWG). De ARG dient als buffer voor de grondexploitaties. Winstnemingen, al dan niet tussentijds, worden (wanneer nodig via de Reserve Winst Grondexploitaties) toegevoegd aan de ARG. Ook wordt er jaarlijks rente toegevoegd aan deze reserves. Daar tegenover staat dat de Voorziening verliezen grondexploitaties ten laste van de ARG wordt gevoed.

Meerjarig verloop ARG

Op basis van geactualiseerde grondexploitaties en herberekeningen worden in onderstaand overzicht de te verwachte winstnemingen van deze reserves weergegeven. Daarnaast wordt, ook rekening houdend met onttrekkingen (bijvoorbeeld voor de genoemde verliesvoorziening), claims en toevoegingen/stortingen, ook een prognose gemaakt van de ARG voor de jaren 2021 tot en met 2025.

Alleen de middelen die daadwerkelijk in de ARG zijn opgenomen, zijn, rekening houdend met de al opgenomen claims en onttrekkingen, beschikbaar. Zie de tabel aan het einde van deze paragraaf.

Vorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Wanneer de gemeente overweegt om zelf of in samenwerking met een projectontwikkelaar, een (uitleg)gebied te (laten)ontwikkelen, moeten hiervoor, met name in de initiatief- en voorbereidingsfase, kosten worden gemaakt. Vervolgens kan definitief worden besloten om de gronden al dan niet in exploitatie te nemen of de exploitatie daarvan te faciliteren. Bij een actieve grondexploitatie ontwikkelt de gemeente de gronden zelf en bij een faciliterende grondexploitatie faciliteert de gemeente de randvoorwaarden voor een gewenste ontwikkeling van gronden door een derde partij.

Het algemeen budgetrecht is een raadsbevoegdheid. Normaliter mag het college geen kosten voor grondexploitaties maken, voordat de raad hiervoor middelen ter beschikking heeft gesteld. De raad kan het college echter de ruimte bieden om binnen kaders zelfstandig financiële besluiten hierover te nemen. Gezien de doorlooptijden van raadsvoorstellen is het ondoenlijk om met name bij de veelvoud aan kleinere projecten, per project een voorbereidingskrediet door de raad te laten vaststellen voordat voorbereidende kosten kunnen worden gemaakt.

Om toch in de voorbereidingsfase al kosten te kunnen maken, deze op juiste wijze te registreren en dekking daarvoor te regelen, wordt het volgende voorgesteld:

Limiet

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad tot een totaal bedrag van maximaal € 100.000 bestedingen te doen voor de voorbereiding van actieve- en faciliterende grondexploitaties, dit met inachtneming van de volgende voorwaarden die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) over voorbereidingskosten dwingend voorschrijft:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening; en
- De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve of faciliterende grondexploitatie danwel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

De in de beginfasen te maken voorbereidingskosten zijn meestal planontwikkelingskosten, maar kunnen ook bestaan uit o.a. beheerskosten, sloopkosten, (strategische) verwervingskosten en rente. Afhankelijk van de indeling in een actieve- dan wel faciliterende grondexploitatie, worden kosten die al worden gemaakt voordat het grondexploitatiecomplex mag worden geopend, volgens het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verantwoord onder 'Immateriële Vaste Activa (ImVA)' danwel 'Overlopende activa'.

Overgang naar exploitatie

Worden deze plannen daadwerkelijk in ontwikkeling genomen, dan worden de onder ImVA danwel overlopende activa geactiveerde voorbereidingskosten overgeheveld naar het actieve of faciliterende grondexploitatiecomplex.

Afboeking

De op ImVA danwel overlopende activa verantwoorde kosten waarvan de 5 jaars-termijn in het actuele boekjaar verstrijkt, worden in dat actuele boekjaar afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Als dekking wordt hiervoor de Algemene reserve grondbedrijf gebruikt.

Risicobeheersing

Om te voorkomen dat op enig moment meer voorbereidingskosten worden gemaakt dan de Algemene reserve grondbedrijf kan afdekken, wordt met de verantwoording van kosten op het voorbereidingskrediet telkenmale ook een claim opgenomen op de Algemene reserve grondbedrijf.

MEERJARENRAMING ALGEMENE RESERVE GRONDBEDRIJF (ARG)						
Bedragen in €						
		2022	2023	2024	2025	2026
Stand Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)	(1)	7.587.340 a)	7.605.434	7.701.772	7.752.772	7.844.221
PROJECTEN		2022	2023	2024	2025	2026
		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG
De Berk		88.690				
Herstructurering BT de Loop			90.338			
Bocage		75.500	45.000	45.000	45.000	45.000
BPML / BT St. Joost		21.755				
Woningbouw voormalige locatie tennis-complex Nieuwstadt		156				
Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt		34.939				
Locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat		83.692	132.425			
Dakpannenabriek Cuijpers Echt						
Uitbreiding de Berk III ^{b)}						
RvR Weijerpasweg					40.450	
Mutatie ARG n.a.v. resultaten (afgeronde) projecten in betreffend jaar	(2)	304.732	267.763	45.000	85.450	45.000
ONTREKKINGEN		2022	2023	2024	2025	2026
Representatie grondbedrijf		18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
Div. kosten (bijv. prijzenboek)		5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Reserve deelneming OML BV inzake BPML		21.755				
VBP last Grondbedrijf		PM	PM	PM	PM	PM
Reserve majeure projecten inzake locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat		83.692	132.425			
Reserve majeure projecten inzake herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt		34.939				
Reserve majeure projecten inzake woningbouw voormalige locatie tennis-complex Nieuwstadt		156				
Klooster Koningsbosch (cf 1e berap 2020 en 1e berap 2022)		18.762	15.000			
Versterking economische structuur		54.000	25.000	25.000	25.000	
Overname eigendom LPS		62.660				
CP Susteren cf raadsbesluit 16-12-2020		15.000				
CP Susteren archeologie cf 2e berap 21		22.000				
Ontwikkeling hoek Marktstraat-Willibrordusplein Susteren cf 1e berap 22			30.000			
TOTAAL ONTREKKINGEN	(3)	335.964	225.425	48.000	48.000	23.000
TOEVOEGINGEN / STORTINGEN		2022	2023	2024	2025	2026
Rentetoevoeging over de stand per 01-01 ^{c)}		49.326	54.000	54.000	54.000	54.000
TOTAAL TOEVOEGINGEN / STORTINGEN	(4)	49.326	54.000	54.000	54.000	54.000
PROGNOSE ARG excl. niet in de begroting opgenomen claims (= 1 plus 2 minus 3 plus 4)	(5)	7.605.434	7.701.772	7.752.772	7.844.221	7.920.221
Niet in de begroting opgenomen claims		T/m 2022	2023	2024	2025	2026
Echt-Zuidoost: reserve kapitaalstorting en aanw. finan. kapitaalstorting, conform rbsl. dec. 2011		72.849				
Voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties ^{d)}		230.208	100.000	100.000	100.000	100.000
Poort van Echt cf raadsbesluit juni 2021		727.000				
Totaal niet uit de begroting blijvende claims	(6)	1.030.057	100.000	100.000	100.000	100.000
PROGNOSE ARG incl. niet in de begroting opgenomen claims (= 5 minus 6)		6.575.377	7.601.772	7.652.772	7.744.221	7.820.221
per 31-12		2022	2023	2024	2025	2026
a) Betreft de ARG per 31 december 2021 conform de jaarrekening 2021						
b) Een (positief) resultaat/afdracht naar de ARG wordt pas na 2026 verwacht						
c) Conform de nota 'Reserves en voorzieningen' vindt een rentetoevoeging plaats aan de ARG.						
Voor wat betreft 2023 bedraagt het rentepercentage 0,71%. Ook voor de daarop volgende jaren is dit rentebedrag aangehouden.						
d) In de bovenstaande meerjarenraming is jaarlijks een claim van € 100.000 opgenomen t.b.v. het voorbereidingskrediet facilitaire en actieve grondexploitaties.						
Verwezen wordt naar de voorgaande pagina's in deze paragraaf grondbeleid.						

